

J. R. R. Tolkien

Povestea Copiilor lui Húrin

CUPRINS:

PREFAȚĂ.

INTRODUCERE Pământul de Mijloc și Zilele de Odinioară.

NOTĂ ASUPRA PRONUNȚIEI.

Capitolul I COPILĂRIA LUI TÚRIN.

Capitolul II BĂTĂLIA LACRIMILOR FĂR' DE NUMĂR.

Capitolul III VORBELE LUI HÚRIN ȘI ALE LUI MORGOTH.

Capitolul IV PLECAREA LUI TÚRIN.

Capitolul V TÚRIN ÎN DORIATH.

Capitolul VI TÚRIN PRINTRE PROSCRIȘI.

Capitolul VII DESPRE MÂM GNOMUL.

Capitolul VIII ȚARA ARCULUI ȘI A COIFULUI.

Capitolul IX MOARTEA LUI BELEG.

Capitolul X TÚRIN ÎN NARGOTHROND.

Capitolul XI CĂDEREA NARGOTHRONDULUI.

Capitolul XII ÎNTOARCEREA LUI TÚRIN ÎN DOR-LÓMIN.

Capitolul XIII SOSIREA LUI TÚRIN ÎN BRETHIL.

Capitolul XIV CĂLĂTORIA LUI MORWEN ȘI A LUI NIËNOR ÎN NARGOTHROND.

Capitolul XV NIËNOR ÎN BRETHIL.

CAPITOLUL XVI VENIREA LUI GLAURUNG.

Capitolul XVII MOARTEA LUI GLAURUNG.

Capitolul XVIII MOARTEA LUI TÚRIN.

ANEXĂ.

NOTĂ DESPRE HARTĂ.

PREFAȚĂ.

Este de netăgăduit că multor cititori ai Stăpânului Inelelor legendele Zilelor de Odinioară (așa cum au fost tipărite în diferite forme în Silmarillion, Povești neterminate și Istoria Pământului de Mijloc) nu le sunt defel cunoscute, decât poate prin reputația de a fi ciudate și inaccesibile ca stil și ton. Iată de ce m-am gândit – și nu e un gând de ieri, de azi – că ar fi întrutotul justificat să

prezintă versiunea lungă a legendei Copiilor lui Húrin, așa cum a conceput-o tatăl meu, ca o scriere independentă, între propriile coperte, cu o muncă de redactare minimă și mai cu seamă într-o curgere continuă, fără întreruperi sau goluri, dacă acest lucru putea fi făcut fără distorsiuni sau fără a inventa ceva în plus, în ciuda formei neterminate în care au rămas unele părți ale ei.

M-am gândit că, dacă povestea despre soarta lui Túrin și a lui Niënor, copiii lui Húrin și Morwen, ar putea fi prezentată în acest mod, s-ar deschide o fereastră spre o scenă și o poveste plasate într-un Pământ de Mijloc necunoscut, foarte vii și concrete, deși sunt concepute ca și când ar fi ajuns la noi din epoci îndepărtate: tărâmurile înghițite de ape din apus, dincolo de Munții Albaștri, pe unde umblase în tinerețe Arborebărbos, și viața lui Túrin Turambar în Dor-lómin, Doriath, Nargothrond și Codrul Brethil.

Prin urmare, această carte se adresează în primul rând acelor cititori care poate își amintesc faptul că pielea lui Shelob era atât de cumplit de tare încât nu putea fi străpunsă nici măcar de-o armie omenească, și asta chiar dacă oțelul ar fi fost făurit de elfi sau de gnomi sau de-ar fi fost mănuit de Beren ori Túrin sau că Elrond i-a spus lui Frodo în Vâlceaua Despăcată că Túrin era unul dintre „măreții prieteni ai elfilor din străvechime”; altceva nu știu despre el.

În tinerețea sa, în anii Primului Război Mondial și cu mult înainte să fi existat cea mai mică aluzie referitoare la poveștile care aveau să alcătuiască narațiunea din Hobbitul sau Stăpânul Inelelor, tatăl meu a început să scrie o serie de povestiri, pe care a intitulat-o Cartea Poveștilor Pierdute. Aceea a fost prima scriere de literatură de imaginație, chiar substanțială, deoarece, deși a fost lăsată neterminată, conține paisprezece povești complete. În Cartea Poveștilor Pierdute au apărut în poveste zeii, sau valarii; elfii și oamenii, care sunt Copiii lui Iluvatar (Creatorul); Melkor-Morgoth, Marele Vrăjmaș; balrogii și orcii; și ținuturile în care sunt plasate poveștile, Valinor, tărâmul zeilor dincolo de oceanul apusean, și Marile Pământuri (ulterior numite Pământul de Mijloc, între mările din răsărit și din apus).

Printre Poveștile Pierdute, trei erau mai lungi și mai complete, toate având drept personaje oameni și elfi deopotrivă: acestea sunt Povestea lui Tinuviel (care în Stăpânul Inelelor apare într-o formă scurtă, drept povestea lui Beren și Luthien, pe care Aragon le-a spus-o hobbiților pe Piscul Vremii; pe aceasta tatăl meu a scris-o în 1917), Turambar și Foalókë (Túrin Turambar și Dragonul, care cu siguranță exista în 1919, chiar și mai înainte) și Căderea Gondolinului (1916-1917). Într-un fragment citat adesea, dintr-o scrisoare lungă în care își descria opera – și pe care a scris-o în 1951, cu trei ani înainte să fie publicat Stăpânul Inelelor – tatăl meu vorbea despre ambițiosul său proiect anterior: „...Cu mult timp în urmă, mă gândisem, la un moment dat (între timp, mi-a pierit curajul), să creez un ansamblu de legende mai mult sau mai puțin legate între ele, pornind cu cele cosmogonice, de mare întindere, și mergând până la basme romantice – cosmogonia fundamentându-se pe legendele pământene, mai puțin importante, iar acestea împrumutând splendoare din vasta țesătură a celor dintâi – să dezvolt complet unele dintre

poveștile esențiale, iar pe altele, cele mai multe, să le schițez doar și să le las ca atare în structura generală”.

Din acest fragment se poate vedea că, încă de la început, modul în care concepute ceea ce avea să fie numit Silmarillion cuprindea și faptul că unele „Povești” trebuiau spuse într-o formă cât mai elaborată; și într-adevăr, în aceeași scrisoare din 1951, el se referea în mod explicit la cele trei povești pe care le-am menționat mai sus ca fiind cele mai lungi din Cartea Poveștilor Pierdute. În scrisoare amintea povestea lui Beren și Luthien, „cea mai importantă poveste din Silmarillion”, spunând despre ea că „istoria aceasta poate fi citită ca o poveste cavalească sau ca un basm (cred eu, minunat și impresionant), având doar cunoștințe vagi despre contextul general. Dar ea reprezintă, în același timp, o legătură fundamentală în ciclu, iar sensul ei nu poate fi înțeles pe deplin dacă e scoasă din context”. „Mai sunt și alte povești aproape la fel de ample, continua tatăl meu, în aceeași măsură independente, dar legate și ele de istoria generală”; acestea sunt Copiii lui Húrin și Căderea Gondolinului.

Din ceea ce a scris tatăl meu este limpede că, dacă ar fi realizat versiunile finale și finisate, de anvergura pe care și-o dorea el, atunci cele trei „Povești Mari” ale Zilelor de Odinioară (a lui Beren și Luthien, a Copiilor lui Húrin și cea despre Căderea Gondolinului) ar fi fost, în viziunea lui, niște opere suficient de complete în ele însele încât să nu ceară neapărat cunoașterea marelui ansamblu de legende cunoscut drept Silmarillion. Pe de altă parte, așa cum observa tatăl meu în aceeași scrisoare, povestea despre Copiii lui Húrin face parte integrantă din istoria elfilor și a oamenilor din Zilele de Odinioară și, de bună seamă, există numeroase referințe la evenimente și circumstanțe din respectiva istorie mult mai amplă.

Ar fi împotriva concepției cărții de față ca lectura ei să fie îngreunată cu nenumărate note care să ofere informații despre persoane și evenimente ce au arareori o importanță reală în desfășurarea narațiunii ca atare. Totuși, poate că pe alocuri nu strică o mână de ajutor, astfel că în Introducere prezint pe scurt Beleriandul și popoarele sale către sfârșitul epocii Zilelor de Odinioară, când s-au născut Túrin și Niënor; de asemenea, pe lângă harta Beleriandului și a Ținuturilor de la Miazănoapte, am inclus o listă cuprinzând toate numele care apar în text, cu explicații foarte concise în legătură cu fiecare, și câteva genealogii simplificate.

La sfârșitul cărții există o Anexă în două părți: prima se referă la încercările tatălui meu de a ajunge la o formă finală a celor trei povești, iar a doua – la compoziția textului din această carte, text care se deosebește în multe privințe de cel din Povești neterminate.

Îi sunt foarte recunoscător fiului meu Adam Tolkien pentru ajutorul indispensabil pe care mi l-a dat în aranjarea și prezentarea materialului din Introducere și Anexă și pentru transpunerea cărții în lumea descurajantă (pentru mine) a suportului electronic.

INTRODUCERE.

Pământul de Mijloc și Zilele de Odinioară.

Personajul Túrin avea o semnificație profundă pentru tatăl meu; neîndoiește, el a reușit să realizeze un portret pregnant al copilului Túrin, esențial pentru tot ce se întâmplă în poveste: o fire severă, lipsită de bucurie, cu simțul dreptății și al compasiunii; al lui Húrin – energic, vesel, sangvin al mamei lui, Morwen – rezervată, curajoasă și mândră; și o descriere a vieții în gospodăria lor, în Dor-lómin, țara aceea rece în anii – încă de atunci apăsăți de teamă – ce au urmat spargerii de către Morgoth a asediului asupra Angbandului, înainte să se fi născut Túrin.

Dar toate acestea s-au întâmplat în Zilele de Odinioară, Primul Ev al lumii, într-o epocă neînchipuit de îndepărtată. Distanța în timp până unde se întoarce această poveste în trecut este sugerată memorabil în Stăpânul Inelelor. La Marele Sfat din Vâlceaua Despicață, Elrond a povestit despre Ultima Alianță dintre elfi și oameni și despre înfrângerea lui Sauron la sfârșitul celui de-al Doilea Ev, cu mai mult de trei mii de ani înainte.

Ajuns aici cu povestea, Elrond se opri din vorbit și oftă.

— Parcă văd și acum splendoarea flamurilor lor, continuă el. Îmi aduceau aminte gloria Zilelor de Odinioară și Oștile din Beleriand, atât de mulți prinți și căpetenii de seamă se strânseseră. Și totuși nu tot atât de mulți și de mândri ca atunci când a fost sfărâmat muntele Thangorodrim și când elfii au socotit că răul se sfârșise o dată pentru totdeauna, dar n-a fost să fie așa.

— Chiar îți amintești? Îi scăpă lui Frodo întrebarea cu voce tare, fără să vrea, într-atât era de uluit. Dar credeam – și se opri o clipă fâstăcit, atunci când Elrond se răsuci spre el – credeam că Gil-galad a căzut cu mult mai multă vreme în urmă.

— Cu adevărat așa a fost, răspunse Elrond cu o voce groasă. Doar că amintirile mele se întorc departe în timp, până în Zilele de Odinioară. Earendil a fost seniorul meu, cel care s-a născut în Gondolin înainte de pieirea acestei țări; iar mama mea a fost Elwing, fiica lui Dior, fiul lui Luthien din Doriath. Am fost martor la trei evuri în partea de apus a lumii, la multe înfrângeri și la multe victorii nerodnice.

Cu vreo șase mii cinci sute de ani înainte să se țină Sfatul acasă la Elrond, în Vâlceaua Despicață, s-a născut Túrin în Dor-lómin, „în iarna anului ce prevestea mari suferințe”, după cum se spune în Hronicul Beleriandului.

Dar tragedia vieții sale nu poate fi înțeleasă doar din descrierea personajului, deoarece Túrin era condamnat să trăiască prins în capcana unei puteri uriașe și misterioase, blestemul plin de ură rostit de Morgoth împotriva lui Húrin, Morwen și a copiilor lor, din cauză ci Húrin îl sfida și refuza să se supună voinței sale. Iar Morgoth, Vrajmașul Negru, cum a ajuns să fie numit, era la origine – așa i-a spus el lui Húrin, adus captiv în fața lui – „Melkor, întâiul și cel mai puternic dintre toți valarii, cel care a fost încă dinainte de a fi lumea”. Acum, întrupat pentru totdeauna în alcătuirea unui rege urieșesc și maiestuos, dar terifiant, în nord-vestul Pământului de Mijloc, era prezent fizic în uriașa lui fortăreață Angband, Infernul de Fier fumul negru ce ieșea prin

meterezele Thangorodrimu-lui, munții pe care Melkor i-a înălțat deasupra Angbandului, putea fi văzut de la mare depărtare, mânjind cerul de la miazănoapte. În Hronicul Beleriandului se spune că „porțile lui Morgoth se aflau doar la o sută cincizeci de leghe de podul spre Menegroth; departe și totuși prea aproape”. Este vorba de podul ce duce la curtea regelui elf Thingol, care l-a luat pe Túrin drept fiu de suflet: curtea regelui se numea Menegroth, Cele o Mie de Peșteri, departe în sud și la est de Dor-lómin.

Dar, întrerupat, Morgoth era stăpânit de teamă. Iată ce scria tatăl meu despre Morgoth: „Căci pe măsură ce se înrăia în ticăloșia lui și punea răul ce-l clocea în sine în ticluitele-i minciuni și-n creaturile ticăloșiei, puterea îi trecea așijderea în ele și astfel se răspândea, iar el devenea tot mai legat de pământ, nemandorind să iasă din fortărețele sale întunecate”. Astfel, când Fingolfin, Marele Rege al elfilor noldorini, a pornit călare de unul singur ca să-l provoace pe Morgoth la o luptă corp la corp, el i-a strigat la porți: „Ieși, rege laș ce ești, să te lupți cu propriile-ți mâini! Sălășluitor de bârlog, stăpân de sclavi, mincinos, pândar, dușman al zeilor și elfilor, arată-te! Căci voiesc a-ți vedea chipul gălbejit de frică!” Atunci (așa se spune), „Morgoth a ieșit. Nu putea tăgădui o asemenea provocare în fața căpitanilor săi”. S-a luptat cu Grond, barosul său cât toate zilele, care, la fiecare lovitură, mușca țărâna, săpând un adevărat crater, și l-a zdrobit pe Fingolfin; dar, înainte de a muri, regele elf a ținut uriașa labă a lui Morgoth de pământ „și din tăietură a țâșnit un sânge negru, umplând craterele scobite de Grond. Iar Morgoth a umblat de-atunci olog de-un picior”. Iar când Beren și Luthien, sub înfățișări de lup și liliac, au pătruns în cea mai afundată sală din Angband, unde ședea Morgoth, Luthien l-a vrăjit pe Morgoth, care „deodată a început să alunece de pe tron ca un deal ce pornește la vale prăbușindu-se și, asemenea unui tunet, s-a prăvălit întins cu fața-n jos, pe podeaua infernului. Coroana de fier i s-a rostogolit de pe cap, făcând să răsunе hăurile”.

Blestemul unei asemenea ființe, care poate susține că „umbra vrerii mele se întinde peste Arda [Pământul] și tot ce se află în ea se supune încet și nesmintit voinței mele”, nu seamănă câtuși de puțin cu blestemele și sudalmele unor ființe cu puteri mai mici. Morgoth nu „invocă” răul sau nenorocirea asupra lui Húrin și a copiilor săi, nu „face apel” la o instanță superioară să fie agentul său, căci el, „Stăpânul ursitelor de pe Arda”, cum s-a autonumit în fața lui Húrin, intenționează să pricinuiască distrugerea dușmanului său prin forța giganticei sale voințe. Astfel, „schitează” viitorul celor pe care-i urăște și-i spune lui Húrin: „Asupra celor pe care tu îi iubești gândul meu va apăsa ca un nor al destinului necruțător și-i va arunca în întunecime și deznădejde”.

Chinul pe care l-a ticluit pentru Húrin era acela „de a vedea cu ochii lui Morgoth”. Tatăl meu a dat o definiție a ceea ce însemna acest lucru: dacă cineva era forțat să privească în ochii lui Morgoth, acel cineva „vedea” (sau primea în mintea sa din mintea lui Morgoth) un tablou extrem de credibil asupra evenimentelor, distorsionat de răutatea fără sfârșit a lui Morgoth; și, dacă există cineva care se putea opune vrerii lui Morgoth, acesta era Húrin.

Pentru că – spunea tatăl meu – iubirea ce o purta familiei sale și îngrijorarea chinuitoare pentru soarta lor îl făceau să-și dorească să afle tot ce putea despre ei, indiferent care era sursa; dar și din mândrie, crezând că-l învinsese pe Morgoth în schimbul lor de replici și că putea să-l facă pe Morgoth „să-și plece privirea” sau că reușea cel puțin să-și păstreze discernământul și să facă distincția între realitate și ticăloșie.

Pe tot parcursul vieții lui Túrin, din momentul plecării sale din Dor-lómin, și al surorii sale, Niënor, care nu și-a cunoscut niciodată tatăl, aceasta a fost soarta lui Húrin în timp ce a șezut nemișcat pe un țănc al munților Thangorodrim, într-o amărăciune tot mai mare, pricinuită de călăul său.

În povestea lui Túrin, care și-a luat numele de Turambar, Stăpânul Destinului, blestemul lui Morgoth pare să fie văzut că o putere eliberată de sub orice control doar ca să facă rău, în căutare de victime; se spune că însuși Morgoth, un vala căzut, se temea că Túrin „va ajunge atât de puternic, încât blestemul pe care-l abătuse asupra lui nu se va mai împlini, iar el va scăpa de soarta ce-i fusese hărăzită” (p. 131). Mai târziu, în Nargothrond, Túrin și-a ascuns adevăratul nume, încât atunci când Gwindor l-a dat în vileag el s-a supărat: „...mi-ai făcut rău, prietene, trădându-mi adevăratul nume, căci mi-ai invocat ursita de care voiam să mă feresc”. Gwindor era cel care îi spusese lui Túrin despre ceea ce se zvonea în Angband, unde el fusese ținut prizonier, anume că Morgoth îi blestemase pe Húrin și pe toate rubedeniile sale. Dar la mânia de acum a lui Túrin el a răspuns: „Ursita în tine zace, nu în numele tău”.

Această idee complexă are un loc atât de important în poveste, încât tatăl meu a propus un al doilea titlul: Narn e Rach Morgoth, Povestea Blestemului lui Morgoth. Iar opinia lui despre întreaga poveste este exprimată de următoarele cuvinte: „Astfel se încheie povestea lui Túrin cel nefericit, cea mai mârșavă dintre faptele lui Morgoth printre oameni, în lumea străveche”.

Când Arborebărbos străbătea cu pașii lui mari Codrul Fangom, ducându-i pe Merry și Pippin la subsuorile sale, le cânta despre locuri pe care le cunoscuse în străvechime și despre copacii care creșteau acolo:

Pe lunci Tasarinaniene cu sălcii, mă plimbam Primăvara.

Ah! Priveliști, parfum Primăvăratice din Nan-tasarion!

Și ziceam că-i bine.

Hoinăream Vara prin păduri de ulm, în Ossiriand Ah! Lumina și muzica, vara, de lângă Șapte Râuri, în Ossir!

Și credeam că-i grozav.

Pe plajele din Neldoreth, venii în Toamnă.

Ah! Aurul și stacojiul, și-al frunzelor suspin, toamna.

În Taur-na-Neldor!

Mai mult decât mi-aș fi dorit.

Spre pinii de pe înălțimile Dorthonionului suiam iarna.

Ah! Vântul și albeața, și crengile negre, în iarnă, Pe Orod-na-Thun!

Glasul mi se-nălța cântând în slăvi.

Și-acum toate zac sub vâl de mare, Mă mai plimb numai în Ambarona, în Taurëmona, În Aldalome, Pe propriu-mi tărâm, în ținutul Fangorn, Unde rădăcinile-s lungi. Și ani – câtă frunză și iarbă-s În Taurëmornalome.

Ținerea de minte a lui Arborebărbos, „entul din pământ născutul, ca munții bătrân”, era cu adevărat lungă. Își amintea de codri străvechi în marea țară a Beleriandului, distrasă în răscolirile pricinuite de Bătălia cea Mare de la sfârșitul Zilelor de Odinioară. Marea cea Mare a năvălit peste uscat, înghițind toate pământurile la apus de Munții Albaștri, numiți Ered Luin și Ered Lindon, încât harta ce însoțește Silmarillion se termină la răsărit cu acel lanț muntos, în vreme ce harta din Stăpânul Inelelor se termină la apus cu același lanț muntos: iar teritoriile de coastă de dincolo de munți, numite pe harta respectivă Forlindon și Harlindon (Lindon de la Miazănoapte și Lindon de la Miazăzi) sunt tot ce a mai rămas după al Treilea Ev din țara numită Ossiriand, Țara celor Șapte Râuri. Dar și Lindon, prin ale cărei păduri de alun se plimba odată Arborebărbos. S-a plimbat și printre măreții pini de pe podișul Dorthonion (Țara Pinilor), care ulterior a fost numit Taur-nu-Fuin, Pădurea de sub Umbra Noptii, după ce Morgoth a transformat-o într-un „ținut al spaimei și al vrăjitorilor întunericului, al rătăcirilor și deznădejzii”; și a ajuns în Neldoreth, pădurea din partea de nord a Doriathului, regatul lui Thingol.

În Beleriand și în ținuturile nordice s-a consumat destinul cumplit al lui Túrin; și, într-adevăr, atât Dorthonion, cât și Doriath, prin care se plimbase odată Arborebărbos, au fost cruciale în viața lui. S-a născut într-o lume a războaielor, deși încă era copil când a avut loc ultima și cea mai mare bătălie dintre războaiele din Beleriand. O scurtă prezentare a modului în care s-a ajuns la această bătălie va răspunde întrebărilor pe care le poate ridica textul de față, ca și referințele care se fac în timpul narațiunii.

La nord, hotarele Beleriandului par să fi fost formate de Ered Wethrin, Munții Umbrei, în spatele cărora se întindea țara lui Húrin, Dor-lomin, o parte din Hithlun; la est, Beleriand se întindea până la poalele Munților Albaștri. Și mai departe, la răsărit, se aflau pământuri care nu prea sunt amintite în istoria Zilelor de Odinioară; dar popoarele care au făcut acea istorie au venit de la răsărit, prin trecătorile Munților Albaștri.

Elfii au apărut pe pământ foarte departe la răsărit, lângă lacul numit Cuivienen, Apa Trezirii; și de acolo au fost chemați de către valari să părăsească Pământul de Mijloc, să treacă Marea cea Mare și să vină pe Tărâmul Binecuvântat, Aman, aflat în partea de apus a lumii, tărâmul zeilor. Cei care au răspuns chemării au pornit într-un marș lung, străbătând Pământul de Mijloc, din Cuivienen, fiind călăuziți de vala Orome, vânătorul, iar ei au fost numiți Eldari, Elfii Marii Călătorii, Elfii Nobili – ei se deosebesc de aceia care, refuzând să dea ascultare chemării, au ales să se statornicească în Pământul de Mijloc și aici să-și împlinească destinul. Ei sunt „elfii inferiori”, numiți Avari, Nesupușii.

Dar, deși au traversat Munții Albaștri, nu toți Eldarii au plecat peste mare; iar cei care au rămas în Beleriand se numesc Sindari, Elfii Cenușii.

Marele lor rege era Thingol (care înseamnă Pelerină cenușie), care cârmuia din Menegroth, Cele o Mie de Peșteri, în Doriath. Și nu toți Eldarii care au trecut Marea cea Mare au rămas în țara valarilor; căci unul dintre cele trei mari neamuri ale lor, Noldorii („Învățații”), s-au întors în Pământul de Mijloc, fiind numiți Surghiuniții. În fruntea celor care s-au răzvrătit împotriva valarilor era Fëanor, „Spiritul Focului”: cel mai mare fiu al lui Finwë, care condusesese mulțimea noldorilor din Cuivienen, dar care murise între timp. Acest eveniment esențial în istoria elfilor a fost rezumat astfel în Anexa A din Stăpânul Inelelor.

Fëanor a fost cel mai renumit dintre Eldari ca făurar și cunoscător al tradițiilor, dar și cel mai mândru și mai îndărătnic. El a făurit cele Trei Nestemate, Silmarilii, umplându-le cu strălucirea celor Doi Copaci, Telperion și Laurëlin, care dădeau lumină țării valarilor. Nestematele au fost râvnite de Morgoth Vrăjmașul, care le-a furat și, după distrugerea Copacilor, le-a adus în Pământul de Mijloc, păzindu-le în marea lui fortăreață din Thangorodrim. Împotriva voinței valarilor, Fëanor a părăsit Tărâmul Binecuvântat, plecând în exil în Pământul de Mijloc, împreună cu o mare parte din poporul său; căci, în orgoliul său, își pusese în gând să redobândească prin forță Nestematele de la Morgoth. A urmat războiul fără de speranță al Eldarilor și Edainilor împotriva fortăreței din Thangorodrim, în care aceștia au fost într-un sfârșit învinși definitiv.

Fëanor a fost ucis în bătălie la scurtă vreme după întoarcerea noldorilor în Pământul de Mijloc, iar fiii lui au devenit stăpâni peste pământuri întinse la răsărit de Beleriand, între Dorthonion (Taur-nu-Fuin) și Munții Albaștri; dar puterea lor a pierit în cumplita Bătălie a Lacrimilor Făr' de Număr, descrisă în Copiii lui Húrin. Și de atunci „fiii lui Fëanor rătăceau ca frunzele suflate de vânt” (p. 52).

Al doilea fiu al lui Finwë era Fingolfin (frate vitreg cu Fëanor), socotit Seniorul tuturor noldorilor împreună cu fiul său Fingon, el cârmuia Hithlum, aflat la nord și la vest de marele lanț Ered Wethrin, Munții Umbrei. Fingolfin trăia în Mithrim, lângă întinsul lac purtând același nume, în vreme ce Fingon stăpânea peste Dor-lómin, la sud de Hithlum. Principala lor fortăreață era Barad Eithel (Turnul Sirion), la Eithel Sirion (Fântâna lui Sirion), unde izvora râul Sirion, pe fața răsăriteană a Munților Umbrei: acolo a servit mulți ani ca soldat Sador, bătrânul servitor olog al lui Húrin și Morwen, așa cum i-a spus el lui Túrin (p. 35). După moartea lui Fingolfin, în luptă corp la corp cu Morgoth, Fingon a devenit marele rege al noldorilor. Túrin l-a văzut o dată, „când Regele Fingon și mulți dintre seniorii săi străbătuseră călare ținutul Dor-lómin și trecuseră podul peste Nen Lalaith, sclipind în veșmintele lor argintii și albe” (p. 33).

Al doilea fiu al lui Fingolfin era Turgon. După întoarcerea noldorilor, a trăit întâi în casa numită Vinyamar, lângă mare, în regiunea Nevrast, la apus de Dor-lómin; dar în taină a construit orașul ascuns Gondolin, pe un deal din mijlocul câmpiei numite Tumladen, împrejmuită de Munții Încercuitori, la răsărit de râul Sirion. Odată Gondolinul construit, după mulți ani de trudă,

Turgon a părăsit Vinyamar ca să trăiască împreună cu poporul său, noldori și sindari, în Gondolin; și, timp de secole, această reședință minunată de frumoasă a fost ținută în cel mai deplin secret, singura cale de acces spre ea fiind imposibil de descoperit și păzită cu strâșnicie, încât nici un străin nu putea pătrunde în ea, iar Morgoth cu nici un chip nu reușea să afle unde se găsea. Abia în Bătălia Lacrimilor Fără de Număr, după ce trecuseră mai mult de trei sute cincizeci de ani de când părăsise Vinyamarul, a ieșit Turgon cu marea lui armie din Gondolin.

Al treilea fiu al lui Finwë; fratele lui Fingolfin și frate vitreg al lui Fëanor, era Finarfin. El nu s-a întors în Pământul de Mijloc, dar fiii și fiica lui au venit cu poporul lui Fingolfin și fiii acestuia. Cel mai mare fiu al lui Finarfin era Finrod, care, atras de măreția și frumusețea Menegrothului din Doriath, a întemeiat sub pământ orașul-fortăreață Nargothrond, drept care a fost numit Felagund, care s-ar traduce prin Seniorul Peșterilor sau, în graiul gnomilor, Săpătorul de Peșteri. Porțile Nargothrondului se deschideau spre defileul râului Narog, în Beleriandul de Apus, unde râul cu pricina trecea printre dealuri înalte, numite Taur-en-Faroth sau Platoul Earoth; dar regatul lui Finrod se întindea până departe, la est până la râul Sirion, la apus până la râul Nenning, care se vărsa în mare la limanul Eglarest. Finrod a fost răpus în temnițele lui Sauron, mai-marele slujitorilor lui Morgoth, iar Orodreth, al doilea fiu al lui Finarfin, a luat coroana Nargothrondului. Acest fapt s-a întâmplat la un an după nașterea lui Túrin în Dor-lómin.

Ceilalți fii ai lui Finarfin, Angrod și Aegnor, vasali ai fratelui lor Finrod, trăiau sus pe Dorthonion, care străjuia la miazănoapte întinsa câmpie Ardgalen. Galadriel, sora lui Finrod, trăia de multă vreme în Doriath, cu Melian Regina. Melian era o maia, un spirit cu o putere uriașă, care se întrupase în formă omenească și trăia în Codrii Beleriandului, alături de Regele Thingol: ea era mama lui Luthien și străbuna lui Elrond. Cu puțin timp înainte de întoarcerea noldorilor din Aman, când oștiri numeroase veneau dinspre Angband în sud, intrând în Beleriand, Melian (după cum se spune în Silmarillion) „și-a folosit întreaga putere ca să împrejmuiească tot ținutul [codrii din Neldoreth și Region] cu un zid nevăzut de umbră și tulburare: Brăul lui Melian, de care de atunci nimeni nu va mai fi putut trece fără învoirea ei sau a Regelui Thingol, doar dacă se-narma cu o putere mai mare decât a lui Melian cea din seminția maia”. După aceasta, țara a primit numele de Doriath, „Țara Gardului”.

În al șazezecilea an după întoarcerea noldorilor, când s-a sfârșit pacea care dura de ani de zile, o mare oștire de orci a coborât dinspre Angband. Dar a fost înfrântă și distrusă până la ultimul oștean de către noldori. S-a numit Dagor Aglareb bătălia asta, Bătălia Glorioasă; dar seniorii elfi au luat aminte de pe urma ei și au asediat Angbandul, un asediu ce a durat aproape patru sute de ani.

Se spunea că oamenii (pe care elfii îi numeau Atani, A Doua Seminție, și Hildori, Cei Veniți După) au apărut departe, la răsărit de Pământul de Mijloc,

către sfârșitul Zilelor de Odinioară; dar despre începuturile istoriei lor oamenii care au pătruns în Beleriand în zilele Păcii celei Lungi, când Angbandul era asediat, iar porțile sale zăvorâte, n-aveau să vorbească niciodată. Căpetenia acestor oameni care au trecut primii Munții Albaștri se numea Bëor cel Bătrân; iar lui Finrod Felagund, Regele din Nargothrond, primul care i-a întâlnit, Bëor i-a spus: „În urma noastră e numai întuneric; ne-am întors spatele la întunericul acela și nu voim a mai ne înturna acolo nici batăr cu gândul. Inimile noastre se îndreaptă către apus și avem credința că acolo vom găsi Lumina”. La fel i-a vorbit și Sador, bătrânul servitor al lui Húrin, lui Túrin băiețandru (p. 35). Mai târziu s-a spus că atunci când Morgoth a aflat despre apariția oamenilor a părăsit Angbandul pentru ultima oară și a plecat spre răsărit; și că primii oameni care au pătruns în Beleriand „s-au căit și s-au răsculat împotriva Puterii întunecimii, dar au fost vânați cu sălbăticie și asupriți de cei care-o venerau și-o slugăreau”.

Acești oameni se trăgeau din trei Case, cunoscute drept Casa lui Bëor, Casa lui Hador și Casa lui Haleth. Tatăl lui Húrin, Galdor cel Înalt, ținea de Casa lui Hador, fiind în fapt fiul acestuia; dar mama lui era de felul ei din Casa lui Haleth, în vreme ce Morwen, soția lui, ținea de Casa lui Bëor, fiind înrudită cu Beren.

Neamurile celor trei Case erau Edainii (forma sindarină pentru Atani), fiind numiți prieteni ai elfilor. Hador trăia în Hithlum, iar Regele Fingolfin l-a făcut Senior peste Dor-lómin; neamul lui Bëor s-a statornicit în Dorthonion; iar al lui Haleth trăia, la vremea aceea în Codrul Brethil. După ce a luat sfârșit asediul asupra Angbandului, de peste munți au venit oameni de un cu totul alt soi; li se spunea răsăritenii, iar unii dintre ei au jucat un rol important în povestea lui Túrin.

Asediul Angbandului s-a sfârșit brusc și cumplit (deși sfârșitul acesta fusese îndelung pregătit), într-o noapte de mijloc de iarnă, după 395 de ani de la începutul lui. Morgoth a descătușat râuri de foc ce se scurgeau în jos din Thangorodrim, iar mănăsa câmpie Ard-galon, aflată la nord de platoul Dorthonion, s-a preschimbat într-un pustiu pârjolit, sterp, cunoscut după aceea sub un alt nume, Anfauglith, Colbul Năbușitor.

Acest atac catastrofal s-a numit Dagor Bragollach, Bătălia Focului Neașteptat. Glaurung, Părintele Dragonilor, a ieșit acum, pentru prima oară, din Angband, înfățișându-se în toată puterea sa; oștiri nesfârșite de orci s-au revărsat spre sud; seniorii elfi din Dorthonion au fost uciși, la fel și o mare parte din oștenii poporului lui Bëor. Regele Fingolfin și fiul său Fingon au fost nevoiți să se retragă, împreună cu oștenii din Hithlum, în fortăreața Eithel Sirion, pe povârnișurile răsăritene ale Munților Umbrei, iar Hador Cap-aurit, care apăra fortăreața, a fost răpus. Atunci Galdor, tatăl lui Húrin, a devenit Senior în Dor-lómin; căci torențele de foc au fost stăvilite de bariera Munților Umbrei și astfel au scăpat Hithlum și Dor-lómin de a fi cucerite.

În anul ce a urmat bătăliei Brugollach, Fingolfin, cuprins de o furie deznădăjduită, a pornit călare spre Angband și, ajuns acolo, l-a provocat pe

Morgoth. Doi ani mai târziu, Húrin și Huor s-au dus în Gondolin. După alți patra ani, într-un nou atac asupra legiunii Hithlum, Galdor, tatăl lui Túrin, a fost răpus în fortăreața Eithel Sirion: acolo se afla și Sador, așa cum i-a povestit lui Túrin (p. 35) și la văzut pe Húrin (la vremea aceea, un tânăr de douăzeci și unu de ani) „luându-i locul în fruntea obștii și a oștirii”.

Toate acestea erau proaspete în memoria Dor-lóminului când s-a născut Túrin, la nouă ani după Bătălia Focului Neașteptat.

NOTĂ ASUPRA PRONUNȚIEI.

Nota care urmează are scopul de a lămuri o serie de particularități esențiale ale pronunțării numelor.

Consoane.

C are întotdeauna valoarea lui k, niciodată a lui s; astfel, Celebros se pronunță Kelebros, nu Selebros.

CH are întotdeauna valoarea lui ch ca în cuvântul scoțian loch sau cel german Buch, niciodată valoarea lui ch din cuvântul englezesc church; exemple sunt Anach, Narn i Chin Húrin.

DH este folosit întotdeauna pentru a reprezenta sunetul unui th sonor (sibilant) în engleză, ca thân then, nu th din thin. De exemplu, Glóredhel, Eledhwen, Maedhros.

G are întotdeauna valoarea lui g din cuvântul englezesc get; prin urmare, Region nu este pronunțat ca englezescul region, iar prima silabă din Ginglith sună ca în englezescul begin, nu ca în gin.

Vocale.

AI se pronunță ca eye în engleză; astfel, a doua silabă a cuvântului Edain se pronunță asemenea englezescului dine, nu Dane.

AU are valoarea englezescului ow din town; astfel, prima vocală din Sauron se pronunță asemenea cuvântului englezesc sour, nu sore.

El în Teiglin, de exemplu, se pronunță asemenea lui grey în engleză.

IE nu trebuie pronunțat ca în cuvântul englezesc piece, ci prin pronunțarea distinctă a ambelor vocale i și e, fiind citite legat; deci Ni-enor, nu „Neenor”.

AE din Aegnor, Nirnaeth, de exemplu, este o combinație a vocalelor individuale a-e, dar pot fi pronunțate în același fel ca AI.

EA, EO nu se citesc legat, ci constituie două silabe; aceste combinații sunt scrise ea și eo, ca în Bëor, sau la începutul numelor Ea, Eo, ca în Earendil.

U în nume precum Húrin, Túrin trebuie pronunțat oo; astfel, Toorin, nu Tyoorin.

IR, UR înaintea unei consoane (ca în Círdan, Gurthang) nu trebuie pronunțate ca în cuvintele englezești fir, fur, ci că în grupurile englezești de litere cer, oor.

E la sfârșitul cuvintelor se pronunță întotdeauna ca o vocală distinctă, iar în această poziție este scris e. Este pronunțat întotdeauna în mijlocul cuvintelor precum Celebros, Menegroth.

Capitolul I.

COPILĂRIA LUI TÚRIN.

Hador Cap-aurit era un Senior al Edainilor, mult îndrăgit de Eldari. Câte zile a avut, le-a trăit sub cârmuirea lui Fingolfin, care i-a dăruit pământuri întinse în acea parte a ținutului Hithlum numit Dor-lómin. Fiica lui, Glóredhel, l-a luat de soț pe Haldir, fiul lui Halmir, Seniorul Oamenilor din Brethil. La același ospăț, fiul său Galdor cel Înalt a luat-o de soată pe Hareth, fiica lui Halmir.

Galdor și Hareth au avut doi fii, pe Húrin și pe Huor. Húrin era cu trei ani mai mare decât fratele său, dar mai scund decât toți ceilalți bărbați din neamul său; statura o moștenise de la neamul mamei sale, dar în toate celelalte semăna cu Hador, bunicul său, cu trup vânjos și fire aprigă. Focul din el ardea neconținut, iar voința îi era de fier. Dintre toți oamenii de la miazănoapte, ei știa mai tot ceea ce hotărau noldorii între ei. Fratele său, Huor, era înalt, cel mai înalt dintre toți Edainii, mai puțin față de propriul fiu, Tuor, și foarte iute de picior; dar, dacă se lua la întrecere și alergarea se dovedea lungă și grea, tot Húrin ajungea primul, pentru că el alerga la fel de repede la început ca și la sfârșit. Tare se mai iubeau frații și arareori s-au despărțit la anii tinereții!

Húrin s-a însurat cu Morwen, fiica lui Baragund, fiul lui Bregolas din Casa lui Bëor; astfel, Morwen era rubedenie apropiată a lui Beren Ciungul. Avea părul negru, era înaltă și cu o strălucire în ochi și o frumusețe pe chip pentru care oamenii o porecliseră Eled-hwen, frumoasa-elfă; dar la fire era aspră și mândră. Necazurile ce loviseră Casa lui Bëor îi întristau inima; căci ea venise în Dor-lómin ca surghiunită din Dorthonion, după înfrângerea din bătălia Bragollach.

Túrin era numele celui mai mare copil al lui Húrin și Morwen; se născuse în anul în care Beren venise în Doriath și o găsisese pe Luthien Tinuviel, fiica lui Thingol. Morwen i-a mai născut și o fată lui Húrin, pe nume Urwen; dar toți cei care-au cunoscut-o pe fata lor în scurta ei viață au numit-o Lalaith, care înseamnă Râset.

Huor s-a însurat cu Rian, verișoara lui Morwen; ea era fiica lui Belcgund, fiul lui Bregolas. Nemiloasă a fost soartă cu ea, lăsând să fie adusă pe lume în asemenea vremuri, căci ea avea suflet blând și nu-i plăceau nici vânătoarea, nici războiul. Ea iubea copacii și florile sălbatice și-i plăcea să cânte și să nascocoască noi cântece. Doar două luni a fost soția lui Huor, înainte ca el să i se alăture fratelui său în bătălia Nirnaeth Arnoediad, și de atunci nici că l-a mai văzut.

Dar acum povestea se întoarce la Húrin și Huor, în zilele tinereții lor. Se spune că, o vreme, fiii lui Galdor au locuit în Brethil, ca fii de suflet ai lui Haldir, unchiul lor, după cum era datina oamenilor de la miazănoapte în acele timpuri. Deseori se duceau la bătălie cu Oamenii din Brethil împotriva orcilor, care acum făceau prădăciuni la hotarele de la miazănoapte ale țării lor; căci Húrin, cu toate că avea numai șaptesprezece ani, era vânjos, iar Huor, mai mic ca vârstă decât frate-său, crescuse înalt asemenea celor mai mulți bărbați ai

acelui neam. Într-una din zile, Húrin și Huor s-au alăturat unei companii de iscoade, numai că au fost atacați pe neașteptate de orci și risipiți, iar frații au fost urmăriți până la vadul Brithiach. Ar fi fost luați prizonieri sau chiar răpuși acolo de n-ar fi fost puterea lui Ulmo, care încă mai stăruia în apele Sirionului; din cât se povestește, din râu s-a înălțat o ceață ce i-a învăluit, ascunzându-i de ochii dușmanilor, și așa au izbutit ei să scape, trecând vadul Brithiach și ajungând în Dimbar. Au pribegit ei și multe au îndurat printre dealurile de sub pereții prăpăstioși ai munților Crissaegrim, până când meleagul acela înșelător i-a zăpăcit de tot, de n-au mai știut pe unde să înainteze sau cum să se întoarcă. Dar i-a zărit Thorondor și i-a trimis în ajutorul lor pe doi dintre vulturii săi; i-au purtat vulturii în înaltul cerului, apoi dincolo de Munții Încercuitori, până în tainica vale Tumladen și-n orașul ascuns Gondolin, pe care nici unui om nu-i fusese dat până atunci să-l vadă.

Aflând din ce neam se trăgeau, Regele Turgon i-a primit cu brațele deschise; căci Hador era prieten al elfilor, iar, pe lângă asta, Ulmo însuși îl sfătuisese pe Turgon să se poarte blând cu fiii din Casa acestuia, care aveau să-l ajute la ceas de nevoie. Astfel, Húrin și Huor au stat mai bine de un an ca oaspeți în casa regelui; se spune că, în această vreme, Húrin, a cărui minte era iute și iscoditoare, a învățat multe de la elfi și a deslușit câte ceva din sfaturile și gândurile regelui. Turgon i-a îndrăgit nespuse pe fiii lui Galdor și stătea mult la sfat cu ei; chiar vroia să-i țină în Gondolin doar pentru că-i îndrăgea atât, și nu din pricina pravilei sale ce statornicea ca nici unui străin, fie acesta elf sau om, care nimerea în regatul tainic și vedea orașul să nu-i mai fie îngăduit să plece de acolo, decât atunci când regele va ridica opreliștea și poporul ascuns va putea ieși în lume.

Dar Húrin și Huor doreau să se întoarcă la neamul lor și să fie alături de acesta în războaiele și durerile pe care le îndura. Astfel că Húrin i-a spus lui Turgon:

— Măria Ta, noi suntem bieți oameni muritori, nu ne asemănăm cu Eldarii. Or putea ei aștepta ani lungi până să se războiască, în cine știe ce loc îndepărtat, cu vrăjmașii lor; dar pentru noi timpul e scurt, nădejtile și puterile noastre se împrăștiează. Drumul spre Gondolin nu l-am găsit noi, nici măcar nu știm unde se află orașul, ci am fost aduși – și tare ne-am temut și mult ne-am minunat – pe înaltele căi ale văzduhului. Și mulțumim cerului că ochii ne-au fost acoperiți ca de un vâl.

I-a ascultat Turgon ruga și i-a răspuns, zicându-i:

— Pe calea pe care ați venit, îngăduit vă este să și plecați, dacă Thorondor se învoiește. Mă cuprinde jalea că ne despărțim; dar, în scurt timp, după socoteala Eldarilor, iarăși ne vom întâlni.

Iată însă că Maeglin, nepotul după soră al regelui, care avea puteri mari în Gondolin, nu s-a întristat defel de plecarea lor, cu toate că, neîubind semeția oamenilor, nu-i plăcea că regele le făcea această favoare; așa că i-a spus lui Húrin:

— Bunăvoința regelui e mai mare decât îți poți tu închipui, iar unii s-ar putea mira de ce porunca lui atât de aspră se împlânzește pentru două vlăstare ticăloase ale seminției oamenilor. Am fi mai feriți de primejdii dacă ei n-ar avea altceva de ales decât să rămână aici, ca servitori ai noștri, până la sfârșitul zilelor lor.

— Cu adevărat, mare este bunăvoința regelui, a răspuns Húrin. Dar, dacă nu e de ajuns cuvântul nostru, iată, facem legământ și în fața ta.

Și frații au jurat să nu dezvăluie vreodată ceea ce aflaseră de la Turgon și să păstreze taina asupra celor văzute în regatul său. Și-au luat apoi rămas-bun, iar vulturii au venit și i-au luat pe aripile lor, ducându-i de acolo pe timp de noapte și așezându-i pe pământ în Dor-lómin, înainte de ivirea zorilor. S-a bucurat obștea să-i vadă iarăși acasă, căci auziseră de la solii din Brethil cum că li s-ar fi pierdut urma; dar frații n-au spus nimănui, nici măcar tatălui lor, unde fuseseră, doar că îi salvaseră din sălbăticie vulturii aceia care-i aduseseră acasă.

— Să înțeleg, prin urmare, că ați trăit un an întreg în sălbăticie? I-a întrebat, nedumerit, Galdor. Ori poate v-au adăpostit vulturii în cuibarele lor? Mă uit la voi și văd că de mâncat ați mâncat, cu veșminte frumoase v-ați pricopsit și v-ați întors ca niște prinți, nicidecum ca oameni fără căpătâi ce bat codrii.

— Mulțumește-te că am venit, tată, i-a spus Húrin. Căci numai sub legământul tăcerii ni s-a îngăduit ăst lucru. Iar legământul odată făcut e bun făcut.

Galdor nu i-a mai iscodit, dar bănuieli avea el, asemenea multora, asupra adevărului nerostit. Căci atât legământul tăcerii, cât și vulturii îi duceau pe oameni cu gândul la Turgon.

Astfel au trecut zilele, iar umbra amenințării lui Morgoth se lungea și mai mult. Dar în anul patru sute șaiszeci și nouă de la întoarcerea noldorilor în Pământul de Mijloc, elfii și oamenii parcă au prins să aibă din nou o brumă de speranță. Auziseră și ei de faptele lui Beren și ale lui Luthien și de rușinea ce-o pățise Morgoth chiar pe tronul din Angband, iar unii spuneau că Beren și Luthien încă mai trăiau sau se întorseseră dintre Morți. În acel an aproape că luaseră sfârșit marile sfaturi de la curtea lui Maedhros și, mulțumită reînnoitei puteri a Eldarilor și Edainilor, înaintarea lui Morgoth fusese oprită, iar orcii alungați din Beleriand. Apoi unii au început să vorbească despre victoriile ce aveau să vină și despre răsturnarea sorții în băătălia Bragollach, căci Maedhros avea să se afle în fruntea armii unite și cu toții îl vor alunga pe Morgoth sub pământ și vor pecetlui Porțile Angbandului.

Dar înțelepții încă nu-și găsiseră liniștea, temându-se că Maedhros își arătase prea curând puterea sporită, și astfel îi dădea timp lui Morgoth să-și pregătească atacul împotriva lui.

— În Angband se va pune la cale o nouă ticăloșie, ce va întrece închipuirea elfilor și a oamenilor, spuneau ei.

În toamna acelui an, parcă pentru a le întări spusele, un vânt rău s-a iscat la miazănoapte, suflând pe sub văzduhurile plumbuite. Răsuflarea Rea, așa a fost numit, pentru că aducea cu sine miasme puturoase; și mulți au fost loviți de boală și au murit în toamna acelui an în ținuturile de la miazănoapte, ce se învecinau cu pustiiciunea Anfauglith, mai cu seamă copiii ori flăcăii și fetișcanele din casele oamenilor.

În acel an, Túrin, fiul lui Húrin, avea cinci ani, iar Urwen, sora lui, împlinise trei la începutul primăverii. Părul ei era asemenea crinilor galbeni în iarbă, așa părea când copila alerga pe câmpuri, iar râsul ei amintea de susurul veselului pârâiaș ce cobora dintre dealuri și trecea pe lângă zidurile casei părintești. Nen Lalaith se numea acest pârâiaș și, după numele său, toți cei ai casei au numit-o pe copilă Lalaith, iar inimile lor se bucurau s-o aibă în preajmă.

Túrin însă nu era tot atât de îndrăgit ca și ea. Avea părul negru al mamei sale și chiar și la fire dădea semne că-i va semăna; căci nu era un copil vesel, nici vorbăreț, cu toate că învățase să vorbească de la o vârstă fragedă și întotdeauna arătase mai mare decât anii pe care-i avea. Cu greu uita vreo nedreptate ori batjocură, doar în el mocnea și focul din tatăl său, drept care nu arareori izbucnea nestăpânit. Mila îl cuprindea la fel de repede, iar durerile și amărăciunile lumii îi aduceau lacrimi în ochi; până și în asta semăna cu tatăl său, Morwen fiind mai curând aspră cu sine și cu alții. Își iubea mama, căci vorba ei era întotdeauna sinceră și simplă; pe tătâne-său îl vedea când și când, Húrin fiind adeseori dus de-acasă, cu armia lui Fingon, ce păzea hotarele răsăritene ale ținutului Hithlum, iar când venea acasă, zisa lui repezită, cu vorbe ciudate, snoave și înțelesuri doar pe jumătate rostite, îl umplea de uimire pe Túrin și-l făcea să se simtă stingherit. La acea vreme, toată căldura pe care o simțea în inimă se răsfângea asupra surorii lui, Lalaith; dar arar se juca împreună cu ea, mai mult îi plăcea să stea și să o păzească nevăzut, să o urmărească atunci când hoinărea pe pajiștea verde, printre copaci, când cânta cântecele făcute de copiii Edainilor în vremuri de demult, pe când graiul elfilor încă era nou pe buzele lor.

— Frumoasă ca o copilă de elf este Lalaith, îi spunea Húrin lui Morwen, dar, vai! Prea curând se va trece. Și poate, din astă pricină, cu atât mai frumoasă ori poate mai dragă.

Iar Túrin, auzind aceste vorbe, a stat să cumpănească la ele, dar nu le-a priceput tâlcul. Căci nu văzuse niciodată o odraslă elfă. Eldari nu viețuiau pe pământurile lui tătâne-său la acea vreme, iar de văzut îi văzuse doar o dată, când Regele Fingon și mulți dintre seniorii săi străbătuseră călare ținutul Dor-lómin și trecuseră podul peste Nen Lalaith, sclipind în veșmintele lor argintii și albe.

Dar, mai înainte să se încheie anul, tâlcul vorbelor rostite de tatăl său s-a adeverit; căci Răsuflarea Rea s-a abătut asupra Dor-lóminului și Túrin a căzut la pat, zăcând multă vreme pradă fierbințelii și viselor negre. Și când s-a

întremat – așa îi fusese lui scris, iar viața din el se dovedise mai puternică – a întrebat de Lalaith. Atunci dădaca lui i-a spus:

— De Lalaith să nu mai pomenești, fiu al lui Húrin; ci întreab-o pe mama ta despre soarta surorii tale Urwen.

Iar când Morwen a venit la el, Túrin i-a spus:

— Nu mai sunt bolnav și tare-aș vrea s-o văd pe Urwen; dar de ce nu mi se mai îngăduie să pomenesc de Lalaith?

— Pentru că Urwen a murit și râsetul a pierit din această casă, a răspuns ea. Tu însă trăiești, fiu al lui Morwen; și la fel trăiește și dușmanul care ne-a lovit astfel.

N-a încercat să-l aline mai mult decât se alina pe sine; ea și-a ascuns durerea în tăcere, cu inima înghețată. Dar Húrin a jelit fără să se ferească și și-a luat harfa cu gând să pună pe strune un cântec de jale. N-a putut însă, și atunci și-a spart harfa și, ieșind din casă, și-a înălțat brațele spre miazănoapte și a strigat:

— Ruinătorule al Pământului de Mijloc, ne-om întâlni noi odată față-n față și-o să te schilodesc așa cum te-a schilodit seniorul meu Fingolfin!

Túrin a plâns amar singur în noapte, iar față de Morwen n-a mai rostit nicicând numele surorii sale. Unui singur prieten și-a deschis el sufletul în acea vreme, numai lui i-a vorbit de tristețea lui și de pustiul din casă. Sador se numea prietenul acesta, un servitor al lui Húrin; era șchiop de-un picior și mic la stat. Fusese pădurar, dar ceasul rău ori poate vreo stângăcie în mânăuirea toporului să fi fost pricina pentru care și-a retezat laba dreaptă, iar piciorul schilodit s-a zgârcit și mai mult. Túrin îl poreclise Labadal, ceea ce înseamnă Hopalabă, dar lui Sador îi plăcea porecla asta, căci îi fusese dată din milă, nu a batjocură. Sador muncea la acareturi, meșterea ori dregea mărunțișuri trebuincioase în gospodărie, pricepându-se el cât de cât la tâmplărie. Túrin îi aducea ba una, ba alta, ca să-i cruțe piciorul, iar uneori șterpelea câte o unealtă ori vreo bucată de lemn uitată cine știe pe unde, gândind că prietenul său o avea nevoie de ele. Sador zâmbea, dar îl ruga să ducă darurile înapoi de unde le luase.

— Dăruiește tot ce vrei, dar dăruiește numai ce-i al tău, îi spunea el.

Răsplătea cum putea bunătatea copilului, îi cioplea în lemn figuri de oameni și sălbăticiuni; dar cel mai mult îi plăcea lui Túrin să-l asculte pe Sador povestind – era tânăr când se dăduse bătălia Bragollach, iar acum își amintea cu drag de scurtul răstimp al bărbăției sale dinainte de a rămâne olog.

— Aia a fost o bătălie măreață, așa se zice, fiu al lui Húrin. Mi s-a spus să-mi părăsesc îndeletnicirile obișnuite și să mă duc în pădure, unde era nevoie de noi în acel an; n-am luptat în bătălia Bragollach și, de-aș fi făcut-o, măcar m-aș fi ales cu betșugul ăsta cu mai multă onoare. Dar noi am ajuns prea târziu, nu ne-a mai rămas altceva de făcut decât să aducem înapoi nășălia seniorului ăl bătrân, Hador, care-a căzut apărându-l pe regele Fingolfin. După aia m-am dus ca soldat, în Eithel Sirion, marea fortăreață a regilor elfi, și am stat acolo mulți ani; așa-mi pare acum, iar anii întunecați scurși de atunci nu-s

prin nimic însemnați. Mă aflu în Eithel Sirion când ne-a atacat Regele Negru, dar Galdor, tătânele lui tătâne-tău, era căpitan acolo, ținea locul regelui. În atacul acela a fost răpus; și l-am văzut pe tătâne-tău luându-i locul în fruntea obștii și a oștirii, cu toate că abia împlinise vârsta bărbăției. Mocnea în el un foc ce înfierbânta până și sabia din mâna lui, așa se zicea. Pe el l-am urmat și i-am împins pe orci în pustie și din acea zi spurcăciunile nici că s-au mai apropiat de ziduri. Dar, vai! Cum mi s-a stins dragostea de bătlăie, atăta sânge vărsat și atâtea răni am văzut de să-mi ajungă pentru o viață întreagă; mi s-a îngăduit să mă întorc în codrul după care tânjeam. Și acolo m-am ales cu betesugul; așa pățește omul care fuge de frică, se pomenește că a luat-o doar pe-o scurtătură, ca să dea nas în nas tot cu ea.

Așa-i vorbea Sador lui Túrin, iar Túrin, care se făcea tot mai mare, a început să-i pună întrebări la care lui Sador îi venea tot mai greu să răspundă, gândind că s-ar fi convenit ca rubedeniile băiatului să se îngrijească de învățătura lui. Într-o bună zi, Túrin i-a spus:

— Oare chiar a fost Lalaith ca o copilă de elf, așa cum a zis tatăl meu? Și ce-a vrut să spună când a zis că prea curând se va trece?

— Ca o copilă de elf, cu adevărat așa arăta, căci în fragedă pruncie copiii oamenilor și ai elfilor par să se înrudească îndeaproape. Numa' că ai oamenilor cresc mai repede, iar tinerețea le trece prea curând; așa ne e nouă scris.

— Cum adică ne e scris?

— Cât despre ce le e scris oamenilor, întreabă pe cineva mai înțelept decât Labadal. Vedem însă cu toții că ne sleim iute și murim, iar unii au nenorocul să se stingă înainte de vreme. Elfii însă nu se sleiesc și nu mor decât dacă sunt vătămați rău de tot. De rănilor și durerile ce-i răpun pe oameni elfii se tămăduiesc adesea și, chiar dacă trupurile le sunt rău betegite, într-o bună zi ei iar se întorc. Cu noi nu se întâmplă așa.

— Înseamnă că Lalaith n-o să se întoarcă? Unde s-a dus?

— N-o să se întoarcă. Dar unde s-a dus nici un om nu poate ști; eu unul nu știu.

— Așa a fost dintotdeauna? Ori poate că avem de îndurat un blestem trimis asupra noastră de regele cel rău, așa cum a fost Răsuflarea Rea?

— Nu știu. În urmă-ne întuneric se află. Din el puține povești au ajuns până la noi. Poate că părinții părinților noștri au avut multe de spus, dar nu le-au spus. Până și numele lor au fost uitate. Munții s-au înălțat între noi și viața din care au venit ei, fugind de ceva ce nimeni nu știe.

— De teamă au fugit? A întrebat Túrin.

— Poate că da, a răspuns Sador. Poate că noi am fugit de teama de întuneric și ne-am trezit cu întunericul în fața noastră, iar de aici nu avem unde fugi, decât pe mare.

— Dar noi nu ne mai temem. Nu toți. Tata nu se teme, iar mie n-o să-mi fie teamă; sau o să-mi fie, dar n-o să arăt, așa cum face și mama.

Lui Sador i s-a părut atunci că ochii lui Túrin nu arătau ca ochii unui copil și-n sinea lui și-a spus: „Durerea-i ca un spin pentru o minte puternică”. Dar cu glas tare a zis:

— Fiu al lui Húrin și Morwen, ce va fi în inima ta Labadal nu are cum ghici; dar arar și puținora le vei arăta ce-i înăuntru.

Atunci Túrin i-a spus:

— Poate că-i mai bine să nu vorbești despre ceea ce-ți dorești atunci când nu-ți poți împlini vrerea. Dar îmi doresc, Labadal, să fiu un eldar. Atunci Lalaith s-ar întoarce și eu aș mai fi aici, chiar dacă ea a lipsit multă vreme. Voi pleca soldat cu un rege al elfilor de cum voi fi împlinit vârsta, așa cum ai făcut și tu, Labadal.

— De la ei ai multe de învățat, a oftat Sador. Sunt un neam frumos și minunat și au putere asupra inimilor oamenilor. Și totuși uneori mă gândesc că ar fi fost poate mai bine să nu-i fi întâlnit niciodată, ci să fi rămas noi acolo unde ne era locul. Căci învățăturile lor sunt străvechi, iar felul lor de a fi, mândru și răbdător. În lumina lor noi pălim ori focul din noi arde prea repede, iar povara ursitei noastre ne apasă mult mai rău.

— Dar tatăl meu îi îndrăgește, a zis Túrin, și nu e fericit fără ei. Cică aproape tot ceea ce știu de la ei am învățat, iar prin asta am devenit și noi mai nobili, așa spune tata; și mai spune că oamenii care au venit în ultima vreme de peste munți sunt făcuți cam din aceeași plămadă ca și orcii.

— Câțiva dintre noi sunt cu adevărat din aceeași plămadă. Dar urcușul e dureros, iar din locurile înalte ușor se poate cădea până jos de tot.

La acea vreme, Túrin avea aproape opt ani; după socoteala Edainilor, îi împlinea în luna Gwaeron a acelui an ce nu poate fi dat uitării. Printre ai lui se vorbea cum că armile ar fi fost chemate să se strângă la o mare adunare, despre care Túrin nu auzise nimic; cu toate că băga de seamă că tatăl său se uita cu stăruință la el, așa cum se uită un bărbat la ceva drag de care trebuie să se despartă.

Acum, Húrin, știindu-și soața curajoasă și cu buzele ferecate atunci când trebuia, îi spunea adesea lui Morwen despre planurile regilor elfi și despre ce avea să se întâmple dacă izbândeau ori dacă dădeau greș. Sufletul îi era plin de speranță, nu se temea câtuși de puțin că bătălia ar fi putut fi pierdută; căci el nu socotea că se afla în Pământul de Mijloc vreo forță în stare să înfrângă puterea și măreția Eldarilor.

— Ei au văzut Lumină la Apus, îi spunea Húrin, și în cele din urmă întunecimea va fi silită să fugă din calea lor.

Morwen nu-i tăgăduia spusele; când se afla lângă Húrin, cumpăna înclina totdeauna de partea speranței. Dar printre cei de-un neam cu ea istoriile elfilor nu erau necunoscute, astfel că în sinea ei își zicea: „Dar oare nu au părăsit ei Lumina și nu le este zăgăzuită calea spre ea? Cine știe dacă Domnii Apusului nu și-au luat cumva gândul de la ei; și oare cum vor putea Copiii mai Mari să înfrângă una dintre Puteri?”

Nici măcar umbra vreunei îndoieli nu-l înnegura pe Húrin Thalion; cu toate acestea, într-o dimineață din primăvara acelui an, s-a trezit ca dintr-un somn neliniștit și parcă un nor se lăsase peste seninătatea lui. Iar seara, numai ce-a spus deodată:

— Când voi fi chemat, Morwen Eledhwen, îl voi lăsa în grija ta pe moștenitorul Casei lui Hador. Viețile oamenilor sunt scurte și multe ghinioane îi pasc în răstimpul ăsta, chiar și pe vreme de pace.

— Întotdeauna a fost așa, a răspuns ea. Dar ce să înțeleg din vorbele tale?

— Prevenire, nu îndoială, a răspuns Húrin, care totuși nu era în apele sale. Dar cine privește înainte asta trebuie să vadă: că lucrurile nu vor rămâne așa cum au fost. Încercarea de acum va fi mare și una din părți va cădea mai jos decât se află acum... De va fi să cadă regii elfilor, Edainilor le va merge tare rău; unde mai pui că sălașurile noastre sunt cele mai aproape de Dușman. Țara aceasta ar putea să cadă în mâinile sale. Dar, dacă se va întâmpla cu adevărat ce e mai rău, nu-ți voi spune: Nu te teme! Căci teamă îți este doar de ceea ce trebuie să te temi, de nimic altceva; iar teama nu te aruncă în deznădejde. Ci îți voi spune: Nu aștepta! Mă voi întoarce la tine cum voi putea, dar nu aștepta! Pornește spre miazăzi cât poți de repede – dacă rămân în viață, te voi urma și te voi găsi, chiar de-ar fi să răscolesc tot Beleriandul.

— Beleriandul e lung și lat și nu-i adăposteste pe surghiuniți, a zis Morwen. Încotro să fug și câți să iau cu mine, mulți sau puțini?

Húrin a căzut pe gânduri o vreme.

— Rubedeniile mamei mele trăiesc în Brethil, a zis el. La vreo treizeci de leghe de aici, în linie dreaptă.

— Dar, de-ar fi să vină vremuri atât de ticăloase, ce sprijin mai pot găsi la oameni? A întrebat Morwen. Casa lui Bëor a căzut. Dacă și marea Casă a lui Hador va cădea, în ce văgăuni se va putea târi micul Popor al lui Haleth?

— În care le-or găsi, i-a răspuns Húrin. Dar de vitejia lor să nu te îndoiești, chiar de-s puțini și neștiutori. În altă parte unde mai găsești nădejde?

— Nu zici nimic de Gondolin.

— Nu, căci numele acesta n-a fost nicicând rostit de buzele mele, a zis Húrin. Dar ce-ai auzit vorbindu-se e adevărat: am fost acolo. Și-ți voi mărturisi acum ceea ce n-am spus nimănui și nu voi spune vreodată: nu știu unde se află.

— Bănuiești însă, și bănuiești bine, așa-mi vine să cred.

— Poate că da, a zis Húrin. Dar, până ce Turgon nu mă dezleagă de jurământul pe care i l-am făcut, nu pot spune ce bănuiesc, nici măcar ție; astfel că ai căuta în van. Și chiar dacă, spre rușinea mea, ar fi să-ți spun, n-ai izbuti decât să ajungi cel mult la o poartă zăvorâtă; dacă Turgon nu iese la război, lucru despre care nu s-a auzit nimic și nici nădejde nu este, nimeni nu va pătrunde acolo.

— Atunci, dacă neamul tău nu ne ajută, iar prietenii te reneagă, înseamnă că singură va trebui să iau o hotărâre; și uite că-mi vine în gând Doriath.

— Departe îți merge gândul, a zis Húrin.

— Prea departe, ai zice? L-a iscodit Morwen. Dar Brâul lui Melian va ține piept dușmanului până în ultima clipă, eu așa socot; iar Casa lui Bëor nu va fi disprețuită în Doriath. Doar sunt de-același sânge cu regele, știi bine. Căci Beren, fiul lui Barahir, nepot i-a fost lui Bregor, la fel ca tatăl meu.

— Thingol nu-i apropiat sufletului meu, a zis Húrin. N-a trimis pe nimeni în ajutorul regelui Fingon și nu știu de ce mă adumbresc atunci când aud de Doriath.

— La fel cum mă adumbresc eu când aud de Brethil, a zis Morwen.

Deodată, Húrin a izbucnit în râs:

— Uite cum stăm noi aici și vorbim despre lucruri dincolo de puterea noastră de înțelegere și despre umbre ce izvorăsc din visele noastre. Nu va fi chiar atât de rău; dar, de-o fi să fie, atunci las totul în seama curajului și înțelepciunii tale. Să faci așa cum te îndeamnă inima. Numai să nu zăbovești. Iar dacă ne vom vedea împlinite nădejtile, atunci regii elfilor vor da fără doar și poate înapoi urmașilor Casei lui Bëor tot ceea ce a fost al lor odată; cu alte cuvinte, ție, Morwen, fiică a lui Baragund. Întinsele pământuri ale noastre vor fi atunci și astfel fiul nostru va deveni stăpân peste o mare moștenire. De va dispărea ticăloșia de la miazănoapte, bogat peste poate va ajunge și rege peste oameni.

— Húrin Thalion, a spus Morwen, mai aproape de adevăr ar fi să spui că tu țințești spre înalt, câtă vreme mie mi-este frică să nu mă prăbușesc.

— De-asta nici în cele mai negre gânduri să nu te temi, i-a răspuns Húrin.

În acea noapte, Túrin s-a trezit pe jumătate și i s-a părut că tatăl și mama lui stăteau lângă patul său și-l priveau în pâlpâirea lumânărilor pe care le țineau în mâini; dar el nu le vedea chipurile.

În dimineața zilei în care Túrin împlinea opt ani, Húrin i-a dat fiului său în dar un cuțit făurit de elfi; plăselele și teaca erau argintii și negre; și i-a vorbit:

— Moștenitor al Casei lui Hador, iată darul pentru ziua ta de naștere. Dar să fii eu băgare de seamă! Tăișul e neiertător, iar oțelul îl slujește numai pe acela care se pricepe să-l mânuiască. Îți va tăia mâna una-două, ca și când nu ar fi a ta. L-a așezat pe Túrin pe masă, l-a sărutat și a adăugat: Uite că m-ai și întrecut, fiu al lui Morwen; curând o să fii la fel de înalt și când vei sta în picioare. Și, când va veni acea zi, mulți se vor teme de tăișul tău.

Apoi Túrin a fugit din încăpere și a pornit de unul singur; își simțea inima caldă, așa cum soarele încălzește pământul rece și-l face să dea iarăși rod. Își repeta vorbele pe care i le spusese tătâne-său: Moștenitorul Casei lui Hador. Dar și alte vorbe îi veneau în minte: „Dăruiește tot ce vrei, dar dăruiește numai ce-i al tău”. S-a dus atunci la Sador și i-a strigat:

— Labadal, azi e ziua mea de naștere, ziua de naștere a moștenitorului Casei lui Hador! Și ți-am adus un dar, ca să ții minte această zi. Uite-aici un cuțit, întocmai cel de care ai nevoie; va tăia tot ce vrei, la fel de ușor ca pe-un fir de păr.

Sador s-a tulburat, fiindcă știa că Túrin primise cuțitul în acea zi; dar oamenilor le vine greu să realizeze ceva dăruit din toată inima, oricine ar fi cel care dăruiește. Așa că i-a spus cu voce gravă:

— Te tragi dintr-un neam mărinimos, Túrin, fiu al lui Húrin. Nu am făcut nimic să merit darul tău și nu am nici o nădejde să fiu mai breaz în zilele care mi-au mai rămas de trăit; dar tot ce îmi va sta în puteri să fac voi face.

Sador a tras cuțitul din teacă și a spus:

— E un dar cu adevărat minunat: tăiș din oțel elfic. Ce dor mi-a fost să-l ating!

N-a trecut mult până când Húrin a băgat de seamă că Túrin nu purta cu sine pumnalul; l-a întrebat dacă nu cumva vorbele ce i le spusese îl făcuseră să se teamă de el.

— Nu, a răspuns Túrin, i l-am dat lui Sador tâmplarul.

— Înseamnă că disprețuiești darul tatălui tău? A întrebat Morwen.

La care Túrin i-a răspuns:

— Nu; dar îl iubesc pe Sador și-mi este milă de el.

Auzindu-l, Húrin a spus:

— Toate cele trei daruri erau ale tale, Túrin, și liber ai fost să le dăruiești: dragostea, mila și pumnalul, cel mai neînsemnat dintre ele.

— Nu sunt sigură că Sador îl merită, a zis Morwen. Singur s-a ologit, din pricina nepriceperii sale, și e tare încet la treabă, căci își pierde vremea cu nimicuri fără rost.

— Ai milă de el, a sfătuit-o Húrin. O mână cinstită și o inimă curată mai pot nimeri și pe de lături; iar răul pricinuit astfel poate fi mai greu de îndurat decât lucrătura unui dușman.

— Acum ai de așteptat până o să primești un pumnal nou, i-a zis Morwen lui Túrin. Și va fi un dar pe care-l vei câștiga prin propriile puteri.

După aceea, Túrin a băgat de seamă că ai săi se purtau mult mai frumos cu Sador și chiar i-au cerut să facă un jilț mare în care să se așeze stăpânul în încăperea lui.

Într-o bună dimineață, în luna Lothron, Túrin a fost trezit brusc de sunete de trâmbițe; alergând la ușă, a văzut în curte oameni înghesuindu-se, dintre care unii erau călări, toți înarmați până-n dinți, ca pentru război. Húrin se afla și el acolo, vorbindu-le oamenilor și dând porunci; astfel a aflat Túrin că în acea zi plecau cu toții spre Barad Eithel. Oamenii aceia erau garda lui Húrin și servitorii casei; dar la arme fuseseră chemați toți bărbații din țară. Unii plecaseră înainte, împreună cu Huor, fratele lui Húrin; mulți alții aveau să i se alăture Seniorului din Dor-lómin pe drum și sub stindardul său aveau să meargă la marea adunare a regelui.

Morwen și-a luat rămas-bun de la Húrin fără să verse o lacrimă, ci spunându-i:

— Voi păzi ceea ce lași în grija mea, și ceea ce este, și ceea ce va veni.

Iar Húrin i-a zis:

— Rămâi cu bine, Doamnă a Dor-lóminului; plecăm acum cu nădejdi mult mai mari decât am avut vreodată. Să ne gândim doar că la mijlocul iernii acesteia sărbătoarea va fi mai veselă decât în oricare alt an și că o primăvară netemătoare îi va urma! Apoi l-a ridicat pe Túrin pe umăr și a strigat către oamenii săi: Arătați-i moștenitorului Casei lui Hador lumina săbiilor voastre!

Atunci soarele a scăpărat pe cincizeci de tășuri scoase iute din teci și curtea a răsunat de strigătul de luptă al Edainilor de la miazănoapte: Lacho calad! Drego morn! Aprinde-te, Lumină! Piei, Noapte!

În sfârșit, Húrin a sărit în șa și stindardul lui aurit s-a deschis în vânt, iar trâmbițele au răsunat din nou în dimineață; astfel a pornit Húrin Thalion spre bătălia Nirnaeth Arnoediad.

Dar Morwen și Túrin au rămas nemișcați în prag, până când din depărtare vântul le-a adus glasul unui singur corn: Húrin trecuse peste culmea dealului din spatele căruia nu-și mai putea zări casa.

Capitolul II.

BĂTĂLIA LACRIMILOR FĂR' DE NUMĂR.

Multe cântece sunt cântate și în ziua de azi și multe povești sunt încă povestite de elfi despre Nirnaeth Arnoediad, Bătălia Lacrimilor Făr' de Număr, în care a căzut răpus Fingon și floarea Eldarilor s-a ofilit. De-ar fi să fie toate repovestite, viața unui om n-ar ajunge pentru a le asculta. Aici însă se vor povesti numai acele fapte care au schimbat soarta Casei lui Hador și pe aceea a copiilor lui Húrin Neclintitul.

Și a venit și ceasul în care, după ce adunase o armie din toți care-au vrut să-l urmeze, Maedhros a hotărât o zi: dimineața Mijlocului de Vară. În acea zi, trâmbițele Eldarilor au salutat răsăritul soarelui; s-au înălțat atunci flamurile fiilor lui Fëanor la răsărit, iar la apus stindardul lui Fingon, regele noldorilor.

Privind în jos de pe zidurile fortăreței Eithel Sirion, Fingon și-a văzut armia umplând văile și pădurile aflate la răsărit de Ered Wethrin, bine ascunsă de ochii dușmanului. Fingon însă știa că oștenii erau mulți la număr. Se strânseseră acolo toți noldorii din Hithlum, iar lor li se alăturaseră elfii din Falas și din Nargothrond și o mare armie de oameni. La dreapta se găseau oștirea din Dor-lómin și toți vitejii lui Húrin și ai lui Huor, fratele său, și, pe lângă aceștia, venise și Haldir din Brethil, rubedenia lor, cu mulți oameni din codru.

A privit apoi Fingon către răsărit și ochii lui de elf au zărit în depărtare colb stârnit și scăpărare de oțel, parcă ar fi fost stele în negură, și a știut el atunci că Maedhros pornise la drum; și s-a bucurat. După care s-a uitat către Thangorodrim. Crestele îi erau înconjurată de un nor întunecat, iar din gurile sale se înălța un fum negru; a înțeles Fingon că mânia lui Morgoth se aprinsese, semn că avea să răspundă înfruntării lor. O umbră de îndoială i s-a

strecurat atunci lui Fingon în inimă. Dar în aceeași clipă un strigăt a răsunat, purtat din vale în vale de vântul de la miazăzi, și, auzindu-l, elfii și oamenii și-au înălțat glasurile a uimire și bucurie. Căci, cu toate că nu fusese chemat și nimeni nu-l aștepta să se alăture Uniunii lui Maedhros, Turgon deschisese porțile Gondolinului și se apropia cu o oștire de zece mii de luptători purtând zale sclipitoare, săbii și sulite dese ca o pădure. Și, când Fingon a auzit din depărtare glasul trâmbiței celei mări a lui Turgon, umbra ce-i îngreunase inima s-a risipit și, prinzând curaj, Fingon a strigat:

— Utúlie'n aurë! Aiya Eldalië ar Atanatarni, utúlie'n aurë! A venit ziua! Luați seama, seminție a Eldarilor și Părinți ai oamenilor, a venit ziua!

Și toți care i-au auzit vocea răsunând între dealuri au strigat:

— Auta i lomë! Noaptea e pe sfârșite!

N-avea să treacă mult până să înceapă marea bătălie. Căci Morgoth avea cunoștință de multe din cele ce făceau și pregăteau vrăjmașii săi și își pusese la cale propriile tertipuri pentru ceasul când aveau aceștia să atace. O mare oștire se și pornise din Angband și se apropia de Hithlum, în vreme ce o alta încă și mai numeroasă urma să-i taie calea lui Maedhros, pentru a-i împiedica pe regi să-și unească forțele. Și toți cei care veneau împotriva lui Fingon purtau straie cenușii, nici un tăiș de oțel nu scăpăra la vedere și astfel au izbutit să străbată o bună parte din pustiul Anfauglith, înainte ca să prindă cineva de veste.

S-au infuriat noldorii, iar căpeteniile lor ardeau de nerăbdare să-i atace pe vrăjmași chiar acolo, în mijlocul pustietății; dar Fingon s-a împotrivit.

— Luați seamă la viclenia lui Morgoth, seniori! A spus el. Forțele lui sunt întotdeauna mai mari decât par la prima vedere, iar planurile sale, altele decât cele pe care le dă de bănuț. Nu vă arătați puterea, ci lăsați dușmanul să-și risipească forța luând cu asalt coastele dealurilor.

Astfel era gândul regilor, anume ca Maedhros să străbată la lumina zilei câmpia Anfauglith cu întreaga sa armie alcătuită din elfi, oameni și gnomi; și, după ce va fi scos din bârlog, ca răspuns la cutezanța lor, oștirile cele mai numeroase ale lui Morgoth – după cum nădăjduia Maedhros să se întâmple – Fingon urma să înainteze dinspre apus, prinzând forțele lui Morgoth între ciocan și nicovală și spulberându-i-o în cele patru vânturi; fapt ce avea să fie făcut cunoscut prin aprinderea unui mare foc în Dorthonion.

Numai că Morgoth îi poruncise Căpitanului său aflat în fruntea oștirii de la apus să facă ce-o ști și să-l silească pe Fingon să iasă dintre dealuri. Prin urmare, Căpitanul a înaintat până când a ajuns cu oștirea la izvoarele Sirionului, împânzind tot meleagul de la zidurile fortăreței Barad Eithel până la Smârcurile Serech; din avanposturile lui Fingon, oștenii săi îi puteau privi acum pe dușmanii lor în ochi. Dar înaintarea sfidătoare a Căpitanului a rămas fără răspuns, ceea ce i-a făcut pe orci să șovăie în fața zidurilor tăcute ale fortăreței și a amenințării ascunse a dealurilor.

Atunci Căpitanul lui Morgoth a trimis înainte călăreți purtând însemnele unor soli veniți să cadă la învoială. Au înaintat călăreții până sub zidurile turnului de pază al fortăreței Barad Eithel. Cu ei l-au adus și pe Gelmir, fiul lui

Guilin, un senior din Nargothrond, pe care îl făcuseră prizonier în bătălia Bragollach și îi scosese ochii. Trimișii l-au împins în colb pe Gelmir, strigând:

— Mai avem mulți ca el la noi în fortăreață, dar, de vreți să-i găsiți, trebuie să vă grăbiți. Căci altfel, după ce ne întoarcem din luptă, iată ce vor păți!

Nici n-au isprăvit bine vorbele acestea, că i-au și retezat lui Gelmir brațele și picioarele, lăsându-l apoi în colb.

Ghinionul a făcut ca tocmai atunci în avanpost să se afle Gwindor, fiul lui Guilin, cu mulți oșteni din Nargothrond; pornise la război cu toată forța pe care reușise s-o adune, tocmai din pricina durerii pricinuite de prinderea fratelui său. Ars de mânie ca de un foc, a sărit în șa și, împreună cu el, mulți alți călăreți; s-au luat după solii din Angband și i-au răpus; și toți oștenii din Nargothrond l-au urmat și au pătruns adânc în oastea Angbandului. Văzând aceasta, s-a înfierbântat atunci întreaga armie a noldorilor și Fingon și-a pus coiful său alb și a făcut semn să răsunе trâmbițele, iar toți oștenii săi s-au năpustit dinspre dealuri într-un atac neașteptat.

Scăpărarea săbiilor trase din teci de către noldori a părut asemenea unui foc pe un câmp acoperit de stuf; și atât de năprasnic și fulgerător a fost asaltul lor, încât aproape că a răsturnat toate planurile lui Morgoth. Înainte ca oastea pe care o trimisese la apus drept momeală să primească întăriri, a fost risipită ca pleava și distrusă. Iar flamurile lui Fingon au străbătut pustiul Anfauglith și s-au înălțat în fața zidurilor Angbandului.

În frunte se găseau Gwindor și elfii din Nargothrond, care nici măcar acolo, în fața Angbandului, nu și-au domolit înaintarea; au forțat porțile exterioare și au ucis străjile chiar în curțile Angbandului. Auzindu-i cum izbesc în porțile fortăreței, Morgoth s-a cutremurat de spaimă pe tronul său din adânc. Numai că acolo Gwindor a fost luat ostatic, iar elfii săi răpuși fără milă; căci Fingon n-a putut veni în ajutorul lui. Prin multele ieșiri tăiate în coasta muntelui Thangorodrim, Morgoth își trimisese în luptă oastea principală pe care o ținuse gata pregătită, astfel că Fingon s-a văzut nevoit să se retragă cu pierderi mari din fața zidurilor Angbandului.

În a patra zi a războiului, pe Anfauglith a început Nirnaeth Arnoediad și nici o poveste nu poate da glas întregii dureri pe care a pricinuit-o această bătălie. Despre tot ce s-a petrecut în bătălia de la răsărit – înfrângerea lui Glaurung Dragonul de către gnomii din Belegost, trădarea răsăritenilor, înfrângerea armiei lui Maedhros și fuga fiilor lui Fëanor – nu se mai povestește aici. În apus, armia lui Fingon s-a retras dincolo de nisipuri, iar acolo au căzut Haldir, fiul lui Haldir, și cei mai mulți dintre Oamenii din Brethil. Dar în a cincea zi, la căderea nopții, când încă se afla departe de Ered Wethrin, oștirile din Angband au împresurat armia lui Fingon și luptele au ținut până-n ziuă, cu tot mai puține nădejdi de izbândă. Dar, odată cu venirea dimineții, s-a arătat și o nouă speranță, căci au răsunat cornii lui Turgon, care se apropia cu armia cea mare din Gondolin. Până atunci, Turgon păzise Trecătoarea Sirion și-și ținuse oștenii în frâu ca să nu pornească la atac. Acum însă se grăbea să-i vină

în ajutor fratelui său; noldorii din Gondolin erau puternici, iar rândurile lor străluceau aidoma unui râu de oțel luminat de soare, căci sabia și harnașamentul celui mai neînsemnat oștean de-al lui Turgon prețuia mai mult decât vistieria oricărui rege de-al oamenilor.

Falanga formată din străjerii regelui a rupt rândurile orcilor; Turgon, aflat în frunte, își tăia drum cot la cot cu fratele său. Povestea spune că, în ciuda luptei crâncene în care erau încleștați, mare i-a fost bucuria lui Turgon când l-a revăzut pe Húrin, care stătea la dreapta lui Fingon. O vreme, oștile din Angband au fost respinse, iar Fingon a început din nou să se retragă. Dar, cum în răsărit Maedhros fusese înfrânt, Morgoth avea acum mult mai multe forțe să arunce în luptă și, înainte ca Fingon și Turgon să apuce să ajungă la adăpostul dealurilor, ei au fost atacați de o oștire vrăjmașă de trei ori mai numeroasă decât armia ce le rămăsese. Gothmog, mare căpitan al Angbandului, se afla acolo; în fruntea războinicilor săi întunecați, și-a croit un vad negru prin armia elfilor, împresurându-l pe Regele Fingon și împingându-i pe Turgon și Húrin spre Smârcurile Serech. Scăpând de aceștia doi, s-a întors la Fingon. Cumplită a fost întâlnirea lor. Într-un târziu, Fingon a rămas singur, căci toată garda lui zăcea răpusă de jur împrejur; s-a luptat el cu Gothmog până când un balrog a venit din spate și l-a înconjurat cu un bici de oțel. Iar Gothmog și-a repezit securea neagră asupra lui, despicându-i coiful negru din care a țâșnit o flacără albă. Astfel a căzut regele noldorilor; și l-au hăcuit în colbul pustietății cu ghioagele lor, iar stindardul său albastru cu argintiu l-au năclăit în mazăga sângelui său.

Noldorii pierduseră bătălia; dar Húrin și Huor, dimpreună cu cei care mai rămăseseră în viață din Casa lui Haldor, încă mai rezistau alături de Turgon din Gondolin, împiedicându-i pe războinicii lui Morgoth să cucerească Trecătoarea Sirion. În acel ceas, Húrin i-a vorbit lui Turgon, spunându-i:

— Pleacă acum, Domnia Ta, cât mai ai vreme! Căci tu ești ultimul vlăstar al Casei lui Fingolfin, în tine zace ultima nădejde a Eldarilor și, atâta vreme cât durează Gondolinul, va dura și spaima în sufletul lui Morgoth.

— Gondolinul nu mai poate fi tănuțit multă vreme, a spus Turgon; iar când va fi descoperit, va pieri și el.

— Puțin de-ar mai dura, și-ar fi de-ajuns, a zis și Huor. Căci din casa ta va fi să vină nădejdea elfilor și a oamenilor, deopotrivă. Îți spun acestea, Domnia Ta, cu vederea dinaintea morții; aici ne vom despărți pentru totdeauna și nicicând nu-ți voi mai privi zidurile albe, dar din Domnia Ta și din mine va răsări o nouă stea. Cu bine!

A auzit aste vorbe Maglin, fiul surorii lui Turgon, aflat în apropiere, și nu avea să le uite; dar de spus, n-a spus nimic.

Iar Turgon a ascultat povața lui Húrin și a lui Huor și a dat poruncă armiei sale să-și strângă rândurile și să se retragă spre Trecătoarea Sirion. Ecthelion și Glorfindel, căpitanii lui, păzeau flancurile din dreapta și din stânga, pentru ca nici un dușman să nu poată trece pe lângă ei, căci singurul drum în acel ținut era îngust și înainta de-a lungul malului apusean al

pârâului tot mai tumultuos al Sirionului. Dar oamenii din Dor-lómin formau ariergarda, așa cum doriseră Húrin și Huor; în sufletele lor, nu vroiau să fugă de pe ținuturile de la miazănoapte și, dacă nu izbuteau să se întoarcă victorioși la casele lor, aici aveau să rămână și să lupte până la ultimul. Așa s-a făcut că Turgon a izbutit să-și croiască drum spre miazăzi și, apărut din urmă de Húrin și Huor, a traversat Trecătoarea și a scăpat; s-a făcut nevăzut în munți și ascuns a rămas pentru ochii lui Morgoth. În ăst timp, frații i-au strâns pe oamenii ce mai rămăseseră dintre vitejii Casei lui Hador și, pas cu pas, s-au retras, până au ajuns dincolo de Smâncurile Serech, unde aveau înaintea lor pârâul Rivil. Acolo însă s-au oprit și nu au mai cedat nici o palmă de pământ.

Oștirile Angbandului s-au îngrămădit pe malul celălalt câtă frunză și iarbă. Din leșurile morților lor au durat un pod peste râu și apoi au împresurat rămășițele armiei din Hithlum asemenea apelor ce cresc în jurul unei stânci. La ceasul la care soarele a apus și umbra munților Ered Wethrin s-a adâncit, întunecându-se, acolo a pierit Huor, străpuns în ochi de o săgeată înveninată, și toți vitejii bărbați ai lui Hador au căzut răpuși până la ultimul în jurul lui; iar orcii le-au retezat capetele și le-au pus morman asemenea unei grămezi de aur în lumina apusului.

Cel mai de pe urmă a rămas Húrin. Văzându-se singur, și-a aruncat scutul și, apucând securea unei căpetenii a orcilor, a început s-o mânuiască ținând-o cu ambele mâini. Cântecul spun că tăișul securii scotea fum când se înmuia în sângele negru al trolilor ce-l apărau pe Gothmog și, la fiecare izbitură, Húrin striga:

— Aură entuluva! Va veni ea, ziua, din nou!

De șaptezeci de ori a strigat el astfel. În cele din urmă, l-au prins viu, așa poruncise Morgoth, care gândea să-i facă astfel mai mult rău decât dacă l-ar fi ucis. Orcii îl apucau cu mâinile, Húrin le reteza brațele, dar mâinile rămăneau încheștate de el și altele li se adăugau, mereu altele, până când Húrin s-a prăbușit sub greutatea lor. Abia atunci l-a legat Gothmog și l-a târât până în Angband, în bătaia de joc a tuturor.

Astfel s-a sfârșit Nirnaeth Arnoediad, iar soarele a coborât dincolo de mare. Noaptea s-a lăsat peste Hithlum și, dinspre apus, s-a stârnit un vânt năprasnic.

Mare a fost triumful lui Morgoth, chiar dacă nu toate se împliniseră după dorința inimii sale. Un gând nu-i dădea pace, îi umbrea victoria cu neliniște; Turgon îi scăpase din plasă, tocmai el dintre toți dușmanii lui, cel pe care dorise cel mai aprig să-l prindă ori să-l nimicească. Și asta pentru că Turgon, vlăstar al măreței spițe a lui Fingolfin, era acum de drept rege al tuturor noldorilor; iar Morgoth se temea de spița lui Fingolfin și o ura din pricină că îl batjocorise în Valinor și legase prietenie cu Ulmo, vrăjmașul său, și din pricina rănilor pe care i le făcuse Fingolfin în luptă, cu tăișul sabiei sale. Dintre toți cei din neamul acestuia, cel mai tare îl înspăimânta pe Morgoth Turgon. Încă din străvechimea Valinorului, privirile îi fuseseră atrase de el și, de câte ori se afla

în preajma lui, o umbră îi întuneca spiritul, prevestindu-i că, la un ceas ce încă nu i se dezvăluise, de la acest Turgon avea să i se tragă nimicirea.

Capitolul III.

VORBELE LUI HÚRIN ȘI ALE LUI MORGOTH.

Acum, la porunca lui Morgoth, orcii au trudit îndelung până au strâns leșurile tuturor vrăjmașilor, precum și armurile și armele din care apoi au făcut un morman mare în mijlocul câmpiei Anfauglith. Văzut din depărtare, mormanul părea un deal, iar Eldarii l-au numit Haudh-en-Nirnaeth. Dar n-a trecut mult și iarba a prins să crească verde și înaltă pe deal – și numai pe el, în întreg pustiul acela; și nici un slujitor de-al lui Morgoth n-a mai călcat vreodată pe pământul sub care săbiile Eldarilor și ale Edainilor s-au preschimbat în rugină. Regatul lui Fingon dispăruse și fiii lui Fëanor rățăceau ca frunzele suflate de vânt în Hithlum nu s-a mai întors nici un bărbat din Casa lui Hador, cum n-au ajuns nici veștile despre bătălie și despre soarta seniorilor lor. În locul acestora au sosit oameni aflați sub stăpânirea lui, oacheșii răsăriteni; Hithlum a devenit temnița lor, căci Morgoth nu le îngăduia să părăsească acel meleag. Aceasta le-a fost răsplata, din toate bogățiile pe care li se promisese pentru a-l trăda pe Maedhros: să-i jefuiască și să-i hărțuiască pe copiii și pe femeile poporului lui Hador. Pe Eldarii care mai rămăseseră în Hithlum, toți cei care nu scăpaseră în sălbăticie și în munți, i-a dus în minele de la miazănoapte și i-a pus să trudească acolo ca sclavi. Orcii însă hălăduiau fără opreliște pe ținuturile de la miazănoapte și înaintau tot mai mult înspre miazăzi, spre Beleriand. Acolo încă se aflau Doriath și Nargothrond; dar lui Morgoth nu de astea îi păsa, poate pentru că nu știa mai nimic despre ele ori ceasul lor încă nu venise în socotelile ticăloșiei sale. Gândul său se întorcea tot mereu la Turgon.

Prin urmare, Húrin a fost adus în fața lui Morgoth, căci Morgoth știa, mulțumită vrăjitoriilor și iscoadelor sale, că Húrin se bucura de prietenia Regelui din Gondolin; astfel că se gândea să-l facă să mărturisească doar prin puterea ochilor săi. Dar Húrin nu putea fi supus cu una cu două, ci l-a înfruntat pe Morgoth. Atunci Morgoth a poruncit să fie pus în lanțuri și schingiuit încetul cu încetul. După o vreme, a venit la el și i-a spus să aleagă între a pleca liber oriunde voia și a i se da putere și a fi uns mai mare peste toți căpitaniii lui Morgoth – pentru aceasta nu i se cerea altceva decât să dezvăluie unde anume își avea Turgon fortăreața și tot ce mai știa despre planurile regelui. Dar Húrin Neclintitul i-a răs în nas:

— Orb ești, Morgoth Bauglir, și orb vei rămâne pe vecie, numai întunecime ai în fața ochilor. N-ai habar cărei pravile se supun inimile oamenilor și, chiar de-ai ști, nu ești în putere s-o dai. Nebun e acela care ar primi vreun dar de la Morgoth. Întâi iei prețul, după care te faci că uiți de făgăduială; eu m-aș alege doar cu moartea dacă ți-aș spune ceea ce vrei să afli.

Auzindu-l, Morgoth a izbucnit în râs și i-a spus:

— O să te rogi tu mult și bine să-ți dăruiesc moartea.

Apoi l-a luat pe Húrin și l-a dus sus pe Haudh-en-Nirnaeth, gorganul ce abia fusese ridicat, și duhoarea morții stăruia peste el; în vârful gorganului l-a pus Morgoth pe Húrin și l-a poftit să privească spre apus, unde se găsea Hithlum, și să se gândească la soața și la fiul său și la toate celelalte rubedenii ale sale.

— Căci de-acum în regatul meu sălășluiesc ei, i-a spus Morgoth, și la mila mea se află.

— Milă nu ai, a răspuns Húrin. Iar prin ei tot nu vei ajunge la Turgon; ei nu-i cunosc tainele.

Cuprins: de furie, Morgoth i-a zis:

— Dar pot să ajung la tine și la toată blestemata aia de casă a ta; voința mea vă va înfrânge, chiar dacă din oțel ați fost făcuți cu toții.

A luat o sabie lungă ce se afla acolo și a frânt-o în fața ochilor lui Húrin; o așchie i-a crestat lui Húrin obrazul, dar el nici măcar n-a clipit. A întins atunci Morgoth brațul spre Dor-lómin și i-a blestemat pe Húrin și Morwen și pe toate vlăstarele lor, spunând:

— Ia aminte! Umbra gândului meu se va întinde peste ei, oriunde s-ar duce, iar ura mea îi va urmări până la capătul lumii.

— În pustiu vorbești, a zis Húrin. Din depărtare nu-i poți vedea și nici stăpâni; și n-o poți face atâta vreme cât îți păstrezi alcătuirea asta și încă mai dorești a fi un rege în carne și oase pe acest pământ.

— Nebunule, s-a răsucit Morgoth spre Húrin, năpârstoc ce ești printre oameni, seminția asta de nimic printre cele care au glas să vorbească! I-ai văzut cumva pe valari ori ți-ai măsurat puterea cu Manwë sau Varda? Știi până unde poate ajunge gândul lor? Sau poate îți închipui că asupra ta se oprește și te poate apăra din depărtare?

— Nu știu. Dar ar putea fi și așa, dacă ei ar vrea. Căci Regele mai Bătrân nu va fi dat jos de pe tron câtă vreme dăinuie Arda.

— Tu ai spus-o, nu s-a lăsat Morgoth. Eu sunt Regele mai Bătrân: Melkor, întâiul și cel mai puternic dintre toți valarii, cel care a fost încă dinainte de a fi lumea pe care el a făcut-o. Umbra vrerii mele se întinde peste Arda, iar tot ce se află în ea se supune încet și nesmintit voinței mele. Dar asupra celor pe care tu îi iubești gândul meu va apăsa ca un nor al Destinului necruțător și-i va arunca în întunecime și deznădejde. Oriîncotro se vor duce, vor semăna răul. Ori de câte ori vor vorbi, păcătoase sfaturi vor aduce vorbele lor. Orice vor face, împotriva-le se va întoarce. Fără speranță vor muri, blestemând viața și moarte deopotrivă.

Dar Húrin i-a răspuns:

— Uiți cui spui toate astea? La fel le-ai spus și străbunilor noștri, dar uite că noi am scăpat de sub umbra ta. Acum știm cine ești, pentru că am privit chipurile celor care au văzut Lumina și-am auzit vocile celor care i-au vorbit lui Manwë. Înainte de Arda ai apărut tu, dar și alții așijderea; nu tu ai făurit Arda. Și nu ești nici cel mai puternic, căci ți-ai irosit forțele asupra ta însuși și le-ai

risipit în propria goliciune. Nu mai ești acum decât un sclav fugit de-al valarilor, lanțul lor încă te mai așteaptă.

— Văd că ai învățat bine lecțiile pe care ți le-au dat stăpânii tăi, a spus Morgoth. Dar povești din astea copilărești nu-ți vor fi de ajutor, căci de-acum cu toții au fugit.

— Doar atât îți voi mai spune, sclavule Morgoth, a zis Húrin, și ceea ce-ți voi spune nu vine de la învățăturile Eldarilor, ci din inima mea, chiar în ceasul acesta. Nu ești Seniorul oamenilor și nicicând nu vei fi, chiar de-ar fi ca toată Arda și întregul Menel să cadă sub stăpânirea ta. Dincolo de Cercurile Lumii nu-i vei putea urma pe aceia care te alungă.

— Dincolo de Cercurile Lumii nu-i voi urma. Căci dincolo de Cercurile Lumii nu este nimic. Dar în aceste Cercuri nimeni nu-mi va scăpa până vor intra cu toții în Nimicnicie.

— Minți, a zis Húrin.

— Singur vei vedea și singur vei recunoaște că nu mint, a spus Morgoth.

Ducându-l pe Húrin înapoi în Angband, l-a așezat într-un jilț de piatră sus de tot, pe Thangorodrim, de unde putea vedea în depărtare țara Hithlum, la apus, și pământurile Beleriandului, la miazănoapte. Acolo sus a fost el ținut de puterea lui Morgoth; iar Morgoth, stând lângă el, l-a blestemat încă o dată și și-a pogorât puterea sa asupra lui, pentru ca Húrin să nu se poată clinti din acel loc și să nu poată nici muri până când Morgoth nu-l va fi eliberat.

— Aici să șezi, a zis Morgoth, și de aici să privești spre pământurile unde răul și deznădejdea se vor abate asupra celor pe care i-ai dat pe mâna mea. Căci ai cutezat să mă iei în derâdere și ai pus la îndoială puterea lui Melkor, Stăpânul ursitelor de pe Arda. Prin urmare, cu ochii mei vei vedea și nimic nu-ți va rămâne ascuns.

Capitolul IV.

PLECAREA LUI TÚRIN.

Numai trei oameni au găsit în cele din urmă drumul înapoi prin Taur-nu-Fuin, un drum tare păcătos; și când Glóredhel, fiica lui Hador, a auzit de moartea lui Haldir, a jelit până a murit.

În Dor-lómin nu a ajuns nici o veste, Rian, a lui Huor soață, a fugit în sălbăticie, cuprinsă de deznădejde; dar Elfii Cenușii din Mithrim au venit în ajutorul ei și, când s-a născut fiul ei, Tuor, l-au luat în grija lor. Rian însă s-a dus la gorganul Haudh-en-Nirnaeth și acolo s-a pus jos și a murit.

Morwen Eledhwen a rămas în Hithlum, amuțită de durere. Fiul ei Túrin abia împlinise nouă ani, iar ea era din nou grea. Negre îi erau zilele. Răsăritenii năvăliseră în țară în număr mare; se purtau cu cruzime față de poporul lui Hador, îi jefuiau pe oameni de tot ce aveau și-i înrobeau. Pe toți cei de pe pământurile lui Húrin, care puteau munci ori puteau fi folositori în orice alt chip, îi luau în sclavie, chiar și pe fetișcane și flăcăiandri, iar pe bătrâni îi omorau ori îi lăsau să piară de foame. Însă de Doamna din Dor-lómin încă nu îndrăzniseră să se atingă și nici s-o alunge din casa ei nu cutezau. Se zvonise printre ei că femeia asta era primejdioasă, o vrăjitoare, nici mai mult, nici mai

puțin, care uneltea cu vrăjmașii cei albi; așa îi numeau ei pe elfi, pe care îi urau din tot sufletul, dar mai aprig se temeau de ei. Aceasta era pricina pentru care nu se apropiau de munți, unde se refugiaseră mulți dintre Eldari, mai ales în partea de miazăzi a țării: iar după ce au jefuit și au pustiit totul, Răsăritenii s-au retras spre miazănoapte. Casa lui Húrin se găsea în partea de sud-est a ținutului Dor-lómin, nu departe de munți. Nen Lalaith își avea originea într-un izvor din umbra vârfului Amon Dathir, dincolo de al cărui umăr se găsea o trecătoare râpoasă. Cine se încumeta putea trece pe aici munții Ered Wethrin și, coborând pe lângă izvoarele râului Glithui, ajungea în Beleriand. Dar acest drum nu le era cunoscut Răsăritenilor și nici Morgoth încă nu aflase de el; căci, atâta vreme cât dura Casa lui Fingolfin, acea întreagă țară era un zid de netrecut, atât de către cei care, fugind de la miazănoapte, căutau să se adăpostească aici, cât și de orice atac venit dinspre miazăzi; și cu adevărat un alt loc de trecere între Serech și capătul dinspre apus, unde Dor-lómin se unea cu Nevrast, nu mai era pentru cei care nu aveau aripi să zboare.

Așa s-a întâmplat că, după primele atacuri, Morwen a fost lăsată în pace, cu toate că pădurile din preajmă viermuiau de oameni și era tare primejdios să umbli pe drumurile țării. Împreună cu Morwen rămăseseră la adăpostul casei Sador, tâmplarul, și câțiva bătrâni, femei și bărbați, precum și Túrin, căruia nu i se dădea voie să iasă din curte. Dar gospodăria lui Húrin a căzut curând în paragină și, cu toate că Morwen se spetea muncind, tot săracă rămânea și ar fi pierit fără doar și poate de n-ar fi fost Aerin, rubedenia lui Húrin, s-o ajute în taină. Un Răsăritean, pe nume Brodda, o silise pe Aerin să-i devină soață. Greu îi venea lui Morwen să primească de pomană, dar o făcea totuși de dragul lui Túrin și a pruncului încă nenăscut; și pentru că, spunea ea, venea din partea cuiva din neamul ei. Brodda nu era altul decât cel care îi luase în robie pe oamenii din țara lui Húrin și-i dusese, dimpreună cu tot avutul și vitele lor, în locul unde-și avea el sălașurile. Era un bărbat sfruntat, dar fără nici un rang printre ai săi înainte de a fi venit în Hithlum; cum însă voia să se înavuțească, era gata să pună mâna pe pământuri la care ceilalți nu râvneau. Pe Morwen o văzuse o singură dată, când năvălise călare în gospodăria lui Húrin, cu gând de prădăciune; dar, dând cu ochii de ea, l-a cuprins o mare spaimă. Parcă privea în ochii sălbatici ai unui vrăjmaș alb, așa i se păruse lui, năpădit deodată de o teamă soră cu moartea, la gândul că un rău neștiut se va abate asupra lui, încât nu i-a jefuit casa și astfel nu l-a descoperit pe Túrin, altfel scurtă într-adevăr ar fi fost viața moștenitorului adevăratului Senior.

Brodda i-a înrobit pe Capete de Paie, cum îi numea el pe cei din poporul lui Hador, și i-a pus să-i ridice o casă de lemn pe pământul aflat la miazănoapte de casa lui Húrin. Sclavii erau ținuți într-o îngrăditură, mânați precum vitele într-un ocol, dar nepăziți. Și printre aceștia încă se mai găseau câțiva netemători, gata oricând să-i vină în ajutor Doamnei din Dor-lómin, chiar cu riscul de a-și pierde viața. De la ei primea Morwen în taină vești despre ce se întâmpla în țară, cu toate că niciuna dintre ele nu era dătătoare de speranță. Pe Aerin însă Brodda o luase de soață, nu de sclavă, neamul său

având puține femei printre atâția bărbați, și niciuna nu se aseamăna cu fiicele Edainilor; năzuia Brodda, pasămite, să devină stăpân al țării aceleia și să aibă un moștenitor care să-i urmeze la cârmă.

Despre ce se petrecuse și ar fi putut să se petreacă în zilele ce aveau să vină Morwen nu i-a destăinuit aproape nimic lui Túrin. Iar el se temea să-i tulbure tăcerea cu întrebări. Când Răsăritenii au venit întâia dată în Dor-lómin, Túrin s-a dus la mama sa.

— Când se întoarce tata, să-i alunge pe hoții ăștia urâți? A vrut el să afle. De ce nu se întoarce?

— Nu știu, i-a răspuns Morwen. Poate că a căzut răpus ori poate a fost luat prizonier; sau o fi fost alungat departe și n-are cum veni înapoi printre toți dușmanii ăștia care ne-nconjoară.

— Îmi vine să cred că a murit, a zis Túrin, înghițindu-și lacrimile în fața mamei sale; căci, dacă ar fi viu, nimeni nu l-ar împiedica să vină înapoi să ne ajute.

— Eu, fiul meu, nu cred așa ceva, i-a spus Morwen.

Pe măsură ce vremea trecea, tot mai mult se întuneca inima lui Morwen de teamă pentru fiul ei, Túrin, moștenitorul ținuturilor Dor-lómin și Ladros; îl și vedea luat sclav de Răsăriteni, încă înainte de a împlini vârsta bărbăției. Și-ntr-o bună zi i-a venit în minte ce vorbise ea cu Húrin, iar gândul i s-a îndreptat din nou spre Doriath; într-un târziu, s-a hotărât să-l trimită pe Túrin de acasă, în taină dacă putea, și să-l roage pe Regele Thingol să-l adăpostească. Și stând ea așa, cumpănind cum să facă și să dregă, a auzit în mintea ei vocea limpede a lui Húrin, spunându-i: Pleacă repede! Nu mă aștepta! Numai că sorocul pruncului nenăscut se apropia, drumul avea să fie greu și plin de primejdii și cu cât zăbovea mai mult, cu atât se împuținau șorții de evadare. Unde mai pui că inima încă o amăgea cu o speranță căreia nu îndrăzneia să-i dea glas: în străfundul sufletului ei simțea că Húrin nu pierise, iar în nopțile în care veghea fără somn aștepta să-i audă pașii ori se trezea încredințată că auzise în ogradă nechezatul lui Arroch, armăsarul lui Húrin. Pe lângă asta, cu toate că nu se împotriva defel obiceiului vremii, anume de a-și trimite fiul spre a crește la curtea unui alt senior, nu era încă pregătită să-și calce în picioare mândria și să devină ea însăși un oaspete milog, nici măcar la curtea unui rege. Astfel că a alungat din minte vocea lui Húrin ori doar amintirea acelei voci, pecetluind astfel prima jurubiță a ursitei lui Túrin.

Toamna Anului Jelirii aproape că începuse, înainte ca Morwen să fi luat o hotărâre; apoi a trebuit să facă totul în grabă. Nu prea mai era timp pentru o călătorie atât de lungă, dar pe de altă parte se temea că, dacă aștepta să treacă iarna, Túrin avea să fie luat de Răsăritenii care dădeau târcoale gospodăriei, iscodind casa.

Așa că într-o bună zi, pe neașteptate, i-a spus lui Túrin:

— Tatăl tău nu vine. Tu trebuie să pleci cât mai curând cu putință. Asta ar fi dorința lui.

— Să plecăm? A strigat Túrin. Unde să plecăm? Peste munți?

— Da, peste munți, spre miazăzi. La miazăzi s-ar putea să mai fie o nădejde. Dar eu nu am spus că noi plecăm, fiul meu. Ci numai tu; eu trebuie să rămân.

— Nu pot să plec singur! Nu te las aici. De ce să nu mergem împreună?

— Eu nu pot să plec. Dar nu vei merge singur. O să-l trimit pe Gethron cu tine și poate și pe Grithnir.

— Dar pe Labadal?

— Nu, pentru că Sador este șchiop, iar drumul va fi greu. Și pentru că tu ești fiul meu și vremurile sunt întunecate, nu te voi cruța ascunzându-ți adevărul: s-ar putea să mori pe drum. Este târziu în an. Dar, dacă zăbovești aici, vei ajunge și mai rău: or să te înrobească. Dacă vrei să fii bărbat când vei împlini vârsta bărbăției, atunci fă așa cum te rog eu și fii curajos.

— Dar asta înseamnă să te las doar cu Sador și Ragnir cel orb și cu bătrânele. N-a zis oare tata că eu sunt moștenitorul lui Hador? Moștenitorul trebuie să stea în casa lui Hador și s-o apere. Ah, ce mi-aș dori să mai am pumnalul acela!

— Moștenitorul trebuie să stea, numai că nu poate, a zis Morwen. Dar cine știe dacă nu se va întoarce într-o bună zi. Hai, fii curajos! Te voi urma și eu dacă pe-aici va fi mai rău ca acum; numai să pot.

— Dar cum ai să mă găsești, cine știe pe unde-oi fi în sălbăticie? A întrebat Túrin și dintr-odată a simțit că-l părăsește curajul și a izbucnit în plâns, fără să se mai ferească.

— Dacă te văicărești, or să fie alții care te vor găsi înaintea mea, i-a zis Morwen. Dar eu știu încotro vei merge, iar dacă vei ajunge și vei rămâne acolo, te voi găsi dac-oi putea. Căci te trimit la Regele Thingol, în Doriath. Nu vrei să fii mai curând oaspetele unui rege decât un sclav?

— Nu știu. Nu știu ce e aia un sclav.

— Te trimit de aici ca să nu fii nevoit să afli, a răspuns Morwen. L-a așezat pe Túrin în fața ei și l-a privit în ochi, ca și când voia să citească în ei o taină. Într-un târziu, i-a vorbit: E greu, Túrin, fiul meu. Nu-i numai pentru tine greu. Mi-e greu și mie, în zilele astea ticăloșite, să judec ce e mai bine de făcut. Dar fac așa cum cred că e mai bine; căci altfel de ce m-aș despărți de singură ființă care mi-a mai rămas și care mi-e atât de dragă?

N-au mai vorbit despre asta, dar Túrin a rămas tare îndurerat și descumpănit. A doua zi dimineață, s-a dus să-l caute pe Sador; l-a găsit tăind lemne pentru foc – până și astea abia le ajungeau, căci nu îndrăzneau să se aventureze în pădure după altele. Sador s-a sprijinit în cârjă și s-a uitat la jilțul cel mare al lui Húrin, care fusese uitat într-un colț, neisprăvit.

— Trebuie să-l tai, a zis el. În zilele astea nu putem să ne-ngrijim decât de nevoile cele mai simple.

— Mai lasă-l, i-a cerut Túrin. Poate că odată și odată tot se va întoarce acasă și-atunci o să-i pară bine să vadă ce-ai făcut pentru el cât a fost plecat.

— Speranțele deșarte sunt mai primejdioase decât temerile și nu ne vor ține de cald în iarna asta. Sador și-a trecut degetele peste ciopliturile în lemnul

scaunului și a oftat. Mi-am pierdut vremea, cu toate că atunci mi s-a părut că timpul trece mai plăcut. Dar toate astea au viață scurtă, iar bucuria pe care o simți când le faci este singurul lor rost adevărat, așa-mi vine să cred. Acum pot să-ți dau înapoi darul pe care mi l-ai făcut.

Túrin a întins mâna, dar în clipa următoare și-a tras-o îndărăt.

— Un bărbat nu ia înapoi ceea ce a dăruit, a zis el.

— Dar, dacă este al meu, nu pot să-l dăruiesc cui vreau eu? A întrebat Sador.

— Oricui vrei, însă nu mie. Dar de ce vrei să-l dai?

— Nu mai am speranță să-mi trebuiască pentru ceva folositor. În vremurile ce vor urma, Labadal n-o să mai aibă parte decât de muncă de sclav.

— Ce-i aia un sclav? A întrebat Túrin.

— Un om care a fost om, dar care acum e socotit drept animal. I se dă de mâncare cât să nu moară de foame, e ținut în viață doar ca să se spetească muncind și se spetește doar de teama durerii ori a morții. Iar de la jefuitoriiăștia un sclav se alege cu durere ori cu moarte numai pentru că așa le place lor. Am auzit că pe cei iuți de picior îi pun să fugă și apoi îi vânează cu câinii. Au deprins obiceiurile orcilor mai cu sârg decât le-am deprins noi pe ale Seminției Frumoase.

— Abia acum încep să înțeleg, a zis Túrin.

— Mare păcat că ești nevoit să înțelegi asemenea lucruri la vârsta asta, a zis Sador. Dar, văzând expresia ciudată de pe chipul lui Túrin, l-a întrebat: Ce anume înțelegi acum?

— De ce mă trimite mama de-aici.

Ochii lui Túrin s-au umplut de lacrimi.

— Aha! A făcut Sador, apoi a mormăit pentru sine: De ce-o fi amânat atâta?! S-a răsucit către Túrin și i-a spus: Ce-mi zici nu-mi pare să merite lacrimile astea. Dar despre ce gânduri are mama ta nu trebuie să vorbești cu Labadal și nici cu nimeni altcineva. Toate zidurile și toți pereții au urechi în ziua de azi, urechi ce nu cresc pe capete frumoase.

— Trebuie să vorbesc cu cineva! Ție întotdeauna ți-am spus totul. Nu vreau să te părăsesc, Labadal. Nu vreau să părăsesc casa asta și nici pe mama.

— Dacă n-o faci, i-a spus Sador, curând Casa lui Hador se va sfârși pe vecie, cred că înțelegi acest lucru acum. Labadal nu vrea să pleci, dar Sador, servitorul lui Húrin, va fi mai fericit când va ști că Răsăritenii nu-l mai pot atinge pe fiul lui Húrin. Asta e, n-avem ce face: trebuie să ne despărțim. Acum n-ai să iei cuțitul ca dar de despărțire?

— Nu! A spus Túrin. O să mă duc la elfi, la Regele din Doriath, așa zice mama. Acolo poate că am să primesc alte cuțite, asemănătoare cu ăsta. Numai că de-acolo n-o să-ți pot trimite nici un dar, Labadal. O să fiu tare departe și tare singur.

Și Túrin a izbucnit în plâns, dar Labadal i-a spus:

— Hei! Unde-i fiul lui Húrin? Nu de mult l-am auzit spunând: Voi pleca soldat cu un rege al elfilor de cum voi fi împlinit vârsta.

— Prea bine, a spus Túrin înghițindu-și lacrimile. Dacă astea a fost cuvintele fiului lui Húrin, atunci trebuie să și le împlinească și să plece. Dar, de câte ori zic că voi face una sau alta, altfel arată totul când vine vremea să le fac. Acum nu mai vreau să plec. Trebuie să am grijă să nu mai spun asemenea lucruri.

— Ar fi mai bine, cu adevărat, a consimțit Sador. Mulți sunt gata să dea lecții, puțini sunt dornici să învețe. Ce va fi să se întâmple se va întâmpla. Eu mă mulțumesc cu ce este astăzi.

Túrin era gata de drum; și-a luat rămas-bun de la mama sa și a plecat în taină, însoțit de cei doi tovarăși de drum. Dar, când ei i-au spus să se întoarcă și să mai privească o dată la casa părintească, chinul despărțirii l-a lovit precum tăișul unei săbii și Túrin a strigat:

— Morwen, Morwen, când te voi mai vedea?

Morwen, care stătea în prag, a auzit ecoul acelui strigăt rostogolindu-se printre munții împăduriți: și-a încleștat mâna de ușorul ușii și a strâns până a simțit că degetele i se jupoaie. Aceasta era prima dintre durerile pe care avea să le îndure Túrin.

La începutul anului care a urmat plecării lui Túrin, Morwen a dat naștere unei fete și i-a pus numele Niënor, adică Bocirea; Túrin era foarte departe când ea a venit pe lume. Lung și plin de primejdii îi era drumul, căci puterea lui Morgoth se întindea mult dincolo de hotarele țării sale; dar Túrin îi avea drept călăuze pe Gethron și pe Grithnir, care fuseseră tineri pe vremea lui Hador, și, cu toate că îmbătrâniseră între timp, erau tare viteji și cunoșteau bine locurile, pentru că pe vremuri străbătuseră adesea Beleriandul. Având soarta de partea lor și inimi curajoase, au trecut Munții Umbroși, au coborât în Valea Sirionului și de acolo au pătruns în Codrul Bretfail. Într-un târziu, istoviți și sălbăticiți la înfățișare, au ajuns la hotarele Doriathului. Dar aici n-au mai știut pe unde s-o ia, prinși în labirinturile Reginei, încât au rătăcit printre copaci, fără să găsească vreo potecă, până când li s-a isprăvit și ultima fărâmbă de mâncare. Și ar fi murit toți trei, căci iarna venise cu ger mare de la miazănoapte; numai că lui Túrin nu-i era menit să aibă o soartă atât de ușoară. Cum stăteau ei cuprinși de deznădejde, numai ce au auzit o chemare de corn. Beleg Arcul Puternic vâna prin părțile acelea; dintotdeauna își avusese sălașul la hotarul Doriathului și cunoștea pădurea ca nimeni altul în acele vremuri. Auzindu-le strigătele, a venit la ei și, după ce le-a dat să mănânce și să bea, a aflat cum se numeau și de unde veneau și tare s-a minunat și s-a înduioșat. S-a uitat la Túrin și i-a plăcut chipul lui, căci moștenise frumusețea mamei sale și ochii tatălui său și arăta zdravăn la trup și vânjos.

— Ce-ai vrea tu să-i ceri Regelui Thingol? L-a întrebat Beleg pe băiat.

— Să fiu unul dintre cavalerii lui și să lupt împotriva lui Morgoth, ca să-mi răzbun tatăl, a răspuns Túrin.

— Se prea poate să fie așa, după ce vei mai fi crescut un pic, i-a zis Beleg. Încă ești mic, dar dai de pe acum semne că te vei face un bărbat viteaz, demn de a fi fiul lui Húrin Neclintitul.

Din vorbele lui era limpede că numele lui Húrin se bucura de cinstire pe toate meleagurile locuite de elfi. Așa că Beleg i-a călăuzit bucuros, ducându-i la un sălaș unde stătea el în zilele acelea împreună cu alți vânători, și i-a găzduit acolo, trimitând în același timp un sol la Menegroth. Iar când solul s-a întors cu vestea că Thingol și Melian îi așteptau pe fiul lui Húrin și pe însoțitorii săi, Beleg i-a călăuzit din nou, pe poteci tainice, până în Regatul Ascuns.

Astfel a ajuns Túrin la marele pod peste Esgalduin și a trecut prin porțile ce dădeau în sălile lui Thingol. Cu ochi mari s-a uitat copilul la minunile din Menegroth, pe care nici un muritor nu le mai văzuse înaintea lui, în afară de Beren. Apoi Gethron le-a repetat lui Thingol și lui Melian ce-l rugase Morwen să spună. Thingol i-a primit cu bunătate și l-a așezat pe Túrin pe genunchii săi. În onoarea părintelui său Húrin, cel mai măreț dintre toți oamenii, și a lui Beren, rubedenia sa. Cei de față s-au mirat, căci era semn că Thingol îl primea pe Túrin ca pe fiul său vitreg; lucru pe care, în acele vremuri, regii nu-l făceau și nici un alt senior elf n-a mai făcut-o de atunci cu vreo odraslă de-a oamenilor. Apoi Thingol i-a spus:

— Aici va fi casa ta, fiu al lui Húrin, și cât vei trăi vei fi socotit drept fiul meu, chiar dacă ești om. Înțelepciune vei primi mai multă decât orice alt muritor, iar în mâini ți se vor pune armele elfilor. Poate că va veni timpul cândva să iei înapoi pământurile pe care tatăl tău le-a avut în Hirthlum; până atunci, aici vei sălășlui înconjurat de iubirea noastră.

Astfel a început viața lui Túrin în Doriath. O vreme, Gethron și Grithnir au rămas cu el, purtându-i de grijă, cu toate că tânjeau să se întoarcă la Doamna lor din Dor-lómin. Dar vârsta înaintată și suferința trupească l-au covârșit pe Grithnir, astfel că el a rămas cu Túrin până când i s-au sfârșit zilele. Gethron însă a plecat, iar Thingol a trimis cu el o escortă care să-l păzească și să-l călăuzească și totodată să-i ducă lui Morwen o solie din partea regelui. Într-un târziu, au ajuns la casa lui Húrin și, când Morwen a aflat că Túrin a fost primit cu cinstire de către Thingol, a simțit că durerea i se mai îndulcește. Elfii aduseseră daruri bogate din partea lui Melian, care o rugă, prin acești soli, să vină dimpreună cu ei în Doriath. Înțeleaptă era Melian și-avea puterea prevestirii. Încât nădăjduia că astfel va putea să împiedice răul clocit de mintea lui Morgoth. Dar Morwen nu voia cu nici un chip să plece și să-și lase casa, căci ceea ce simțea în inima ei nu se schimbase și nici mândria nu o părăsise; pe lângă asta, Niënor era încă prea mică. Așa că le-a mulțumit elfilor din Doriath fără multă vorbă și le-a dăruit ultimele lucrușoare de aur ce-i mai rămăseseră, ascunzându-și astfel sărăcia; și i-a rugat să-i ducă lui Thingol Coiful lui Hador. În tot acest timp, Túrin aștepta nerăbdător întoarcerea solilor lui Thingol; și, când aceștia s-au întors fără mama lui, a fugit în pădure și a izbucnit în plâns – știa de rugămintea lui Melian și nădăjduise că Morwen va veni. Aceasta a fost a doua durere a lui Túrin. Când solii au spus ce răspuns le dăduse Morwen, Melian a fost cuprinsă de milă, înțelegându-i gândul; a știut atunci că soarta pe care o prezisese ea nu putea fi abătută cu una cu două.

Lui Thingol solii i-au dat Coiful lui Hador. Era făcut din oțel cenușiu, împodobit cu aur, având gravate pe el numele victoriei. Coiful avea puterea de a-l feri pe cel care-l purta de orice rană ori de moarte, căci, de-l lovea vreo sabie, aceasta se frângea, iar săgeata ținută asupra lui își abătea zborul. Fusesse făurit de Telchar, fierarul din Nogrod, vestit pentru lucrările sale. Avea și o vizieră (asemănătoare cu acelea pe care le purtau gnomii în Fierăriile lor pentru a-și feri ochii), iar chipul ascuns în spatele ei băga frica în inimile tuturor celor care-l priveau, fiind la rândul său ferit de atingerea săgeții ori a focului. În vârful Coifului era așezat a sfidare un cap aidoma celui al Dragonului Glaurung; căci Coiful fusese făcut la scurtă vreme după ce Dragonul ieșise pe porțile fortăreței lui Morgoth. Adeseori, Hador, iar apoi Galdor au purtat coiful în război; iar oștenii din Hithlum își simțeau inimile îmbărbătate când îl vedeau în bătlie, mai înalt decât toate celelalte, și strigau:

— Mai de preț e Dragonul din Dor-lómin decât viermele de aur din Angband!

Lui Húrin însă îi venea greu să poarte Coiful Dragonului și, în fapt, nici nu voia.

— Vreau să-mi privesc dușmanul cu chipul meu adevărat, spunea el.

Dar coiful se număra printre moștenirile cele mai de preț ale casei sale.

În Menegroth, Thingol avea în adâncuri cămări pline de arme scumpe: fiare lucrate asemenea solzilor de pește și lucind precum apa sub clar de lună, săbii și topoare, scuturi și coifuri, făurite de însuși Telchar sau de cel care-i fusese dascăl într-ale meșteșugului, bătrânul Gamil Zirak, sau de încă și mai pricepuții fierari elfi. Unele arme le primise în dar din Valinor, fiind turnate de Fëanor, meșterul mai mare decât oricare altul de când fusese lumea făcută. Cu toate acestea, Thingol s-a uitat la coiful lui Hador, pe care-l ținea în mâini, ca și când propriul său arsenal era nimic pe lângă acesta, și cu vorbe de curtenie a spus:

— Mândru a fost capul care-a purtat acest Coif pe care l-au purtat și strămoșii lui Húrin.

Vorbind astfel, un gând i-a venit dintr-odată și, chemându-l pe Túrin, i-a zis că Morwen îi trimisese fiului său un lucru mareț, lăsat moștenire de străbunii săi.

— Ia Capul Dragonului de la Miazănoapte, i-a zis el, și când va veni vremea poartă-l cu noroc.

Dar Túrin încă era prea mic să ridice coiful, iar pentru că sufletul îi era atât de îndurerat, nici n-a vrut să se uite la el.

Capitolul V.

TÚRIN ÎN DORIATH.

În toți anii în care Túrin și-a petrecut copilăria în regatul Doriath, Melian nu l-a scăpat din ochi nici o clipă, cu toate că el arareori o vedea. Însă în pădure trăia o fecioară, pe nume Nellas; la rugămintea lui Melian, fata îl urmărea pe Túrin de câte ori acesta se rătăcea printre copaci și adeseori îi ieșea în cale, ca din întâmplare. Atunci ei se jucau împreună sau se plimbau

ținându-se de mână; căci el creștea repede, în vreme ce ea părea să fie doar o fecioară de aceeași vârstă cu el, și în inimă cu adevărat astfel era, în ciuda anilor mulți pe care îi avea ca elfă. De la Nellas a aflat Túrin multe despre potecile și sălbăticiunile din Doriath și tot ea l-a învățat să vorbească graiul sindarin al străvechiului regat, mai bogat în cuvinte alese și frumoase și mai vechi decât erau cele ale graiului de-acum. O vreme, Túrin s-a mai luminat la chip și la suflet, dar n-a trecut mult și iarăși i s-au adumbrat gândurile și prietenia lor a trecut asemenea unei dimineți de primăvară. Căci Nellas nu se ducea la Menegroth, nevoind să pășească sub acoperișuri de piatră; iar Túrin creștea și, odată cu sfârșitul copilăriei sale, gândurile i se îndreptau tot mai mult spre faptele pe care le făceau bărbații; tot mai rar s-a întâlnit cu fata, până când, într-o bună zi, n-a mai vrut s-o vadă. Dar Nellas a continuat să-i păzească pașii, fără să i se mai arate vreodată.

Nouă ani a sălășluit Túrin în Menegroth. Sufletul și gândurile i se întorceau mereu la ai săi și uneori primea vești despre ei, ceea ce pentru el era o mângâiere. Thingol trimitea soli la Morwen ori de câte ori putea, iar ei îi aduceau lui Túrin mesaje din partea mamei lui. Astfel a aflat Túrin că Niënor, sora lui, se făcea tot mai frumoasă pe măsură ce creștea, o adevărată floare în cenușiul de la miazănoapte, iar chinul lui Morwen se mai ușurase. Túrin creștea și el; s-a făcut mai înalt decât cei din seminția oamenilor, întrecându-i chiar și pe elfii din Doriath, iar forța și bărbăția lui ajunseseră vestite în regatul lui Thingol. În acei ani a învățat multe povești și legende, plăcându-i mai cu seamă istoriile despre vremurile și faptele din străvechime; devenea gânditor și scump la vorbă. Adesea, Beleg Arcul Puternic venea în Menegroth să-l caute, apoi plecau amândoi mai departe, iar Beleg îl învăța să vâneze, să tragă cu arcul și să mânuiască sabia (asta îi plăcea lui Túrin cel mai mult). Dar meșteșugurile le deprindea mai greu, din pricină că încă nu-și știa puterea și adeseori cu o lovitură neașteptată strica tot ceea ce făcuse până atunci. Dar nici în alte privințe soarta nu se arăta prietenoasă cu el – adesea, ceea ce plănuia se ducea pe apa sâmbetei, iar ce-și dorea nu se împlinea. Prieteni nu-și făcea ușor și pentru că nu era vesel din fire, râdea arar, iar tinerețea îi era întunecată ca de o umbră. Cu toate acestea, cei care-l cunoșteau bine îl prețuiau și-l îndrăgeau; iar ca fiu vitreg al regelui, se bucura de multă cinstire.

Dar era cineva care-l pizmuia pentru asta și pe măsură ce se apropia de vârsta bărbăției, pizma creștea: Saeros era numele lui. Era un elf tare mândru, purtându-se trufaș cu aceia pe care-i socotea mai prejos decât el și mai neînsemnați. Era priceput în arta cântului și de aceea s-a împrietenit cu Daeron bardul; pe oameni nu-i avea deloc la inimă și cel mai puțin pe cei care se înrudeau cu Beren Ciungul.

— Nu e oare ciudat că țara asta își deschide porțile pentru încă unul din neamul acela de nimic? Întreba el. N-a pricinuit celălalt destul rău Doriathului?

Pe Túrin, prin urmare, îl privea chiondorăș, luând în derâdere tot ce făcea el, dar cu șiretenie, ascunzându-și răutatea. Când însă îl întâlnea pe Túrin singur, își dădea arama pe față, vorbindu-i de sus și purtându-se

disprețuitor. Încet, încet, lui Túrin i s-a făcut lehamite, cu toate că răspundea cu tăcere vorbelor lui ticăloase, căci Saeros era de rang înalt printre locuitorii din Doriath și sfetnic al regelui. Dar tăcerea lui Túrin îi displăcea lui Saeros la fel de mult ca vorbele lui.

În anul în care Túrin a împlinit șaptesprezece ani, durerea ce-o avea în suflet i-a sporit și mai mult din pricină că nu mai primea nici o veste de acasă. Cu fiecare an care trecuse, puterea lui Morgoth crescuse și mai mult, iar ținutul Hithlum fusese acoperit de umbra lui. Neîndoios că știa cam tot ce făceau neamul și rubedeniile lui Húrin, dar până acum nu le pricinuisese nici un rău, așteptând să i se împlinească planul ticluit. Acum însă, tocmai pentru această împlinire a pus să fie păzite toate trecătorile din Munții Umbroși, ca nimeni să nu poată ieși din Hithlum ori intra, decât primejduindu-și viața, iar orcii erau peste tot la izvoarele Narogului și Teiglinului și pe valea Sirionului dinspre munte. Astfel s-a întâmplat că o dată solii lui Thingol nu s-au mai întors, iar regele nu a vrut să trimită alții. Nu-i plăcuse niciodată când cei din regatul său se aventurau dincolo de hotarele bine păzite, încât un semn mai mare de prețuire față de Húrin și de neamul său nici că putea fi ca acela de a-și trimite solii la Morwen, pe drumurile împânzite de primejdii, ce duceau până în Dor-lómin.

Túrin își simțea inima tot mai grea, neștiind ce rău se abătuse asupra țării sale și temându-se ca nu cumva Morwen și Niënor să fi pățit ceva. Stătea tăcut cu zilele, cu gândul mereu la pieirea Casei lui Hador și a oamenilor de la miazănoapte. Într-o bună zi și-a luat inima-n dinți și s-a dus să-l caute pe Thingol; l-a găsit șezând cu Melian sub ramurile lui Hirilorn, fagul cel mare din Menegroth.

Thingol s-a uitat mirat la Túrin, căci în fața lui apăruse dintr-odată nu fiul său adoptiv, ci un bărbat străin parcă; un bărbat înalt, cu părul negru, care-l privea cu ochii aceia și mai adânci din pricina albeții chipului, un bărbat aspru și mândru; stătea acolo și tăcea.

— Ce dorești, fiul meu adoptiv? L-a întrebat Thingol, bănuind că n-o să-i ceară ceva lipsit de însemnătate.

— O cămașă de zale, o sabie și un scut pe măsura mea, Domnia Ta, a răspuns Túrin. Și, cu voia ta, voi cere acum să mi se dea coiful dragonului, moștenit de la străbunii mei.

— Pe toate le vei avea, după cum ceri, a spus Thingol. Dar ce nevoie ai tu de asemenea arme?

— Nevoia unui bărbat, a răspuns Túrin, și a unui fiu care nu-și uită rubedeniile. Pe lângă acestea, îmi trebuie tovarăși de drum, viteji în luptă.

— Îți voi da un loc printre cavalerii sabiei: căci sabia va fi întotdeauna arma ta, a răspuns Thingol. Împreună cu ei vei putea să te lupți la hotare, dacă asta-ți este vrerea.

— Inima mă îndeamnă să trec dincolo de hotarele Doriathului, i-a spus Túrin. Vreau să-l atac pe Dușman, nu să păzesc hotarele.

— Atunci singur va trebui să te duci, a zis Thingol. Când și cum va intra poporul meu în războiul împotriva Angbandului eu hotărâsc, după cum socot eu că-i mai bine, Túrin, fiu al lui Húrin. La această vreme nu trimit nici o armie din Doriath; și nici în altă vreme, din cât pot eu să prezic.

— Dar tu ești liber să pleci când voiești, fiu al lui Morwen, a zis Melian. Brâul lui Melian nu-i împiedică să plece pe cei care au pătruns aici cu voia noastră.

— Dar poate te va ține în loc un sfat înțelept, a mai spus Thingol.

— Ce mă sfătuiești, Domnia Ta? A vrut să știe Túrin.

— Ca un bărbat arăți la trup, și chiar mai bărbat decât mulți, a răspuns Thingol, dar încă n-ai ajuns la vârsta deplină a bărbăției. Până o vei fi împlinit, ar trebui să ai răbdare, să-ți pui la încercare puterea și să ți-o modelezi. Abia atunci vei putea să-ți amintești de neamul tău, dar mică e nădejdea că împotriva Seniorului Întunecimii un singur om să izbândească altceva decât să-i ajute pe seniorii elfi în apărarea lor, cât s-o mai putea și asta.

— Beren, rubedenia mea, a izbândit mai mult.

— Beren și Luthien, a zis Melian. Te întreci cu măsura vorbindu-i astfel părintelui lui Luthien. Nu cred că destinul tău e într-atât de mare, Túrin, fiu al lui Morwen, chiar dacă e măreție în tine și soarta ți se împletește cu cea a seminției elfilor, la bine sau la rău. Ia seama și păzește-te, altfel rău îți va fi! A tăcut Melian o vreme, apoi a vorbit din nou, spunând: Du-te acum, fiu al nostru adoptiv; și ascultă de sfatul regelui. Întotdeauna va fi mai bun decât ce-ți șoptește ție vrerea ta. Cu toate că nu-mi vine a crede că vei mai zăbovi mult printre noi după ce-ai împlinit vârsta bărbăției. Dacă în zilele ce vor veni îți vei aminti de vorbele lui Melian, bine îți va fi: teme-te de fierbințeala și de înghețul din inima ta și străduiește-te să fii răbdător dacă poți.

Túrin s-a înclinat cu o plecăciune în fața lor și a plecat. Dar curând și-a pus pe cap Coiful Dragonului, și-a luat armele și a pornit spre hotarele de la miazănoapte. Acolo s-a alăturat celor unsprezece războinici care se luptau fără încetare cu orcii și toți slujitorii, și toate făpturile lui Morgoth. Abia dacă-i mijise mustața, și iată-l pe Túrin făcând fapte de vitejie și dovedindu-și puterea: amintindu-și de suferințele pe care le îndura neamul său, era mereu primul la fapte care cereau cutezanță și cu multe răni s-a ales de pe urma sulitelor ori săgeților, tăișurilor încovoiate ale orcilor.

Dar soarta ce-i fusese pregătită îl ferea de moarte; iar prin codri se dusesse vestea, până departe, dincolo de Doriath, că vestitul Coif al Dragonului din Dor-lómin era iarăși văzut pe câmpul de luptă. S-au mirat mulți auzind această și s-au întrebat:

— Poate să se întoarcă din moarte vreun duh de om? Sau cu adevărat Húrin din Hithlum o fi scăpat din văgăunile Infernului?

Unul singur îl întrecea pe Túrin în putere și vitejie printre străjuitorii lui Thingol la hotare, și acela era Beleg Arcul Puternic; iar Beleg și Túrin se avântau cot la cot în fiecă primejdie și străbăteau împreună în lung și-n lat neîmblânziții codri.

Astfel au trecut trei ani, timp în care Túrin arar s-a întors în sălile lui Thingol; nu-i mai păsa de cum arăta la înfățișare ori la veșminte, încât părul îi stătea nepieptănat, iar peste za purta o mantă cenușie, roasă de vreme. În cea de-a treia vară după plecarea lui Túrin, când el avea douăzeci de ani, s-a întâmplat să se întoarcă pe neașteptate la Menegroth, în faptul serii – voia să-și ia un răgaz de odihnă și să-și meșteruiască armele la fierărie. Și a intrat el în sala tronului. Thingol nu era acolo, fiind dus împreună cu Melian în crângul verde, așa cum îi plăcea lui uneori să facă în miez de vară. Túrin s-a așezat într-un jilț, fără să ia seamă la cei din jur, într-atât era de istovit de drum și de adâncit în gânduri; ghinionul a făcut să nimerească printre bătrânii regatului, tocmai în jilțul unde ședea de obicei Saeros. Intrând ceva mai târziu, Saeros s-a mâniat, crezând că Túrin se așezase acolo din trufie și pentru a-l desfide pe el; iar mânia i-a sporit și mai tare când a înțeles că nimeni din preajmă nu-l dojenise pe Túrin pentru aceasta, ba chiar îl întâmpinaseră cu binețe, ca pe unul care merită să stea alături de ei.

O vreme, Saeros s-a prefăcut a se bucura că-l vede și s-a așezat de partea cealaltă a mesei, chiar în fața lui Túrin.

— Arareori străjerul hotarului ne face onoarea de a fi printre noi, a zis el; sunt bucuros să-i dau locul meu și să mai stăm puțin de povești.

Dar Túrin, care tocmai vorbea cu Mablung Vânătorul, nu s-a ridicat, ci s-a mulțumit să îi arunce un „Mulțumesc”.

Atunci Saeros s-a apucat să-l descoasă, punându-i întrebări despre ce se mai întâmpla la hotare și despre faptele sale pe cele meleaguri sălbătice. Dar, cu toate că vorbele îi păreau frumoase, batjocura din glasul său era vădită pentru toată lumea. Lui Túrin i s-a făcut lehamite să-i mai răspundă și s-a uitat în jur, simțind în suflet amărăciunea surghiunului; căci, cu toată lumina și hohotele de răs ce umpleau sălile elfești, gândul lui tot la Beleg se înturna și la viața lor în codri, iar de acolo mai departe, la Morwen în Dor-lomin. În casa părintelui său: s-a încruntat din pricina gândurilor sale întunecate și nu i-a mai răspuns lui Saeros. Dar Saeros a bănuț că încruntarea aceasta împotriva lui era îndreptată, astfel că nu și-a mai înfrânat mânia, a scos un pieptene de aur și l-a aruncat pe masă, în fața lui Túrin, strigând:

— Neîndoios, omule din Hithlum, că ai venit la masa aceasta în grabă, așa că te iertăm pentru mantaua ferfenițită; dar nu e nevoie să-ți lași capul neîngrijit; parcă-i un rug de muri. Și poate că, dacă nu ți-ar fi acoperite urechile, ai lua mai bine seamă la ce ți se spune.

Fără să rostească un cuvânt, Túrin și-a întors privirile spre Saeros și întunecimea lor a scăpărat. Dar lui Saeros nu i-a păsat de sclipirea aceasta prevestitoare, ci i-a întors privirea cu dispreț, zicând astfel ca toți să audă:

— Dacă bărbații din Hithlum arată atât de sălbatici și de fioroși, ce soi or fi femeile din țara aia? Umblă precum ciutele, cu trupurile acoperite doar de păr?

Atunci Túrin a luat o carafă de pe masă și i-a aruncat-o în față lui Saeros, care s-a prăvălit pe spate, lovindu-se rău de tot; Túrin a scos sabia și s-

ar fi repezit la el dacă nu l-ar fi oprit Mablung. Saeros s-a ridicat de jos, a scuipat sânge pe masă și printre buzele sparte, a reușit să îngaime:

— Cât o să-i mai găzduim aici pe woseul ăsta al pădurii? Cine-i stăpân aici în astă-seară? Pravila regească nu-i blândă cu aceia care-i atacă pe seniori în sala tronului; iar pentru cei care scot sabia aici surghiunul este soarta cea mai ușoară. În afara zidurilor sunt gata să-ți răspund la zădărare, woseule al pădurii!

Dar, când Túrin a văzut sângele de pe masă, chipul i-a devenit ca de piatră; cu o mișcare din umeri, s-a desprins din strânsoarea lui Mablung și a părăsit sala fără un cuvânt.

— Ce streche te-a apucat în astă-seară? L-a întrebat Mablung pe Saeros. Pentru răul de-acum pe tine te învinovățesc și nu m-ar mira ca regele să judece că buzele tale sparte sunt o dreaptă pedeapsă pentru vorbele-ți de ocară.

— Dacă țângăul are a se plânge de ceva, să i-o spună regelui și s-aștepte dreapta lui judecată, a răspuns Saeros. Dar nici o pricină nu îngăduie a se scoate săbiile aici. În afara zidurilor, dacă necioplitul mă întărată, îl scurtez de zile.

— Ar putea fi și altminterea, nu s-a lăsat Mablung. Aș zice însă că, oricare dintre voi ar cădea răpus, tot mârșav ar fi, o faptă potrivită mai curând pentru Angband decât pentru Doriath, și fapta asta ar duce la altele și mai rele. Și-aș mai zice că în seara asta ne-a atins o umbră de la miazănoapte. Fii cu băgare de seamă, Saeros, dacă nu vrei, în trufia ta, să îplinești vrerea lui Morgoth, și adu-ți aminte că ești un eldar!

— Nu uit asta, a răspuns Saeros; mânia însă nu și-a potolit-o, iar în timpul nopții răutatea i-a devenit și mai aprigă, sporindu-i simțământul că fusese nedreptățit.

A doua zi dimineață, l-a atacat pe Túrin la scurtă vreme după ce acesta plecase din Menegroth fără să mai zăbovească, vrând să se întoarcă la hotarul de la miazănoapte. Túrin nu apucase să se îndepărteze prea mult, când Saeros l-a ajuns din urmă cu sabia scoasă și scutul prins de braț. Dar Túrin, pe care sălbăticia îl învățase să stea cu toate simțurile la pândă, l-a văzut cu coada ochiului și, ferindu-se într-o parte, și-a tras iute sabia din teacă și s-a răsucit către vrăjmașul său.

— Morwen! A strigat el. Acum cel oare te-a batjocorit va plăti pentru disprețul său!

Cu o lovitură a despicat scutul lui Saeros, apoi s-au luptat în săbii iuți ca fulgerul. Túrin însă avusese dascăli neîndurători, încât devenise la fel de sprinten ca un elf și mult mai puternic. Când l-a dovedit pe Saeros; rănit la mâna ce ținea sabia, Saeros s-a pomenit la mila lui Túrin, care și-a pus piciorul pe sabia scăpată de elf.

— Saeros, ai cale lungă de alergat, a zis Túrin. Hainele or să te încurce; părul o să-ți fie de-ajuns.

Și, dintr-odată, trântindu-l la pământ, l-a despuiat de veșminte. Ia simțit Saeros forța neînchipuit de mare și abia atunci i s-a făcut frică. Dar Túrin l-a ridicat de jos.

— Fugi, fugi, zeflemitor de femei! I-a strigat el. Fugi! Și, dacă nu fugi iute ca o căprioară, o să simți în dos ascuțișul sabiei mele.

Și a înțepat cu vârful sabiei buclele lui Saeros, caro a rupt-o la fugă în pădure, strigând îngrozit după ajutor. Túrin însă îl urmărea ca un ogar și oricât fugea Saeros de tare ori pe căi ocolite, sabia lui Túrin era în urma lui, îmboldindu-l cu vârful.

Auzindu-i strigătele, mulți alții au pornit și ei pe urmele lui, dar numai cei mai iuți de picior izbuteau să se țină după cei doi. Mablung era în frunte, tulburat de gânduri, căci, dacă zeflemeaua i se păruse nefastă, „răutatea ce se trezește dimineața este prilej de bucurie pentru Morgoth înainte de a se insera”; încă și mai dureros era că un elf ajunsese de rușine din pricina propriei îndărătnicii, fără ca sămânța zăniei să fie deslușită și judecată. Nimeni nu știa atunci că Saeros îl atacase primul pe Túrin și că l-ar fi ucis fără să stea pe gânduri.

— Oprește-te, Túrin, stai pe loc! A strigat Mablung. Numai orcii fac ce faci tu aici, în pădure.

— Treaba orcească a fost, acum e doar hârjoana orcească! A strigat Túrin peste umăr.

Înainte să-l audă pe Mablung, tocmai vroise să-l lase pe Saeros în plata Domnului, dar acum, cu un strigăt, s-a repezit din nou pe urmele lui. Iar Saeros, strigând deznădăjduit după ajutor și gândind că sfârșitul îi era aproape, fugea de mâncă pământul până când pe neașteptate, a ajuns la o buză de râpa în fundul căreia un pârâu ce se vărsa în Esgalduin curgea printre pereții înalți de stâncă a unei strâmtori adânci și atât de late încât nici o căprioară n-ar fi putut-o trece sărind. Dar Saeros, înnebunit de frică, a încercat să sară; piciorul i-a alunecat de pe malul celălalt și el s-a prăvălit pe spate, urlând, și s-a zdrobit de un bolovan mare care ieșea din apă. Astfel s-a sfârșit viața lui în Doriath; și multă vreme avea Mandos să-l țină în sălile sale.

Túrin s-a uitat la trupul lui rostogolit în pârâu și în sinea lui și-a zis: „Nebun nefericit! De aici l-aș fi lăsat s-o ia domol spre Menegroth, Acum m-a împovărat cu o vină pe care nu o meritam.” S-a răsucit și l-a privit întunecat pe Mablung și pe cei care-l însoțeau; se apropiaseră și ei de marginea prăpastiei. Într-un târziu, Mablung a spus cu tristețe;

— Mare păcat! Dar acum, Túrin, va trebui să te întorci cu noi, pentru ca regele să judece aste fapte.

— Dacă regele ar fi drept m-ar găsi nevinovat, a spus Túrin. Oare n-a fost acesta unul dintre sfetnicii lui? De ce și-ar alege un rege drept un suflet ticălos să-i fie prieten? Îi desfid pravila și judecata.

— Prea înfumurate vorbe ai spus, i-a zis Mablung, cu toate că-n suflet îi era milă de Túrin. Învață să fii înțelept! Nu o apuca pe calea pribegiei. Ți cer, ca

un prieten ce-ți sunt, să te întorci cu mine. Martor am fost și sunt și alții, când regele va afla adevărul, poți să te aștepti la iertare din partea sa.

Dar Túrin se săturase de sălașurile elfilor, iar în sufletul său se cuibărise teama că va fi aruncat în temniță, astfel că i-a zis lui Mablung:

— N-am să-ți dau ascultare. N-am să aștept iertare din partea Regelui Thingol fără a fi vinovat; și voi merge acum unde osânda lui nu mă poate ajunge. Alege: fie mă lași să plec, fie mă răpui, dacă așa sună legea voastră. Căci sunteți prea puțini să mă prindeți viu.

În ochii lui scăpărători au citit adevărul spuselor sale, așa că s-au dat la o parte din calea lui.

— O moarte e de-ajuns, a zis Mablung.

— N-am vrut-o, dar nu o plâng, a mai spus Túrin. Fie ca Mandos să-l judece cu dreptate, dar, de-o fi să se întoarcă vreodată în lumea celor vii, poate se va arăta mai înțelept. Rămâneți cu bine!

— Ești liber să pleci, căci asta-ți este vrerea, i-a zis Mablung. Dar nu-ți pot dori cale bătută, dacă pleci astfel. O umbră adastă întunecată asupra-ți. Să nu fie și mai întunecată când ne-om întâlni din nou.

Túrin nu i-a mai răspuns, ci, întorcându-le spatele, s-a îndepărtat cu pas iute spre oareunde.

Se povestește că, atunci când Túrin nu s-a întors la hotarul de miazănoapte al Doriathului și nici vești despre el nu s-au auzit, Beleg Arcul Puternic a venit el însuși la Menegroth să-l caute; pe măsură ce auzea ba una, ba alta despre faptele și fuga lui Túrin, inima i se îngreuna tot mai mult. Curând după aceea, Thingol și Melian s-au întors acasă, căci vara era pe sfârșite; și, când regele a aflat ce se întâmplase, a spus:

— Dureroasă poveste pe care trebuie s-o aud d'a fir a' păr. Cu toate că Saeros, sfetnicul meu, a fost răpus, iar Túrin, fiul meu adoptiv, a fugit, mâine mă voi așeza în jilțul judecății drepte și voi asculta încă o dată totul de la un capăt la altul, înainte să rostesc osânda.

A doua zi, regele s-a așezat pe tronul său din sala sfatului, iar în jurul lui s-au adunat toate căpeteniile și bătrânii din Doriath. Apoi au fost chemați pe rând mulți martori și dintre aceștia Mablung a avut cele mai multe de spus și a vorbit cu limpezime.

Și, când a spus despre gâlceava de la masă, regelui i s-a părut că, în inima sa, Mablung lua partea lui Túrin.

— Mărturisești aici ca prieten al lui Túrin, fiul lui Húrin? L-a întrebat Thingol.

— Prieten i-am fost, dar adevărul îl îndrăgesc mai presus și de mai multă vreme, a răspuns Mablung. Dă-mi ascultare până la capăt, Domnia Ta!

Când toate au fost spuse, până la ultimele cuvinte de despărțire ale lui Túrin, Thingol a oftat; i-a cuprins cu privirea pe cei care ședeau în fața lui și a zis:

— Vai și-amar! O umbră văd pe chipurile voastre. Cum de s-a putut furișa în regatul meu? Aici ticăloșia și-a vârât coada. Credincios și înțelept îl

credeam pe Saeros; de-ar trăi, ar simți mânia mea, căci sfruntarea lui a fost mârșavă și pe el îl socotesc vinovat pentru cele petrecute aici în sală. Până aici, pe Túrin îl iert. Dar nu pot face uitare faptele sale de pe urmă, când mânia ar fi trebuit să i se astâmpere. Rușinarea lui Saeros și hărțuirea care i-a adus moartea au fost păcate mai mari decât ocară pe care i-a adus-o el lui Túrin, iar peste ele nu pot trece. Ele arată o inimă crudă și trufie.

A stat o vreme Thingol cufundat în gânduri și-ntr-un târziu a rostit cu glas plin de tristețe:

— Un fiu vitreg nerecunoscător și, în adevăr, un om prea trufaș pentru rangul lui. Cum să mai găzduiesc pe cineva care mă batjocorește și-mi nesocotește pravila, cum să iert pe cineva care nu se căiește? Osânda pe care o dau această va fi. Îl voi izgoni pe Túrin din Doriath. De va căuta să intre aici, în fața mea să fie adus, să-l judec; și până nu-și va cere iertare în genunchi, la picioarele mele, nu-l mai privesc drept fiu. Dacă cineva aici de față socotește că n-am judecat cu dreptate, acum să vorbească!

S-a lăsat tăcerea în sală, iar Thingol și-a înălțat mâna pentru a consfinți osânda. Dar în acea clipă Beleg s-a năpustit în sală și a strigat:

— Domnia Ta, mai pot vorbi?

— Vii târziu, a spus Thingol. N-ai fost poftit odată cu ceilalți?

— Așa e, Domnia Ta, a răspuns Beleg, dar a trebuit să zăbovesc pe drum încoace. Am căutat pe cineva pe care-l cunosc de mult. Iată că am adus cu mine un martor care trebuie ascultat înainte să dai osânda.

— Toți cei care au avut ceva de spus au fost chemați aici, a zis regele. Ce-ar putea spune martorul tău, care să aibă mai multă greutate decât cei pe care i-am ascultat până acum?

— Singur vei judeca după ce-l vei fi auzit, a răspuns Beleg. Dacă sunt demn de grația Domniei Tale, îngăduie-i să vorbească.

— O fac pentru tine, s-a înduplecat regele.

Atunci Beleg a ieșit și s-a întors cu fecioara Nellas, care sălășluia în pădure și nu pășea niciodată în Menegroth; s-a înspăimântat ea văzând sala aceea uriașă, cu pilaștri și cu tavanul de piatră, și toți ochii aceia îndreptați asupra ei. Iar când Thingol a poftit-o să vorbească, ea a zis:

— Domnia Ta, ședeam într-un copac... dar glasul i-a tremurat, căci se pierduse cu firea în fața regelui, și n-a mai putut vorbi.

— Au mai făcut-o și alții, a zâmbit regele, dar n-au simțit nevoia să mi se destăinuie.

— Așa e, a spus fata. Zâmbetul regelui îi dădea curaj. Chiar și Luthien a stat! Tocmai la ea mă gândeam, în dimineața cu pricina, și la Beren Omul.

Thingol n-a scos un cuvânt; zâmbetul i s-a șters de pe chip. Aștepta ca Nellas să vorbească mai departe.

— Căci Túrin îmi amintea de Beren, a spus ea în sfârșit. Sunt înrudiți, așa mi s-a spus, unii bagă de seamă acest lucru – cei care privesc cu luare-aminte.

Regele își pierdea răbdarea.

— Așa o fi, a zis el. Dar Túrin, fiul lui Húrin, a plecat în semn de dispreț față de mine și nu-l vei mai vedea ca să știi cu cine se-nrudește. Căci acum îi voi rosti osânda.

— Domnia Ta! A strigat fata. Fii îngăduitor cu mine și lasă-mă să vorbesc mai întâi. Stăteam într-un copac, să-l văd pe Túrin cum pleacă; și l-am văzut pe Saeros ivindu-se din pădure cu sabie și scut și năpustindu-se pe neașteptate asupra lui Túrin.

La aceste vorbe, sala s-a umplut de murmur. Regele și-a înălțat mâna și a spus:

— Îmi aduci vești mai tulburătoare decât mi-am închipuit. Ai grijă ce-mi spui, pentru că aici te găsești într-o sală de judecată.

— Așa mi-a zis și Beleg, a răspuns ea, și numai de aceea am îndrăznit să vin, pentru ca Túrin să nu fie judecat cu nedreptate. E viteaz, dar și îndurător. Stăpâne, s-au luptat cei doi până când Túrin l-a lăsat pe Saeros și fără sabie, și fără scut; dar nu l-a răpus. Și de aceea gândesc că nu i-a dorit moartea. Dacă Saeros a fost umilit, umilire a și meritat.

— Eu judec faptele, a spus Thingol. Dar ceea ce mi-ai zis va atârna greu în balanță.

Regele a descusut-o pe Nellas cu de-amănuntul; în cele din urmă, s-a întors spre Mablung:

— Ciudat îmi pare că Túrin nu ți-a vorbit despre toate astea.

— Și totuși n-a făcut-o, căci altfel v-aș fi repetat vorbele sale aici, s-a apărut Mablung. Și altele mi-ar fi fost cuvintele la despărțire.

— Și alta îmi va fi hotărârea acum, a spus Thingol. Ascultați! Îl iert pe Túrin de orice păcat, socotind că a fost nedreptățit și zădărat. Și, întrucât cu adevărat unul dintre sfetnicii mei – cum a zis și Túrin – a fost cel care s-a purtat astfel cu el, nu trebuie să-și mai ceară el iertare, ci eu o să-i cer să mă ierte, oriunde s-ar afla; și-l voi ruga să se întoarcă în casa mea, cu cinstirea ce i se cuvine.

După ce regele a rostit aceste cuvinte, Nellas a izbucnit în plâns.

— Unde poate fi găsit? A întrebat ea. A plecat din țara noastră, iar lumea e mare.

— Îl vom căuta, a zis Thingol.

S-a ridicat regele de pe tron, iar Beleg a luat-o pe Nellas și a însoțit-o afară din Menegroth.

— Nu plânge, a rugat-o el. Căci, dacă Túrin mai e în viață ori pribegeste prin lumea largă, eu îl voi găsi, chiar dacă toți ceilalți vor da greș.

A doua zi, Beleg s-a înfățișat la Thingol și Melian, iar regele i-a spus:

— Dă-mi un sfat, Beleg, căci sunt tare îndurerat. L-am primit pe fiul lui Húrin drept fiu al meu și așa va rămâne, numai dacă nu se întoarce Húrin dintre umbre să-mi ceară înapoi ce-i al său. Nu vreau să umble vorba că l-aș fi alungat pe nedrept pe Túrin în sălbăticie; bucuros l-aș primi înapoi, pentru că mi-a fost tare drag.

— Îngăduie-mi, Domnia Ta, a zis Beleg, ca în numele Domniei Tale să îndrept, dacă pot, răul ce s-a făcut. Căci o asemenea mândrețe de flăcău ce se ghicea în el nu trebuie să se irosească zadarnic în pustietate. Doriath are nevoie de el, iar nevoia asta tot sporește. Și mie mi-e drag.

— Acum chiar am nădejde în această căutare! I-a zis Thingol lui Beleg. Te du cu binecuvântarea mea, iar de-l găsești, ai grijă de el și călăuzește-l cum te-oi pricepe mai bine. Beleg Cúthalion, de multă vreme ești cel mai aprig apărător al Doriathului și pentru multe fapte de vitejie și de înțelepciune ale tale îți sunt recunoscător. Iar de-l găsești pe Túrin, aceasta va fi dintre ele cea mai de seamă pentru mine. Și-acum, că ne despărțim, cere-mi orice și-ți voi da.

— Atunci îți cer o sabie din cele mai strașnice, a spus Beleg, căci orcii s-au înmulțit peste măsură, încât arcul singur nu-mi mai face trebuință, iar tăișul ce-l am nu-i pe măsura armurilor lor.

— Alege-o pe care vrei dintr-ale mele, numai pe Aranrúth, sabia mea, să n-o iei.

Atunci Beleg a ales-o pe Anglachel; era o sabie de mare faimă și se numea astfel pentru că fusese făurită dintr-un fier ce căzuse din ceruri, asemenea unei stele căzătoare. Tăișul ei străpungea orice metal scos din adâncul pământului. O singură sabie din Pământul de Mijloc îi era aidoma. Dar locul ei nu este în povestea asta, cu toate că din același metal a fost și ea bătută și de către același fierar, pe nume Eol, Elful Întunecat, care a luat-o de soață pe Aredhel, sora lui Turgon. Cu părere de rău i-a dat-o el pe Anglachel lui Thingol, drept plată pentru a i se îngădui să-și ducă traiul în Nan Elmoth. Pe Anguirel, surata lui Anglachel, a păstrat-o pentru sine, până când i-a fost furată de Maeglin, fiul său.

Dar, când Thingol a întors sabia Anglachel cu plăselele către Beleg, Melian s-a uitat la tăișul ei și a spus:

— În sabia asta zace răutate. Inima întunecată a fierarului încă sălășluiește în ea. Nu va iubi mâna ce-o va mânui și nu va rămâne la tine multă vreme.

— Cu toate acestea, o voi mânui atât cât voi putea, a zis Beleg și, mulțumind regelui, a luat sabia și a plecat.

În lungul și-n latul Beleriandului a căutat în zadar să afle vești despre Túrin și multe primejdii a-nfruntat; astfel a trecut iarna. Apoi, și primăvara.

Capitolul VI.

TÚRIN PRINTRE PROSCRIȘI.

Povestea se întoarce acum din nou la Túrin. Crezându-se un proscris căruia regele avea să-i ia urma, Túrin nu s-a mai dus la Beleg, la hotarul de la miazănoapte, ci s-a îndreptat spre apus și, ieșind în taină din Regatul Străjuit, a pătruns în ținuturile împădurite aflate la miazăzi de Teiglin. Înainte de bătălia Nirnaeth, acolo-și avuseseră nenumărați oameni gospodăriile, risipite carencotro; cei mai mulți dintre ei țineau de poporul lui Haleth, dar nu aveau nici un stăpân. Ca să-și ducă zilele, vânau, creșteau porci pe lângă casă și plugăreau poieni în păduri, pe care apoi le înconjurau cu garduri, să le ferească

de sălbăticiuni. Puțini mai rămăseseră dintre ei, ceilalți pierind răpuși ori fugind în Brethil, și toată acea regiune trăia cu spaimă de orci și de proscriși. Căci, în acele vremi de prăpăd, oameni ajunși fără adăpost și deznădăjduiți o apucau unde vedeau cu ochii: erau cei care scăpaseră din bătălii și înfrângeri ori fuseseră alungați de pe pământurile pustiite; alții fugiseră în sălbăcie din pricina nelegiuirilor. Se hrăneau din ce vânau și din ce izbuteau să culeagă din pădure; dar mulți se apucaseră de furat și se dovedeau plini de cruzime când îi mușcau colții foamei ori îi chinuiau alte nevoi. Mai cu seamă iarna răspândeau groaza în jurul lor, ca lupii sângeroși, iar cei care încă își apărau avuturile îi numeau gaurwaithi, adică oamenii-lupi. Vreo șazeci dintre acești oameni se uniseră într-o bandă care pribegea prin pădurile aliate dincolo de hotarele apusene ale Doriathului. Sălășluitoarii acelor meleaguri îi urau aproape la fel de mult ca pe orci, și asta pentru că unii proscriși își aveau sufletele încrâncenate, dușmănindu-și semenii.

Cel mai neîndurător dintre ei era unul pe nume Andróg, gonit din Dor-lómin pentru că ucisese o femeie; mai erau câțiva veniți din același ținut, bătrânul Algund, cel mai împovărat de ani dintre ei, care fugise din Nirnaeth, și Forweg, cum singur se numise, un bărbat cu păr bălai și ochi scăpărători, care iscodeau în toate părțile, mătăhălos și îndrăzneț, dar care se îndepărtase mult de felul de a fi al Edainilor din poporul lui Hador. Uneori însă se arăta înțelept și generos; în plus, era căpetenia cetei. Pe unii restrîștile ori încăierările îi răpuseseră, încât numărul lor se împuținase la vreo cincizeci; iar cei rămași deveniseră prevăzători, mereu puneau pe câte unul de strajă și când umblau, și când se odihneau. Astfel că au prins iute de veste că Túrin se apropiase de bârlogul lor. I-au luat urma și l-au împresurat. Dintr-odată, când Túrin a ajuns într-o poiană, lângă un pârâu, s-a pomenit în mijlocul unui cerc de oameni care-și încordaseră arcurile și-și scosese răscumpere.

Túrin s-a oprit locului, dar nu dădea semn că i-ar fi fost teamă.

— Cine sunteți? A întrebat el. Credeam că numai orcii îi atacă pe oameni, dar văd că am greșit.

— Amarnic ai să te căiești pentru greșeala asta, a zis Forweg; aici sunt locurile noastre de sălășluire și oamenii mei nu lasă nici un alt om să se apropie. Drept pedeapsă pentru cel care-l face, îi luăm viața doar dacă nu are cum să și-o răscumpere.

Túrin a izbucnit într-un răs amar:

— N-o să vă alegeți cu nici o răscumpărare de la unul ca mine, proscris și surghiunit. N-aveți decât să mă scotociți când oi fi mort dar vă va costa foarte scump dacă vreți să vedeți de-am spus adevărul ori nu. Mulți dintre voi or să moară înaintea mea.

Moartea însă părea să-i fie aproape, cu toate săgețile acelea puse în arcuri, așteptând doar o vorbă de la căpetenie și cu toate că Túrin purta zale elfice sub tunica cenușie și mantie, vreo săgeată tot ar fi găsit un cotlon ucigător. Niciunul dintre vrăjmașii lui nu stătea îndeajuns de aproape ca, dintr-un salt, Túrin să-l poată răpune cu sabia. Dar, zărind niște pietre chiar la

picioarele sale, pe malul pâraiașului, el s-a aplecat dintr-odată. În aceeași clipă, unul dintre bărbați, mâniat de vorbele semețe ale lui Túrin, a tras o săgeată ținându-i chipul; numai că aceasta a zburat peste capul lui Túrin, care, în clipa următoare, a sărit în picioare ca un arc slobozit și a aruncat o piatră drept în arcaș, nimerindu-l în plin; arcașul s-a prăvălit la pământ cu țeasta crăpată.

— V-aș putea fi mult mai de folos viu, în locul nenorocosului ăstuia, a zis Túrin, răsucindu-se spre Forweg. A adăugat: Dacă tu ești căpetenia, n-ar trebui să le îngădui oamenilor tăi să tragă fără poruncă.

— Nu le îngădui, a zis Forweg; ăsta și-a primit pedeapsa destul de iute. Te voi lua pe tine în locul lui dacă-mi vei da mai multă ascultare decât el.

— Îți voi da, a răspuns Túrin, câtă vreme ești căpetenie și în toate cele ce țin de o căpetenie. Dar a alege un nou fârtat nu ține doar de vrerea căpeteniei, așa judec eu. Vocile tuturor trebuie auzite. E vreunul dintre voi care nu mă vrea?

Doi proscriși, dintre care unul – Ulrad pe nume – era prieten cu cel căzut, au strigat împotrivindu-se, iar Ulrad a zis:

— Ciudat fel de a-ți câștiga dreptul să intri într-o frăție, răpunându-l pe unul dintre cei mai buni.

— Nu fără temei, a spus Túrin. Dar veniți! O să vă țin piept la amândoi o dată, ne batem în arme, dacă vreți, ori ne luăm la trântă. Atunci o să vedeți dacă-s potrivit să iau locul unuia dintre cei mai buni de-ai voștri. Dar, dacă în această încercare veți folosi arcuri, atunci trebuie să-mi dați și mie unul.

Din doi pași a fost lângă ei: dar Ulrad s-a tras îndărăt, nevrând să lupte. Celălalt și-a aruncat arcul la pământ și s-a îndreptat către Túrin. Andróg era omul ăsta, din Dor-lómin de loc. S-a oprit în fața lui Túrin și l-a măsurat din cap până-n picioare.

— Nu, a zis el într-un târziu, clătinând din cap. Nu-s fricos de felul meu, după cum prea bine mă știu fărtații, dar nu mă pot măsura cu tine. Și nu gândesc că-i vreunul printre noi s-o facă. Din partea mea, ni te poți alătura. Dar nu's ce sclipire ciudată ai în ochi; ești un om primejdios. Cum zici că te cheamă?

— Neithan, Nedreptățitul, așa mi-e numele, a zis Túrin, și Neithan i-a rămas mai apoi numele printre proscriși; dar, cu toate că le-a spus că fusese nedreptățit (și de atunci Túrin și-a aplecat urechea la oricine se plângea de nedreptate), n-a vrut să le mai zică nimic altceva legat de viața ori locul lui de baștină. Era limpede totuși pentru ei că odată fusese de rang înalt și că, deși nu avea altceva la el decât armele, acestea erau făcute în fierării elfești. N-a trecut mult și toți au ajuns să-l laude, pentru că era puternic și viteaz și se descurca mult mai bine în pădure decât ei; aveau încredere în el pentru că nu se lăcomea și nu se gândea în primul rând la sine; dar se și temeau de el, din pricina răbufnirilor sale de mânie, pe care arareori le înțelegeau.

În Doriath, Túrin nu se putea întoarce ori poate mândria îl oprea să o facă. În Nargothrond, după căderea lui Felagund, nimeni nu avea cum să pătrundă. La micul popor al lui Haleth, din Brethil, nu găsea de cuviință să se

ducă, iar în Dor-lómin nu îndrăznea, căci ținutul era împresurat din toate părțile și un om singur nu avea nădejde, la acea vreme, să poată răzbate prin trecătorile Munților Umbrei așa gândea Túrin. Așa că a rămas cu proscrisii, pentru că îi venea mai ușor să îndure sălbăticia în tovărășia altor oameni. Iar pentru că dorea să trăiască și nu putea să fie tot timpul în sfadă cu ei, nu făcea mai nimic să-i abată de la fărădelegile pe care le puneau la cale. Astfel s-a făcut că în curând s-a deprins cu o viață josnică și adeseori crudă și cu toate acestea, mila și dezgustul se deșteptau în el. Iar atunci mânia ce-l cuprindea se dovedea primejdioasă. În ticăloșie și primejdii a trăit el până la sfârșitul acelui an și a îndurat frigul și foamea din timpul iernii, până ce-a venit Dezmorțirea. Și apoi o primăvară minunată.

Așa cum s-a mai povestit, în pădurile din Teiglin se mai găseau câteva gospodării ale unor oameni care se dovedeau pe cât de temerari, pe atât de prevăzători, mai cu seamă că erau puțini la număr. Nu-i aveau câtuși de puțin la inimă pe proscrisi și nu le era milă de ei. Cu toate acestea, în iernile crunte se lipseau de merindele ce le prisoseau și le așezau în locuri unde bănuiau ei că oamenii-lupi le vor putea găsi: astfel nădărdiau să se pună la adăpost de atacurile cetelor de flămânzi. Dar mai curând le arătau recunoștință păsările și sălbăticiunile decât proscrisii de care îi apărau câinii și gardurile. Căci pământurile le erau împrejmuite cu garduri de scaieți înalte și dese. Iar în jurul caselor săpaseră șanțuri și ridicaseră palisade; de la o gospodărie la alta bătuseră poteci și când aveau nevoie de ajutorul vecinilor, suflau în corni.

Dar, când venea primăvara, pentru gaurwaithi era primejdios să se apropie prea mult de casele Pădurenilor, care puteau să se strângă și ei în cete și să-i vâneze. Lucru ce-l făcea pe Túrin să se întrebe mirat de ce oare Forweg nu-și ducea fărtații din locurile alea. Doar la miazăzi, unde nu se mai afla picior de om, ar fi găsit și hrană mai multă, și vânat. Într-o buni zi, Túrin nu i-a mai văzut pe Forweg și pe prietenul său Andróg; când a întrebat unde se duseseră, fărtații au râs.

— Au ei treburile lor, așa cred, a răspuns Ulrad. N-or să lipsească mult, și-atunci o s-o luăm cu toții din loc. Poate că în grabă; mare noroc de n-or veni cu tot stupul după ei.

Soarele strălucea, frunzele tinere erau de-un verde crud; sătul până-n gât de tabăra sărăcăcioasă a proscrisilor, Túrin a pornit de unul singur prin pădure. Fără să vrea, gândurile i s-au întors la Regatul Ascuns și i se părea că aude numele florilor din Doriath ca niște ecouri ale unei limbi străvechi, aproape uitate. Dar, pe neașteptate chiar, a auzit țipete și dintr-un aluniș numai ce a văzut ieșind în fugă o femeie tânără, cu veșmintele toate sfâșiate de spini; atât de înspăimântată era încât s-a împiedicat și a căzut la pământ. Dintr-un salt, Túrin a și ajuns la desiş și scoțând sabia, a înfipt-o fără să stea pe gânduri într-un bărbat care se repezise dintre copaci pe urmele femeii; dar în aceeași clipă a văzut că omul pe care-l răpusese nu era altul decât Forweg.

Și, cum stătea el și se uita uluit la sângele ce se scurgea în iarbă, din aluniș a ieșit Andróg. S-a oprit locului la fel de uluit.

— Rea treabă, Neithan! A strigat el scoțând sabia.

Dar Túrin l-a privit cu ochi de gheață și l-a întrebat:

— Ei? Unde-s orcii? Să-nțeleg că le-ați luat-o înainte ca s-o ajutați pe femeie?

— Orci, a pufnit Andróg. Neghiobule! Și mai zici că ești proscris. Singura pravilă a proscrișilor sunt nevoile lor. Vezi-ți de-ale tale, Neithan și lasă-ne pe noi să ne vedeam de-ale noastre!

— Așa voi face, a zis Túrin. Dar azi potecile noastre s-au încrucișat. Ori mi-o lași pe femeia asta, ori te trimit alături de Forweg.

Andróg a izbucnit în râs.

— Dacă așa voiești, așa să fie, a spus el. Singur nu-ți pot ține piept, dar fărtații n-or să privească răpunerea noastră cu ochi buni.

Atunci femeia s-a ridicat în picioare și și-a pus o mână pe brațul lui Túrin. S-a uitat la sânge, apoi la Túrin și-n ochii ei se citea că era bucuroasă de ceea ce vedea.

— Omoară-l, domnul meu! A zis ea. Omoară-l și pe el! Și-apoi vino cu mine. Dacă le aduci capetele, Larnach, tatăl meu, se va bucura. Pentru două „capete de lupi” i-a răsplătit pe oameni cu prisosință.

Dar Túrin l-a întrebat pe Andróg:

— Cât e până la casa ei?

— Vreo milă și ceva, a răspuns acesta; gospodăria aia împrejmuită, care se vede colo. Femeia ieșise de una singură.

— Du-te iute înapoi, s-a întors Túrin către femeie. Spune-i tatălui tău să te păzească mai bine. Dar nu-mi voi scurta de cap fărtații ca să-i câștig bunăvoința ori să fiu răsplătit. Apoi, băgând sabia în teacă, i-a zis lui Andróg: Vino! Ne vom întoarce la ai noștri. Dar, de vrei să-ți îngropi căpetenia, o vei face de unul singur. Și cât mai iute, să nu ne pomenim că se dă alarma. Adu-i și armele!

Femeia a pornit-o printre copaci, uitându-se de multe ori în urmă, înainte să dispară în pădure. Iar Túrin și-a văzut de drumul său, fără să mai spună nimic. Andróg l-a privit cum se îndepărtează încruntat, ca și când se străduia să dezlege o ghicitoare.

Întorcându-se în bârlogul proscrișilor, Túrin i-a găsit cuprinși de neastâmpăr și neliniște; stătuseră prea mult într-un singur loc, prea aproape de gospodăriile bine păzite și-acum căteau între ei împotriva lui Forweg.

— Se joacă cu focul pe pielea noastră, ziceau ei. Or să plătească alții pentru plăcerile lui.

— Atunci alegeți-vă o căpetenie nouă! A zis Túrin, oprindu-se în fața lor. Forweg nu vă mai poate conduce; e mort.

— De unde știi? A vrut să afle Ulrad. Ai căutat miere în același stup? L-au înțepat albinele?

— Nu, a răspuns Túrin. O singură înțepătură a fost de-ajuns. Eu l-am răpus. Dar l-am cruțat pe Andróg, care o să fie aici în curând.

Apoi le-a povestit tot ce se întâmplase, având numai cuvinte de ocară pentru toți cei care făceau asemenea lui Forweg; încă nu terminase ce avea de spus, când s-a întors și Andróg, aducând armele fostei lor căpetenii.

— Vezi, Neithan! A strigat el. N-a dat nimeni alarma. Poate că femeia gândește că te va întâlni oarecândva.

— Dacă mă iei peste picior, a spus Túrin, o să-mi pară rău că nu i-am dat scăfârlia ta. Hai, îndrugă-ți povestea, dar nu te lungi cu vorba.

Andróg le-a zis cele petrecute, fără să se abată prea mult de la adevăr.

— Acum stau și mă-ntreb ce treabă avea Neithan prin locurile alea, a spus el la urmă. Alta decât a noastră, aș zice eu. Căci, atunci când am apărut eu, Forweg zăcea mort de mâna lui. Tare i-a mai plăcut femeii ce vedea și l-a chemat cu ea pe Neithan, cerând capetele noastre drept preț pentru a-i deveni femeie. Dar Túrin n-o dorea pe femeie și i-a zis să-și ia tălpășița de-acolo. Deci ce-o fi avut de împărțit cu căpitanul nostru nu pot pricepe. Mi-a lăsat capul pe umeri și pentru asta-i sunt recunoscător, dar nu mă dumiresc.

— Atunci nu te mai cred că te tragi din Poporul lui Hador, i-a înfruntat Túrin. Mai curând ești dintr-ai lui Uldor Blestematul și-a trebui să te duci să slujești în Angband. Dar acum ascultați-mă bine! A strigat Túrin ca să-l audă toți. Vă pun să alegeți. Ori mă luați drept căpetenie în locul lui Forweg, ori mă lăsați să plec. Ori conduc frăția de-acum încolo, ori o părăsesc. Dar, de puteți să mă răpuneți, dați-i bătaie! Mă lupt cu voi toți până cad mort, ori cădeți voi.

Auzindu-l, mulți bărbați au pus mâna pe arme, dar Andróg le-a strigat:

— Nu! Capul cruțat nu-i chiar prost. Dacă ne luptăm, mai mulți de unul or să piară fără rost înainte să apucăm să-l răpunem pe cel mai bun dintre noi.

Apoi a izbucnit în râs:

— Așa a fost și când ni s-a alăturat. Ucide ca să-și facă loc. Dacă a dovedit prima dată că a avut dreptate, la fel poate să se întâmple și acum; și poate că ne va duce spre o soartă mai bună decât aceea de a răscoli prin bălegarul altora.

— Cel mai bun dintre noi, a zis și bătrânul Algund. A fost o vreme când și noi am fi făcut la fel dacă am fi îndrăznit, dar de-atunci multe am dat uitării. Poate că până la urmă ne va duce înapoi la casele noastre.

La aceste vorbe, un gând i-a venit lui Túrin, anume că din această ceată mică ar putea să-și alcătuiască o obște liberă, sub cârmuirea sa. I-a privit pe Algund și pe Andróg și a zis:

— La casele voastre, ziceți voi? Înalți și friguroși vă taie calea Munții Umbrei. Dincolo de ei se află neamul lui Uldor, iar împrejurul lor oștirile din Angband. Dacă toate acestea nu vă înspăimântă pe voi, de șapte ori câte șapte, atunci v-aș putea duce până la casele voastre. Dar cât de departe am ajunge înainte să pierim?

Tăceau cu toții. Iar Túrin le-a vorbit din nou:

— Vreți să vă fiu căpitan? Atunci vă voi duce mai întâi în sălbăticie, departe de locurile de sălășluire ale oamenilor. Poate om da acolo de-o soartă

mai bună, poate nu; batăr ne vom alege cu mai puțină ură din partea semenilor noștri.

Atunci toți cei care se trăgeau din Poporul lui Hador s-au strâns în jurul său și l-au ales drept căpetenie; ceilalți n-au avut încotro, au trebuit și ei să se supună. Și, fără să mai zăbovească, Túrin i-a scos din acea țară.

Mulți soli fuseseră trimiși de Thingol ca să dea de urma lui Túrin între hotarele Doriathului și pe meleagurile vecine; dar în anul fugii sale l-au căutat zadarnic, căci nimeni nu știa sau nu se gândea că s-ar fi putut alătura proscrișilor și dușmanilor oamenilor. Iar când a venit iarna, s-au întors cu toții, în afară de Beleg. El singur a rămas să-l caute mai departe.

Dar în Dimbar și de-a lungul hotarelor de la miazănoapte lucrurile mergeau din ce în ce mai rău. Coiful Dragonului nu mai fusese zărit în luptă; se simțea și lipsa Arcului Puternic; au prins astfel curaj servitorii lui Morgoth, care-și sporeau numărul și se făceau tot mai îndrăzneți. Iarna a venit și a trecut și, odată cu primăvara, și-au întetit și ei atacurile: Dimbar a fost cucerit, iar în Oamenii din Brethil se cuibărise spaima din pricină că răul ajunsese de-acum chiar la hotarele meleagului lor, nu însă și în partea dinspre miazăzi.

Trecuse aproape un an de când fugise Túrin, iar Beleg încă îl căuta, cu nădejde tot mai mică de a-i da de urmă. În peregrinările sale a apucat-o spre miazănoapte, unde se găsea Trecerea peste Teiglin, dar acolo, auzind veștile rele despre o nouă năvală a orcilor dinspre Taur-nu-Fuin, s-a întors din drum. Întâmplarea a făcut să ajungă la gospodăriile Pădurenilor la scurtă vreme după ce Túrin părăsise acel meleag. De la Pădureni i-a fost dat să audă o poveste ciudată. Un om înalt, de stirpe aleasă, ori poate un războinic elf – spuneau unii – apăruse în pădure și-l răpusese pe unul dintre gaurwaithi, salvând-o pe fiica lui Larnach, pe care aceștia o urmăreau.

— Mândru mai era, i-a spus lui Beleg fiica lui Larnach, cu ochi luminoși care se fereau să mă privească. Cu toate acestea, spunea că oamenii-lupi erau tovarășii săi și n-a vrut să-l răpună pe altul care stătea acolo și care îi zicea pe nume. Neithan, așa-i zicea.

— Poți să deslușești taina asta? L-a întrebat Larnach pe elf.

— Pot din păcate, a răspuns Beleg. Omul despre care-mi vorbiți este cel pe care-l caut.

Mai mult nu le-a spus el Pădurenilor despre Túrin; dar i-a prevenit că la hotarul de la miazănoapte se strângea răul.

— Curând orcii vor năvăli în țara asta și vor fi atât de mulți încât voi nu veți putea să le țineți piept, le-a spus el. Anul ăsta vă veți pierde fie libertatea, fie viața. Duceți-vă în Brethil cât mai aveți vreme!

Apoi Beleg a plecat în mare grabă pe drumul său, căutând ascunzișurile proscrișilor și orice semn care i-ar fi putut arăta încotro o apucaseră. Până la urmă a găsit asemenea semne; dar Túrin se găsea acum la câteva zile depărtare. Înainta cu repeziciune, temându-se să nu fie urmărit de Pădureni, și folosea toate vicleșugurile pe care le cunoștea pentru a zăpăci ori a amăgi pe oricine încerca să se ia după el. Și-a dus ceata spre apus, cât mai departe de

Pădureni și de fruntariile Doriathului, până au ajuns la capătul dinspre miazănoapte al marilor podișuri ce se înălțau între văile Sirionului și Narogului. Pământul era mai uscat acolo, iar pădurea se isprăvea pe neașteptate chiar la buza unei coame. La poalele acesteia se zărea străvechiul Drum de la Miazăzi, urcând dinspre Trecerea peste Teiglin, ca să tivească marginea apuseană a ținutului mlăștinos și să se îndrepte spre Nargothrond. Acolo și-au dus o vreme proscrisii traiul hăituit, arar rămânând două nopți într-o tabără și lăsând puține urme ale zăbovirii ori înaintării lor. Astfel s-a făcut că până și Beleg i-a căutat în zadar. Luându-se după semne pe care le putea desluși ori după zvonurile despre trecerea proscrisilor, aflate de la sălbăticiunile ale căror graiuri le înțelegea, Beleg se apropia adesea de ei, dar, de câte ori ajungea la bârlog, îl găsea părăsit, căci proscrisii puneau de strajă dintre ei, zi și noapte, și, când prindeau de veste despre apropierea cuiva, pe dată strângeau tabăra și o luau din loc.

— Vai și-amar! Strigă Beleg. Prea bine l-am deprins pe puiul ăsta de om cu tainele pădurii și ale șesului! Mai că-mi vine să cred că urmăresc o ceată de elfi.

Cât despre proscrisi, ei au înțeles că aveau de-a face cu un urmăritor ce nu cunoștea oboseala, pe care nu-l puteau vedea, dar de care nici nu se puteau descotorosi cu una cu două; și i-a cuprins neliniștea.

Nu mult după aceea, temerile lui Beleg s-au adeverit, orcii au trecut răul Brithiach, dar, fiind stăviliți în înaintarea lor de Handir din Brethil și de toți cei pe care acesta reușise să-i cheme la arme, orcii au apucat-o spre miazăzi, pe la Trecerea peste Teiglin, cu gând să prade tot ce găseau în cale. Mulți dintre Pădureni au urmat sfatul lui Beleg și și-au trimis soațele și copiii să ceară adăpost în Brethil. Astfel au scăpat ei și toți cei care-i însoțeau, luând-o la timp înaintea orcilor, pe la trecere; dar bărbații înarmați, care veneau în urma lor, s-au pomenit față în față cu orcii, care i-au biruit. Câțiva bărbați s-au luptat cu îndârjire și au izbutit să răzbească până în Brethil, dar cei mai mulți au căzut răpuși ori au fost luați în captivitate; după care orcii au ajuns la gospodăriile lor și le-au jefuit și le-au pârjolit. Fără să mai piardă vremea, au apucat-o către apus, căutând Drumul, căci acum voiau să se întoarcă pe meleagurile de la miazănoapte cât mai repede cu putință, dimpreună cu prăzile și cu captivii.

Numai că iscoadele proscrisilor i-au mirosit la vreme: și, cu toate că nu se prea sinchiseau de captivi, tâlhărirea Pădurenilor le-a ațâțat lăcomia. Túrin gândea că era primejdios a se arăta orcilor, înainte de a ști câți numărau aceștia; dar proscrisii n-au vrut să-i dea ascultare – aveau trebuință de multe lucruri acolo în sălbăticie, iar unora dintre ei începuse să le pară rău că-l aleseseră pe Túrin drept căpetenie. Așa s-a făcut că Túrin a pornit înainte, luându-și-l doar pe Orleg drept tovarăș, ca să iscodească oastea orcilor, lăsându-l pe Andróg drept căpetenie în lipsa lui. I-a dascălit ca în tot acest timp să nu-i lase să se răzlețească unii de alții și să stea bine ascunși.

Oștirea orcilor întrecea cu mult ceata proscrisilor, dar se afla pe un meleag unde rareori cutezaseră să vină și mai știa că dincolo de Drum se afla

Taiath Dimen, Câmpia Străjuită, unde stăteau de pază iscoadele din Nargothrond; mirosindu-le a primejdie, erau cu ochii-n patru, iar propriile iscoade se furișau printre copaci, de-o parte și de alta a șirurilor care înaintau. Astfel au dat ei peste Túrin și Orieg, când trei iscoade s-au împiedicat de cei doi pitiți la pândă. Și cu toate că doi dintre orci au căzut răpuși, al treilea a scăpat fugind și-n timp ce fugea a strigat: Golug! Golug! Așa-i numeau ei pe noldori. Pe neașteptate, pădurea s-a umplut de orci, împrăștiați peste tot aproape neauziți, amușinând în lung și-n lat. Văzând că aveau puțină nădejde să scape, Túrin s-a gândit ca măcar să-i amăgească și să-i îndepărteze de bârlogul alor săi; înțelegând din strigătul orcului că aceștia se temeau de iscoadele din Nargothrond, a rupt-o la fugă împreună cu Orieg, spre apus. Hăitașii s-au luat de îndată după ei, până când, tot căutând și ferindu-se din calea lor, Túrin și Orieg au ieșit din pădure; acolo au fost de îndată zăriți și, tocmai când să treacă Drumul, Orieg a căzut doborât de nenumărate săgeți. Túrin însă a scăpat mulțumită cămășii de zale elfești și a fugit de unul singur în sălbăticiile de dincolo de Drum. Iute și viclean cum era, a izbutit să-i ducă de nas pe dușmani, adâncindu-se într-un meleag ce-i era străin, iar orcii, care se temeau să nu-i stârnească pe elfii din Nargothrond, i-au răpus pe captivi și au pornit în grabă spre miazănoapte.

După ce au trecut trei zile fără ca Túrin și Orieg să se întoarcă, unii proscriși au vrut să iasă din peștera în care stătuseră ascunși; iar Andróg nu i-a lăsat. Și-tocmai când se sfădeau ei din această pricină, numai ce se ivește în fața lor o arătare cenușie. Beleg îi descoperise în cele din urmă. S-a apropiat fără să aibă vreo armă la el, cu palmele întoarse spre ei; dar ei au sărit cuprinși de teamă, iar Andróg, venind pe la spate, a aruncat în jurul lui un laț și a smucit legându-i astfel brațele.

— Dacă n-aveți poftă de oaspeți, ar trebui să vă păziți mai bine, a zis Beleg. De ce mă primiți astfel? Eu vin ca un prieten, ca să-mi caut prietenul. Am auzit că voi îi ziceți Neithan.

— Nu-i aici, a spus Ulrad. Dar cum se face că-i știi numele? Doar nu ne-ai iscodit?

— Ba ne-a iscodit, și-ncă de mult a zis Andróg. Asta-i umbra care s-a ținut după noi. Acum poate vom afla care-s adevăratele lui gânduri.

Apoi le-a cerut ortacilor săi să-l lege pe Beleg de-un copac, lângă peșteră. Și, după ce l-au legat fedeleș de mâini și de picioare, l-au luat la întrebări. Dar la toate întrebările lor Beleg dădea un singur răspuns:

— Prieten i-am fost lui Neithan acesta, de când l-am întâlnit prima oară în codru; era pe-atunci un copilandru. Îl caut cu iubire, pentru a-i aduce vești bune.

— Să-l ucidem, să scăpăm de iscodirile sale, a izbucnit mânios Andróg, uitându-se la arcul cel mare al lui Beleg și râvnind la el, căci el însuși era arcaș.

Dar câțiva mai cu suflet i s-au împotrivit iar Algund i-a spus:

— Căpitanul o să se întoarcă; și-atunci o să te căiești dacă o afla că l-ai lăsat și fără prieten, și fără veștile cele bune.

— Nu-mi vine a crede în povestea elfului ăstuia, a zis Andróg. E-o iscoadă de-a Regelui din Doriath. Dar, dacă are cu adevărat vești, ni le va spune nouă; iar noi vom judeca dacă ele sunt destulă pricină pentru a-l lăsa în viață.

— Îl voi aștepta pe căpitanul vostru, a spus Beleg.

— Acolo ai să rămâi până vorbești, l-a amenințat Andróg.

Apoi, întărâtați de Andróg, proscrisii l-au lăsat pe Beleg legat de copac, fără hrană ori apă. Iar ei s-au așezat în preajma lui, ca să mănânce și să bea; dar el nu a mai scos nici un cuvânt. Și au mai trecut două zile și două nopți, în același fel, iar proscrisii au fost cuprinși de teamă și totodată de mânie și tare ar fi vrut să plece de acolo; mulți se arătau dornici să-l omoare pe elf. La lăsarea nopții, s-au strâns cu toții în jurul lui și Ulrad a adus un tăciune aprins din focul mic ce ardea în gura peșterii. Dar chiar în clipa aceea s-a întors Túrin. Apropiindu-se încet, după cum îi era obiceiul, s-a oprit în umbrele din spatele cercului de oameni și, în lumina tăciunelui, a văzut chipul supt al lui Beleg.

Parcă l-a lovit o săgeată în acea clipă și, ca și când o gheață s-ar fi topit brusc, lacrimi de mult înfrânate i-au umplut ochii. S-a repezit la copac.

— Beleg! Beleg! A strigat el. Cum ai ajuns aici? Și de ce ești legat astfel?

De îndată a tăiat frânghia ce-l pironea pe prietenul său și Beleg s-a prăbușit în brațele lui Túrin.

Auzind tot ceea ce avuseseră de spus ciracii săi, mânia și durerea l-au cuprins pe Túrin; dar mai întâi s-a îngrijit de Beleg. Și-n timp ce-i ostia suferința cum se pricepea el mai bine, s-a gândit la viața lui în pădure și mânia i s-a îndreptat asupra lui însuși. Adesea străinii care se apropiaseră prea mult de bârlogurile proscrisilor fuseseră uciși ori atrași în capcană, iar el nu împiedicase niciodată asemenea fapte; ba, mai mult, nu o dată îi ponegrise pe Regele Thingol și pe Elfii Cenușii, încât avea și el partea lui de vină dacă aceștia erau socotiți dușmani.

— Ați fost cruzi, s-a întors el cu amărăciune spre proscrisi, cruzi fără să fie nevoie. Până acum încă n-am chinuit niciodată un prizonier; dar pricina pentru asemenea purtare orcească este însăși viața pe care o ducem. Nelegiuite și sterpe ne-au fost toate faptele noastre, numai la noi ne-am gândit, umplându-ne inimile de ură.

— Păi, la cine să ne gândim dacă nu la noi? L-a luat Andróg în răspăr. Pe cine să iubim dacă toți ne urăsc?

— Batăr eu unul nu voi mai ridica nicicând mâna împotriva elfilor sau a oamenilor, a zis Túrin. Angbandul are și așa destui slujitori. Dacă nu vreți să jurați alături de mine, voi merge de aici încolo de unul singur.

Atunci Beleg a deschis ochii și și-a înălțat capul.

— Singur nu! A zis el. Acum pot în sfârșit să-ți spun veștile cele bune. Nu ești proscris și Neithan e un nume ce nu ți se potrivește. Ești slobozit de orice învinuire ce ți s-a adus. De un an de zile ești căutat pentru a fi dus înapoi cu

cinstire și pentru a-i fi de ajutor regelui. Prea mult timp am simțit lipsa Coifului Dragonului.

Dar Túrin nu s-a arătat bucuros la auzul acestor vești, ci a stat îndelung fără să scoată o vorbă, căci cele spuse de Beleg readuseseră o umbră în sufletul lui.

— Să lăsăm noaptea asta să treacă, a zis el într-un târziu. Măine îți voi spune ce-am hotărât. Dar, oricare ar fi hotărârea mea, mâine trebuie să părăsim ascunzătoarea asta, căci nu toți cei care ne caută ne vor și binele.

— Ba chiar nimeni, a zis Andróg, aruncându-i o privire haină lui Beleg.

A doua zi dimineață, Beleg, care, asemenea elfilor din străvechime, se întremase iute de pe urma chinurilor îndurate, l-a tras pe Túrin deoparte, pentru a-i vorbi între patru ochi.

— Mă așteptam ca veștile mele să te bucure, i-a zis el. Te vei întoarce în Doriath, nu-i așa?

Cu cerul și pământul l-a implorat pe Túrin să facă astfel; dar cu cât stăruia el mai mult, cu atât Túrin bătea în retragere. Totuși a vrut să afle de la Beleg cu de-amănuntul cum îl judecase Thingol. Iar Beleg i-a spus tot ce știa, iar în cele din urmă Túrin a spus:

— Înțeleg Mablung s-a dovedit cu adevărat a-mi fi prieten, așa cum părea odată?

— Prietenul adevărului, așa zice eu, a răspuns Beleg, și până la urmă a fost bine așa; cu toate că soartă ar fi fost mai puțin dreaptă dacă Nellas n-ar fi venit să mărturisească. De ce, Túrin de ce nu i-ai spus nimic lui Mablung despre atacul lui Saeros? Cu totul altfel s-ar fi petrecut lucrurile atunci. Și a adăugat el, privind la bărbatii întinși pe jos, în gura peșterii – ți-ai fi ținut încă la rang înalt coiful, n-ai fi căzut atât de jos, ca acum.

— Așa o fi, dacă tu numești asta cădere, a zis Túrin. Așa o fi. Dar așa a fost să fie; vorbele nu-mi ieșeau cu nici un chip pe gură. În ochii lui am citit dojana, fără să-mi fi pus vreo întrebare, pentru o faptă pe care n-o făcusem. Inima mea de om a fost mândră, așa cum a zis regele elf. Și încă mai este așa, Beleg Cúthalion. Încă nu mă lasă să mă întorc în Menegroth și să îndur privirile lor pline de milă și îngăduință, ca pentru un băietan iertat pentru năbădăile sale. Eu ar trebui să iert. Nu să fiu iertat. Și nu mai sunt băietan. Ci bărbat, după socoteala seminției mele; și soarta m-a făcut să fiu un bărbat neiertător.

Beleg l-a privit plin de tulburare.

— Și-atunci ce vei face?

— O să-mi vad de drumul meu în libertate. Asta mi-a îngăduit Mablung să fac la despărțire. Și mă gândesc că iertarea lui Thingol nu-i chiar atât de mare încât să-i încapă pe toți acești tovarăși ai mei întru cădere. Nu mă voi despărți de ei acum dacă ei nu vor să se despartă de mine. Îi îndrăgesc în felul meu, câte puțin chiar și pe cei mai netrebniți dintre ei. Sunt din seminția mea și-n fiecare zace ascuns ceva bun, care ar putea da rod. Cred că-mi vor sta alături.

— Tu privești cu alți ochi decât mine, a spus Beleg. Dacă încerci să-i lecuiești de rău, nu vei izbândi. N-am încredere în ei, mai cu seamă în unul dintre ei.

— Cum poate un elf să-i judece pe oameni?

— Așa cum judecă toate faptele, oricine le-ar fi făptuit, a răspuns Beleg fără să spună mai mult, așa că nu i-a vorbi despre răutatea lui Andróg, din a cărei pricină mai cu seamă îndurase el atâtea; înțelegea simțămintele lui Túrin și se temea că nu-i va da crezare și că, spunând prea multe, va dăuna vechii lor prietenii, făcându-l pe Túrin să se întoarcă la nelegiuirile sale.

— Să-ți vezi de drum în libertate, Túrin, prietene. Ce vrei să zici cu asta?

— Îi voi conduce pe oamenii mei și mă voi război așa cum cred cu de cuviință, a răspuns Túrin. Dar ceva tot s-a schimbat de-acum în sufletul meu; mă căiesc pentru toate loviturile pe care le-am dat, în afară de cele asupra Dușmanului oamenilor și al elfilor. Și, mai presus de toate, aș vrea să te am alături. Rămâi cu mine!

— De-ar fi să rămân cu tine, din dragoste aș face-o, nu din înțelepciune, a zis Beleg. Inima-mi spune că mai bine ar fi să ne înturnăm în Doriath. Oriunde altundeva o umbră se așterne înaintea noastră.

— Eu acolo nu mă duc, orice-ar fi, i-a spus Túrin.

— Mare păcat! A spus Beleg. Dar, asemenea unui tată care împlinește dorința fiului său, împotriva propriilor presimțăminte, îți voi face pe voie. Mai rugat, așa că voi rămâne.

— Bine faci! A consimțit Túrin și parcă simțind el însuși umbra, dintr-odată a rămas tăcut, luptându-se cu mândria din el, care nu-l lăsa să se întoarcă; și gândul i-a zburat la anii ce trecuseră.

Scuturându-se deodată de gânduri, i-a spus lui Beleg:

— Ai pomenit de fecioara aceea elfă, i-am uitat numele; îi rămân dator pentru că mi-a fost martoră când trebuia, dar nu mi-o amintesc. De ce mă urmărea?

Beleg l-a măsurat cu o privire ciudată.

— Cum adică de ce te urmărea? A zis el. Túrin, oare chiar trăiești mereu cu sufletul și cu jumătate din mințile tale în altă parte? Doar ai hălăduit ca băietan împreună cu Nellas prin pădurile din Doriath.

— Asta trebuie să fi fost demult. Așa-mi pare acum copilăria mea și parcă-i învăluită în ceață – nu-mi amintesc decât de casa tatălui meu din Dorlómin. De ce să fi hălăduit eu cu fecioara elfă?

— Poate ca să deprinzi ceea ce te putea ea învăța, a răspuns Beleg, chiar și numai câteva cuvinte în elfică, numind florile pădurilor. Măcar numele acestea nu le-ai uitat. Vai, vai, vlăstar al oamenilor, alte suferințe îndură Pământul de Mijloc, nu pe ale tale, iar rănilor sale nu de arme-s pricinuite! Chiar că încep să cred că elfii și oamenii n-ar trebui să se întâlnească ori să se amestece unii cu alții.

Fără să spună un cuvânt, Túrin l-a privit îndelung pe Beleg, ca și când ar fi vrut să deslușească pe chipul lui înțelesul tainic al vorbelor sale. Dar lui

Nellas din Doriath nu i-a mai fost dat să-l vadă pe Túrin și umbra lui a părăsit-o. Iar Beleg și Túrin au început să vorbească despre altele, cumpănind unde ar trebui ei să sălășluiască.

— Hai să ne întoarcem în Dimbar, la hotarul de la miazănoapte, pe unde umblam noi doi odată! A zis Beleg cuprins de neastâmpăr. E nevoie de noi acolo. Căci în ultima vreme orcii au găsit o cale să coboare din Taur-nu-Fuin, anume și-au tăiat un drum prin Trecătoarea Anach.

— Nu-mi amintesc de trecătoarea asta, a spus Túrin.

— Nici nu ne-am depărtat vreodată atât de mult de hotare, așa e. Dar piscurile Crissaegrim le-ai zărit în depărtare. Iar la răsărit, pereții întunecați ai munților Gorgoroth. Anach se află între masivele astea două și mai sus de izvoarele râului Mindeb. O trecătoare greu de străbătut și primejdioasă; și totuși este bătută de mulți, iar Dimbarul, un meleag liniștit până deunăzi, aproape că a ajuns sub stăpânirea Măinii Întunecate. Oamenii din Brethil sunt înspăimântați. Înspre Dimbar te chem să mergem!

— Nu, nu o apuc înapoi pe nici un drum al vieții, a spus Túrin. Și nici în Dimbar nu mi-e ușor să ajung. Sirionul îmi stă în cale, fără pod și fără vad dincolo de Brithiach, departe la miazănoapte; îți primejduiești viața dacă încerci să treci râul. Doar în Doriath se poate trece. Eu însă nu voi păși în Doriath și nu mă voi folosi de iertarea și îngăduința pe care mi le-ar arăta Thingol.

— Singur ai spus că ești neiertător, Túrin. Iar dacă asta înseamnă încăpățănare, atunci ai dreptate. Acum e rândul meu. Cu îngăduința ta, eu unul voi pleca fără să mai zăbovesc și-mi voi lua rămas-bun de la tine. Dacă vrei cu adevărat să-l ai pe Arcul Puternic alături de tine, caută-mă în Dimbar.

Túrin n-a mai spus nimic la aceste vorbe.

A doua zi, Beleg a pornit-o la drum și Túrin l-a însoțit cât de-o aruncătură de săgeată din tabără; în tot acest timp nu a scos un singur cuvânt.

— Să însemne că ne luăm rămas-bun, fiu al lui Húrin? L-a întrebat Beleg.

— Dacă vrei cu adevărat să-ți ții vorba și să rămâi cu mine, atunci caută-mă pe Amon Rudh! Astfel a răspuns Túrin, apăsător de presimțiri și fără a ști ce soartă îl aștepta. Altfel, ne luăm rămas-bun aici, pentru totdeauna.

— Poate că așa e cel mai bine, a spus Beleg și dus a fost.

Se povestește că Beleg s-a întors în Menegroth și s-a înfățișat lui Thingol și Melian, istorisindu-le tot ce se întâmplase, lăsând la o parte doar cruzimea cu care se purtasera tovarășii lui Túrin. La urmă, Thingol a oftat și a spus:

— L-am luat pe fiul lui Húrin drept fiu al meu și așa va rămâne, cu bune și rele, cu iubire și ură, dacă nu se întoarce Húrin Viteazul însuși. Ce mai vrea să fac pentru el?

Dar Melian a spus:

— Pentru ajutorul ce ni l-ai dat și pentru onoarea ta, Cúthalion, un dar vei primi de la mine și nici că am altceva mai de preț să-ți dăruiesc.

I-a dat atunci o grămadă de lembas, turlele elfilor, învelite în foițe de argint cu fire înnodate și sigilate cu sigiliul reginei – o bucată de ceară albă

având formă unei flori de Teperion. Căci, după cum era tradiția Eldaliënilor, numai regina putea să păstreze și să dăruiască lembas.

— Turtele acestea, Beleg, a spus ea, de ajutor pe meleagurile celea sălbatice și în vreme de iarnă vă vor fi ție și celor pe care-i vei alege alături de tine. Ție ți le dau acum, să le împărți în numele meu așa cum vei socoti de cuviință.

Nicicând Melian nu-i făcuse lui Túrin o favoare mai mare ca acum, dăruindu-i aceste turte, căci nicicând înainte Eldarii nu le îngăduiseră oamenilor să se folosească de ele și rareori aveau după aceea să mai fie atât de darnici.

A plecat apoi Beleg din Menegroth și s-a îndreptat spre hotarele de la miazănoapte, unde-și avea el sălașul și prietenii; dar, odată cu venirea iernii și cu domolirea luptelor, numai ce s-au pomenit tovarășii lui Beleg că acesta nu se mai găsea printre ei și nici că s-a mai întors.

Capitolul VII.

DESPRE MÂM GNOMUL.

Acum povestea se întoarce la Mâm Gnomul Scundac. Despre Gnomii Scundaci nu se mai știe de mult nimic, căci Mâm fusese ultimul dintre ei. Și chiar în vremurile trecute se știau puține despre seminția lor. Nibin-nogrim îi numeau în cele timpuri elfii din Beleriand, însă la suflet nu-i aveau; cât despre gnomi, ei nu iubeau pe nimeni, ci numai pe ei înșiși. Iar dacă îi urau pe orci și se temeau de ei, la fel de mult îi urau pe Eldari, mai cu seamă pe Surghiuniți, căci noldorii le furaseră pământurile și locurile de sălășluire, așa ziceau ei. Gnomii Scundaci fuseseră cei care descoperiseră peșterile Nargothrond și tot ei începuseră să le transforme în sălile acelea uriașe, cu mult înainte ca Fingon Felagund să fi venit de peste mare.

Se zvonește că Scundaci i se trăgeau dintr-un neam de gnomi ce fuseseră alungați din orașele lor aflate la răsărit, în evuri apuse. Cu mult înainte de venirea lui Morgoth, porniseră în bejenie spre apus. Neavând gnomi pricepuți printre ei și nefiind nici mulți la număr, le fusese greu să ajungă la filoanele de metale, încât încet-încet își pierduseră măiestria de fierari, iar armele li se împuținaseră. S-au apucat de jafuri, ca să aibă cu ce-și duce viața, iar la trup parcă nu mai erau la fel de înalți ca rubedeniile lor de la răsărit, din pricină că umblau mereu îndoiți de spate și cu pași iuți, furișați. Și totuși, asemenea celor din spița gnomilor, erau mult mai vânjoși decât lăsa să se întrevadă în statura lor, și se țineau cu dinții de viață chiar și în cele mai cumplite încercări. Dar, până la urmă, neamul lor s-a stins cu totul, pierind din Pământul de Mijloc. N-au mai rămas decât Mâm și cei doi fii ai săi, iar Mâm era bătrân chiar și după socoteala gnomilor, bătrân și uitat de soartă.

După plecarea lui Beleg (asta se întâmpla în a doua vară de la fuga lui Túrin din Doriath), proscrisii au început s-o ducă rău. Ploua când se așteptau mai puțin, iar orcii, mai mulți decât oricând, veneau de la miazănoapte, de-a lungul vechiului Drum spre Miazăzi, trecând râul Teiglin și tulburând toți codrii de la hotarul apusean al Doriathului. Proscrisii nu prea mai aveau unde să se

ascundă fără teamă, nici măcar răgaz de odihnă nu mai găseau, căci se preschimbaseră din vânători în vânat.

Într-o noapte, pe când stăteau la pândă în întunericul neluminat de foc, Túrin și-a cernut în minte viața și și-a spus în sinea lui că nu i-ar strica s-o facă nițel mai bună. „Trebuie să găesc o ascunzătoare ferită de primejdii, gândea el, și-acolo să strâng provizii pentru când vor veni iarna și foametea.” Dar încotro s-o apuce nu știa.

Astfel că a doua zi și-a dus oamenii din acel loc, mai departe ca niciodată de Teiglin și de hotarul Doriathului. Și-au mers ei fără odihnă trei zile încheiate și abia la sfârșitul celei de-a treia s-au oprit la poala apuseană a pădurilor din Valea Sirionului. Acolo pământurile erau mai uscate și mai sterpe, căci începeau să urce spre platourile acoperite cu iarba-rea.

Nu mult după aceea, la ceasul la care prinsele să pălească lumina unei zile ploioase, Túrin și oamenii săi s-au adăpostit într-un desiș de stejari-de-piatră; dincolo de desiș, copacii dispăreau, lăsând locul multor bolovani uriași, rezemați unii de alții ori prăbușiți de-a valma. Peste tot tăcerea era stăpână, nu se auzea decât picurul ploii de pe frunze.

Dintr-odată, pândarul a scos un strigăt; sărind în picioare, proscrisii au zărit trei forme înglugate și învelite în mantii cenușii, care se furișau printre bolovani. Fiecare ducea în cârcă un sac greu, dar, în ciuda poverilor, se mișcau cu sprinteneală. Túrin le-a strigat să se oprească, iar oamenii au țâșnit pe urmele lor ca niște ogari, dar formele și-au văzut mai departe de drum și, cu toate ca Andróg a tras asupra lor, două s-au făcut nevăzute în umbrele serii. A treia rămăsese ceva mai în urmă, poate din pricină că era mai înceată în mișcări ori mai împovărată decât celelalte; curând, proscrisii au ajuns-o și au trântit-o la pământ, pironind-o acolo cu mâinile lor neîndurătoare, cu toate că vietatea se zbătea și mușca asemenea unei sălbăticiuni. Apropiindu-se, Túrin s-a stropșit la oameni, întrebându-i:

— Ce-ați prins acolo? De ce sunteți atât de feroși? E o ființă bătrână și mică. Ce rău v-a făcut?

— Mușcă, i-a răspuns Andróg, oblojindu-și mâna sângerândă. E-un orc sau vreo spurcăciune de soiul ăsta. Să-l omorâm!

— O merită din plin, pentru că ne-a dus de nas, a zis altul care luase sacul. N-are aici decât rădăcini și pietriș.

— Ba uite că are barbă, a zis Túrin. E-un gnom, așa cred. Ridicați-l și lăsați-l să vorbească.

Astfel a apărut Mâm în Povestea Copiilor lui Húrin. S-a ridicat cu greu în genunchi, la picioarele lui Túrin, și l-a rugat să-i cruțe viața.

— Sunt bătrân și sărac. Sunt un biet gnom, așa cum ai zis, nu-s orc, Mâm este numele meu. Stăpâne, nu-i lăsa să mă răpună fără pricină, așa ca orcii.

Cu toate că i se făcuse milă de ființa asta, Túrin i-a zis:

— Cu adevărat pari sărac, Mâm, cu toate că tare ciudat e lucrul ăsta la un gnom; dar îmi vine să cred că noi suntem și mai săraci; oameni fără adăpost

și fără prieteni. Dacă ți-aș spune că nu cruțăm numai din milă, căci la mare ananghie suntem, ce ne-ai da drept răscumpărare?

— Nu știu ce v-ar trebui, stăpâne, a zis Mâm prevăzător.

— La ceasul ăsta, nu mare lucru, i-a răspuns Túrin uitându-se amărât în jur, în timp ce ploaia îi cădea în ochi. Un loc ferit de primejdii, unde să putem dormi astfel să scăpăm de pădurile astea mustind de apă. Nu mă îndoiesc că tu ai un asemenea loc unde te adăpostești.

Mâm s-a codit.

— Am, numai că nu-l pot da drept răscumpărare. Sunt prea bătrân ca să trăiesc sub cerul liber.

— Te-ai mătorit destul. Andróg a făcut un pas înainte, cu un cuțit în mâna nevătămată. Pe loc îți scurtez zilele.

— Stăpâne! A strigat Mâm înspăimântat peste poate, încleștându-se de genunchii lui Túrin. De-mi pierd eu viața, s-a dus și adăpostul vostru; fără Mâm, n-o să-l găsiți în veci. Să-l dau mi-e peste poate, dar l-oi împărți cu voi. E mai încăpător acum decât a fost odată; atâția s-au dus pentru totdeauna.

Spunând acestea, gnomul s-a pus pe plâns.

— Îți cruț viața, Mâm, a hotărât Túrin.

— Măcar până ajungem la bârlogul lui, nu s-a lăsat Andróg.

Dar Túrin s-a răsucit spre el și i-a zis:

— Dacă Mâm ne duce la casa lui fără vicleșuguri și casa e bună, înseamnă că și-a răscumpărat viața; și nu va fi răpus de nici un om care mă urmează pe mine. Jur.

Atunci Mâm i-a sărutat lui Túrin genunchii și a spus:

— Mâm va fi prietenul tău, stăpâne. A crezut întâi că ești elf, așa i s-a părut după cum îți sunt vorba și glasul. Dar, de ești om, cu atât mai bine. Mâm nu-i iubește pe elfi.

— Și unde, mă rog, e casa aia a ta? A dorit să știe Andróg. Dacă e ca Andróg s-o împartă cu un gnom, trebuie să fie o casă bună. Pentru că lui Andróg nu-i plac gnomii. Neamul meu venit din răsărit n-a prea avut lucruri bune de povestit despre seminția asta.

— Poveștile ce au rămas după neamul ăsta au fost și mai urâte. Judecă singur după ce vei fi văzut-o, i-a zis Mâm. Numai că aveți nevoie de lumină pe drum, oameni împiedicați ce sunteți! Mă duc și mă-ntorc cât ai clipi, ca să vă călăuzesc într-acolo.

— Nu, nu! A strigat Andróg. Doar n-o să-l lași să facă asta, căpitane? N-o să-l mai vezi pe pișicherul ăsta bătrân.

— Se-ntunecă, a zis Túrin. Să zicem că ne lasă ceva drept zălog. Tu ce zici, Mâm, rămâne sacul ăsta la noi, cu tot ce-i în el?

Dar, la aceste vorbe, gnomul a căzut din nou în genunchi, vădit tulburat, și le-a spus:

— Dacă Mâm n-ar avea de gând să se întoarcă, nu s-o întoarce după un sac plin cu rădăcini. O să mă întorc. Lăsați-mă să plec!

— Nu te las, i-a retezat-o Túrin. Dacă nu vrei să te desparți de sacul tău, atunci rămâi aici cu el. Poate că, dacă-ți petreci o noapte cu noi sub frunziș, o să ne plângi și tu de milă.

Dar lui Túrin nu-i scăpase, cum nu le scăpase nici celorlalți, că Mâm pune pe sac și povara dinăuntru un preț mult mai mare decât părea să merite la o primă vedere.

L-au dus pe bătrânul gnom la tabăra lor jalnică și, în timp ce mergeau, l-au auzit bolborosind într-un grai ciudat, că parcă înăsprit de o ură străveche, dar, când i-au legat picioarele, Mâm a tăcut dintr-odată. Iar cei care au stat de strajă în noaptea aceea l-au văzut cum a șezut tot timpul tăcut și nemișcat ca o stană; doar ochii fără somn îi sclipeau cercetând neliniștiți întunericul.

Înainte să se crape de ziuă, ploaia a încetat și vântul a tulburat frunzișul. Zorile au venit mai strălucitoare decât în multe alte dimineți din urmă și suflări ușoare de la miazăzi au limpezit cerul care arăta palid și senin în așteptarea răsăritului. Mâm continua să șadă neclintit, de-ai fi zis că-i mort, căci acum pleoapele lui grele îi coborâseră peste ochi, iar lumina dimineții îl făcea să pară zbârcit și sfrijit de bătrânețe. Túrin s-a apropiat și a privit în jos spre el.

— Acum e destulă lumină, i-a zis el.

Atunci Mâm a deschis ochii și a arătat spre legături, iar când i le-au scos, s-a stropșit la ei:

— Țineți minte ce vă spun, descreieraților! Niciodată să nu-l legați pe-un gnom! N-o să v-o ierte. Nu vreau să mor. Dar pentru ce mi-ați făcut inima mea clocotește. Mă căiesc pentru ce v-am făgăduit.

— Eu nu mă căiesc, i-a întors-o Túrin. Mă vei duce la casa ta. Până atunci, nu mai vorbim de moarte. Așa voiesc eu.

Și-a ațintit privirile în ochii gnomului, dar acesta nu le-a putut îndura; puțini erau cei care puteau înfrunța privirile lui Túrin când își pune în gând ceva ori când era mânios. Gnomul și-a ferit privirea și s-a ridicat în picioare.

— Urmează-mă, stăpâne! A zis el.

— Prea bine! Dar întâi să-ți mai spun ceva: îți înțeleg mândria. Mai bine mori decât să mai fii legat vreodată.

— Așa este! A spus Mâm. Dar acum vino!

Și, cu acestea, gnomul i-a dus până la locul unde-l prinseseră cu o seară înainte și a arătat spre apus.

— Acolo-i casa mea! Aș zice că ați văzut-o adesea, pentru că este înaltă. Îi ziceam Sharbhund înainte ca elfii să fi schimbat numele la toate cele.

Atunci au văzut că gnomul arăta spre Amon Rudh, Dealul Pleșuv, al cărui creștet golaș străjuia peste multe leghe ale pustiei.

— L-am zărit, dar niciodată atât de aproape, a zis Andróg. Ce sălaș neprimejdios se poate găsi acolo? Apă e? Sau orice altceva de care avem trebuință? Îmi vine să cred că-i un vicleșug la mijloc. Cine-a pomenit de oameni care se ascund pe creștetul unui deal?

— Uneori e mai bine să privești până departe decât să pândești de aproape, a zis Túrin. Amon Rudh vede în lung și-n lat. Ei bine, Mâm, voi veni

să văd și eu ce-ai să-mi arăți. Cât ne va lua nouă, oamenilor ăstora împiedicați, să ajungem acolo?

— Ziua-ntreagă, până-n înserare, dacă pornim acum, a răspuns Mâm.

Curând, ceața a pornit spre apus. Túrin mergea în frunte, cu Mâm lângă el. După ce-au ieșit din pădure, au mers cu fereală, dar ținutul părea pustiu și tăcut. Au trecut peste bolovanii rostogoliți și au început să urce. Amon Rudh se găsea la marginea răsăriteană a înaltului podiș cuprins între văile Sirionului și Narogului, iar de la bărăganul pietros de la poale până-n creștet măsura mai bine de o mie de picioare. Pe partea sa răsăriteană, clina hârtopită urca încet spre crestele înalte, printre pâlcuri de mesteceni și scoruși. Mărăcini vechi de când lumea atârnavă din stâncă, spânzurați în rădăcinile lor. Dincolo de ei, spre platourile cu iarbă-rea și spre poale, povârnișurile dealului erau împrejmuite cu desişuri de aeglos; dar capul cenușiu și abrupt nu era acoperit decât de seregonul roșu care învelea stâncă.

În după-amiaza târzie, proscrisii au ajuns aproape de poalele dealului. Veneau dinspre miazănoapte, așa-i dusesese Mâm; lumina soarelui aflat la scăpătat cădea pe creștetul Amon Rudhului, iar seregonul era înflorit.

— Ia uitați-vă! Sus e numai sânge, a strigat Andróg.

— Încă nu, a zis Túrin.

Soarele apunea, iar lumina dispărea din vâlcele. Dealul se semețea acum înaintea și deasupra capetelor lor; proscrisii se întrebau ce rost avea o călăuză când ținta era chiar acolo, în fața ochilor. Dar, pe măsură ce urcau ultimele povârnișuri abrupte, avându-l pe Mâm în frunte, au băgat de seamă că gnomul urma o anumită potecă pe care o deslușea după semne tainice sau poate după deprinderi străvechi. Ba o lua într-o parte, ba în cealaltă și, privind în jur, proscrisii vedeau că în dreapta și-n stânga lor se căscau vâlcele și strungi întunecate sau că prapoarele se prăvăleau în grohotișuri de bolovani mari, iar prăpăstiile și rupturile se ascundeau sub rugi și mărăcinișuri. Fără călăuză, s-ar fi opintit și s-ar fi cățărat zile întregi ca să dea de-un drum.

Într-un târziu, au ajuns la o pantă mai abruptă, dar mai netedă. Au trecut pe sub umbra unor scoruși bătrâni, apoi prin crânguri de aeglos târători; umbrele de-aici erau pline de-o aromă dulce. Pe neașteptate, s-au pomenit în fața unui perete de stâncă, drept, neted, înălțându-se preț de vreo patruzeci de picioare, dacă nu și mai mult, dar amurgul întunecase cerul deasupra lor, încât nu puteau decât să-și dea cu presupusul.

— Asta-i ușa casei tale? A întrebat Túrin. Se spune că gnomii iubesc piatra.

S-a dat mai aproape de Mâm, ca nu cumva gnomul să-i păcălească tocmai acum.

— Nu-i ușa casei, ci poarta ogrăzii, a răspuns Mâm.

Apoi a luat-o la dreapta, spre piciorul stâncii, și după douăzeci de pași s-a oprit brusc; Túrin a văzut o crăpătură în așa fel tăiată de mâna cuiva ori de trecerea timpului încât cele două fețe ale peretelui se încălecau, iar între ele se găsea o despicătură ce se adâncea în stâncă, înspre stânga. Întrarea era

acoperită de plante care atârnavu prinse în spărturile de deasupra, dar înăuntrul deschizăturii o potecă de piatră urca abrupt în beznă. Se auzea picurând apa, iar aerul era jilav.

Înaintau în șir. În partea de sus, poteca a cotit la dreapta, apoi spre miazăzi, scoțându-i printr-un hățiş de mărăcini, pe un platou verde, unde se pierdea în umbre. Ajunseseră la casa lui Mâm, Bar-en-Nibin-noeg, de care numai străvechile povești din Doriath și Nargothrond mai aminteau și pe care nici un om n-o văzuse vreodată. Dar noaptea cădea, la răsărit cerul se umpluse de stele, încât proscrisii nu-și puteau da seama ce formă avea acest loc ciudat.

Amon Rudh avea un creștet; un ditamai dealul, ce se asemana cu o căciulă de piatră înaltă, cu vârful teșit și golaș. În partea dinspre miazănoapte, din el se desprindea un fel de prag, drept și aproape pătrat, ce nu putea fi văzut de jos. În spatele pragului, creștetul dealului arăta ca un zid, iar de la marginile sale de la apus și răsărit porneau în jos stânci prăpăstioase. Aici, sus, se ajungea ușor doar dinspre miazănoapte, așa cum veniseră ei, și numai cei care cunoșteau drumul puteau s-o facă. De la „poartă” pornea o potecă ce dădea curând într-o pădurice de mesteceni pitici care creșteau în jurul unui iaz limpede, aflat într-o copaie scobită în stâncă. Apa curgea dintr-un pârâiaș izvorând din peretele din spatele pragului, și printr-un canal se vărsa asemenea unui fir alb de tort peste buza apuseană a pragului. Dincolo de cortina copacilor, aproape de pârâiaș, între două steiuri înalte, se găsea o peșteră. Părea o grotă micuță, nimic altceva, cu o intrare joasă, arcuită și crăpată; dar dincolo de prag fusese adâncită și sfredelită, mult înăuntrul dealului, de mâinile migăloase ale Gnomilor Scundaci, în lungii ani în care viețuiseră acolo, netulburați de Elfii Cenușii din păduri.

Prin noaptea adâncă, Mâm i-a dus pe proscrisi lângă iazul în care, printre umbrele ramurilor de mesteceni, prinseseră a se oglindi stelele. La gura peșterii, s-a întors și a făcut o plecăciune în fața lui Túrin.

— Intră, stăpâne, l-a poftit el. Bar-en-Danwedh, Casa Răscumpărării, căci astfel se va numi de-acum încolo.

Túrin însă nu s-a lăsat convins cu una, cu două.

— Poate că așa se va numi. Mai întâi să arunci o privire înăuntru.

A intrat împreună cu Mâm, iar ceilalți, văzându-și căpitanul netemător, i-au urmat, chiar și Andróg, cel care avea cel mai puțin încredere în gnom. Curând, întunericul a devenit ca de smoală, dar Mâm a bătut din palme și pe loc a apărut o lumină venind de după un colț; dintr-un coridor din spatele grotei de la intrare, s-a ivit un alt gnom aducând o torță mică.

— Ha! A făcut Andróg. Nu l-am nimerit. De-asta m-am temut!

Dar Mâm a schimbat câteva vorbe cu celălalt gnom, în graiul acela aspru al lor, și, părând mânios ori tulburat de cele auzite, s-a repezit spre coridor și a dispărut. A fost destul ca să-l convingă pe Andróg.

— Atacați primii! A strigat el. O fi pe-aici vreun viespar de ființe din astea; noroc că-s mici.

— Eu zic că-s numai trei, a spus Túrin și a pornit în urma lui Mâm.

În spatele lui, proscrișii înaintau bâjbâind și pipăind cu mâinile pereții aspri. Erau nevoiți s-o ia brusc ba într-o parte, ba în cealaltă, până când, în cele din urmă, o lumină palidă a lucit în față și iată-i ajunși într-o sală mică, dar înaltă, slab luminată de felinare ce erau aninate de lanțuri subțiri atârând din umbra tavanului. Mâm nu era acolo, numai vocea i se auzea și, luându-se după ea, Túrin a dat de ușa unei încăperi aflate în partea cealaltă a sălii. A privit înăuntru și l-a văzut pe Mâm ingenuncheat pe podea. Lângă el stătea tăcut gnomul cu torța; pe lavița de piatră lipită de peretele opus zăcea un al treilea.

— Khâm, Khâm, Khâm! Se tânguia bătrânul gnom, smulgându-și barba.

— Văz că n-ai tras numai în vânt, i-a zis Túrin lui Andróg. Doar că n-ai nimerit unde trebuia. Prea ușor te descotorosești de săgeți; poate că n-ai să trăiești îndeajuns de mult să apuci să înveți să fii înțelept.

Lăsându-i pe ceilalți în sală, a intrat încet și s-a oprit în spatele lui Mâm, vorbindu-i:

— Care-i necazul, jupâne? Mă pricep cât de cât să tămăduiesc. Ți pot fi de folos?

Mâm și-a întors capul spre el; în ochi îi ardea o lumină roșie.

— Numai dacă poți da timpul înapoi și reteza mâinile crude ale oamenilor tăi, a răspuns el. Acesta e fiul meu. O săgeată i-a străpuns pieptul. Acum nu mai poate vorbi. A murit la apusul soarelui. Legăturile voastre m-au împiedicat să-l pot tămădui.

Din nou mila de mult împietrită a năvălit în inima lui Túrin, asemenea apei din stâncă.

— Vai, vai! Dacă mi-ar sta în puteri, aş opri din zbor săgeata. De-acum, casa aceasta cu adevărat se va numi Bar-en-Danwedh, Casa Răscumpărării. De-o fi sau nu să ne statornicim aici, eu îți rămân îndatorat și, dacă va fi vreodată să strâng avere, voi plăti o danwedh în aur greu pentru moartea fiului tău și durerea ta, cu toate că nu-ți va mai bucura inima.

S-a ridicat Mâm și l-a privit pe Túrin îndelung. Într-un târziu, a spus:

— Să fie precum spui! Vorbești ca un senior gnom din străvechime și tare mă minunez. Mi s-a răcorit inima, chiar dacă nu e bucuroasă. Eu unul îmi voi plăti răscumpărarea; puteți sălășlui aici dacă voiți. Un singur lucru cer; acela care a slobozit săgeata să-și frângă arcul și săgețile și să le pună la picioarele fiului meu și nicicând să nu mai pună mâna pe vreo săgeată ori să poarte arc. De-o va face, de ele să piară. Altfel îl blestem.

L-a cam luat cu frig pe Andróg auzind blestemul; fără nici o tragere de inimă, și-a rupt arcul și săgețile și le-a așezat la picioarele gnomului mort. Dar, când a ieșit din încăpere, i-a aruncat o privire rea lui Mâm și a mârâit:

— Blestemul unui gnom nu pierе niciodată, așa se zice; dar și omului o să-i vină apa la moară. Fie ca gnomul să moară cu o săgeată în grumaz!

În acea noapte s-au culcat în sală și au dormit chinuit din pricina vaierelor lui Mâm și ale lui Ibun, celălalt fiu al său. Când au încetat acestea n-ar fi putut spune, dar când s-au trezit, în cele din urmă, gnomii dispăruseră și

încăperea avea un bolovan pus în dreptul ușii. Ziua era senină și-n soarele dimineții proscrisii s-au îmbăiat în iaz și au pregătit ceva de-ale gurii din merindele pe care le aveau. Și, în timp ce mâncau, numai ce apare Mâm în fața lor.

Gnomul a făcut o plecăciune în fața lui Túrin.

— L-am dus de-aici și-am împlinit toate datinile, a zis el. Acum zace alături de străbunii săi. Ne întoarcem la viața ce ne-a mai rămas, măcar că scurte-s zilele ce ne stau dinainte. Vă place sălaşul lui Mâm? Răscumpărarea e plătită și primită?

— Da, a răspuns Túrin.

— Atunci totul e al vostru, statorniciți-vă aici după cum vă este voia. Un singur lucru vă cer; nimeni n-are voie să deschidă încăperea închisă, în afară de mine.

— Să fie precum spui, a zis Túrin. Din cât îmi pare mie, aici suntem în siguranță; nu ne-ar prisosi însă niște hrană și câteva lucruri. Cum vom putea ieși? Dar, mai ales, cum ne vom putea întoarce?

Spre neliniștea lor, Mâm a scos un hohot de râs gălgâit, din fundul gâtlejului.

— Te pomenești că vă temeți că v-ați luat după un păianjen? A întrebat el. Nu, Mâm nu mănâncă oameni! Și un păianjen ar avea mult de furcă de s-ar înfrunta cu treizeci de viespi în același timp. Vedeți doar că voi sunteți înarmați, câtă vreme eu stau aici cu mâinile goale. Nu, voi și cu mine trebuie să împărțim sălaşul, hrana, focul și, poate, alte lucruri. Casa, gândesc eu, o veți păzi și păstra drept o taină pentru binele vostru, chiar și când veți ști să ieșiți și să veniți înapoi. Cu timpul, veți învăța drumurile. Până una-alta, vă va călăuzi Mâm ori Ibun, fiul său, atunci când veți ieși; și unul dintre ei va merge cu voi oriunde veți merge și se va întoarce când vă întoarceți și voi sau vă va aștepta într-un loc anume pe care-l știți și voi și la care vă veți putea întoarce și singuri. Tot mai aproape de casă va fi locul ăsta, așa gândesc.

Túrin a consimțit, i-a mulțumit lui Mâm și mulți dintre ciracii săi au fost bucuroși, căci în soarele dimineții, și cu vara în toi, sălaşul gnomului părea de-a dreptul frumos. Numai Andróg era neîmpăcat.

— Cu cât ne vom cunoaște drumurile mai repede, cu atât va fi mai bine, a spus el. Nicicând n-am luat cu noi în aventurile noastre un prizonier care să aibă atâtea păsur.

În acea zi s-au odihnit, și-au curățat armele, și-au cârpit veșmintele; merinde mai aveau pentru o zi sau două, plus ce mai puneau și Mâm dintr-ale sale. Le-a dat trei oale mari și lemne de foc; a mai scos și un sac din peșteră.

— Pleavă, a zis el. Nu merită nici măcar să le șterpelești. Rădăcini sălbatice, nimic altceva.

Dar, după ce le-au spălat, rădăcinile au apărut albe și cu o coajă cărnoasă, iar gătite erau bune de mâncat, având gust de pâine; s-au bucurat proscrisii, pentru că de multă vreme nu mai puseseră gura pe pâine, doar ce mai apucaseră să șterpească de ici, de colo.

— Elfii Sălbatici nu știu de ele, Elfii Cenușii încă nu le-au descoperit; iar cei de peste mare, care se țin mândri, sunt prea mândri să le caute, a zis Mâm.

— Care le e numele? A vrut să știe Túrin.

Mâm l-a privit chiondorâș.

— N-au nume decât în graiul gnomilor, pe care nu-l dezvăluim nimănui. Iar pe oameni nu-i învățăm cum să dea de ele, căci sunt lacomi și necumpătați și nu s-ar opri din cules decât după ce vor fi pierit toate, câtă vreme acum, când merg, trec pe lângă ele ca orbeții prin pustie. Alta nici că mai aflați de la mine, dar vă puteți înfrupta din prada mea, numai să vorbiți frumos și să nu iscodiți sau să nu șterpeliți. Din nou a scos hohotul acela gâlgâit din gâtlee. Sunt neprețuite, a mai zis el. Mai de preț ca aurul în iarna flămândă, căci pot fi puse la păstrare precum alunele în scorbura veveriței, iar noi tocmai începusem să ne facem provizii din cele care au apucat să se coacă. Numai că voi sunteți neghiobi de vă închipuiți că n-o să mă lipsesc de un tain mic de-ar fi ca astfel să-mi salvez pielea.

— I-auzi, a spus Ulrad, care scotocise în sac când Mâm fusese luat captiv. Da' când a fost s-o faci, n-ai făcut-o; vorbele tale mă minunează cu atât mai mult.

Mâm s-a răsucit spre el și l-a ațintit cu priviri întunecate.

— Tu ești unul dintre neghiobii după care primăvara n-ar jeli dacă ai pieri iarna, i-a spus el. Eu făcusem o făgăduială, prin urmare trebuia să mă întorc, de bunăvoie sau nu, cu sac sau fără' de el, și un om fără de lege și fără de credință n-are decât să creadă ce-o vrea! Dar nu-mi place ca un ticălos să mă despartă cu forța de ce-i al meu, chiar și de-i numai o nojiță. Crezi că nu-mi aduc aminte că mâinile tale au fost printre cele care m-au legat, împiedicându-mă să mai pot vorbi cu fiul meu? De câte ori voi lua pâinea pământului din proviziile mele, tu nu vei fi pus la socoteală, iar de vei mânca, o vei face din tainul tovarășilor tăi, nu din al meu.

Zicând acestea, Mâm a plecat, dar Ulrad, care se pierduse cu firea în fața mâniei lui, atât a așteptat ca să spună:

— Ce vorbe mărețe! Numa' că pișicherul ăsta bătrân are și altele în sacul ăla al lui, asemenea la formă cu rădăcinile, dar mai tari și mai grele. Te pomenești că s-o mai găsi în sălbăticie și altceva pe lângă pâinea pământului, nedescoperit de elfi și despre care oamenilor nu le este îngăduit să afle!

— Poate, a zis Túrin. Măcar un lucru tot l-a spus adevărat gnomul, anume că ești neghiob. De ce trebuie să dai glas gândurilor tale? Dacă vorbele frumoase îți stau în gât, mai de folos ne este la toți să-ți ții gura.

Ziua a trecut liniștită, fără ca vreunul dintre proscriși să dorească să se depărteze de sălaș. Túrin s-a tot plimbat pe pajiștea verde a pragului, măsurând-o dintr-o margine în alta; se uita ba spre răsărit, ba spre apus, minunându-se de cât de departe puteau desluși privirile sale în văzduhul acela limpede. La miazănoapte când căta, zărea, ciudat de aproape, Codrul Brethil acoperind cu verdeața sa pantele dealului Amon Obel, aflat în mijlocul său; într-acolo își simțea privirile atrase mai ades decât și-ar fi dorit, fără să știe de

ce; căci inima lui tânjea mai curând după meleagurile aflate ceva mai la apus, unde i se părea că, la multe leghe depărtare, unde cerul se îngemăna cu pământul, deslușește Munții Umbrei și hotarele locului său de baștină. În amurg, Túrin și-a întors privirile către apus, la ceasul în care soarele se rostogolea roșu peste coastele îndepărtate, iar Valea Narog se adâncea în neguri.

Astfel a început viața lui Túrin, fiul lui Húrin, în sălile lui Mâm, în Bar-en-Danwedh, Casa Răscumpărării.

Vreme îndelungată, proscrisii au dus o viață pe placul lor. De hrană nu duceau lipsă, adăpost bun aveau, cald și uscat, larg cât să le ajungă lor și să mai încapă și alții; căci au descoperit că peșterile ar fi putut găzdui, la nevoie, mai bine de o sută de suflete. În adâncul stâncii se mai afla o sală, ceva mai mică. De o parte avea o vatră deasupra căreia un horn urca prin stâncă până la o răsuflătoare ascunsă cu dibăcie într-o despicătură din coasta dealului. Mai erau și alte încăperi, multe la număr, ce se deschideau din săli sau din coridoarele dintre ele, unele folosite drept locuință, altele ca ateliere sau cămări. Când era vorba de a pune ceva la păstrare, Mâm se pricepea mai bine ca ei și avea multe vase și cufere din piatră și lemn ce arătau a fi foarte vechi. Dar cele mai multe din încăperile astea erau goale acum; în cele pentru arme atârnavă topoare și harnașamente colbuite și ruginite, rafturile și scrinurile erau goale, iar în fierării focul nu mai ardea de mult. Decât în una singură; o încăpere mică, ce dădea în holul interior și a cărei vatră împărțea hornul cu vatra din hol. Acolo lucra Mâm la răstimpuri, dar nu lăsa pe nimeni altcineva să intre; și nu le-a spus despre scara tainică ce ducea din casa lui până pe creștetul teșit al dealului Amon Rudh. A descoperit-o în schimb Andróg, pe când, mișunând flămând ca să găsească proviziile de mâncare ale lui Mâm, se pierduse în peșteri; dar nici el nu a spus nimănui despre descoperire.

Cât a mai durat anul acela, proscrisii n-au mai dat iama pe nicăieri, iar dacă totuși păraseau dealul ca să vâneze ori să caute de-ale gurii, se duceau îndeobște în cete mici. Dar, aproape de fiecare dată, cetele se chinuiau la întoarcere să regăsească drumul, astfel că până la urmă, în afară de Túrin, doar șase dintre ei îl nimereau fără să mai dea greș. Cu toate acestea, văzând că aceia care se pricepeau la a citi urmele puteau ajunge la bârlogul lor fără ajutorul lui Mâm, s-au hotărât să pună pândari zi și noapte, în apropierea crăpăturii din peretele dinspre miazănoapte. Dinspre miazăzi nu se așteptau să fie atacați de dușmani și nu se temeau că s-ar fi încumetat careva să se cațere pe Amon Rudh dinspre acea parte, dar ziua, aproape tot timpul, se găsea câte un străjer în punctul cel mai înalt al creștetului dealului, care putea vedea până hăt departe de jur împrejur. Oricât erau de abrupte pantele creștetului, acolo în vârf se putea ajunge, căci la răsărit de gura peșterii fuseseră săpate în piatră niște trepte ce duceau până la cline pe care orice om le putea urca ușor, fără ajutor.

Și astfel a trecut anul, fără necazuri ori temeri. Dar, pe măsură ce zilele se scurtau și apa iazului devenea cenușie și tot mai rece, iar mestecenilor le

cădeau frunzele și ploile cele mari se reîntorceau, proscrisii erau nevoiți să-și petreacă tot mai mult timp în adăpost. Curând a început să li se urască de întunericul de sub deal sau de penumbra sălilor, iar cei mai mulți gândeau că viața ar fi fost mai bună dacă n-ar fi trebuit s-o împartă cu Mâm. Prea adesea apărea din vreun cotlon umbros ori se iveau în vreun prag tocmai când ei îl credeau a fi în cu totul altă parte, iar când Mâm se afla în preajma lor le venea greu să mai vorbească între ei. Din care pricină s-au obișnuit să vorbească numai în șoaptă.

Cu Túrin însă lucrurile stăteau taman pe dos, lucru ce lor li se părea ciudat; se arăta din ce în ce mai prietenos cu bătrânul gnom și îi urmă tot mai mult sfaturile. În iarna aceea, a stat ore întregi cu Mâm și i-a ascultat istorisirile și peripețiile vieții, iar când avea vorbe de ocară despre Eldari, nu-l dojenea. Mâm părea pe deplin mulțumit și la rândul său îi arăta multă bunăvoință lui Túrin; numai pe el îl îngăduia în fierărie din când în când, unde stăteau de vorbă cu glasuri șoptite.

Dar, odată cu trecerea toamnei, iarna a început să-i chinuie. Înainte de Sărbătoarea sfârșitului de an, dinspre miazănoapte s-au abătut ninsorile, mai grele decât le fusese dat să cunoască pe văile râurilor. La acea vreme, pe măsură ce sporea puterea Angbandului, iernile se înăspreau în Beleriand. Amon Rudh a fost acoperit de o pătură groasă de nea și numai cei mai vâjnoși dintre proscrisi îndrăzneau să iasă din bârlog. Unii au căzut bolnavi și cu toții sufereau de foame.

În amurgul întunecat al unei zile din mijlocul iernii, printre ei s-a ivit dintr-odată un om – așa părea – mătăhălos, burduhănos, acoperit din cap până-n picioare cu o pelerină albă. Cum-necum, trecuse nebăgat în seamă de cei puși să facă de strajă; s-a apropiat de foc fără a spune un cuvânt. Proscrisii au sărit în picioare, dar el a izbucnit în râs și s-a descoperit, iar ei au văzut că în fața lor se afla Beleg Arcul Puternic. Sub mantia largă ascunsese o legătură mare, în care adusese multe lucruri menite a-i ajuta.

Astfel s-a întors Beleg la Túrin, dând ascultare iubirii ce i-o purta, și nu înțelepciunii sale. Mult s-a bucurat Túrin, căruia nu o dată îi păruse rău că se arătase atât de îndărătnic, dar, iată, acum dorința inimii sale îi fusese împlinită, fără ca el să se umilească ori să fie nevoit să-și calce hotărârea. Andróg însă nu împărtășea bucuria lui Túrin și nici alți câțiva dintre tovarășii lor. Te pomenești că Beleg și căpetenia lor puseseră la cale ceva, își ziceau ei, o înțelegere pe care Túrin o tănuise de ei; iar Andróg îi privea pizmaș cum stau deoparte și vorbesc.

Beleg adusese cu sine Coiful lui Hador, nădăjduind că astfel îl va face pe Túrin să renunțe la a mai hălădui prin sălbăticie, în fruntea unei cete atât de jalnice.

— Al tău este, drept care ți l-am adus, i-a spus el lui Túrin, scoțând Coiful din legătură. Mi-a fost dat în grijă la hotarul de la miazănoapte, dar de uitat nu l-a uitat nimeni, așa zic eu.

— Mai-mai că a fost dat uitării, ceea ce nu se va mai întâmpla vreodată, a spus Túrin și a tăcut, ațintindu-și privirile gânditoare undeva în zare, până când atenția i-a fost atrasă de ceva strălucitor în mâna lui Beleg.

Era darul de la Melian, dar frunzele de argint luceau roșii în lumina focului și, când Túrin a văzut pecetea, privirile i s-au înnegurat.

— Ce-ai tu acolo? A întrebat el.

— Cel mai de preț dar pe care ți-l trimite cineva care încă te mai iubește, i-a răspuns Beleg. Am aici lembas în-Elidh, turta Eldarilor, din care încă nici un om nu a gustat.

— Coiful străbunilor mei îl iau ca semn de recunoștință pentru că ai avut grijă de el, a spus Túrin. Însă nu voiesc a primi daruri din Doriath.

— Atunci trimite-ți înapoi sabia și celelalte arme, a zis Beleg. Trimite înapoi și toată învățătura și grijă ce ți s-a purtat în tinerețe. Și lasă-ți oamenii, care (spui tu) ți-au fost credincioși, să moară în pustie, ca să-ți faci toanele. Numai că turtele astea nu ție ți-au fost dăruite, ci mie, iar eu fac cu ele ce poftesc. N-ai decât să nu le mănânci dacă-ți stau în gât, dar poate că alții or fi mai flămânzi și mai puțin fuduli.

I-au scăpărat lui Túrin ochii, dar, uitându-se la chipul lui Beleg, focul lor s-a stins, lăsându-i cenușii, iar el a glăsuț cu o voce abia auzită:

— Mă minunez, prietene, că ai binevoit a te întoarce la un om atât de necioplit. De la tine primesc orice, chiar și sudalmă. De acum încolo mă vei povățui în toate cele, mai puțin spre calea de întoarcere în Doriath.

Capitolul VIII.

ȚARA ARCULUI ȘI A COIFULUI.

În zilele care au urmat, Beleg a trudit mult ca să-i ajute pe soții lui Túrin în toate cele. Pe cei bolnavi ori răniți i-a îngrijit și iute s-au tămăduit. Căci în acele vremuri Elfii Cenușii erau încă un popor ales, ei având puteri nebănuite de mari. Cunoșteau tainele vieții, ca nimeni alții, și pe cele ale fapturilor vii; și, cu toate că erau mai puțin învățați și pricepuți decât Surghiuniții din Valinor, harurile lor erau neștiute oamenilor. Unde mai pui că Beleg Arcașul era osebit cu totul printre cei de-un neam cu el din Doriath; puternic și răbdător, cu ochi și minte care vedeau departe, iar la nevoie se dovedea viteaz în bătălie, punând temei nu numai pe iuțile săgeți trimise de arcul său puternic, ci și pe strașnica lui sabie Anglachel. Tocmai de aceea sporea mereu ura în inima lui Mâm, care-i pizmuia pe toți elfii deopotrivă, după cum s-a mai spus, și privea cu ochi ciudoși dragostea pe care Túrin i-o purta lui Beleg.

Dar iarna a trecut, totul prindea viață odată cu venirea primăverii, iar proscrisii s-au pomenit curând prinși de treburi mult mai apăsătoare. Morgoth își puna din nou în mișcare puterea și, asemenea degetelor lungi ale unei mâini hrăpărețe, iscoadele oștirilor sale cercau drumurile spre Beleriand.

Cine poate ști ce socoteli își făcea Morgoth? Cine poate măsura până unde ajungea gândul celui care fusese Melkor, măreț printre ainurii Marelui Cânt, și care acum ședea ca stăpân întunecat pe un tron la fel de întunecat, la miazănoapte, cântărind în cumpăna răutății sale toate veștile pe care le primea,

de la iscoadă ori trădător, cercetând cu ochii minții și înțelegând faptele și gândurile tainice ale dușmanilor mai în adânc decât se temeau până și cei mai înțelepți dintre ei, dar nu și Melian Regina. Spre ea se îndrepta adesea gândul lui, dar nu izbutea s-o deslușească.

În anul acela anume, răutatea sa s-a îndreptat spre șesurile de pe malul apusean al Sirionului, unde se mai aflau puteri ce-i țineau piept. Gondolinul, bunăoară, care însă îi era tăinuit. Avea cunoștință de Doriath, dar acolo încă nu putea pătrunde. Mai departe era Nargothrond, spre care niciunul dintre slujitorii săi nu găsisese drumul, iar numele însuși băga spaima în ei; acolo, poporul lui Finrod sălășluia într-o fortăreață puternică și bine ascunsă. Și de foarte departe de la miazăzi, de dincolo de pădurile de mesteceni din Nimbethil, dinspre coasta Arvernien și gurile Sirionului răzbăteau vești despre Limanul Corăbiilor. Până acolo Morgoth nu putea ajunge până nu cădeau toate celelalte piedici.

Așadar, orcii veneau dinspre miazănoapte în număr tot mai mare. Prin Anach au pătruns, au cucerit Dimbarul și au împânzit hotarele de la miazănoapte. Coborau orcii pe drumul străvechi, cel ce străbătea lungul defileu al Sirionului, treceau de insula pe care se aflase odată Minas Tirith, turnul lui Finrod, apoi prin ținutul dintre Malduin și Sirion și, mai departe, pe sub poala Codrului Brethil, până la Trecerea peste Teiglin. De-acolo, drumul ducea, ca de la începutul începuturilor, până hăt în Câmpia Străjuită și, dinspre podișul vegheat de Amon Rudh, o apuca în jos, înspre Valea Narogului, și tot așa până-n Nargothrond. Dar orcii n-au urmat drumul până la acel capăt – nu atunci; pândeau în sălbăticie o spaimă tăinuită, iar de pe dealul roșu iscodeau ochi mereu la pândă despre care nimeni nu le dăduse lor de veste.

În acea primăvară, spre bucuria lui Beleg, Túrin și-a pus încă o dată pe cap Coiful lui Hador. La început, ceata lor număra mai puțin de cincizeci de ortaci, dar măiestria lui Beleg și vitejia lui Túrin îi făceau să pară, în ochii dușmanului, o adevărată armată. Iscoadele orcilor erau vâdate, taberele le erau privegheate, iar dacă orcii strângeau rândurile ca să străbată în marș vreo strungă, dintre stânci ori din umbra copacilor numai ce săreau asupra lor Coiful Dragonului și oamenii săi, înalți și firoși. În curând, doar ce auzeau răsunetul cornului său între dealuri, și căpeteniile orcilor se făceau mici de frică, iar orcii făceau stânga-mprejur și o rupeau la fugă înainte să zbârâie vreo săgeată ori să sară o sabie din teacă.

După, cum s-a mai spus, când Mâm a primit să-și dea sălașul de pe Amon Rudh pe mâinile lui Túrin și ale ciracilor săi, a cerut ca acela care trăsese săgeata ce-i răpusese fiul să-și frângă arcul și săgețile și să le pună, așa frânt, la picioarele lui Khâm; acel om era Andróg. Cu multă obidă i-a dat Andróg ascultare lui Mâm. Și a mai cerut gnomul atunci ca Andróg să nu mai poarte niciodată arc și săgeată și l-a blestemat ca, de-o fi să facă altminteri, de săgeată și arc să fie răpus.

Dar, în primăvara aceluia an, Andróg a luat în răspăr blestemul lui Mâm și s-a înarmat cu un arc nou când ceața de pe Bar-en-Danweth a coborât la

atac; și-n acel atac el a fost rănit de o săgeată orcească otrăvită și a fost adus înapoi în chinuri, mai mult mort decât viu. Dar Beleg i-a tămăduit rana. Ceea ce a sporit însutit ura pe care i-o purta Mâm lui Beleg, căci elful îl dezlegase pe Andróg de blestem; dar „o să-l muște din nou”, a zis scundacul.

În acel an, în lungul și-n latul Beleriandului, prin codri și peste izvoare, străbătând trecătorile dintre dealuri, mersese vestea că Arcul și Coiful care căzuseră în Dimbar (așa se credea la acea vreme) se înălțaseră iarăși, mai presus de orice speranță. Încât mulți elfi și oameni deopotrivă, care rătăciseră fără căpetenie și fără nici un rost, dar nu și descurajați, rămași în viață după bătălii, înfrângeri și pustiiri de pământuri, s-au înflăcărat din nou și au pornit să-i caute pe cei Doi Căpitani, cu toate că nimeni nu știa unde li se afla fortăreața. Túrin îi primea cu bucurie pe toți cei care veneau la el, dar, sfătuit de Beleg, nu îi lăsa să urce în adăpostul său de pe Amon Rudh (care acum se numea Achad i Sedryn, Tabăra Credincioșilor); drumul până acolo nu-l știau decât cei din vechea lui ceată și nimănui altcuiva nu-i era îngăduit să-l urmeze. În schimb, au fost întemeiate alte tabere și forturi în jurul dealului; în pădurea de la răsărit, pe podiș, sau chiar în smârcurile de la miazăzi, de la Methed-en-glad (Capătul Pădurii) până la Barerib, la câteva leghe spre miazăzi de Amon Rudh, pe pământul mănos pe vremuri dintre Narog și Heleșteiele Sirionului; și din toate locurile astea oamenii puteau vedea creștetul dealului Amon Rudh. Iar prin semnale primeau vești și porunci.

Astfel, încă înainte să se fi sfârșit vara, ceata lui Túrin s-a preschimbât într-o adevărată armie, iar puterea din Angband a fost împinsă înapoi. Vestea a ajuns până în Nargothrond și mulți dintre cei care sălășluiau acolo au început să se agite, zicând că dacă un proscris putea să-i pricinuiască atâtea necazuri Dușmanului, Seniorul râului Narog ar fi putut face mult mai mult. Dar Orodreth, Regele din Nargothrond, nu voia să-și schimbe planurile. Îi dădea ascultare numai lui Thingol, de la care primea și căruia îi trimitea solii pe căi tainice; se dovedea un senior înțelept, așa cum erau toți cei care puneau soarta popoarelor lor mai presus de orice și care se îngrijeau să-și apere cât mai mult timp viața și averile de pofta nesătulă a puterii de la miazănoapte. Din această pricină, nu a îngăduit nici unuia dintre supușii săi să i se alăture lui Túrin, trimitându-i vorbă acestuia ca, în tot ceea ce făcea ori pune la cale în războiul său, să se ferească să pună piciorul pe pământul Nargothrondului ori să-i împingă pe orci într-acolo. Totuși, era gata să-i ajute pe cei Doi Căpitani de vor fi avut nevoie (se crede că Thingol și Melian îl sfătuiseră astfel), dar nu cu oștire.

La ceasul acela, Morgoth și-a înfrânat mâna, cu toate că pune adesea la cale atacuri părelnice astfel ca, prin victorii ușoare, răzvrățițiiăștia să nu-și mai încapă în piele de-atâta încredere în ei. Așa cum s-a și dovedit curând. Căci Túrin a dat numele de Dor-Cuarthol întregii întinderi dintre Teiglin și hotarul apusean al Doriathului; iar sieși, ungându-se drept stăpân al țării, și-a spus Gorthol, un nume nou ce însemna Coiful Groazei; și se simțea de parcă avea aripi noi. Lui Beleg însă i se părea că alta ar fi trebuit să fie înrăurirea Coifului

asupra lui Túrin; și, întrezărind zilele ce aveau să vină, gânduri tulburi au început să-l frământă.

Într-un rând, pe la sfârșitul verii, ședea împreună cu Túrin în Echad, odihnindu-se după o lungă hărțuire și un marș la fel de lung. Și i-a spus Túrin lui Beleg:

— De ce ești amărât și gânditor? Oare nu merg toate bine de când te-ai întors la mine? Nu s-a dovedit a fi bun planul meu?

— Toate-s bune acum, a răspuns Beleg. Dușmanii noștri încă nu s-au dezmeticit și-s tot speriați. Și-n față ne stau încă zile bune – o vreme.

— Și după aceea? A întrebat Túrin.

— Vine iarna, a răspuns Beleg. Și-apoi un alt an, pentru cei ce-or mai trăi să-l prindă.

— Și după aceea?

— Mânia Angbandului. Am ars doar vârfurile degetelor de la Mâna Neagră – nimic mai mult. Ea nu se va retrage.

— Dar oare nu este tocmai mânia Angbandului ținta și bucuria noastră? A întrebat Túrin. Ce altceva te-ai aștepta să fac?

— Știi prea bine. Dar despre acea cale m-ai oprit să mai vorbesc. Acum însă ascultă-mă cu luare-aminte. Căpetenia unei armii numeroase are multe nevoi. Întâi îi trebuie un refugiu sigur; apoi avere și mulți a căror treabă să nu fie războiul. Când sporește numărul oștenilor, e nevoie de hrană, mai multă decât pot vânătorii să găsească în sălbăticie; și-apoi, cu atât de mulți, se duce și vorba mai iute. Amon Rudh e un loc bun pentru o mână de oameni – are și ochi, și urechi. Dar n-are nimic împrejur și poate fi văzut de la depărtare; nu-i nevoie de cine știe ce oștire să-l împresoare dacă nu e păzit de o oaste mult mai numeroasă decât este a noastră acum sau va fi vreodată.

— Orice-ai zice, eu voi fi căpetenia armiei mele, nu s-a lăsat Túrin. Și, dacă ea piere, voi pieri și eu. Stau aici, în calea lui Morgoth, și, câtă vreme stau aici, el nu poate folosi drumul spre miazăzi.

Vești deslușite despre Coiful Dragonului, care se afla în tărâmul de pe malul apusean al Sirionului, au ajuns iute la urechile lui Morgoth și, auzindu-le, el a izbucnit în râs, căci, iată, Túrin i se arăta din nou, cel îndelung pierdut în umbre și sub vălurile lui Melian. Dar îi dădea târcoale și teama că Túrin va ajunge atât de puternic încât blestemul pe care-l abătuse asupra lui nu se va mai împlini, iar el va scăpa de soarta ce-i fusese hărăzită ori poate se va refugia în Doriath, unde ochii lui Morgoth nu-l vor mai putea vedea. Chitea să-l prindă pe Túrin și să-l facă să sufere, ca și pe tatăl său, să-l supună la cazne și să-l înrobească.

Beleg adevăr grăise când îi spusese lui Túrin că nu izbutiseră decât să ardă degetele Mâinii Negre, care cu nici un chip nu se va retrage. Dar Morgoth își ținea bine ascunse socotelile pe care și le făcea și, până una-alta, se mulțumea să-și trimită într-acolo cele mai iscusite iscoade; n-a trecut mult până când Amon Rudh a fost înconjurat de ochi supraveghetori, pândind din

sălbăticie nebăgați în seamă, fără să se apropie de cetele de oameni care veneau și plecau.

Doar Mâm știa că orcii adăstau pe pământurile ce înconjurau Amon Rudh, iar ura pe care i-o purta lui Beleg i-a îmboldit sufletul smolit să ia o hotărâre ticăloasă. Într-o bună zi, când anul era pe sfârșite, le-a spus oamenilor din Bar-en-Danweth că pleca împreună cu fiul său Ibun să caute rădăcini, pentru proviziile de iarnă; dar adevăratul său gând era acela de a-i găsi pe slujitorii lui Morgoth și de a-i duce la ascunzătoarea lui Túrin.

Cu toate acestea, Mâm a încercat să se tocmească; orcii au râs, dar Mâm le-a spus că habar n-aveau dacă-și închipuiau că puteau scoate ceva prin tortură de la un gnom scundac. Atunci au vrut să știe ce anume le cerea în schimb, iar Mâm le-a zis: ei să-i plătească greutatea în fier a fiecărui om pe care-l prindeau ori îl răpuneau, în afară de Túrin și Beleg, pentru care cerea aur; sălașul lui Mâm, după ce îl vor fi scăpat de Túrin și ai săi ciraci, să-i fie lăsat lui, iar el să scape nevătămat; Beleg să fie lăsat acolo, legat fedeleș, ca să-i facă Mâm de petrecanie; iar pe Túrin să-l lase să plece.

Trimișii lui Morgoth s-au învoit pe dată cu tot ceea ce le ceruse Mâm, fără însă a avea de gând să împlinească nici prima, nici a doua condiție. În sinea lui, căpitanul orcilor și-a zis că soarta lui Beleg o puteau lăsa în grija lui Mâm; cât despre a-l lăsa pe Túrin să plece liber, el unul primise altă poruncă: să fie dus „viu în Angband”. Se învoise, nu-i vorbă, cu cele cerute de Mâm, dar pe Ibun avea să-l țină ostatic, asta nu se negocia; atunci Mâm s-a înspăimântat și a încercat să bată în retragere ori să scape în vreun fel. Însă fiul său era în mâinile orcilor, încât Mâm s-a văzut nevoit să-i călăuzească până la Bar-en-Danweth. Și uite așa a fost trădată Casa Răscumpărării.

S-a mai spus că suprafața pietroasă ce alcătua coroana ori căciula dealului Amon Rudh avea vârful pleșuv, retezat, dar, oricât de abrupte îi erau laturile, oamenii puteau ajunge până sus urcând niște trepte tăiate în stâncă, ce porneau de la pragul ori terasa din dreptul intrării în sălașul lui Mâm. Chiar în vârf vegheau oameni puși de strajă, iar aceștia au dat alarmă că se apropiau dușmanii. Dar, călăuziți de Mâm, orcii au ajuns până pe terasa din fața intrării, iar Túrin și Beleg au fost nevoiți să se retragă pe pragul sălașului Bar-en-Danwedh. Câțiva dintre oamenii care au încercat să urce treptele tăiate în stâncă au fost doborâți de săgețile orcilor.

Túrin și Beleg s-au refugiat în peșteră și au rostogolit o piatră mare în dreptul intrării. Abia acum, aflându-se ei la mare ananghie, le-a dezvăluit Andróg scara tainică ce ducea pe culmea teșită a lui Amon Rudh, scara peste care dăduse când se pierduse în peșteră – dar despre asta s-a mai povestit. Atunci Túrin și Beleg au urcat împreună cu mulți dintre oamenii lor această scară și au ajuns sus, pe vârf, luându-i prin surprindere pe puținii orci care urmaseră poteca de pe povârniș, și i-au împins în abis. O vreme – nu lungă le-au ținut piept orcilor care urcau stânca, dar adăpost nu aveau pe acel creștet pleșuv și mulți au fost săgetați trăgându-se asupra lor de jos. Cel mai viteaz s-a

dovedit Andróg, care a căzut în capul scării, rănit de o săgeată, fără nădejde de scăpare.

Túrin și Beleg au rămas doar cu zece oameni și împreună s-au retras în mijlocul creștetului, unde se găsea un stei, și, așezându-se de jur împrejurul lui, s-au apărat până ce toți au căzut uciși, în afară de Beleg și Túrin, asupra cărora orcii au aruncat niște plase. Túrin a fost legat fedeleș și dus de-acolo; l-au legat orcii și pe Beleg, care era rănit, dar pe el l-au lăsat pe pământ, cu încheieturile mâinilor și gleznelor prigonite în piroane de fier înfipite în stâncă.

Descoperind și ei scara tainică, orcii au coborât de pe vârful și au intrat în Bar-en-Danwedh, pângărindu-l și jefuindu-l. Nu l-au găsit pe Mâm, care pândea în cine știe ce cotlon al peșterii; dar, după ce aceștia au plecat de pe Amon Rudh, Mâm a urcat pe vârful dealului și, îndreptându-se spre locul unde Beleg zăcea ținut, nemișcat, i-a dat târcoale în vreme ce-și ascutea pumnulul.

Dar Mâm și Beleg nu erau singurele ființe vii de pe acea înălțime de piatră. Andróg, deși el însuși rănit de moarte, s-a târât printre leșuri spre ei, și apucând o sabie a azvârlit-o spre gnom. Scoțând un țipăt de spaimă, Mâm a rupt-o la fugă spre buza stâncii și a dispărut; a tulit-o în jos, pe o bârnă de capre, abruptă, pe care o știa doar el. Cu ultimele puteri, Andróg a retezat funiile ce-l țineau legat pe Beleg, redându-i libertatea.

Iar Andróg a mai apucat să îngaima:

— Rănile mele sunt prea adânci, chiar și pentru puțința ta de a le tămădui.

Și, cu aceste vorbe, și-a dat sufletul.

Capitolul IX.

MOARTEA LUI BELEG.

Printre morți l-a căutat Beleg pe Túrin, ca să-l îngroape; dar leșul nu i l-a găsit. Atunci a înțeles că fiul lui Húrin era încă în viață și dus ca prizonier în Angband; însă el s-a văzut nevoit să rămână în Bar-en-Darwedh, până i se vor fi tămăduit rănile. Abia atunci s-a așternut la drum, fără multă speranță, încercând să găsească urmele orcilor – a dat peste ele aproape de Trecerea peste Teiglin. Acolo acestea se împărțeau, unele trecând pe sub poala Codrului Brethil, spre Vadul Brithiach, iar celelalte apucând-o spre apus. Beleg s-a dumirit de îndată că trebuia să se ia după acelea care se îndreptau întins spre Angband, străbătând Trecătoarea Anach. Astfel, și-a continuat drumul prin Dimbar, a urcat spre trecătoarea Anach din Ered Gorgoroth, Munții Groazei, și a ajuns în podișul Taur-nu-Fuin, Pădurea de sub Umbra Noptii, un ținut al spaimii și al vrăjitorilor întunericii, al rătăcirilor și deznădejdi.

L-a apucat noaptea pe acel pământ ticăloșit și, pe neașteptate, Beleg a văzut o lumină firavă printre copaci; îndreptându-se într-acolo, a dat peste un elf care dormea la rădăcina unui copac înalt și uscat; lângă capul acestuia se găsea un lămpaș de pe care căzuse acoperământul. L-a trezit Beleg din somn, i-a dat o bucată de lembas și l-a întrebat ce vânt îl adusese în locul acela cumplit; iar elful i-a răspuns că se numea Gwindor, fiul lui Guilin.

Beleg s-a uitat îndurerat la el; în fața lui se găsea doar o umbră cocârjată și nevolnică a celui care fusese Seniorul din Nargothrond, iar în Bătălia Lacrimilor Făr' de Număr călărise până la porțile Angbandului, unde căzuse prizonier. Puțini dintre noldorii prinși de Morgoth erau uciși, și asta din pricină că erau neîntrecuți în a scoate din măruntaiele pământului metale și nestemate; din aceeași pricină a scăpat și Gwindor cu viață și a fost pus la muncă în minele de la miazănoapte. Noldorii aceștia aveau multe lămpașe Fëanoriene, niște cristale atârinate într-o plasă fină de inele, care luceau etern cu o radieră albastră ce venea din lăuntrul lor, numai bună pentru a găsi drumul în întunecimea nopții sau în tuneluri; nici măcar ei, noldorii, nu cunoșteau taina acestor lămpașe. Astfel au izbutit mulți dintre elfii truditori în mine să scape din bezna adâncurilor, bortelindu-și drumul până afară. Gwindor însă primise și o sabie scurtă de la un elf care muncea în fierărie și, odată, în timp ce muncea din greu într-o galerie săpată în stâncă, numai ce s-a năpustit asupra păzitorilor. A scăpat el, nu-i vorbă, doar că ciung de-un braț, iar acum zăcea sfârșit sub cetinile marilor pini ai codrului Taur-nu-Fuin.

De la Gwindor a aflat Beleg că mica ceată de orci aflați undeva în fața lor, de care el unul se ascunsese, nu ducea nici un prizonier și înainta în grabă; vreo ariergardă, te pomenești, ducând vești în Angband. L-a cuprins disperarea pe Beleg auzind acestea; bănuia acum că urmele pe care le văzuse apucând-o spre apus, după Trecerea peste Teiglin, erau ale unei oștiri mai mari, care, după obiceiul orcilor, se dedase la prădăciuni peste tot pe unde trecuseră, în căutare de hrană și lucruri de preț, iar acum pesemne se întorceau, în Angband prin „Gâtuitură”, lungul defileu al Sirionului, aflat mult mai departe la apus. Dacă așa stăteau treburile, singura lui nădejde era aceea a se înturna la Vadul Brithiach și apoi s-o apuce spre miazănoapte, spre Toi Sirion. Dar abia de hotărâse astfel, că au și auzit zgomotele făcute de o oaste numeroasă, care se apropia prin pădure dinspre miazăzi; ascunzându-se în rămurișul unui copac, i-au zărit trecând pe slujitorii lui Morgoth, abia mergând, atât erau de îngreunați de prădăciuni și prizonieri și înconjurați de lupi. Și l-au văzut pe Túrin cu mâinile prinse în lanțuri, mânat cu biciul.

Abia atunci i-a spus Beleg lui Gwindor ce anume căuta el în Taur-nu-Fuin; Gwindor a încercat să-i schimbe gândul, zicându-i că nu va izbuti decât să i se alăture lui Túrin în chinurile care-l așteptau. Dar Beleg nu voia să-l părăsească pe Túrin și, cu toate că el însuși se simțea cuprins de deznădejde, hotărârea lui a retrezit speranța în inima lui Gwindor; așa că au plecat împreună, urmându-i pe orci, până când au ieșit din codru pe povârnișurile înalte la poalele cărora se aflau dunele pustietății Anfauglith. Acolo își făcuseră orcii tabăra, într-o văioagă stearpă, de unde se vedeau țăncurile Thangorodrimului, punându-i pe lupi drept strajă de jur împrejurul malurilor sale. Și numai ce-au pornit ei să benchetuiască și să se înfrupte din bunătățile prădate; iar după ce și-au supus prizonierii la cazne, cei mai mulți dintre ei au căzut morți de beți și au adormit. Lumina zilei se stinsese de-acum, iar întunericul se adâncea. O furtună cumplită se apropia cu repeziciune de la

apus și duduiri se auzeau în depărtare când Beleg și Gwindor s-au furișat pe brânci spre văioagă.

După ce tabăra s-a cufundat în somn, Beleg și-a luat arcul și în întuneric, a săgetat patru dintre lupii-străjeri, aflați pe clina dinspre miazăzi, unul câte unul, fără să scoată cel mai mic zgomot. Apoi cei doi au intrat în tabără, înfruntând primejdia de a fi prinși, și l-au găsit pe Túrin, cu lanțuri la mâini și la picioare, legat de un copac. În jurul lui erau cuțite aruncate spre el de schingiuitorii lui și înfipite în trunchi, dar el nu era rănit; fără simțire zăcea, poate căzut într-o stare de sfârșeală pricinuită de cine știe ce licoare sau poate adormit, răpus de istovire. Beleg și Gwindor au tăiat legăturile ce-l țineau ținut de copac și l-au scos pe Túrin din tabără. Era însă mult prea greu ca să-l poată duce departe, încât n-au izbutit să ajungă decât până la un desiș de scaieți, spre creasta povârnișurilor ce străjuiau tabăra. Acolo l-au lăsat jos; în ăst timp, furtuna se apropia, iar fulgerele scăpărau peste Thangorodrim. Beleg și-a scos sabia Anglachel și cu ea a retezat fiarele ce-l legau pe Túrin. Dar soarta din acea zi s-a dovedit mai puternică, făcând ca tăișul lui Eol, Elful Întunecat, să-i alunece din mână și să-i cresteze lui Túrin laba piciorului.

Atunci Túrin s-a trezit cuprins brusc de furie și spaimă și, când a dat cu ochii de o umbră aplecată în întuneric asupra sa, cu un tăiș în mână, a sărit în sus țipând, incredințat că orcii veniseră iarăși să-l chinuie; s-a luptat cu umbra în întuneric, a smuls-o pe Anglachel și a înfipt-o în Beleg Cúthalion, gândind că e unul dintre dușmani.

Dar, cum stătea el așa, descătușat și gata să-și vândă scump pielea în lupta cu vrăjmașii pe care-i închipuia peste tot în jur, un fulger cumplit a brăzdat cerul deasupra lor și în lumina aceea s-a uitat în jos și a văzut chipul lui Beleg. Ca trăsnet a rămas Túrin, mut, cu ochii ațintiți la moartea aceea nemiloasă, înțelegând ce făcuse; iar chipul său era atât de încrâncenat în lumina fulgerelor ce scăpărau peste tot, încât Gwindor s-a ghemuit la pământ, fără să cuteze a-și ridica ochii.

În tabăra din vale, orcii se treziseră și ei, din pricina furtunii dar și a strigătului lui Túrin, și au descoperit că prizonierul lor dispăruse; n-au pornit însă în căutarea lui, cotropiți cum erau de groaza ce le-o stârnea tunetul de la apus, incredințați că era trimis împotriva lor de puternicii Dușmani de dincolo de Mare. Apoi s-a pornit vântul, baierile cerului s-au rupt și de pe coamele podișului Taur-nu-Fuin se prăvăleau torente. Dându-și seama în ce primejdie se aflau, Gwindor i-a strigat lui Túrin să plece de-acolo, dar flăcăul continua să șadă nemișcat în furtună, cu chipul împietrit, lângă trupul lui Beleg Cúthalion, care zăcea în crângul întunecat, ucis de propria lui mână tocmai când acesta îi tăia lanțurile ce-l înrobiseră.

Până dimineață, furtuna se îndepărtase spre răsărit, peste Lothlam, făcând loc soarelui de toamnă, fierbinte și strălucitor; dar orcii urau soarele la fel de mult ca și tunetul și, pe lângă asta, credeau că Túrin fugise departe de locul acela, iar ploaia îi ștersese urmele, așa că au luat-o din loc în mare grabă, nerăbdători să se întoarcă în Angband. Gwindor i-a zărit în zare, mărșăluind

spre miazănoapte, peste nisipurile aburinde ale pustiului Anfauglith. Carevasăzică, orcii se întorceau la Morgoth cu mâinile goale, lăsându-l în urmă pe fiul lui Húrin, care ședea cu un aer buimac, ca de nebun, pe un povârniș al podișului Taur-nu-Fuin, apăsător de o povară mult mai grea decât lanțurile orcilor.

Cu chiu, cu vai, Gwindor a reușit să-l scoată pe Túrin din împietrire, ca să-l ajute să-l îngroape pe Beleg. S-a ridicat Túrin ca prin vis; împreună l-au întins pe Beleg într-o scobitură, iar alături l-au pus pe Belthranding, marele său arc, făcut din lemn negru de tisă. Dar pe Anglachel, temuta sabie, a luat-o Gwindor, spunând că, decât să zacă nefolositoare în pământ, mai bine să se răzbune pe slujitorii lui Morgoth; și a mai luat Gwindor și turtele lembas ale lui Melian, să le dea puteri în sălbăticie.

Astfel a pierit Beleg Arcul Puternic, cel mai credincios prieten, cel mai priceput și mai destoinic dintre toți cei ce sălășluiau în Codrii Beleriandului în Zilele de Odinioară, răpus de mâna celui pe care l-a iubit mai presus decât pe oricine altcineva; iar durerea pentru pierderea lui i s-a întipărit lui Túrin pe chip pentru totdeauna.

În schimb, elful din Nargothrond simțea în el o nouă putere și, plin de curaj, l-a călăuzit pe Túrin departe de Taur-nu-Fuin. Tot timpul cât au străbătut ei drumuri și poteci lungi, presărate de primejdii, Túrin nu a scos o vorbă; mergea ca unul care nu mai are nici o dorință sau nădejde în suflet. Anul se apropia de sfârșit. Iarna se abătuse de-acum peste meleagurile de la miazănoapte. Dar Gwindor era tot timpul acolo, lângă el, să-l păzească și să-l călăuzească; așa au trecut ei Sirionul spre apus și, într-un târziu, au ajuns la Frumosul Heleșteu și la Eithel Ivrin, izvoarele Râului Narog, la poalele Munților Umbrei, și i-a vorbit Gwindor lui Túrin astfel:

— Trezește-te, Túrin, fiu al lui Húrin! Pe Lacul Ivrin este numai râset. Din fântâni de cleștar nesecate își ia el apele și nimic nu-l poate întina, căci e păzit de Ulmo, Domnul Apelor, care i-a săvârșit frumusețea în străvechime.

Túrin a ingenuncheat și a băut din apa lacului; pe neașteptate, s-a aruncat la pământ și lacrimile au prins să curgă slobode, tămăduindu-l de nebunia ce-l cuprinsese.

Acolo a făcut el un cântec pentru Beleg; l-a numit Laer Cu Beleg, Cântecul Marelui Arc; îl cânta cu voce tare, fără să-i pese de primejdii. Gwindor i-a pus sabia Anglachel în mână. Túrin știa că era grea și aprigă și că avea puteri mari, dar lama îi era neagră, fără strălucire, cu tăișul tocit.

— Ciudată e lama asta, a spus Gwindor, nu seamănă cu nimic din ce mi-a fost dat să văd în Pământul de Mijloc. Îl jeleşte pe Beleg, aidoma ție. Fii însă pe pace; eu mă întorc în Nargothrond, fortăreața Casei lui Finarfin, unde m-am născut și am trăit înainte de nenorocirea ce s-a abătut asupra-mi. Iar tu vei veni cu mine și acolo te vei întrema și vei prinde puteri.

— Cine ești? L-a întrebat Túrin.

— Un elf rătăcitor, un sclav fugit, pe care l-a întâlnit Beleg și i-a dat nădejde. Odată am fost Gwindor, fiul lui Guilin, Senior în Nargothrond, până

am plecat să mă lupt în bătălia Nirnaeth Arnoediad și am ajuns sclav în Angband.

— Înseamnă că l-ai văzut pe Húrin, fiul lui Galdor, războinicul din Dornlomin! A întrebat Túrin.

— De văzut nu l-am văzut, a răspuns Gwindor. Dar prin Angband se povestește cum că el încă îl mai înfruntă pe Morgoth, iar acesta i-ar fi blestemat pe el și pe tot neamul său.

— Așa-mi vine să cred, a zis Túrin.

S-au ridicat de pe mal și, lăsând în urmă Eithel Ivrin, s-au îndreptat spre miazăzi, de-a lungul Narogului, până au fost prinși de iscoadele elfilor și duși ca prizonieri în fortăreața ascunsă. Astfel a ajuns Túrin în Nargothrond.

Capitolul X.

TÚRIN ÎN NARGOTHROND.

La început, Gwindor n-a fost recunoscut de-ai săi, căci plecase tânăr și vânjos și se întorsese ca un bătrân de-al oamenilor muritori, într-atât îl măcinaseră chinurile și truda din mină; iar acum era și olog. Dar Finduilas, fiica Regelui Orodreth, a știut cine este și i-a dat binețe; îl iubise pe Gwindor și chiar fuseseră juruiți unul altuia înainte de bătălia Nirnaeth, iar el o iubise pentru frumusețea ei într-atât de mult încât o numise Faelivrin, ceea ce înseamnă strălucirea soarelui în iazurile Ivrinului.

S-a întors dară Gwindor acasă și, de hatârul lui, Túrin a fost lăsat să intre împreună cu el în Nargothrond; căci era om viteaz, a spus Gwindor, și prieten drag al lui Beleg Cúthalion din Doriath. Dar, când Gwindor a dat să-i spună pe nume, Túrin l-a oprit:

— Sunt Agarwaen, a zis el, fiul lui Úmarth (adică Pătat-de-Sânge, Fiul Ghinionului), vânător în codri.

Dar, cu toate că elfii bănuiau că-și luase aceste nume din pricină că-și ucisese prietenul (neștiind ei de alte pricini), nu l-au mai iscodit.

Fierari pricepuți din Nargothrond au bătut din nou tăișul sabiei Anglachel, dându-i-o lui Túrin ca nouă și, cu toate că lama avea să-i fie întotdeauna neagră, tăișurile îi luceau ca focul mocnit. Lui Túrin însuși i s-a dat în Nargothrond numele de Mormegil, Sabia Neagră, mergându-i vestea pentru faptele sale cu acea armă; iar sabia el și-a numit-o Gurthang, Fierul Morții.

Atât de mari îi erau vitejia și destoinicia în luptele cu orcii, încât Túrin se bucura de tot mai multă prețuire din partea lui Orodreth, care l-a primit în sfatul său. Lui Túrin nu-i plăcea felul în care se luptau elfii din Nargothrond, cu atacuri neașteptate, furișări și săgeți trase din ascunzișuri, astfel că îi îndemna să uite de ele și să-și folosească mai curând forța pentru a-i ataca pe slujitorii Dușmanului, să pornească lupta la câmp deschis și să le ia urma celor ce spălau putina. Dar Gwindor mereu vorbea împotriva lui Túrin la Sfatul Regelui, spunând că fusese în Angband și știa câte ceva despre oștirile lui Morgoth și îi ghicise și planurile.

— Victoriile mărunte se vor dovedi păguboase până la urmă, zicea el; căci astfel Morgoth va afla unde se găesc cei mai curajoși dintre dușmanii lui și va strânge oștire îndeajuns de mare să-i distrugă. Întreaga putere unită a elfilor și a Edainilor nu va ajunge decât pentru a-l ține în loc și a se alege cu liniștea unui asediu; lung, nu-i vorbă, dar numai atât de lung cât să-i dea răgaz lui Morgoth să-l spargă; și nicicând o asemenea unire nu va mai putea fi făptuită. Tăinuirea este singura noastră nădejde de supraviețuire. Până la venirea valarilor.

— Valarii! A izbucnit Túrin. Pe voi v-au părăsit, iar pe oameni îi disprețuiesc. Ce rost are să privim spre apus, peste Marea fără Sfârșit, spre scăpătarea muribundă de la apus? Noi n-avem treabă decât cu un singur vala, anume cu Morgoth; și, dacă până la urmă nu-l putem înfrânge, batăr îi rănim și-i oprim. Victoria e victorie, oricât ar fi de mică, iar valoarea nu-i stă doar în ceea ce urmează după ea. Dar este și folositoare. Lupta din umbră n-are sorti de izbândă până la urmă; singurul zid în calea lui Morgoth sunt armele. Dacă nu faceți nimic să-l împiedicați, întregul Beleriand va cădea sub umbra lui, mai curând decât gândiți, și-atunci rând pe rând vă va forța să ieșiți din vizuină. Și-apoi? Câțiva supraviețuitori demni de milă vor fugi spre miazăzi și spre apus și se vor tupila pe țărmurile mării, prinși la mijloc, între Morgoth și Ossë. Mai bine atunci să ne câștigăm gloria, chiar dacă scurtă; sfârșitul n-are cum fi mai rău. Vorbești de tăinuire, spui că doar în ea zace nădejdea noastră; dar, chiar de-ar fi să atacați prin surprindere și să răpuneți toate iscoadele lui Morgoth până la ultima, ca niciuna să nu se poată întoarce vreodată cu vești în Angband, el taman astfel va afla că trăiți și va ghici și unde anume. Și vă mai spun: chiar dacă oamenii muritori au viața scurtă pe lângă cea a elfilor, mai curând și-o petrec în bătălie decât fugind sau supunându-se; nesupunerea lui Húrin Thalion este o faptă măreață. Și, chiar dacă Morgoth îl răpune pe făptuitor, nu poate șterge fapta ca și când n-ar fi fost. Chiar și stăpânii Apusului o vor cinsti. Oare nu stă scris în istoria Ardei, de unde nici Morgoth și nici Manwë n-o pot face să dispară?

— Vorbești de lucruri mărețe, a răspuns Gwindor, și-mi este limpede că ai trăit printre Eldari. Dar de întunecime ți-e cuprinsă mintea dacă-i pui alături pe Morgoth și pe Manwë ori dacă vorbești despre valari ca despre vrăjmașii elfilor și ai oamenilor; căci valarii nu disprețuiesc nimic, cu atât mai puțin pe Copiii lui Iluvatar. Nici n-ai habar de toate nădejtile Eldarilor. Știm toți de prorocirea cum că într-o bună zi un sol din Pământul de Mijloc va străpunge negurile și va ajunge în Valinor, iar Manwë va auzi și Mandos se va îndupleca. Oare pentru acea vreme nu se cade să păstrăm sămânța noldorilor și a Edainilor? Iar Círdan sălășluiește acum la miazăzi și acolo se făuresc corăbii; dar ai tu știință de corăbii și de mare? Tu te gândești la tine și la gloria ta și ne îmboldești să facem la fel; dar mai trebuie să ne gândim și la alții pe lângă noi înșine, căci nu toți pot să lupte și să piară, iar pe aceștia trebuie să-i ferim de război și de nimicire, atât cât mai putem.

— Atunci trimite-i la corăbiile voastre, cât mai este vreme, a zis Túrin.

— Nu vor să se despartă de noi, a răspuns Gwindor, chiar dacă Círdan i-ar putea adăposti pe toți. Trebuie să rămânem împreună cât mai îndelung cu putință și nu să ne jucăm cu moartea.

— Tocmai la asta am găsit răspuns, a zis Túrin. Apărare curajoasă a hotarelor și lovituri nemiloase, înainte ca dușmanul să-și strângă rândurile; numai astfel aveți nădejde să rămâneți împreună multă vreme. Și oare aceia despre care vorbești cu drag, cei care se furișează prin păduri și-i vânează asemenea lupilor pe cei rătăciți de oaste, fac mai mult decât cel care-și pune coiful, își ia scutul și-i alungă pe vrăjmași, chiar de-s mai mulți decât întreaga lui armie? Măcar femeile Edainilor nu și-au împiedicat bărbații să lupte în Nirnaeth Arnoediad.

— Dar au îndurat mai multă durere decât dacă nu s-ar fi dus acea bătălie, a zis Gwindor.

Túrin avea tot mai multă trecere pe lângă Orodreth și într-o bună zi a fost numit sfetnicul de frunte al regelui, care-i cerea sfatul în toate cele. În acele vremuri, elfii din Nargothrond au uitat de felul lor ascuns de a fi și au umplut arsenalele cu arme; sfătuiți de Túrin, noldorii au durat un pod mare peste Narog, care pornea chiar de la Porțile lui Felagund, pentru ca armile lor să poată trece râul mai iute, căci războiul se întetise între timp, mai cu seamă pe malul răsăritean al Narogului, pe Câmpia Străjuită. Ca hotar de la miazănoapte, Nargothrondul stăpânea acum Pământul Discordiei, aproape de izvoarele râurilor Gínglith și Narog și de poalele Codrilor Nuath. Între Nenning și Narog orcii nu pătrundeau; la răsărit de Narog, regatul se întindea până la Teiglin și la marginile Bărăganurilor stăpânite de Nibin-noeg.

Curând, nimeni nu mai lua seama la vorbele lui Gwindor, nemaifiind cel mai priceput în mânăuirea armelor, iar puterea slăbindu-i; unde mai pui că adesea îl chinuia durerea brațului ciuntit. Túrin însă era tânăr, abia atinsese vârsta la care putea fi numit bărbat, iar la înfățișare semăna aidoma cu Morwen Eledhwen, mama sa; înalt, același păr negru și aceeași piele albă, aceeași ochi cenușii, mai chipeș decât orice alt muritor din Zilele de Odinioară. Vorba și felul lui de a fi aminteau de străvechiul regat al Doriathului și chiar și printre elfi putea fi luat, la prima vedere, drept un vlăstar al mărețelor spițe ale noldorilor. Într-atât de neînfricat era Túrin, și-ntr-atât de priceput în mânăuirea armelor, mai cu seamă a sabiei și scutului, încât elfii spuneau că nu putea fi răpus decât printr-o întâmplare nefericită ori de o săgeată ticăloasă trasă de la depărtare. Așa că i-au dăruit zale din cele făcute de gnomi, ca să-l apere; și odată, când era el foarte înverșunat, a descoperit printre armele din arsenal o mască de-a gnomilor, aurită toată, pe care și-a pus-o înaintea unei bătălii – a fost de-ajuns că vrăjmașii să fugă din calea lui.

S-ar fi zis că toate mergeau după placul inimii lui și bine, treabă avea întocmai cum își dorise și era respectat pentru ceea ce făcea, se purta curtenitor cu toată lumea, nu mai era atât de încrâncenat, încât n-a trecut mult până când a câștigat inimile tuturor celor din Nargothrond. Astfel, mulți îl numeau Adanedhel, Omul-elf. Dar, dintre toți, Finduilas, fiica lui Orodreth,

simțea cum îi tresaltă inima ori de câte ori se apropia el ori se găsea în aceeași încăpere cu ea. Avea părul bălai Finduilas, al celor din spița lui Finarfin, iar lui Túrin începuse să-i facă plăcere să o vadă și să fie în compania ei; îi amintea de cei din neamul lui și de femeile din Dor-lómin, din casa părintelui său.

La început, o întâlnea numai când se afla și Gwindor prin preajmă, dar, după o vreme, l-a căutat ea și astfel se întâlneau uneori numai ei doi, deși de fiecare dată părea că întâmplarea îi aducea împreună. Apoi ea a început să-l întrebe despre Edaini, din care mai văzuse și ea când și când câte unul, și despre țara și neamul lui.

Iar Túrin îi răspundea fără ocolișuri, cu toate că nu pomenea numele meleagului unde se născuse ori pe cele ale rubedeniilor sale; odată i-a zis:

— Am avut o soră, Lalaith, așa-i spuneam eu; chipul tău de ea îmi aduce aminte. Dar Lalaith era o copilă, o floare galbenă în iarba verde a primăverii; de-ar fi trăit, poate că acum s-ar fi veștejit de durere. Dar tu semeni cu o regină și cu un copac de aur; mi-ar plăcea să am o soră atât de frumoasă.

— Dar și tu pari de viță regească, i-a zis ea, asemenea Seniorilor poporului lui Fingolfin; aș vrea să am un frate atât de viteaz. Și nu cred că Agarwaen este numele tău adevărat, nici nu ți se potrivește, Adanedhel. Am să te numesc Thúrin, Taina.

Túrin a tresărit auzind-o, dar a zis:

— Nu e numele meu, cu adevărat, și eu nu-s rege, căci regii noștri dintre Eldari se trag, iar eu nu-s eldar.

Acum Túrin a băgat de seamă că Gwindor nu-i mai arăta aceeași prietenie ca la început; și-l mai mira ceva; dacă la început suferința și groaza ce i le stârnea Angbandul lui Gwindor se depărtaseră de el, acum părea că iarăși îi cuprinseseră grijile și tristețea. Și și-a zis Túrin în sinea lui; o fi amărât din pricină că mă împotrivesc sfaturilor sale și că l-am biruit; mi-aș dori să nu fie așa. Îl îndrăgea pe Gwindor, pentru că-l călăuzise și îl tămăduise și-i era milă de el. Dar în acele zile și strălucirea lui Finduilas parcă se împuținase, pasul îi era mai zăbavnic și chipul îngândurat, supt, trupul firav; și, băgând de seamă toate acestea, Túrin și-a spus că fără doar și poate vorbele lui Gwindor îi strecuraseră fetei spaima în suflet pentru ceea ce avea să vină.

Adevărul e că în Finduilas se ducea o luptă. Pe de o parte, îl prețuia pe Gwindor și-i era milă de el. Ar fi vrut să nu-i adâncească prin nimic suferința, dar, împotriva voinței ei, iubirea ce i-o purta lui Túrin sporea pe zi ce trecea, iar gândul îi zbură la Beren și la Luthien. Dar Túrin nu era ca Beren! Nu o privea cu dispreț, se bucura când ea se găsea în preajma lui, însă Finduilas știa că el nu-i putea dăruia iubirea pe care și-o dorea ea. Mintea și sufletul lui îi erau în altă parte, hălăduind pe râuri din primăveri demult trecute.

Într-o bună zi, Túrin i-a vorbit lui Finduilas, spunându-i:

— Nu lăsa vorbele lui Gwindor să te înspăimânte. A pătimit în întunecimea din Angband, iar unui viteaz ca el îi vine greu să fie olog și neputincios din astă pricină. Are nevoie de multă alinare și de-un răgaz mai lung să se tămăduiască.

— Știu prea bine, a răspuns ea.

— Dar mulțumită nouă va avea acest răgaz! Nargothrond nu va cădea! Nicicând Morgoth Mișelul nu va mai ieși din Angband, doar pe servitorii săi se va mai putea bizui; sunt vorbele lui Melian din Doriath. Ei sunt degetele de la mâna lui, iar noi le vom zdrobi și le vom reteza, până ce-și va trage înapoi ghearele. Nargothrond nu va cădea!

— O fi cum spui, a zis Finduilas. Nu va cădea dacă tu vei izbândi. Dar fii cu băgare de seamă, Thúrin, inima mi-e grea când te văd mergând la bătlăie, de teamă ca Nargothrond să nu te piardă.

Apoi Túrin l-a căutat pe Gwindor și i-a spus:

— Gwindor, prieten drag, te cufunzi iarăși în întristare; nu trebuie! Căci tămăduirea ți-o vei regăsi în casele celor de-un neam cu tine și-n lumina lui Finduilas.

Gwindor s-a uitat lung la Túrin, dar n-a spus nimic, ci fața i s-a adumbrit.

— De ce mă privești astfel? L-a întrebat Túrin. Adesea ochii tăi m-au privit ciudat de o vreme încoace. Ți-am pricinuit vreo supărare? M-am împotrivit sfaturilor tale, dar un om trebuie să vorbească după cum îl îndeamnă mintea, și nu să ascundă adevărul în care crede, dintr-o pricină doar de el știută. Mi-aș dori să putem gândi la fel, căci îți sunt adânc îndatorat, iar acest lucru nu-l voi uita.

— Așa să fie? A întrebat Gwindor. Cu toate acestea, faptele și sfaturile tale mi-au schimbat și casa, și rubedeniile. Umbra ta adastă asupra lor. De ce m-aș bucura eu, care am pierdut totul din pricina ta?

Dar Túrin n-a înțeles aceste vorbe, nu se gândea decât că Gwindor îl pizmuia pentru prețuirea de care se bucurau el și sfaturile sale în inima regelui.

După plecarea lui Túrin, Gwindor a rămas cufundat în gânduri întunecate și l-a blestemat pe Morgoth, care-și hăituia dușmanii cu nenorociri, oriunde ar fi fugit aceștia.

— Abia acum, a spus el, dau crezare zvonurilor din Angband că Morgoth i-a blestemat pe Húrin și pe toți ai lui.

S-a dus s-o caute pe Finduilas și, găsind-o, i-a spus:

— Ești apăsată de tristețe și îndoială; prea ades îți duc dorul acum și-ncep să cred că mă ocolești. Dar, pentru că nu-mi spui pricina, trebuie să ghicesc. Fiică a spiței lui Fingolfin, nu lăsa durerea să se strecoare între noi! Chiar dacă Morgoth mi-a distrus viața, tot pe tine te iubesc. Du-te acolo unde te cheamă dragostea; eu unul nu mai sunt potrivit să te iau de soată și nici vitejia mea, nici sfaturile mele nu mai au preț aici.

Finduilas a izbucnit în plâns.

— N-ai de ce să plângi acum! I-a spus Gwindor. Dar fii cu băgare de seamă, ca să nu ai pricină de lacrimi. Nu e bine ca Întâii Născuți ai lui Iluvatar să-și unească viața cu Cei Născuți După; și nu ar fi nici înțelept, căci viața lor e scurtă și pier curând, lăsându-ne văduviți cât durează lumea asta. Soarta

însăși nu o îngăduie, decât o dată sau de două ori, dintr-o pricină a destinului pe care noi nu avem cum s-o știm. Dar omul acesta nu e Beren, a continuat Gwindor, chiar de-i la fel de chipeș și de viteaz. Și lui i-a fost scrisă o ursită. O ursită întunecată. Nu te băga peste ea. De-o vei face, dragostea te va trăda și se va preface în amărăciune și moarte. Ascultă-mă bine! O fi el agarwaen și i-o fi Úmarth părinte, dar adevăratul lui nume este Túrin, fiul lui Húrin, pe care Morgoth îl ține în Angband și pe-al cărui neam l-a blestemat. Să nu pui la îndoială puterea lui Morgoth Bauglir! Nu și-a lăsat ea semnele în ființa mea?

S-a ridicat Finduilas în picioare și într-adevăr arăta ca o regină.

— Ochii-ți sunt orbiți, Gwindor, i-a zis ea. Nu vezi și nu înțelegi ce urmează să se întâmple. Oare trebuie acum de două ori să mă acopăr de rușine, dezvăluindu-ți adevărul? Căci te iubesc, Gwindor, și mi-e rușine că nu te iubesc mai mult, ci m-am lăsat cuprinsă de o iubire încă și mai mare, de care nu pot scăpa. Nu am căutat-o și multă vreme am pus-o deoparte. Dar, dacă mie mi-e milă de suferințele tale, ai și tu milă de ale mele. Túrin nu mă iubește și nu mă va iubi.

— Spui asta numai ca să iei asupra-ți vina de pe umerii celui pe care-l iubești. De ce te cauți și șade îndelung cu tine și apoi pleacă de două ori mai bucuros?

— Pentru că și el are nevoie de mângâiere, a zis Finduilas, și duce dorul după cei de-un neam cu el. Amândoi aveți nevoi. Dar cum rămâne cu Finduilas? Nu-i de ajuns că-ți mărturisesc că sunt neiubită, ci mai zici și tu că vorbesc astfel numai ca să amănesc?

— Nu, o femeie nu se lasă amăgită cu una, cu două când e vorba de iubire, a răspuns Gwindor. Și nu vei găsi mulți care să tăgăduiască iubirea ce li se arată, dacă iubirea e adevărată.

— De-ar fi ca unul din noi trei să mintă, atunci aceea-s eu; fără voia mea, însă. Dar ce-mi vei spune despre soarta ta și de veștile despre Angband? Ce-mi vei spune despre moarte și nimicnicie? Adanedhel e prea puternic în povestea Lumii și faima lui va ajunge chiar și până la Morgoth într-o bună zi.

— E trufaș, a zis Gwindor.

— Dar și îndurător. Încă nu s-a trezit deplin, dar mila îi mai poate străpunge inima, lucru pe care nu-l va tăgădui vreodată. Aș zice că mila va fi întotdeauna singura portiță de intrare în sufletul lui. De mine însă nu-i este milă. Mă venerează, ca și când i-aș fi mamă și regină în același timp!

Se prea poate ca Finduilas să fi spus adevărul, căci vedea lucrurile cu ochii pătrunzători ai Eldarilor. Iar Túrin, care nu știa ce vorbiseră între ei Finduilas și Gwindor, se purta cu tot mai multă blândețe față de ea, căci i se părea tot mai tristă. Dar, într-o bună zi, Finduilas i-a spus:

— Túrin Adanedhel, de ce ți-ai ascuns numele de mine? De-aș fi știut cine ești, nu ți-aș fi arătat mai puțină cinstire, ci aș fi înțeles mai bine durerea ce te macină.

— Ce vrei să spui? A întrebat-o el. Cine crezi că sunt?

— Túrin, fiul lui Húrin Thalion, căpitanul de la miazănoapte.

Aflând Túrin de la Finduilas despre cele întâmplate, s-a lăsat pradă mâniei și i-a spus lui Gwindor:

— Mi-ai salvat viața și m-ai apărat, iar pentru astea te-am îndrăgit. Dar acum mi-ai făcut rău, prietene, trădându-mi adevăratul nume, căci mi-ai invocat ursita de care voiam să mă feresc.

— Ursita în tine zace, nu în numele tău, i-a răspuns Gwindor.

În acel timp de liniște și speranță, când, mulțumită faptelor lui Mormegil, puterea lui Morgoth era zăgăzuită la apus de Sirion și în codrii domnea pacea, Morwen a fugit în sfârșit din Dor-lómin, împreună cu Niënor, fiica ei, și s-a încumetat să străbată lungul drum până la curtea lui Thingol. Acolo însă o aștepta o nouă durere, căci nu l-a mai găsit pe Túrin, iar în Doriath nu se mai știa nimic despre el de când Coiful Dragonului dispăruse de pe meleagurile de la apus de Sirion; cu toate acestea, Morwen a rămas în Doriath împreună cu Niënor, ca oaspeți ai lui Thingol și Melian, fiind cinstate cum se cuvenea rangului lor.

Capitolul XI.

CĂDEREA NARGOTHRONDULUI.

În primăvara celui de-al cincilea an de la sosirea lui Túrin în Nargothrond, au sosit doi elfi care spuneau că sunt Gelmir și Arminas, din neamul lui Finarfin; ziceau că au o solie pentru Seniorul din Nargothrond. La vremea aceea, Túrin comanda toate armile din Nargothrond și tot ceea ținea de război; se înăsprise, devenise mândru, dădea porunci în dreapta și-n stânga, cum dorea și cum credea că e mai bine. Prin urmare, cei doi au fost aduși în fața lui Túrin; dar Gelmir a zis:

— Lui Orodreth, fiul lui Finarfin, vrem noi să-i vorbim.

Iar când a venit Orodreth, Gelmir i-a spus:

— Domnia Ta, din poporul lui Angrod ne tragem și îndelung am hălăduit după Nirnaeth; dar în ultima vreme am sălășluit în obștea lui Círdan, lângă Gurile Sirionului. Și-ntr-o bună zi ne-a chemat la el și ne-a rugat să venim la tine; căci Ulmo însuși, Domnul Apelor, i s-a înfățișat și i-a vorbit de o mare primejdie ce se apropie de Nargothrond.

Dar Orodreth, neîncrezător, i-a întrebat:

— De ce, atunci, veniți încoace dinspre miazănoapte? Ori poate că aveți și alte misii de îndeplinit?

Arminas i-a răspuns:

— Da, Domnia Ta. De când s-a sfârșit bătălia Nirnaeth, am tot căutat Regatul Ascuns al lui Turgon, dar nu l-am găsit și mă tem că din pricina acestei căutări am întârziat prea mult cu solia către tine. Căci Círdan ne-a trimis de-a lungul coastei, cu o corabie, pentru ca drumul să ne fie tăinuit și grabnic, iar pe țărm am coborât în Drengist. Dar printre marinari erau câțiva care veniseră în miazăzi cu ani în urmă, ca trimiși ai lui Turgon, și din vorbele lor spuse cu fereală am înțeles că Turgon ar mai sălășlui la miazănoapte, și nu la miazăzi, așa cum mulți cred. Dar n-am găsit nici semne, nici zvonuri despre ceea ce căutam.

— De ce-l căutați pe Turgon? A vrut să știe Orodreth.

— Pentru că, din cât se spune, regatul lui va ține piept cel mai mult lui Morgoth, a răspuns Arminas.

Lui Orodreth nu i-au plăcut vorbele astea, care sunau rău prevestitoare.

— Atunci nu mai zăboviți în Nargothrond, le-a zis el, căci aici nu veți auzi vești despre Turgon. Și n-am trebuință de nimeni care să-mi spună că Nargothrond se află în primejdie.

— Să nu-ți fie cu supărare, Domnia Ta, dacă-ți spunem adevărul când ne întrebi, a zis Gelmir. Și, de ne-am abătut de la drumul drept până aici, n-a fost chiar în zadar, căci am umblat pe unde nici cele mai îndepărtate iscoade ale tale n-au ajuns; am străbătut Dor-lóminul și toate meleagurile aflate la poalele munților Ered Wethrin și am cercetat Trecătoarea Sirion, iscodind ceea ce pune la cale Dușmanul. Pe meleagurile acelea se adună orcii și tot felul de făpturi ticăloase, iar o oștire se strânge în jurul Insulei lui Sauron.

— Știu, a zis Túrin. Veștile voastre sunt vechi. Dacă solia lui Cirdan avea un rost, ar fi trebuit să ajungă mai devreme.

— Domnia Ta, măcar acum s-o auziți, i-a răspuns Gelmir lui Orodreth. Ascultați vorbele Domnului Apelor! Astfel i-a vorbit el lui Cirdan: „Răul de la miazănoapte a pângărit izvoarele Sirionului, iar puterea mea se depărtează din degetele apelor curgătoare. Dar altceva și mai rău stă să vină. Spune-i Seniorului din Nargothrond: „Zăvorăște porțile fortăreței și nu mai ieși de-acolo. Aruncă pietrele mândriei tale în apele zgomotoase, pentru ca răul ce se furișează să nu-i mai găsească poarta”.

Întunecate i s-au părut lui Orodreth aceste vorbe și s-a uitat la Túrin, așa cum făcea de câte ori voia un sfat. Dar Túrin nu avea încredere în mesageri, astfel că a zis disprețuitor

— Ce știe Cirdan despre războaiele noastre, ale sălășluitoarelor din preajma Dușmanului? Marinarul să aibă grijă de corăbiile sale! Dar, dacă Domnul Apelor vrea cu adevărat, să ne trimită un sfat, să vorbească atunci mai pe șleau. Căci altfel cel hârșit în războaie ar zice că ne-ar prinde mai bine să ne strângem forțele și să pornim în calea dușmanilor înainte să se apropie ei de noi.

Atunci Gelmir a făcut o plecăciune în fața lui Orodreth și i-a spus:

— Am grăit așa cum am fost rugați, Domnia Ta.

Și a dat să plece. Dar Arminas i-a zis lui Túrin:

— Te tragi cu adevărat din Casa lui Hador, așa cum am auzit vorbindu-se?

— Aici mi se spune Agarwaen, Sabia Neagră din Nargothrond, a răspuns Túrin. Bag seamă că te pricepi să vorbești cu fereală, Arminas prietene. Aș zice că e bine că taina lui Turgon nu ți-a fost dezvăluită, altfel curând s-ar duce vestea în Angband. Numele unui om este al lui și numai al lui și dacă fiul lui Húrin, care vrea să rămână ascuns, află că l-ai dat în vileag, n-are decât Morgoth să te prindă și să-ți pună limba pe foc!

Furia neagră a lui Túrin l-a tulburat pe Arminas, dar Gelmir a spus:

— De noi nu va fi trădat, Agarwaen. Oare nu ne sfătuim aici cu ușile închise, astfel că putem vorbi mai pe șleau? Iar Arminas, socot eu, ți-a pus această întrebare din pricină că toți cei care trăiesc lângă mare știu că Ulmo îndrăgește nespus Casa lui Hador și-s unii care spun că Húrin și Huor, fratele său, au ajuns odată în Tărâmul Ascuns.

— Dacă într-adevăr așa s-a petrecut, n-ar fi vorbit despre asta nimănui, mare sau umil, necum fiului său, băietan, a răspuns Túrin. Carevasăzică, nu cred că Arminas mi-a pus acea întrebare cu gândul să afle ceva despre Turgon. N-am încredere în asemenea soli ai ticăloșiei.

— Fă bine și păstrează-ți neîncrederea pentru tine! S-a stropsit Arminas cu mânie. Gelmir m-a înțeles greșit. Am întrebat din pricină că mă îndoiam de ceea ce toți de-aici par să creadă, căci cu adevărat prea puțin te asemeni cu neamul lui Hador, oricare ți-ar fi numele.

— Ce știi tu despre ei? L-a luat Túrin în răspăr.

— Pe Húrin l-a întâlnit, asemenea și pe străbunii lui. Iar în pustietatea din Dor-lómin l-a întâlnit pe Tuor, fiul lui Huor, fratele lui Húrin; el seamănă cu străbunii săi, tu însă nu.

— Așa o fi, a zis Túrin, batăr că despre Tuor n-am auzit până acum. Dar de mi-e părul negru, și nu bălai nu-i lucru de care să mă rușinez. Căci nu-s primul fiu care seamănă cu mama lui; iar de partea lui Morwen Eledhwen mă trag din Casa lui Bëor și din neamul lui Beren Camlost.

— Nu de păr negru ori bălai vorbeam eu. Alții din Casa lui Hador au o altă fire, iar Tuor se numără printre ei. Se poartă cuviincios, ascultă de sfaturile bune, le arată cinstire Stăpânilor Apusului, câtă vreme tu nu asculți decât de propria-ți minte și de sabia de la brâu și vorbești cu trufie. Ascultă-mă ce-ți spun, soarta-ți va fi cu totul alta decât ar aștepta-o unul din Casele lui Hador și Bëor.

— Cu totul alta a fost de la bun început, a răspuns Túrin. Iar dacă e să îndur ura lui Morgoth din pricina vitejiei tatălui meu, atunci trebuie să îndur și zeflemele de parcă aș fi un fugit de la război, cu toate că-s os din os regesc? Fă bine și te-ntoarce la malurile neprimejdite ale mării.

Astfel au plecat Gelmir și Arminas și s-au întors la miazăzi; dar, în ciuda zeflemelelor lui Túrin, ar fi rămas bucuroși alături de cei de-o spiță cu ei să aștepte bătălia; au plecat doar din pricină că Círdan îi rugase, la porunca lui Ulmo, să-i aducă vești din Nargothrond și despre cum își împliniseră ei solia acolo. S-a tulburat Orodreth de vorbele trimișilor, cât despre Túrin, el s-a încrâncenat și mai tare; pentru nimic în lume nu voia să dea ascultare sfaturilor lui, cu atât mai puțin să dărâme podul. Măcar atât înțelesese și el din vorbele lui Ulmo.

Curând după plecarea celor doi soli, Handir, Seniorul din Brethil a fost răpus; căci orcii năvăliseră în țara lui, căutând să se pună de strajă la Trecerea peste Teiglin, ca să poată înainta pe-acolo mai târziu. Handir se luptase cu ei, dar Oamenii din Brethil au fost învinși și alungați înapoi în codrii lor. Orcii nu

le-au luat urma, căci până una-alta câştigaseră ceea ce plănuiseră şi şi-au tot strâns forţele în Trecătoarea Sirion.

În toamna aceluiaşi an, socotind că venise clipa potrivită, Morgoth a slobozit asupra poporului ce sălăşluia de-a lungul râului Narog marea oaste pe care o pregătise de mult vreme. Glaurung, Părintele Dragonilor, a străbătut pustiul Anfauglith şi a ajuns în văile de la miazănoapte ale Sirionului, prăpădind totul în calea lui. La umbra munţilor Ered Wethrin, în fruntea unei oştiri de orci fără de număr, care-l urma îndeaproape, a pângărit izvorul Eithel Ivrin, apoi a trecut mai departe, intrând în regatul Naigothrond şi pârjolind Talath Dimen, Câmpia Străjuită, aflată între Narog şi Teiglin.

Atunci au ieşit la luptă războinicii din Nargothrond; înalt şi cumplit arăta Túrin în acea zi, iar oştenii prinseseră din nou curaj văzându-l cum călărea la dreapta lui Orodreth. Dar oştirea lui Morgoth era cu mult mai numeroasă decât spuseseră iscoadele regelui şi nimeni nu putea îndura apropierea lui Glaurung, în afară de Túrin, apărât de masca lui.

Elfii au fost siliţi de către orci să se retragă pe câmpia Tumhalad şi acolo au fost înfrânţi, spulberându-se ca pleava toată mândria şi armia Nargothrondului. Orodreth Regele a căzut în primele rânduri, iar Gwindor, fiul lui Guilin, a fost rănit de moarte. Dar Túrin i-a venit în ajutor şi orcii au fugit din calea lui; l-a scos pe Gwindor din învălmăşeala aceea şi, reuşind să se adăpostească într-o pădure, l-a aşezat pe iarbă.

I-a spus Gwindor atunci:

— Te-am purtat, m-ai purtat! Pentru mine a fost fără noroc, pentru tine este în zadar; căci trupul mi-e rănit şi nimic nu-l mai tămăduieşte şi va trebui să părăsesc Pământul de Mijloc. Batăr că te iubesc, fiu al lui Húrin, tot blestem ziua în care te-am luat de la orci. De n-ar fi fost curajul şi trufia ta, aş fi avut parte şi de iubire, şi de viaţă, iar Nargothrondul ar mai fi ţinut piept duşmanului o vreme. Acum, de mă iubeşti, lasă-mă! Grăbeşte-te spre Nargothrond şi scoate-o de-acolo pe Finduilas. Doar atât îţi mai spun: numai ea stă între tine şi soarta ce ţi-e hărăzită. Dacă tu o părăseşti pe Finduilas, fii încredinţat că ursita-ţi te va găsi fără greş! Rămâi cu bine!

În grabă s-a întors atunci Túrin în Nargothrond, chemându-i după sine pe toţi oştenii pe care-i găsea pe drum; frunzele care mai atârnavă pe crengi în acea toamnă ce se preschimbă în iarnă aspră erau smulse de vântul stârnit de goana lor. Numai că oastea orcilor şi Glaurung ajunseseră acolo înaintea lui Túrin – din pricină că acesta întârziase ca să-l salveze pe Gwindor – şi, pe neaşteptate, au năvălit asupra lor, înainte că oştenii rămaşi de strajă să afle ce se petrecuse pe câmpia Tumhalad. În acea zi, podul pe care Túrin ceruse să fie construit peste Narog s-a dovedit un lucru rău – mare şi bine clădit, n-a putut fi distrus cu repeziciune, încât duşmanii au trecut una-două peste râul adânc, iar Glaurung s-a repezit spre Porţile lui Felagund ca un berbece de foc şi, după ce le-a dărâmat, a pătruns în fortăreaţă.

Când a sosit Túrin, fortăreaţa Nargothrond căzuse pradă cumpliţilor vrăjmaşi. Orcii îi uciseseră ori îi puseseră pe fugă pe toţi oştenii pe care-i

găsiseră acolo și tocmai luaseră în stăpânire sălile cele mari și încăperile, distrugând ceea ce nu jefuiau; femeile și slujnicele pe care nu le dăduseră pradă focului sau nu le spintecaseră fuseseră îngrămădite pe terasele din fața porților pentru a fi duse drept sclave în Angband. În acel ceas de pustiire și deznădejde a sosit Túrin și nimeni n-a putut să i se împotrivească sau nu a vrut, cu toate că doboră tot ce-i stătea în cale, și astfel a trecut podul, croindu-și drum până la prizoniere.

Singur rămăsese, căci puținii oșteni care-l urmaseră fugiseră să se pitească pe unde apucau. Dar, în acea clipă, printre Porțile lui Felagund larg deschise s-a ivit Glaurung și s-a așezat între Túrin și pod. Pe neașteptate, a prins glas, căci vorbea spiritul ticălos ce sălășluia în el, și a spus:

— Slavă, fiu al lui Húrin. Bine-mi pare de întâlnire!

Túrin s-a răsucit dintr-un salt și s-a repezit spre el, cu ochi scăpărând, iar tăișul lui Gurthang a lucit ca fulgerat. Dar Glaurung nu și-a trimis flăcările asupra lui, nici nu s-a clintit, ci și-a deschis larg ochii lui de șarpe și i-a pironit asupra lui Túrin. Fără teamă, Túrin a privit drept în ochii aceia, în timp ce înălța sabia; în aceeași clipă, Túrin a fost învăluit de vraja înfiorătoare a dragonului și a împietrit. Așa au rămas amândoi, nemișcați, tăcuți, în fața marilor Porți ale lui Felagund. Apoi, Glaurung a vorbit din nou, luându-l în derâdere pe Túrin:

— Ticăloase ți-au fost faptele, fiu al lui Húrin, vlăstar nerecunoscător, proscris, ucigaș de prieteni, hoț de iubire, uzurpator al Nargotlirondului, căpetenie nesăbuită și trădător de neam! Ca niște sclave trăiesc mama și sora ta în Dor-lómin, în sărăcie și în nevoi. Tu, înveșmântat ca un prinț, ele – în zdrențe. După tine tânjesc ele, dară ție nici că-ți pasă... Bucuros ar fi tătâne-tău să afle că are un asemenea fiu. Și va afla!

Țintuit de vraja ochilor lui Glaurung, Túrin îi asculta vorbele, văzându-se pe sine ca într-o oglindă strâmbată de răutate, și l-a cuprins scârba de ceea ce vedea.

În timp ce stătea astfel, împietrit de ochii lui Glaurung, pradă gândurilor chinuitoare, fără să se poată clinti, la un semn al dragonului, orcii le-au mânat pe prizoniere pe lângă Túrin și peste pod. Printre ele se găsea și Finduilas. Fata și-a întins brațele spre Túrin și l-a strigat pe nume. Dar abia după ce strigătele ei și vaierele prizonierelor s-au stins departe, pe drumul către miazănoapte, l-a eliberat Glaurung pe flăcău de vraja ochilor. Însă vocea avea să-l bântuie de atunci încolo, fără ca Túrin să-și mai poată astupa urechile ca să n-o mai audă.

Dintr-odată, Glaurung și-a întors privirile într-o parte și a așteptat; Túrin s-a mișcat încet, trezindu-se ca dintr-un vis înfiorător.

Venindu-și în fire, s-a aruncat asupra dragonului cu un strigăt. Dar Glaurung a izbucnit în râs, spunând:

— Dacă vrei să cazi răpus, te voi răpune bucuros. Numai că lui Morwen și lui Niënor le va fi de prea puțin folos. Nici nu ți-a păsat de strigătele elfei celeia. Oare vei nesocoti și legătura de sânge?

Atunci Túrin și-a ridicat sabia și a înfipt-o în ochii Dragonului; cu o răsucire fulgerătoare, Glaurung s-a înălțat deasupra lui, zicând:

— Ia te uită! Da' știu că ești viteaz. Mai abitir decât toți pe care i-am cunoscut. Mint ceia care spun că d'alde noi nu prețuim vitejia dușmanilor. Ia aminte! Îți dăruiesc libertatea. Du-te la rubedeniile tale dacă poți! Pleacă de-aici! Și, de-o fi să mai rămână în viață vreun elf sau om care să povestească despre aste zile, cu dispreț te vor pomeni, n-ai grijă, dacă dai cu piciorul acestui dar!

Încă buimăcit de privirea dragonului, părându-i-se că avea în față un dușman ce cunoștea mila, Túrin s-a încrezut în vorbele lui Glaurung; făcând cale-ntoarsă, a rupt-o la fugă peste pod. În urmă a auzit din nou vocea cruntă a lui Glaurung:

— Grăbește-te, fiu al lui Húrin, spre Dor-lómin! Ori te pomenești că iarăși ajung orcii înaintea ta? Și, de-o fi să zăbovești din pricina lui Finduilas, nicicând n-o vei mai vedea pe Morwen, iar pe Niënor, nici atât; și te vor blestema.

Dar Túrin o apucase de-acum pe drumul spre miazănoapte. Glaurung a izbucnit în răs, căci împlinise porunca ce i-o dăduse stăpânul său. Apoi și-a văzut de ceea ce-i plăcea lui îndeosebi; scoțând flăcări pe nări, a pârjolit totul în jurul lui. După care i-a strâns pe orcii care rămăseseră la jefuit și i-a mânat de-acolo, nelăsându-i să ia nimic din ceea ce tâlhăriseră. După ce-au trecut podul, Glaurung l-a făcut fărâme-fărâmițe, lăsându-l să cadă în înspumatul Narog. De-acum, nimeni nu mai putea ajunge la el. Simțindu-se în siguranță, a adunat toate bogățiile lui Felagund într-o grămadă mare, în cea mai afundă sală, și s-a cocoțat pe ea ca să se odihnească o vreme.

Túrin gonia pe drumuri, spre miazănoapte, străbătând meleaguri pustiite, între Narog și Teiglin, și, curând, a dat piept cu Iarna Cruntă; căci în acel an zăpada a căzut înainte să se sfârșească toamna, iar primăvara a venit târziu, cu multe zile reci. Mereu i se părea lui Túrin că aude strigătele lui Finduilas, chemându-i numele prin păduri și printre dealuri, iar chinul îi sporea cu atât mai abitir, dar inima îi era încă înfierbântată de minciunile lui Glaurung și-n fața ochilor i se năzărea că-i vede pe orci dând foc casei lui Húrin sau chinuindu-le pe Morwen și Niënor, astfel că nu-și abătea pașii de la drumul pe care pornise.

Capitolul XII.

ÎNTOARCEREA LUI TÚRIN ÎN DOR-LÓMIN.

Într-un târziu, istovit de graba cu care mersese și de drumul lung (patruzeci de leghe – poate chiar mai multe – străbătuse fără odihnă), Túrin a ajuns odată cu primele înghețuri ale iernii la iazurile Ivrin, unde se tămăduise înainte. Acum se preschimbaseră într-o mlaștină înghețată, din care nu mai putea să-și astâmpere setea.

Și a mers mai departe, până la curmăturile ce duceau în Dor-lómin; ninsoarea cădea nemiloasă dinspre miazănoapte, drumurile erau toate primejdioase și înghețate. Cu toate că trecuseră douăzeci și trei de ani de când

străbătuse pentru prima oară acea cale, îi rămăsese adânc întipărită în inimă, atât de mare fusese durerea ce-i îngreunase fiecare pas care-l dusesese tot mai departe de Morwen. Iată că acum se întorcea în sfârșit pe meleagurile copilăriei sale. Pustii și neprimitoare i s-au înfățișat; puținii oameni care mai trăiau acolo erau neciopliți; vorbeau graiul aspru al Răsăritenilor, pe când vechiul grai era vorbit doar de slugi ori de dușmani. Túrin mergea cu băgare de seamă, ursuz, cu gluga trasă peste ochi. Într-un târziu, a ajuns la casa pe care o căuta. Rece și întunecată era; prin preajmă, nici țipenie; căci Morwen plecase, iar Brodda Veneticul (cel care o luase cu de-a silă de soață pe Aerin, rubedenia lui Húrin) îi prădase casa, luând tot ce mai rămăsese din avutul lui Morwen și din senatori. Casa lui Brodda se găsea în vecinătatea vechii gospodării a lui Húrin și-ntr-acolo s-a îndreptat Túrin, sfârșit de drumul lung și de amărăciune, și a cerut găzduire; a fost primit, căci Aerin izbutise să mai păstreze ceva din vechile obiceiuri ale omeniei. I s-a făcut loc lângă un foc, printre servitori și printre câțiva pribegi aproape la fel de mohorâți la chip și de istoviți ca și el; iar Túrin i-a întrebat ce se mai întâmpla prin țară.

La aceasta, oamenii au tăcut, câțiva s-au retras mai la o parte, privindu-l chiondorâș pe străin. Numai un pribeag, care se sprijinea într-o cârjă, i-a zis:

— Jupâne, dacă ai poftă să vorbești în graiul străvechi, fă-o mai încet și nu cere să afli ce se întâmplă. Vrei să te alegi cu o cotonogea pe cinste, ca orice pungaș, ori să fii luat drept iscoadă și să atârni în laț? După cum arăți, poți fi și una, și alta. Adicăte! – a continuat bătrânul, apropiindu-se și susurându-i lui Túrin în ureche – unul din acel neam cumsecade de demult, care a venit dimpreună cu Hador în zilele de aur, înainte ca scăfârliile să fie acoperite de păr de lup. Sunt p-aici și din ăștia, e drept c-au ajuns cerșetori și sclavi, și, de n-ar fi Doamna Aerin, n-ar avea parte nici de focul ăsta, nici de un coltuc de pâine. Dar mata de unde vii și ce vești ai vrea să afli?

— Era pe vremuri o domniță, se numea Morwen, a răspuns Túrin, pe-atunci locuiam în casa ei. După ce-am bătut pământul în lung și-n lat, m-am întors, așteptându-mă să fiu întâmpinat cu bucurie, și uite că n-am mai găsit nici foc, nici suflet de om.

— De mai bine de-un an nu mai e urmă de viață acolo, a răspuns bătrânul. Dar și focul, și oamenii s-au împrăștiat în casa aia de când cu războiul nimicitor; domnița se trăgea din neamu' ăla vechi – mă îndoiesc că știi asta – văduva lui Húrin, fiul lui Galdor, era ea. De ea n-au îndrăznit să se atingă, atât de tare îi înspăimânta; mândră și frumoasă ca o regină, înainte ca durerea să o macine. Ziceau despre ea că-i vrăjitoare și se fereau din calea ei. Auzi vorbă, vrăjitoare! Carevasăzică, „prietena elfilor”, așa s-ar numi asta în graiul cel nou. Dar au prădat-o. Nu o dată ar fi flămânzit ea și fiica ei de n-ar fi fost Doamna Aerin. Ea le-a ajutat în taină, așa se povestește, și de multe ori a fost snopită în bătai de necioplitul Brodda, bărbatul ei cu de-a sila.

— Iar de-un an și mai bine încoace? A întrebat Túrin. Au murit, au fost luate în robie sau ce? Le-au atacat orcii?

— Prea bine nu se știe, a răspuns bătrânul. A plecat cu fiica ei, dar Brodda ăsta i-a prădat casa și a luat tot ce-a mai găsit. Până și pe ultimul câine l-a luat, iar mâna de oameni ce mai rămăseseră din neamul ei au căzut în robie, în afară de aceia care-au apucat-o pe drumul bejeniei, așa ca mine. Ani fără număr am slujit-o, iar mai înainte, pe Stăpânul cel Mare eu, Sador Ologul; de n-ar fi fost un topor blestemat în pădure, demult de tot, aş zăcea și eu acum în Gorganul cel Mare. Parcă ieri a fost ziua în care băiatul lui Húrin a fost trimis de-acasă. Și cum mai plângea! Și ea la fel, după ce a plecat băiatul. S-a dus în Regatul Ascuns, așa se zice.

Dintr-odată bătrânul a tăcut, aruncându-i o privire neîncrezătoare lui Túrin.

— Sunt bătrân și vorbesc în dodi, stăpâne, a zis el. Nu mă lua în seamă! O fi plăcut să stau la taclale în graiul de demult cu cineva care-l vorbește la fel de frumos ca-n vremurile apuse, dar cele de-acum sunt ticăloase și trebuie să fim cu ochii-n patru. Nu toți cei care vorbesc graiul cel frumos au și inimile frumoase.

— Așa e, a zis Túrin. Inima mi-e încrâncenată. Dacă te temi c-oi fi vreo iscoadă de la miazănoapte sau de la răsărit, înseamnă că nu te-ai înțeleptit câtuși de puțin, Sador Labadal!

Bătrânul l-a privit cu gura căscată, apoi, tremurând tot, i-a spus:

— Să ieșim! E mai frig, dar mai sigur. Vorbești prea tare, iară eu prea mult pentru încăperea unui Răsăritean.

Ajunși în ogradă, bătrânul l-a prins pe Túrin de mantie.

— Zici că ai trăit în casa aceea cu mult timp în urmă. Stăpâne Túrin, de ce-ai venit înapoi? Mi s-au deschis ochii, la fel și urechile, în sfârșit; ai vocea tatălui dumitale. Numai băietanul Túrin îmi spunea așa, Labadal. Dar nu în batjocură; eram prieteni buni și veseli la acea vreme. Ce caută el aici, acum? Puțini am rămas; suntem bătrâni, arme n-avem. Mai fericiți sunt cei din Marele Gorgan.

— N-am venit cu gând de băătălie, a spus Túrin, cu toate că vorbele tale, Labadal, mă-ndeamnă să mă gândesc la asta. Bătălia însă mai trebuie să aștepte. Am venit să le caut pe Doamna Morwen și pe Niënor. Ce poți să-mi spui? Iute!

— Puține, stăpâne, a răspuns Sador. Au plecat pe-ascuns. Se zvonea printre noi că le-a trimis vorbă Stăpânul Túrin, căci nu ne îndoiam că în toți anii ce trecuseră ajunsese înalt în rang, rege sau senior undeva pe meleagurile de la miazăzi. Dar, din câte văd, nu-i așa.

— Nu-i așa. Am fost senior într-o țară de la miazăzi, acum sunt doar un pribeag. Însă nu eu am trimis vorbă să vină la mine.

— Atunci nu știu ce să-ți spun. Mă gândesc c-o ști Doamna Aerin. Ea știe de toate planurile mamei dumitale.

— Cum pot să ajung la ea?

— Nici asta nu știu. Chiar de i-am putea trimite vorbă, ar plăti scump dacă ar fi prinsă șușotind în prag cu un vagabond pribeag din neamul celor

asupriți. Iar un cerșetor ca tine n-ajunge prea departe de vrea să străbată sala spre masa stăpânilor, c-au și pus Răsăritenii labele pe el și-l bat de-i zboară fulgii, dacă nu și mai rău.

Túrin s-a aprins de mânie auzind acestea.

— Spui că nu-i îngăduit să străbat sala lui Brodda și c-or să mă ciomăgească? A strigat el. Ia, hai să vedem!

A intrat în sală, și-a dat jos gluga de pe cap și, îmbrâncind tot ce-i stătea în cale, s-a îndreptat spre masa la care ședeau stăpânul casei și soața lui, dimpreună cu alți mai-mari Răsăriteni. Unii dintre ei s-au repezit să-i prindă, însă el i-a trântit la pământ și a strigat:

— Nu-i nimeni stăpân aici ori e-o vizuină de orci? Unde-i stăpânul?

Atunci Brodda s-a ridicat furios:

— Eu conduc această casă.

Dar, înainte să apuce să mai spună ceva, Túrin i-a zis:

— Înseamnă că n-ai deprins încă datina omeniei, pe care-o avea această țară înainte să vii tu. Așa-i obiceiul bărbaților în ziua de azi, să-și lase slugile să batjocorească rubedeniile soațelor lor? Căci eu rubedenie sunt și-am o solie pentru Doamna Aerin. Mă lași să mă apropii slobod ori mă apropii cum voi crede de cuviință?

— Apropie-te, a zis Brodda, muștrându-și supușii; dar Aerin a pălit dintr-odată.

Túrin s-a apropiat de masă cu pași mari, s-a oprit în fața ei și a făcut o plecăciune.

— Cu iertare să-mi fie, Doamnă Aerin, că vin așa, pe nepusă masă, dar solia mea nu poate să mai aștepte și drum lung am bătut pentru ea. Le caut pe Morwen, Doamna din Dor-lómin, și pe Niënor, copila ei. Le-am găsit casa pustie și jefuită. Ce-mi poți spune?

— Nimic, a zis Aerin, cuprinsă de o teamă cumplită, căci Brodda n-o scăpa din ochi.

— Nu cred, a zis Túrin.

Atunci Brodda s-a repezit de după masă, roșu de furie aghesmuită.

— De-ajuns! A strigat el. N-am să îngădui ca vorbele soției mele să fie tăgăduite de-un cerșetor care vorbește graiul slugilor. Nimeni n-a auzit de vreo doamnă din Dor-lómin. Cât despre Morwen, era una din neamul ăla de sclavi și a fugit așa cum fug sclavii. Fă și tu la fel, repejor, dacă nu vrei s-ajungi în ștreang!

Túrin a sărit la Brodda, și-a tras din teacă sabia neagră, l-a prins de păr și i-a smucit capul pe spate.

— Nimeni să nu se clinească, a spus el, altfel unde-i stau picioarele acolo o să-i stea și capul! Doamna Aerin, îți mai cer încă o dată iertare dacă mi-a putut trece prin minte că necioplitul ăsta s-a purtat vreodată cu tine altfel decât rău. Acum spune-mi și nu-mi ascunde nimic! Oare nu-s eu Túrin, Seniorul din Dor-lómin? Vrei să-ți poruncesc?

— Poruncește-mi, a spus ea.

— Cine a prădat casa lui Morwen?

— Brodda.

— Când a fugit Morwen și-ncotro?

— Au trecut un an și trei luni de-atunci, a zis Aerin. Stăpânul Brodda și alți câțiva venetici de la răsărit, care se află aici, au asuprit-o fără milă. De multă vreme fusese rugată să plece în Regatul Ascuns; în cele din urmă, a plecat. Căci meleagurile până acolo fuseseră ferite o vreme de rău, se zice, mulțumită vitejiei Sabiei Negre din țara aceea de la miazăzi, dar acum s-a sfârșit. S-a dus să-și caute fiul care o aștepta acolo. Dar, dacă tu ești acela, atunci mă tem că totul e anapoda.

Túrin a izbucnit într-un râs amar.

— Anapoda? Anapoda? A strigat el. Că bine zici; la fel de sucit ca și Morgoth!

Și dintr-odată l-a cuprins o furie neagră, ochii i s-au limpezit și ultimele fire ale vrăjii lui Glaurung, ce-l ținuseră legat, s-au slobozit, iar Túrin a priceput minciunile cu care fusese îmbrobodit.

— Am fost oare momit să vin încoace ca să-mi găsesc o moarte rușinoasă tocmai eu, care puteam măcar să mor vitejește în fața Porților fortăreței Nargothrond?

Și din noaptea ce înconjură casa i s-a năzărit că aude strigătele lui Finduilas.

— N-o să pier eu primul aici! A strigat Túrin.

L-a înșfăcat pe Brodda și, cu forța ce i-o dădeau suferința sa cumplită și mânia, l-a ridicat în văzduh și l-a scuturat ca pe un câine.

— Morwen din neamul sclavilor, așa ai zis? Pui de venetic, banditule, sclav al sclavilor!

L-a azvârlit pe Brodda cu capul înainte, de-a latul mesei, chiar în fața unui răsăritean care se ridicase să-l atace pe Túrin. În cădere, Brodda și-a frânt gâtul, iar Túrin s-a repezit după servitorii lui și a mai răpus trei, care, prinși fără arme, se făcuseră mici de frică. S-a iscat zarvă mare în sală. Răsăritenii care se aflau acolo l-ar fi înfruntat pe Túrin, dar se mai găseau mulți alții dintre vechii locuitori ai Dor-lóminului. Vreme îndelungată, fuseseră slugi supuse, dar acum și-au părăsit locurile, strigând răzvrățiți. Curând, în sală s-a încins lupta și, cu toate că răzvrățiții nu aveau la ei decât cuțite de carne și alte asemenea unelte pe care apucaseră să pună mâna ca să se apere de pumnale și săbii, mulți au pierit curând, și dintr-o tabără, și din cealaltă, înainte ca Túrin să sară între ei și să-i căsăpească pe ultimii Răsăriteni rămași în sală.

Istovit, Túrin s-a rezemat de un pilastru; focul furiei sale se preschimbase în cenușă. Dar bătrânul Sador s-a târât până la el și i-a cuprins genunchii. Era rănit de moarte.

— De trei ori câte șapte ani, dacă nu și mai mult, au trecut. Lungă mi-a fost așteptarea pentru această clipă, a spus el. Dar acum te du, stăpâne, te du! Te du și nu te mai întoarce, decât dacă aduci armie cu tine. Or să ridice

întreaga țară împotriva ta. Mulți au scăpat de-aici cu fuga. Te du, altfel aici vei sfârși. Cu bine!

Atât a mai apucat să spună, apoi a alunecat pe podea și și-a dat sufletul.

— Adevărul vorbelor de pe urmă, a zis Aerin. Ai aflat ce-ai vrut să știi.

Acum dispari repede! Dar mai întâi du-te la Morwen, să-i aduci mângâiere, altfel nu-ți voi ierta niciodată prăpădul pe care l-ai făcut aici. O fi fost viața mea rea, dar, din pricina nestăpânirii tale, zilele mele sunt de-acum numărate. Veneticii s-or răzbuna pentru astă noapte pe toți care am fost aici. Pripite îți sunt faptele, fiu al lui Húrin, de parcă ai fi tot copilandrul pe care-l știam eu.

— Și slabă ești de inimă, Aerin, fiică a lui Indor, așa cum erai și pe vremea când îți spuneam mătușă și când te speria până și un câine burzului. Ar fi trebuit să trăiești într-o lume mai blândă. Dar vino cu mine! Te voi duce la Morwen.

— Zăpada acoperă pământul, îmi trece de cap de adâncă ce e, a răspuns ea. Aș pieri în sălbăticie cu tine la fel de iute ca și de mâinile sălbaticilor Răsăriteni. Nu poți îndrepta ce-ai stricat. Te du! De rămâi, o să fie și mai rău și o vei îndurera și mai mult pe Morwen, fără nici un rost. Te du, din suflet te rog!

Túrin a făcut o plecăciune adâncă în fața ei, s-a răsucit pe călcâie și a părăsit sala lui Brodda. În urma lui au pornit de îndată toți răsculații care se mai simțeau în putere. Au fugit în munți, căci unii dintre ei cunoșteau bine potecile din pustie, și au binecuvântat zăpada ce cădea și le acoperea urmele. Astfel, cu toate că vânarea lor a început destul de curând după aceea, oameni, câini și nechezături de cai umplând locurile și văzduhul, fugarii au reușit să scape în munții de la miazăzi. Uitându-se apoi în urmă, au zărit o lumină roșie în depărtare, în țara pe care o părăsiseră.

— Au dat foc la casă, a zis Túrin. De ce oare au făcut asta?

— Au dat foc? Nu, stăpâne. Ea trebuie să fi fost, a răspuns un fugar, pe nume Asgon. Mulți războinici nu știu să citească ce zace în spatele răbdării și tăcerii. Ea ne-a făcut mult bine, plătind scump pentru aceasta. Inima nu-i era cătuși de puțin slabă, iar răbdarea are și ea un sfârșit în cele din urmă.

Câțiva dintre cei mai voinici, care puteau îndura iarna, au rămas cu Túrin și l-au dus, pe cărări doar de ei știute, la un adăpost în munți, o peșteră a proscrisilor și a fugarilor; de aceea se găseau acolo și provizii din belșug. Au așteptat în peșteră până s-a potolit ninsoarea, după care i-au dat lui Túrin merinde și l-au dus la o trecătoare aproape neumblată, ce ducea spre miazăzi, în Valea Sirionului, unde zăpada nu ajunsese. Pe drumul de coborâre și-au luat rămas-bun.

— Rămâi cu bine, Senior al Dor-lóminului, a zis Asgon. Dar să nu ne dai uitării. De-acum vom fi vânați fără răgaz, iar neamul oamenilor-lupi va fi și mai sângeros din pricina venirii tale. Așa că du-te și nu te mai întruna, numai dacă vii cu armie, să ne eliberezi. Cu bine!

Capitolul XIII.

SOSIREA LUI TÚRIN ÎN BRETHIL.

Iar Túrin a coborât spre Sirion, cu mintea chinuită de gânduri. I se părea lui că, dacă înainte avusese de ales între două rele, acum erau trei, la cele vechi adăugându-se și poporul său asuprit, care-l chema și căruia el nu făcuse altceva decât să-i sporească suferința. O singură mângâiere avea Túrin: nu se mai îndoia că Morwen și Niënor ajunseseră demult în Doriath, iar drumul le fusese ferit de primejdii numai mulțumită vitejiei Sabiei Negre din Nargothrond. În sinea lui își spunea: „Unde în alt loc mai bun le-aș fi putut adăposti dacă aș fi ajuns mai din vreme? De s-o frânge și Brâul lui Melian, atunci totul se va sfârși. Mai bine așa cum s-au brodit acum lucrurile, căci prin furia și pripeala mea nu fac decât să aduc înnegurare oriunde m-aș afla. Să le țină Melian la ea! Eu le voi lăsa în pace, ferite de umbră, măcar o vreme”.

Dar prea târziu s-a pornit Túrin s-o caute pe Finduilas, răscolind codrii de la poalele munților Ered Wethrin, sălbăticit și pândar asemenea unei fiare; toate drumurile le-a cercetat, care duceau spre miazănoapte, la Trecătoarea Sirion. Prea târziu. Urmele fuseseră spălate de ploi și zăpadă. Dar așa s-a făcut că, luând-o de-a lungul râului Teiglin la vale, Túrin s-a întâlnit cu câțiva dintre oamenii Poporului lui Haleth, din Codrul Brethil. Războiul îi secerase, imputinându-le rândurile, iar cei rămași, o mână de suflete, trăiau neștiuți de nimeni la adăpostul unei palisade, pe Amon Obel, în inima codrului. Ephel Brandir se numea acel loc; căci Brandir, fiul lui Handir, era acum căpetenia lor, după ce tatăl lui pierise răpus. Brandir nu era un om potrivit pentru războaie, din pricină că era olog de un picior pe care și-l frânsese în copilărie, într-o împrejurare nefericită; avea și o fire tare blândă, iubind mai degrabă lemnul, și nu fierul, și știință despre tot ceea ce creștea sub pământ, mai curând decât despre orice altceva.

Dar unii dintre Pădurenii aceștia încă îi vânau pe orci la hotarele ținutului lor. Așa s-a făcut că, atunci când Túrin a ajuns în acele locuri, a auzit zvon de înclăstare. A grăbit pasul, s-a furișat cu băgare de seamă printre copaci și a văzut o ceată mică de oameni, înconjurată de orci. Oamenii se apărau cu disperare, stând cu spatele la un pâlc de copaci care creșteau stingheri, în mijlocul unei poieni; dar orcii erau mulți la număr, încât bieții pădureni nu prea aveau cum să scape dacă nu-i ajuta cineva. Pitit în desiș, fără să-l vadă careva, Túrin s-a apucat să facă o hărmălaie cumplită, cu bufnituri de picioare și trosnet de crengi rupte, ca apoi să strige în gura mare, de-ai fi zis că se afla în fruntea unei adevărate armii.

— Aha! Aici mi-erai! Veniți după mine! La atac, ucideți tot ce puteți!

Auzindu-i, mulți dintre orci s-au uitat peste umăr, cuprinși de spaimă. Dintr-un salt, Túrin a fost în poiană, făcând semn cu mâna pentru a-i îndemna și pe ceilalți din urmă, iar tăișurile lui Ciurthang au scăpărat asemenea unei flăcări în mâna lui. Prea bine cunoșteau orcii lama aceea, încât, înainte ca Túrin să ajungă în mijlocul lor, ei s-au și împrăștiat și au rupt-o la fugă. Pădurenii i s-au alăturat și împreună i-au vânat pe orci, împingându-i în râu, puțini izbutind să iasă pe malul celălalt. În cele din urmă, oamenii s-au oprit pe mal și Dorlas, căpetenia pădurenilor, a spus:

— Iute ești la vânătoare, jupâne, dar ciracii nu se grăbesc să te urmeze.
— Altfel stă treaba, i-a răspuns Túrin: alergăm cu toții ca și când am fi unul singur și cu nici un chip nu ne despărțim.

Oamenii din Brethil au început să râdă.

— Păi, unul singur d-alde tine face cât o armie întreagă. Îți suntem datori cu mii de mulțumiri. Dar cine ești și ce faci aici?

— Îmi fac treaba pe care o știu face, adică să răpun orci, a zis Túrin. Și sălășluiesc acolo unde am treabă. Sunt Sălbaticul din Păduri.

— Atunci vino de sălășluiește cu noi, au zis ei. Căci noi în păduri ne avem sălașurile și ne trebuie oameni pricepuți. Vei fi primit cu brațele deschise!

Túrin le-a aruncat o privire ciudată și a zis:

— Să mai fi rămas suflete pe lumea asta care să nu se teamă că voi pogorî umbră peste ușile lor? Prieteni, mai am o misie dureroasă de îndeplinit: s-o caut pe Finduilas, fiica lui Orodreth din Nargothrond, sau măcar să aflu ce s-a ales de ea. Vai și-amar! Multe săptămâni au trecut de când a fost luată din Nargothrond, dar tot trebuie să mă duc și s-o caut.

Oamenii l-au privit cu milă, iar Dorlas a spus:

— Nu o mai căuta. Căci o oaste de orci a venit dinspre Nargothrond spre Trecerea peste Teiglin. Aflasem despre ea cu mult înainte, din pricină că înaintau foarte încet, ducând cu ei mulți prizonieri. Atunci ne-am gândit să dăm și noi micul nostru atac în război, astfel că i-am înconjurat pe orci din toate părțile, cu toți arcașii pe care izbutisem să-i strângem, nădăjduind să-i putem elibera pe prizonieri. Dar, vai! De cum au fost atacați, orcii aceia ticăloși i-au ucis pe captivi, întâi pe femei, iar pe fiica lui Orodreth au pironit-o de-un copac cu o suliță.

Túrin a rămas ca trăsniț.

— De unde știți că ea era? A întrebat el.

— Pentru că mi-a vorbit înainte să moară, a răspuns Dorlas. Era limpede că privirea ei căuta pe cineva pe care-l aștepta și mi-a zis așa: „Mormegil. Spuneți-i lui Mormegil că Finduilas este aici”. Altceva n-a mai spus. Acelea fiind ultimele ei cuvinte, am înmormântat-o acolo unde a murit. Zace într-un gorgan, lângă Teiglin. Să fi trecut o lună de-atunci.

— Duceți-mă acolo, le-a cerut Túrin, și ei l-au dus la o colină în apropiere de Trecerea peste Teiglin.

S-a întins Túrin pe pământ și o întunecime l-a cuprins, încât oamenii l-au crezut mort. Dorlas s-a aplecat asupra lui, l-a privit cu băgare de seamă, apoi s-a întors către oamenii săi și a spus:

— Prea târziu! Mare păcat. Aici zace însuși Mormegil, Marele Căpitan din Nargothrond. După sabie ar fi trebuit să-l recunoaștem, așa cum au făcut orcii.

Căci Sabiei Negre de la miazăzi i se dusesese faima în lung și-n lat, până și în inima codrului.

L-au ridicat cu venerație și l-au purtat până la Ephel Brandir, iar Brandir a ieșit în întâmpinarea lor și s-a minunat de năsălia pe care-l duceau. Dar,

când a dat la o parte acoperământul de pe trup, s-a uitat la chipul lui Túrin, fiul lui Húrin, și o umbră întunecată i-a cuprins inima.

— Vai, oameni cruzi ai lui Haleth! A strigat el. De ce ați împiedicat moartea să-l ia pe omul ăsta? V-ați chinuit să aduceți pâna- aici ultimul blestem al neamului nostru.

Dar pădurenii i-au zis:

— Nicidecum, acesta este Mormegil din Nargothrond, un mare casap de orci și de mult folos ne va fi dacă va trăi. Și, chiar de n-ar fi așa, cum am putea lăsa leșul unui om lovit de durere să zacă de izbeliște?

— Cu adevărat n-ați putea, a consimțit Brandir. Soarta a vrut să fie astfel.

Și l-a luat pe Túrin în casa lui și l-a îngrijit.

Dar, când Túrin a izbutit într-un târziu să alunge întunecimea, venise primăvara; s-a trezit și a văzut soarele luminând mugurii verzi. Și dintr-o dată s-a redeșteptat în el curajul Casei lui Hador și s-a ridicat Túrin în capul oaselor, spunând în sinea lui: „Toate faptele mele și zilele de odinioară mi-au fost întunecate și pline de ticăloșie. Iată că a venit o zi nouă. Aici mă voi statornici în pace și mă voi lepăda și de nume, și de neam. Voi lăsa în urmă sau măcar voi încerca să n-o arunc peste cei pe care îi iubesc”.

Astfel că și-a luat un nume nou, zicându-și Turambar, care în graiul Elfilor Nobili însemna Stăpânul Destinului. Și a trăit el printre pădurenii, fiind iubit de ei, iar el i-a rugat să-i dea uitării numele de odinioară și să-l socotească drept unul dintre ei, născut în Brethil. Numai că schimbându-și numele n-a însemnat și că își schimbase năravul pe de-a-ntregul ori că uitase de vechile lui pășuri împotriva servitorilor lui Morgoth. Când și când, pornea la vânătoare de orci, însoțit de câțiva care gândeau asemenea lui, cu toate că treaba asta nu-i plăcea defel lui Brandir. Căci el dorea să păzească obștea mai curând tăinuind-o și fără zarvă.

— Mormegil nu mai este, spunea el, dar teamă mi-e că seminția lui Turambar să nu stârnească mânia dușmanilor împotriva Codrului Brethil.

Așa că Turambar și-a pus sabia neagră deoparte și nu a mai luat-o cu sine la luptă, mânuind de acum numai arcul și săgeata. Pe orci însă nu-i lăsa nicicum să se apropie de Trecerea peste Teiglin ori de măgura în care zăcea, Gorganul Fecioarei Elfe, și curând orcii s-au învățat să se teamă de acel loc și să-i ocolească. Dar Dorlas i-a spus lui Turambar:

— Ți-ai lepădat numele, tu însă tot Sabia Neagră ai rămas. Oare nu-i adevărat ce se zvonește, cum că Sabia Neagră era fiul lui Húrin din Dor-lómin, Senior al Casei lui Hador?

Turambar i-a răspuns:

— Așa am auzit și eu. Dar nu o spune și altora, te rog mult, ca pe un prieten ce-mi ești.

Capitolul XIV.

CĂLĂTORIA LUI MORWEN ȘI A LUI NIËNOR ÎN NARGOTHROND.

După trecerea Iernii Crunte, în Doriath au sosit vești despre Nargothrond. Le aduseseră câțiva care scăpaseră din atacul asupra fortăreței și reușiseră să supraviețuiască iernii în sălbăticie, iar acum veniseră să caute adăpost la Thingol, iar străjerii de la hotare îi aduseseră în fața regelui. Unii spuneau că toți dușmanii se retrăseseră la miazănoapte, alții că Glauring încă mai sălășluia în sălile lui Felagund; mai erau cei care ziceau că Mormegil fusese răpus; câțiva vorbeau cum că Mormegil fusese vrăjit de Dragon și rămăsese în fortăreață, preschimbat în stană. Dar cu toții spuneau că în Nargothrond se știuse tot timpul că Sabia Neagră nu era altcineva decât Túrin, fiul lui Húrin din Dor-lómin.

Auzind acestea, Morwen și Niënor au fost cuprinse de o spaimă și o durere cumplite. Și a spus Morwen:

— Îndoiala asta este lucrarea lui Morgoth! Oare nu ne e dat să aflăm adevărul și astfel să știm la ce ne putem aștepta mai rău?

Chiar și Thingol dorea să afle mai multe despre soarta Fortăreței Nargothrond și se gândea să trimită într-acolo câteva iscoade, numai că el credea că Túrin fusese ucis ori, dacă nu murise, nimeni nu l-ar mai fi putut salva; și nu voia cu nici un chip să trăiască ceasul în care Morwen ar fi aflat crudul adevăr dincolo de orice îndoială. Astfel că i-a spus:

— Treaba asta e tare primejdioasă, Doamnă din Dor-lómin, trebuie să cumpănim. Îndoiala poate într-adevăr fi lucrarea lui Morgoth, vrând să ne facă să ne pripim.

Dar Morwen, pradă deznădejdi, i-a strigat:

— Pripeală, domnul meu! Dacă fiul meu rătăcește flămând prin codri, dacă zace în lanțuri undeva, dacă leșul lui a rămas neînmormântat, atunci crede-mă că mă voi pripi. N-aș irosi nici o clipă ca să mă duc să-l caut.

— Doamnă din Dor-lómin, a zis Thingol, fiul lui Húrin nu și-ar dori așa ceva. El s-ar gândi că ești mai la adăpost decât în oricare alt meleag de pe acest pământ aici, în grija lui Melian. De dragul lui Húrin și al lui Túrin, nu te voi lăsa să rătăcești pe cine știe ce coclauri în vremurile astea pline de primejdii.

— Pe Túrin nu l-ai împiedicat să dea piept cu primejdia, dar pe mine vrei să mă ții departe de el, a tipat Morwen. În grija lui Melian! Da, o prizonieră a brâului. Multă vreme am pregetat până să pășesc înăuntrul brâului, iar acum mă căiesc.

— Doamnă din Dor-lómin, i-a zis Thingol, dacă astfel ți-e vorba, atunci să știi: brâul este deschis. Liberă ai venit aici, liberă vei sta ori vei pleca.

Melian, care tăcuse în tot acest timp, i-a spus:

— Nu te duce, Morwen. Adevărat ai spus: îndoiala aceasta de la Morgoth vine. Dacă pleci, pleci pentru că așa vrea el.

— Teama de Morgoth nu mă va opri să urmez chemarea neamului meu, a răspuns Morwen. Dar, dacă te temi pentru viața mea, atunci, domnul meu, dă-mi pe câțiva dintre slujitorii Domniei Tale să mă însoțească.

— Ție nu-ți spun ce să faci, i-a răspuns Thingol. Alor mei însă le spun. Îi voi trimite când cred eu de cuviință.

Morwen n-a mai spus nimic; izbucnind în plâns, a plecat din fața regelui. Thingol își simțea inima grea, căci i se părea că Morwen își pierduse mințile și a întrebat-o pe Melian dacă puterile ei n-o puteau împiedica să plece.

— Ca să împiedic răul să intre pot să fac multe, a răspuns ea. Dar nu și împotriva celor care vor să iasă. Asta numai ție îți stă în puteri. Dacă e să fie ținută aici, trebuie s-o ții cu forța. Doar așa o vei face să se răzgândească.

Morwen s-a dus la Niënor și i-a spus:

— Rămâi cu bine, fiică a lui Húrin. Eu plec să-mi caut fiul ori măcar să aflu ce i s-a întâmplat cu adevărat. Aici toți se codesc să facă ceva și-or să se codească până va fi prea târziu. Tu așteaptă-mă, nădăjduiesc să mă întorc curând.

Cuprinsă de teamă și deznădejde, Niënor a încercat s-o oprească, dar Morwen n-a mai scos un cuvânt, s-a întors în camera ei, iar când a venit dimineața a încălecat și dusă a fost.

Thingol dăduse poruncă să nu stea nimeni în calea lui Morwen. Dar de cum a plecat, regele i-a chemat la sine pe cei mai voinici și mai pricepuți dintre străjeri, iar pe Mablung l-a numit căpetenia lor.

— Plecați acum fără zăbavă, le-a zis el, dar să nu știe că o urmăriți. Iar când o ajunge în pustie, de-o fi s-o amenințe ceva, arătați-vă; dacă nu se întoarce cu voi, păziți-o cum puteți mai bine. Însă pe câțiva dintre voi îi voi ruga s-o ia înainte cât pot ei de repede, să afle tot ce se poate afla.

Așa s-a întâmplat că Thingol a trimis mai mulți străjeri decât avusese de gând, iar printre ei se aflau și zece Cavaleri care duceau de dârlogi alți câțiva cai. Au pornit pe urmele lui Morwen care a apucat-o spre miazăzi, străbătând ținutul Region, și astfel a ajuns la malul râului Sirion, mai sus de Heleșteiele Amurgului; acolo s-a oprit ea, căci Sirionul era lat și vijelios, iar Morwen nu știa pe unde s-o apuce. Străjerii au fost nevoiți să se arate, iar Morwen le-a spus:

— Thingol vrea să mă oprească din drum? Ori poate abia acum îmi trimite ajutorul pe care nu voise să ni-l dea?

— Și una, și alta, a răspuns Mablung. Nu vrei să te întorci?

— Nu!

— Înseamnă că va trebui să te ajut, cu toate că o fac împotriva inimii. Aici Sirionul e lat și adânc, nu poate fi trecut înot nici de noi, nici de cai.

— Atunci duceți-mă dincolo, pe unde trec elfii, i-a zis Morwen, altfel voi încerca să-l trec înot.

Și Mablung a dus-o la Heleșteiele Amurgului. Pe acel mal răsăritean, în micile estuare și în desișul de stuf, elfii țineau ascunse și bine păzite bărci, pentru ca solii care-i aduceau lui Thingol vești despre rubedeniile sale din Nargothrond să poată trece dintr-o parte în cealaltă. Acum au așteptat să treacă noaptea luminată de stele și abia în cețurile albicioase dinaintea zorilor au traversat râul. Iar la vremea când soarele apăruse roșu de după Munții Albaștri și vântul dimineții sufla cu putere, împrăștiind ceața, străjerii au urcat malul apusean, lăsând în urmă Brâul lui Melian. Elfi Înalți din Doriath erau străjerii aceștia, cu veșminte cenușii și cu mantii peste cămășile de zale. De pe

ponton, Morwen îi privea cum trec în tăcere pe lângă ea și dintr-odată a scos un țipăt.

— Acela de unde a apărut? A întrebat ea, arătând spre coada companiei. De trei ori câte zece erați când ați venit la mine. Iar acum urcați malul de trei ori câte zece și încă unul!

Atunci s-au întors și ceilalți și cu adevărat au văzut că soarele lumina un cap auriu; căci Niënor era nou-venitul; din pricina vântului, gluga îi căzuse de pe cap. Astfel au descoperit că ea se luase după străjeri și li se alăturase în întuneric, înainte să înceapă traversarea râului. Străjerii s-au înspăimântat, dar mai speriată era Morwen.

— Du-te înapoi, i-a strigat că. Întoarce-te! Îți poruncesc!

Dar Niënor i-a răspuns:

— Dacă soața lui Húrin poate să plece împotriva tuturor sfaturilor pentru că o cheamă glasul sângelui, la fel poate și fiica lui Húrin. Mi-ai dat numele de Bocirea, numai că nu voiesc a jeli de una singură după tată, după frate și după mamă. Voi sunteți tot ce am și vă iubesc mai presus de orice. Și, dacă tu nu te temi, nici eu nu mă tem.

Și cu adevărat pe chipul ei nu se citea nici urmă de teamă. Niënor părea înaltă și puternică; semăna cu cei din Casa lui Hador, înalți la stat, iar cu veșmintele acelea elfești pe care le purta nu se deosebea de străjeri, fiind doar cu puțin mai scundă decât cel mai înalt dintre ei.

— Și-acum ce-ai de gând să faci? A întrebat-o Morwen.

— Să merg încotro vei merge și tu. Ai de ales. Fie mă duci înapoi și mă dai în siguranță în grija lui Melian, căci nu e înțelept să nu-i ascuți sfatul, fie, dacă tu vei apuca-o pe drumul primejdiei, vei ști că te urmez pe același drum.

Adevărul e că Niënor venise până aici în nădejdea că, de teamă pentru viața fiicei ei și din dragoste pentru ea, Morwen se va întoarce, iar Morwen nu știa cum să se împartă.

— Una e să nu dai ascultare unui sfat, a răspuns Morwen. Cu totul alta să nu te supui poruncii pe care ți-o dă mama ta. Du-te înapoi!

— Nu, s-a împotrivit Niënor. De mult nu mai sunt copil. Am și eu vrerea mea și o minte care judecă singură, cu toate că până acum nu a judecat altminteri decât a ta. Merg cu tine. Mai curând în Doriath, ca semn de cinstire pentru cei care-l cârmuiesc, dar, de nu voiești astfel, atunci spre apus. Și, dacă tot vorbim despre cine să meargă mai departe, mai degrabă eu ar trebui să fiu aceea, fiind în deplinătatea puterilor mele.

Privindu-și fiica, Morwen a văzut în ochii ei cenușii încăpățânarea lui Húrin. Mai că i-ar fi dat ascultare, dar nu-și putea înfrânge mândria – ar fi părut, în ciuda vorbelor meșteșugite, că se lasă dusă înapoi de Niënor, ca o femeie bătrână ce a dat în mintea copiilor.

— Îmi voi urma drumul, așa cum am plănuir, i-a răspuns ea. Dacă vrei să vii, vino, dar fără consimțământul meu.

— Așa să fie, a zis Niënor.

Atunci Mablung le-a spus străjerilor:

— E limpede acum că nu din lipsă de curaj, ci din prevedere aduce poporul lui Húrin nenorociri asupra altora! Așa s-a întâmplat și cu Túrin, dar nu și cu strămoșii lui. Cei de-acum sunt toți cu mințile rătăcite, unul mai rău decât celălalt, iar asta nu-mi place defel. Mai tare mă tem de această misie ce ne-a dat-o regele decât de a-l vâna pe Lup. Ce-i de făcut?

Dar Morwen, care urcase și ea pe țărm și se apropiase de ei, a auzit ultimele cuvinte.

— Faceți așa cum v-a rugat regele, le-a spus ea. Căutați să aflați vești despre Nargothrond și despre Túrin. Pentru asta am venit cu toții până aici.

— Ehei, mai e drum lung de străbătut și presărat de primejdii, i-a zis Mablung. Dacă e să mergeți mai departe, trebuie să urcați în șei și să călăriți alături de ceilalți călăreți, fără să vă depărtați nici un pas de ei.

Se luminase bine de ziuă când au pornit mai departe și au ieșit, fără să se grăbească și cu ochii-n patru, din ținutul trestiiilor și al sălciilor pitice, ajungând la poalele pădurilor cenușii, care acopereau mare parte din câmpia de la miazăzi de Nargothrond. Cât a fost ziua de lungă, au mers tot spre apus, fără să vadă în jur altceva decât pustiiciune și fără să audă vreun zgomot; meleagul era tăcut, parcă sub stăpânirea unei spaime mari, așa i s-a părut lui Mablung. Pe același drum apucase și Beren, cu mulți ani înainte, apoi pădurile se umpluseră de ochii ascunși ai vânătorilor, dar acum toți cei care sălășluiseră de-a lungul râului Narog pleaseră și nu se vedea nici un semn că orcii s-ar fi încumetat atât de departe spre miazăzi. În acea noapte și-au așezat tabăra în pădurea cenușie, fără să aprindă vreun foc, nici măcar cât de-o torță.

Următoarele două zile și-au continuat călătoria. În seara celei de-a treia zile de când traversaseră Sirionul, au ajuns în partea cealaltă a câmpiei, de unde nu mai era mult până la malul răsăritean al Narogului. Dintr-odată, pe Mablung l-a cuprins o asemenea tulburare încât a rugat-o pe Morwen să nu meargă mai departe. Dar ea a râs și a spus:

— Din cât mi se pare, în curând vei scăpa de noi și-atunci o să poți răsufla ușurat. Dar până atunci va trebui să ne mai rabzi puțin. Aproape am ajuns, n-o să mă întorc tocmai acum doar pentru că mi-e teamă.

— Sunteți nebune de legat și nesăbuite amândouă, i-a strigat Mablung. Mai mult ne împiedicați decât ne ajutați să aflăm vești. Ascultați bine ce vă spun! Am fost rugați să nu stăm cu voi cu de-a sila, dar am fost rugați și să vă apărăm cum om putea mai bine. În trecătoarea asta nu pot face decât un singur lucru, să vă păzesc. Măine vă voi duce la Amon Ethir, Dealul Iscoadelor, care nu e departe de-aici; acolo veți rămâne sub strajă și nu vă veți mai clinti din loc atâta vreme cât sunt eu căpetenie aici.

Amon Ethir era un gorgan mare cât un deal, care, cu multă vreme în urmă, la porunca lui Felagund, fusese ridicat cu trudă pe câmpia din fața Porților fortăreței sale, la o leghe spre răsărit de Narog. De atunci, crescuseră copaci pe el; golaș rămăsese numai creștetul de unde se putea vedea în toate părțile. Se zăreau drumurile care duceau la marele pod al Nargothrondului și plaiurile împrejmuitoare. La acest deal au ajuns ei târziu dimineața și l-au

urcat dinspre răsărit. Apoi, privind de-acolo, de sus, spre platoul Faroth, cafeniu și golaș dincolo de râu, Mablung a văzut cu ochii lui de elf terasele fortăreței Nargothrond, pe abruptul malului apusean; ca o gaură mică și neagră în zid se deslușeau Porțile lui Felagund. Dar Mablung nu izbutea să prindă nici un zvon și nu zărea nici urmă de Dușman ori de Dragon, în afară de semnele de foc din jurul porților, pe care le pricinuiseră Dragonul când prădase fortăreața. Totul zăcea în nemișcare sub un soare palid.

După cum spusese că o să facă, Mablung le-a poruncit celor zece cavaleri să le țină pe Morwen și pe Niënor în vârful dealului și nu care cumva să se clinească de acolo până nu se întorcea el, decât dacă se ivea vreo primejdie cumplită și, dacă totuși se ivea, atunci Cavalerii trebuiau să le înconjoare pe mamă și fiică și să fugă, cât puteau ei de repede, spre răsărit, spre Doriath, trimițând pe unul dintre ei înainte, ca să dea de veste și să ceară ajutor.

Apoi Mablung i-a luat cu sine pe ceilalți tovarăși de drum și împreună au coborât dealul. Când au ajuns în câmpia apuseană, unde copacii erau rari, s-au împrăștiat și, cu îndrăzneală, dar și cu fereală, fiecare a apucat-o pe alt drum, îndreptându-se spre malul râului Narog. Mablung însuși a luat-o pe drumul din mijloc, ce ducea spre pod. Astfel, a ajuns la capătul lui de pe malul cestălalt și l-a găsit dărâmat; jos, în albia adâncă, râul curgea vijelios, umflat de ploile căzute departe la miazănoapte, înspumat și vuind printre pietrele prăvălite.

Dar Glaurung se afla acolo, zăcând în umbra marelui coridor ce ducea de la Porțile sfărâmate până în inima fortăreței; prinsese demult de veste de venirea iscoadelor, cu toate că puțini ochi din Pământul de Mijloc le-ar fi zărit. Dar căutătura ochilor lui ticăloși era mai ageră decât cea a vulturilor, întrecând-o chiar pe cea departe-văzătoare a elfilor; știa și că unii rămăseseră în urmă, sus, pe creștetul pleșuv al dealului Amon Ethir.

Astfel, pe când Mablung se strecură printre bolovani, cercând să treacă râul dezlănțuit pe pietrele podului năruit, numai ce iese Glaurung, scuipând foc, și se târăște jos în râu. Dintr-odată s-a auzit un sfârâit cumplit și din ape s-au înălțat vâlătuci de neguri. Mablung și ceilalți străjeri care pândeau în apropiere s-au pomenit învăluți într-un abur orbitor și-ntr-o miasmă grețoasă. Cei mai mulți au rupt-o la fugă, mai curând nimerind decât găsind drumul înapoi spre Dealul Iscoadelor. Dar, în timp ce Glaurung trecea râul Narog, Mablung s-a tras deoparte și s-a ascuns sub o stâncă, rămânând pitit acolo, căci socotea că misia lui încă nu se încheiase. Acum știa dincolo de orice îndoială că Glaurung sălășluia în Nargothrond, dar încă nu aflase nimic despre soarta fiului lui Húrin. Inima lui vitează îi dădea ghes să traverseze râul de cum dispărea Glaurung și să cerceteze sălile lui Felagund. Își spunea că făcuse tot ce-i stătea lui în puteri să le apere pe Morwen și Niënor. Fără doar și poate, străjerii vor fi prins de veste că Glaurung se apropia, iar Cavalerii vor fi pornit în galop înapoi spre Doriath.

Așa s-a făcut că Glaurung a trecut pe lângă Mablung – o formă urieșească înconjurată de aburi; înainta cu repeziciune, căci o fi fost el un

vierme mare, dar era și sprinten. Mablung a trecut la rândul său Narogul, pe malul celălalt, nu fără să-și primejduiască viața. De sus, de pe Amon Ethir, străjile l-au văzut pe Dragon ieșind și s-au înspăimântat. N-au mai stat o clipă pe gânduri, ci le-au rugat pe Morwen și pe Niënor să încalece și s-au pregătit să fugă spre răsărit, așa cum le spusese căpetenia lor. Dar, chiar când lăsaseră în urmă clina dealului și porniseră în galop pe câmpie, un vânt rău a împins asupra lor aburii și o miasmă pe care nici un cal n-a putut-o îndura. Orbiți de negură și înnebuniți de groaza ce le-o stârnise duhoarea Dragonului, caii n-au mai fost de stăpânit, încât au rupt-o la fugă care-ncotro. Străjerii n-au mai știut unii de alții, ci se izbeau de copaci sau orbecăiau zadarnic în căutarea tovarășilor lor.

Nechezăturile cailor și strigătele călăreților au ajuns la urechile lui Glaurung și tare i-a plăcut ce auzea.

Unul dintre elfii călăreți, care-ncerca să-și strunească armăsarul în ceață, a văzut-o deodată pe Doamna Morwen trecând pe lângă el, un duh cenușiu pe un cal înnebunit; în clipa următoare a dispărut strigând „Niënor!” și de atunci dusă a fost.

Când groaza aceea oarbă a pus stăpânire pe călăreți, calul lui Niënor, care gonea sălbatic, s-a împiedicat, aruncând-o pe fată din șa. A căzut în iarba moale, așa că nu s-a rănit, dar, ridicându-se în picioare, a văzut că rămăsese singură, pierdută în ceață, fără cal și fără străjeri. Nu s-a înspăimântat câtuși de puțin, ci a cumpănit ce era mai bine de făcut. N-avea nici un rost, și-a zis ea, să se ia după un strigăt sau altul, căci, chiar dacă răsunau peste tot în jurul ei, strigătele păreau să devină tot mai slabe. Mai înțelept era să încerce să se întoarcă la deal. Cu siguranță, acolo avea să vină și Mablung înainte de a se îndrepta spre Doriath, măcar pentru a vedea dacă nu cumva rămăsese cineva în urmă.

Așa că Niënor a pornit în direcția în care simțea că se înalță pământul sub picioarele ei și, cu adevărat, în scurt timp a ajuns la deal, apoi a luat-o încet pe poteca ce ducea dinspre latura răsăriteană spre vârf. Pe măsură ce urca, ceața se subția, iar când a ajuns pe culme, soarele scălda creștetul golaș. Niënor a mai făcut câțiva pași și a privit spre apus. Și chiar acolo, în fața ei, se găsea capul cel mare al lui Glaurung, care tocmai atunci se târâse până sus din partea cealaltă a dealului; înainte ca fata să se dumirească ce se întâmpla, ochii ei au privit în cumplitii ochi ai viermelui, stăpâniți de același spirit ticălos ca ai lui Morgoth, stăpânul lui.

Niënor, a cărei fire îndărătnică nu se pierdea cu una, cu două, s-a împotrivit căutăturii din ochii lui Glaurung, dar dragonul a copleșit-o cu puterea lui.

— Ce cauți aici? A întrebat-o el.

Fără voia ei, fata a răspuns:

— Îl caut pe unul numit Túrin, care a sălășluit aici o vreme. Dar poate a pierit.

— Nu am de unde ști, a zis Glaurung. A fost lăsat aici să le apere pe femei și pe nevolnici, dar, când am venit eu, el i-a părăsit pe toți și a rupt-o la fugă. Un fanfaron și-un fricos fără pereche, așa-mi pare. De ce-l cauți tocmai pe unul de teapa lui?

— Minți, a zis Niënor. Copiii lui Húrin nu-s fricoși, așa să știi. Nu ne temem de tine.

Glaurung a izbucnit într-un râs răutăcios; fiica lui Húrin se dăduse de gol.

— Înseamnă că sunteți nebuni și tu, și fratele tău, a zis el. Iar lăudăroșenia voastră se va pierde în pustiu. Căci eu sunt Glaurung!

Atunci el i-a înlănțuit privirea în privirea sa și voința ei s-a risipit ca fumul. Lui Niënor i s-a părut că soarele pălește și că totul în jur devine nedeslușit; încet, o mare întunecime a pogorât peste ea și în acea întunecime era doar un gol uriaș, Niënor n-a mai știut nimic, n-a mai auzit nimic și nu și-a mai amintit nimic.

Multă vreme a cercetat Mablung încăperile fortăreței Nargothrond înfruntând bezna și duhoarea. Dar nu a mai dat peste nici un suflet viu acolo: nimic nu se mișca printre oase, strigătele lui nu primeau nici un răspuns. În cele din urmă, copleșit de grozăvenia acelui loc și temându-se ca nu cumva Glaurung să se întoarcă, s-a îndreptat înapoi spre porți. Soarele cobora spre asfințit; în spate, Faroth își arunca umbrele negre peste terase și peste râul dezlănțuit din vale, dar în depărtare, sub Amon Ethir, ochii lui Mablung păreau să deslușească forma blestemată a Dragonului. Mai grea și mai primejdioasă a fost acum traversarea Narogului pe malul celălalt, căci pasul nu-i era doar grăbit, ci și nesigur din pricina fricii. Abia a apucat Mablung să pună piciorul pe malul răsăritean și să se furișeze la adăpostul stâncii, că Glaurung ajunsese pe buza râpei. Doar că acum se mișca leneș și parcă furișat; focurile din el mocneau; își irosise multă putere, iar acum nu dorea decât să se odihnească și să doarmă în întuneric. Așa că și-a târât trupul prin apă și apoi în sus, spre porți, ca un șarpe uriaș, cenușiu, mânjind pământul cu scursura lipicioasă a pântecului său.

Dar, înainte să dispară dincolo de porți, și-a întors privirea spre răsărit și din el a răsunat hohotul de râs al lui Morgoth, abia auzit, dar cumplit, un ecou al răutății venit din îndepărtatele abisuri negre. Hohotului i-a urmat vocea sa rece și coborâtă:

— Te-ai pitit ca un șoarece sub mal, Mablung slăvitule! Prost te-ai priceput să îndeplinești misiile ce ți le-a dat Thingol. Grăbește-te să ajungi pe deal ca să vezi ce s-a ales din ceea ce ți s-a dat în grijă.

Și cu aceasta Glaurung s-a furișat în bârlogul lui, soarele a asfințit și inserarea cenușie a coborât rece peste pământ. Mablung însă a rupt-o la fugă spre Amon Ethir, iar când a început să urce poteca, stelele prinseseră să scapere la răsărit. În lumina lor a zărit el o siluetă întunecată, stând în picioare nemișcată, parcă cioplită în piatră. Astfel stătea Niënor, fără să audă ce-i spunea el și fără să-i adreseze vreo vorbă. Dar, când el a luat-o de mână, ea a

tresărit și s-a lăsat dusă de acolo; cât o ținea el de mână, ea îl urma, când îi dădea drumul, ea se oprea locului.

Amărăciunea și nedumerirea l-au copleșit pe Mablung; nu avea de ales – trebuia s-o ducă pe Niënor pe lungul drum răsăritean, fără ca nimeni dintre ai săi să-l însoțească ori să-l ajute. Parcă erau somnambuli, așa mergeau amândoi, și astfel au ajuns pe câmpia cufundată în noapte. Iar când a venit dimineața, Niënor s-a împiedicat, a căzut și acolo a rămas, nemișcată, iar Mablung s-a așezat lângă ea, cuprins de disperare.

— Nu zadarnic m-am temut eu de misia asta, a murmurat el ca pentru sine. Dar, după cum mi se pare, va fi și ultima. Alături de nefericita asta de odraslă de om voi pieri și eu în pustietate, iar numele îmi va ajunge de batjocură în Doriath – de va ajunge până acolo vreo veste despre soarta noastră. Fără doar și poate, toți ceilalți au fost răpuși, numai ea a fost cruțată, dar nu din milă.

Astfel au fost ei găsiți de trei dintre străjerii care fugiseră de pe malul râului Narog când ieșise Glaurung din bârlogul lui. Rătăciseră vreme îndelungată, dar după ce se risipise ceața se întorseseră pe deal, unde nu mai găsiseră pe nimeni, drept care nu le mai rămăsese decât să caute drumul înapoi spre casă. În sufletul lui Mablung s-a retrezit speranța; au pornit cu toții, apucând-o mai întâi spre miazănoapte, apoi spre răsărit, căci spre miazăzi nu era nici un drum care să-i ducă până în Doriath, iar de când văzuse fortăreața Nargothrond nimeni nu mai putea folosi podul plutitor ca să pătrundă în Regatul Ascuns, ci numai ca să iasă.

Tare încet înaintau, ca și când ar fi dus cu ei un copil sleit de puteri. Dar, pe măsură ce se depărtau de Nargothrond și se apropiau de Doriath, Niënor își recăpăta puterile – mergea ore întregi, ascultătoare, dusă de mână. Numai că ochii ei larg deschiși nu vedeau nimic, urechile ei nu auzeau nici un cuvânt, buzele ei nu rosteau nici o vorbă.

După multe zile de mers, au ajuns într-un târziu la hotarul apusean al Doriathului, undeva la miazăzi de Teiglin; se gândiseră să treacă de împrejurimile micului regat al lui Thingol dincolo de Sirion și astfel să ajungă la podul păzit, aflat în apropiere de locul de vărsare a râului Esgalduin. Acolo s-au oprit o vreme; au întins-o pe Niënor pe un pat de iarbă, iar ea a închis ochii, lucru pe care nu-l făcuse până atunci; părea că se cufundase în somn. Elfii s-au așezat și ei să se odihnească; erau atât de osteniți, încât au uitat să pună o strajă. Deodată, au fost atacați de o ceată de vânători orci, una din multele care cutreierau în cele vremuri hotarele și îndrăzneau chiar să se apropie de împrejurimile Doriathului. În toiul încăierării care a urmat, Niënor a sărit brusc în picioare din culcușul ei de iarbă, ca unul trezit din somn de o alarmă în miez de noapte și cu un strigăt s-a repezit în pădure. Zărind-o, orcii s-au luat după ea, iar elfii după orci. Dar cu Niënor se petrecuse la fel de neașteptat o schimbare, căci acum era mai iute de picior decât toți, fugind ca o căprioară printre copaci, cu părul fluturându-i în vânt, atât de repede gonea. Mablung și tovarășii săi i-au ajuns pe orci și i-au răpus până la ultimul, după care au

pornit din nou pe urmele lui Niënor. Dar pe Niënor parcă o înghițise pământul; n-au mai dat de ea, nici măcar de vreo urmă a ei, cu toate că au căutat-o zile întregi.

Până la urmă, Mablung a trebuit să se întoarcă în Doriath, gărbovit de amărăciune și rușine.

— Stăpâne, alege-ți o altă căpetenie pentru vânători, i-a spus el regelui. Eu m-am făcut de răs.

Dar Melian i-a spus:

— Nu ai dreptate, Mablung. Ai făcut tot ce ți-a stat în puteri, nici un alt slujitor al regelui n-ar fi izbutit mai mult. Din nefericire, ai fost nevoit să înfrunți o putere mult prea mare pentru tine, prea mare pentru toți cei care sălășluiesc în Pământul de Mijloc.

— Te-am trimis să afli vești și ai aflat, a zis și Thingol. Nu este vina ta că aceia pentru care veștile aveau cea mai mare însemnătate nu le mai pot auzi. Cu adevărat dureros este acest sfârșit pentru neamul lui Húrin, dar nu tu ești cel vinovat.

Ca și când n-ar fi fost de ajuns că Niënor se pierduse în sălbăticie cu mințile rătăcite, Morwen dispăruse și ea. Nici atunci și nici mai târziu, despre soarta ei nu s-a mai aflat nimic sigur în Doriath ori în Dor-lómin. Dar Mablung nu-și găsea liniștea, astfel că, însoțit de câțiva dintre tovarășii săi, a plecat în sălbăticie și timp de trei ani a bătut hotarele în lung și-n lat, de la Ered Wethrin până la gurile Sirionului, căutând urme sau vești despre cele care se pierduseră.

Capitolul XV.

NIËNOR ÎN BRETHIL.

Cât despre Niënor, ea a fugit și a tot fugit prin pădure, auzind în spate strigătele urmăritorilor; în timp ce fugea, și-a sfâșiat veșmintele, unul câte unul, până când a rămas goală; o zi întreagă a fugit, ca o sălbăticiune vânată care-și dă duhul de oboseală, dar nu îndrăznește să se oprească să-și tragă sufletul. Dintr-odată, la apusul soarelui, nebunia a părăsit-o pe Niënor. S-a oprit preț de o clipă, buimacă parcă, apoi, cuprinsă de o sfârșeală soră cu moartea, s-a prăbușit ca răpusă într-un desiş de ferigi. Și-acolo, printre ferigile bătrâne și lăstarele fragede ale primăverii, a rămas ea adâncită într-un somn greu, fără să mai știe de nimic.

S-a trezit a doua zi dimineată, bucuroasă de lumina din jur, asemenea unei ființe care deschide pentru prima oară ochii asupra lumii; totul în jurul ei i se părea necunoscut și ciudat, nu știa numele lucrurilor pe care le vedea. Căci în urma ei nu era altceva decât o întunecime goală, prin care nu răzbăteau nici o amintire despre ceea ce cunoscuse vreodată, nici un ecou al vreunui cuvânt.

Nu-și amintea decât de umbra fricii, din care pricină era mereu cu ochii la pândă și căuta tot timpul locuri unde să se ascundă; se cățara în copaci, se furișa în tufărișuri, la fel de iute ca o veveriță sau o vulpe, ori de câte ori auzea vreun zgomot sau o înspăimânta vreo umbră, iar din ascunziș pândea multă vreme printre frunze înainte să iasă la lumină.

Astfel și-a continuat ea drumul, tot înainte, până ce a ajuns la râul Teiglin, unde și-a stâmpărat setea; dar hrană nu găsea și nu știa nici cum să și-o găsească; foamea o chinuia, la fel și frigul. Și cum copacii de pe malul celălalt păreau mai deși, mai umbroși (așa și erau, aflându-se la poalele Codrului Brethil), ea a trecut râul într-acolo și a ajuns la un dâmb verde, unde s-a lăsat să cadă, sfârșită de puteri; i se părea că întunecimea aceea o ajungea din urmă și soarele însuși se înnegura.

În fapt, o furtună cumplită se apropia dinspre miazăzi, grea de fulgere și ploaie groasă. Niënor a rămas pe dâmbul acela, chircindu-se de groază de câte ori bubuia tunetul, iar ploaia îi biciuia goliciunea; ea privea fără să scoată un sunet, ca o sălbăticiune prinsă în capcană.

Întâmplarea a făcut ca, tocmai la acel ceas, niște Pădureni din Brethil să se întoarcă de la vânătoare de orci, traversând în grabă Trecerea peste Teiglin și îndreptându-se spre un adăpost aflat în apropiere; un trăsnet a luminat dintr-odată cerul, învăluind Haudh-en-Elleth într-o flamă albă. Turambar, care se afla în fruntea cetei, s-a dat înapoi cutremurat și și-a acoperit ochii; i se năzărise că văzuse duhul unei fecioare răpuse, zăcând pe mormântul lui Finduilas.

Dar unul dintre oameni s-a repezit spre gorgan și l-a strigat pe Turambar:

— Aici, stăpâne! O femeie tânără zace aici, e încă în viață!

Turambar s-a apropiat și a luat-o în brațe; apa șiroia din părul ei; fata a închis ochii, un fior a părut s-o scutură, apoi a rămas nemișcată. Mirat de goliciunea ei, Turambar a învelit-o în mantia lui și a dus-o la adăpostul din pădure al vânătorilor. Acolo au făcut focul și au acoperit-o pe fată cu pături, iar ea a deschis ochii și i-a privit; când l-a văzut pe Turambar, fața i s-a luminat; a întins o mână spre el, căci i se părea că în sfârșit găsisese ceva ce căutase în întunecime, și s-a simțit cuprinsă de o mare liniște. Turambar i-a luat mâna într-ale sale, a zâmbit și i-a spus:

— Ei bine, domniță, n-ai vrea acum să ne spui care ți-e numele, din ce neam te tragi și ce nenorocire s-a abătut asupra ta?

Ea a clătinat din cap și nu a spus nimic, ci a început să plângă; așa că n-au mai iscodit-o, ci au lăsat-o să mănânce hulpav tot ceea ce i-au pus dinainte. După ce a isprăvit de mâncat, fata a oftat și l-a luat din nou pe Turambar de mână, iar el i-a spus:

— Cu noi n-ai de ce te teme. Odihnește-te în noaptea asta, iar mâine te vom duce la sălașurile noastre, sus, în pădure. Dar am vrea să-ți aflăm numele și neamul din care te tragi, ca să-i putem găsi pe-ai tăi și să le dăm de știre despre tine.

Nici de data asta n-a răspuns, ci s-a pornit pe plâns.

— Nu te necăji! I-a zis Turambar. O fi prea tristă povestea că să ne-o spui acum. Până una-alta, îți dau eu un nume, îți voi spune Níniel, Fecioara Lacrimilor.

Auzind numele acesta, ea și-a ridicat privirile, a clătinat din cap, dar a zis:

— Níniel.

Era primul cuvânt pe care îl rostea după întunecime și de atunci așa s-a numit ea printre Pădurenii.

A doua zi dimineată, au dus-o pe Níniel spre Ephel Brandir, pe drumul care urca abrupt, până ce au ajuns la un loc unde trebuiau să traverseze apele vijelioase ale pârauului Celebros. Un pod de lemn fusese construit acolo, iar sub el pâraul trecea peste un prag de stâncă, mâncat de ape, și cădea pe multe trepte înspumate, într-o copaie de piatră, aflată departe jos; văzduhul era plin de stropi, de-ai fi zis că ploua tot timpul. În capul cascadei se întindea o pajiște verde, înconjurată de mesteceni, dar de partea cealaltă a podului se deschidea o priveliște largă spre ravenele Teiglinului, la vreo două mile depărtare. Acolo aerul era mereu răcoros, tocmai bun ca drumeții să se oprească vara pentru a se odihni și a bea din apa rece. Dimrost, Scara Ploioasă, astfel se numea cascada, dar din ziua aceea avea să fie numită Nen Girith, Apa Tremurătoare, pentru că Turambar și oamenii săi s-au oprit acolo, dar Níniel, de cum a ajuns, s-a înfiorat dintr-odată și a început să tremure, iar ei nu au putut nici s-o încălzească și nici s-o liniștească. Astfel, au luat-o repede din loc și, încă înainte de a ajunge la Ephel Brandir, Níniel aiura, cuprinsă de fierbințeală.

Multă vreme a zăcut ea bolnavă. Brandir și-a folosit toată știința ca s-o tămăduiască, iar soațele Pădurenilor au stat de veghe la căpătâiul ei zi și noapte. Dar numai când se așeza Turambar lângă ea fata își găsea liniștea ori dormea fără să mai geamă; cât a durat fierbințeala, cu toate că adesea era tulburată, fata n-a murmurat o vorbă în niciuna din limbile oamenilor ori ale elfilor. Iar după ce s-a întremat încetul cu încetul, s-a trezit și a început din nou să mănânce, femeile din Brethil au trebuit s-o învețe că pe un copil să cuvânte, vorbă de vorbă. Dar Níniel deprindea iute graiul, tare-i plăcea, ca și când redescoperea comori mari și mici pe care le crezuse pierdute, iar când, în sfârșit, învățase destul cât să poată vorbi cu prietenii ei, ea întreba:

— Care e numele lucrului ăstuia? Căci l-am rătăcit în întunecimea mea.

Începând ea să umble iarăși pe afară, se ducea acasă la Brandir. Voia să afle numele tuturor vietăților, iar el le știa pe cele mai multe și se preumblau împreună prin grădini și poieni.

Astfel a ajuns Brandir să prindă drag de ea; după ce s-a întremat deplin, Níniel îi dădea brațul ca el să se sprijine în șontăcăială lui și-l numea fratele ei. Însă inima și-o dăruise lui Turambar și numai când îl vedea pe el venind zâmbea și ea, iar numai când vorbea el vesel izbucnea și ea în râs.

Într-una din serile toamnei aceleia aurite, ședeau ei împreună, iar soarele scălda în lumină coasta dealului și casele din Hphel Brandir și peste tot era o liniște adâncă. Atunci Níniel i-a zis lui Turambar:

— Am întrebat de numele tuturor lucrurilor, numai de numele tău n-am întrebat. Cum ți se spune ție?

— Turambar, a răspuns el.

Ea a tăcut, parcă ascultând un ecou, apoi a spus:

— Și ce înseamnă asta ori este doar numele tău?

— Înseamnă Stăpânul Umbrei Întunecate. Pentru că, Níniel, și eu am avut parte de întunecime, în care am pierdut lucruri dragi mie, dar acum socotesc că am trecut peste asta.

— Și ai fugit și tu de întunecimea ta, până ce-ai ajuns în pădurile astea frumoase? Și când ai scăpat de ea, Turambar?

— Așa e, a răspuns el, am fugit timp de mulți ani. Și am scăpat când ai scăpat și tu. Era întuneric când ai apărut tu, Níniel, dar de atunci a fost numai lumină. Și e ca și când ceea ce am căutat îndelung și în van în sfârșit a ajuns la mine.

Iar când s-a îndreptat spre casa lui, în înserare, Turambar și-a spus în sinea lui: „Haudh-en-Klleth! Din gorganul verde a apărut ea. E acesta un semn, oare cum să-l citesc?”

Anul acela auriu s-a stins încet-încet într-o iarnă blândă, după care a venit un alt an luminos. În Hrethil domnea pacea, Pădurenii stăteau liniștiți la gospodăriile lor, nu hălăduiau pe alte meleaguri, cât despre vești din ținuturile învecinate, nu primeau. La acea vreme, în miazăzi, orcii se aflau sub puterea întunecată a lui Glaurung ori erau trimiși să iscodească hotarele Doriathului; ocolind Trecerea peste Teiglin, se îndreptau spre apus, departe de râu.

Tămăduită pe deplin, Níniel se făcuse frumoasă și prinsese din nou puteri. Turambar n-a mai stat pe gânduri, și a cerut-o de soție. Tare s-a bucurat Níniel, dar când Brandir a auzit această veste, inima i s-a încrâncenat.

— Nu te pripi! I-a spus el lui Níniel. Nu mi-o lua în nume de rău dacă te sfătuiesc să mai aștepți.

— Nimic din ce faci tu nu-i făcut cu gând rău, i-a răspuns ea. Atunci de ce mă sfătuiești astfel, înțeleptul meu frate?

— Frate înțelept? S-a mirat el. Frate neputincios mai degrabă, neiubit și fără vino-ncoace. N-aș ști să-ți spun de ce. Dar asupra omului ăstuia adastă o umbră de care mă tem.

— O umbră a fost, a zis Níniel, așa mi-a spus el. Dar a scăpat de ea, cum am scăpat și eu. Oare nu merită el iubirea? Chiar dacă acum stă la casa lui, în liniște și pace, n-a fost el oare cel mai mare căpitan din fața căruia fugeau toți dușmanii noștri?

— Cine ți-a spus asta?

— Dorlas. N-a spus adevărul?

— Ba da, a zis Brandir, fără să-i placă ce auzise, deoarece Dorlas era căpetenia celor care doreau să pornească război împotriva orcilor. Totuși, căuta pricini s-o oprească pe Níniel să se mărite, astfel că i-a spus adevărul, dar nu pe de-a-ntregul: Căci el a fost Căpitanul din Nargothrond, iar înainte de asta a venit de la miazăzi și a fost (din ce se zice) fiul lui Húrin din Dor-lómin, din Casa războinică a lui Hador. Văzând înnegurarea ce se așternuse peste chipul fetei, dar neînțelegându-i tâlcul, Brandir a adăugat: Așa e, Níniel, că bine gândești: mai devreme sau mai târziu, unul ca el va pleca din nou la război,

poate departe de meleagul ăsta. Și de-o fi să se întâmple astfel, câtă vreme vei îndura singurătatea? Fii cu băgare de seamă, căci presimt că, dacă Turambar se va duce din nou la bătălie, nu el va izbândi, ci Umbra.

— Greu îmi va veni să îndur, a răspuns ea, dar nu-mi va fi mai ușor nemăritată decât măritată. Iar o nevastă poate că mai curând îl va înfrâna și va ține Umbra la depărtare.

Cu toate acestea, vorbele lui Brandir au tulburat-o, astfel că l-a rugat pe Turambar să mai aibă răbdare. S-a mirat Turambar și s-a mâhnit, apoi a aflat de la Níniel că Brandir o sfătuisese să aștepte și nu i-a plăcut defel.

Și a venit următoarea primăvară, iar atunci i-a spus lui Níniel:

— Timpul trece. Am așteptat până acum, nu vreau să mai aștept. Fă așa cum te îndeamnă inima, prea dragă Níniel, dar ascultă-mă bine: am de ales între a mă întoarce la război, în sălbăticie, și a mă însura cu tine și a nu mai merge niciodată la luptă, decât pentru a te apăra pe tine, de-o fi să se abată vreun rău asupra casei noastre.

S-a bucurat din nou Níniel de vorbele astea și a primit pe dată, iar la mijlocul verii au făcut nunta, ospăț mare au pregătit pădurenii și le-au dăruit o casă frumoasă pe care o construiseră anume pentru ei, sus pe Amon Obel. Acolo au trăit ei fericiți. Numai Brandir era tulburat, iar umbra ce i se lăsase peste inimă se adâncise și mai mult.

CAPITOLUL XVI.

VENIREA LUI GLAURUNG.

Puterea și răutatea lui Glaurung sporeau; creatura se îngroșa la trup, îi strângea pe orci în jurul său și cârmuia ca un rege-dragon, iar întregul ținut care fusese odată regatul Nargothrond se afla sub stăpânirea lui. Dar, înainte să se sfârșească anul, al treilea de când Turambar trăia printre pădurenii, Glaurung a pornit atacul împotriva meleagului lor, în care, de o vreme încoace, domniseră liniștea și pacea; și asta pentru că și Glaurung, și stăpânul său știau prea bine că în Brethil încă sălășluia o obște de oameni liberi, singurii care mai rămăseseră din cele Trei Case și care se împotriveau puterii de la miazănoapte, iar ei nu puteau răbda acest lucru, căci gândul lui Morgoth era acela de a supune întregul Beleriand și de a-i scotoci fiecă cotlon, pentru ca nimeni să nu rămână în viață fără a-i fi lui sclav. Astfel că, dacă Glaurung a ghicit unde se ascundea Túrin sau dacă (așa cum spun unii) la acea vreme Túrin scăpase de ochiul Răului care-l urmărea, are prea puțină însemnătate. Căci, în cele din urmă, sfaturile lui Brandir trebuiau să se dovedească zadarnice, iar Turambar nu avea de ales, decât fie să stea fără să facă nimic, până când va fi fost descoperit și va fi fost vânat ca un șobolan, fie să plece la luptă și astfel să se arate dușmanului.

Dar, când în Ephel Brandir au ajuns primele vești despre venirea orcilor, Turambar nu s-a dus să lupte, ci a ascultat de rugile lui Níniel, care îi spunea:

— Gospodăriile noastre încă nu sunt atacate, cum ziceai tu. Se mai zice că orcii nu-s mulți. Iar Dorlas mi-a spus că, înainte să fi venit tu, asemenea atacuri se întâmplau adesea, dar pădurenii le țineau piept.

Numai că de data asta Pădurenii au fost înfrânți, pentru că orciiăștia erau de-un soi tare rău, fioroși, vicleni și veniseră cu gândul limpede de-a invada Codrul Brethil, nu doar de a-i da ocol pe la margini, cum făceau alte dăți, mânați de treburile lor sau când vânau în cete mari. Acum Dorlas și oamenii săi au fost puși pe fugă și au pierdut mulți dintr-ai lor, iar orcii au trecut râul Teiglin și au pătruns adânc în codru. Dorlas a venit la Turambar, i-a arătat rănilor cu care se alesese și i-a spus:

— Vezi, stăpâne, acum chiar că suntem la restrîște mare, iar pacea a fost doar o amăgire, întocmai așa cum am presimțit eu. Nu ne-ai zis odată să te socotim unul de-ai noștri, și nu un străin? Primejdia asta nu te amenință și pe tine? Căci gospodăriile noastre nu vor rămâne nedescoperite dacă orcii vor mai înainta pe meleagul nostru.

Așa că Turambar s-a ridicat, și-a luat din nou sabia, pe Gurthang, și a plecat la bătlie; și aflând pădurenii despre aceasta, au prins curaj și s-au strâns în jurul lui, până au alcătuit o armie de multe sute. Au pornit vânătoarea în codru și i-au răpus pe toți orcii care se furișaseră acolo, spânzurându-i de copaci, lângă Trecerea peste Teiglin. Și, când o nouă oștire i-a atacat, ei au împresurat-o, iar când orcii s-au trezit înconjurați de atâția Pădureni și s-au pomenit față în față cu Sabia Neagră, care se întorsese, au ieșit din ascunzători și atunci au fost măcelăriți unul după altul. După care pădurenii au înălțat ruguri mari pe care au ars mormanele de leșuri ale soldaților lui Morgoth; fumul răzbunării lor s-a înălțat negru spre înaltul cerului, iar vântul l-a purtat spre apus. Câțiva dintre orci tot au scăpat și s-au întors în Nargothrond, ducând aceste vești.

S-a infuriat peste poate Glaurung auzind veștile, dar o vreme nu s-a clintit din loc, ci a stat și a cugetat la cele auzite. Astfel a trecut iarna, în pace, iar oamenii spuneau:

— Măreață este Sabia Neagră din Brethil, căci toți dușmanii noștri au fost răpuși.

Níniel era mulțumită și îi plăcea că Turambar al ei era atât de vestit; numai el stătea adâncit în gânduri și-n sinea lui își spunea: „Zarurile au fost aruncate. Acum urmează încercarea în care fie îmi dovedesc renumele, fie dau greș cu totul. Nu voi mai fugi. Voi fi Turambar și prin propria-mi voință și vitejie îmi voi învinge soarta ori voi cădea. Fie că ajung pe scut, fie sub scut, pe Glaurung tot îl voi răpune”.

Fără să-și poată alunga neliniștea, Turambar a trimis drept iscoade câțiva oameni dintre cei mai curajoși, căci, cu toate că nimeni nu vorbise despre acest lucru, el porunca în dreapta și-n stînga după cum socotea că-i mai bine, ca și când el ar fi fost stăpân în Brethil și nimeni nu-i mai dădea ascultare lui Brandir.

Primăvara a venit plină de speranță, oamenii munceau și cântau. Dar în acea primăvară Níniel a rămas grea; chipul îi era palid și tras, iar fericirea îi dispăruse. Curând au început să se audă zvonuri ciudate, aduse de oamenii care trecuseră dincolo de Teiglin, cum că în depărtări se vedeau focuri în

pădurile de pe câmpia dinspre Nargothrond, iar Pădurenii se-ntrebau ce semn putea fi acesta.

N-a trecut mult și alte vești au ajuns la urechile lor, anume că focurile se întindeau spre miazănoapte, iar cel care le stârnea era însuși Glaurung. Căci el părăsise fortăreața Nargothrond și iarăși băntuia meleagurile cu treburi numai de el știute. Cei mai nesocotiți și mai încrezători dintre oameni spuneau:

— Oastea lui a fost distrusă și-acum i-a venit mintea la cap și se-ntoarce de unde a venit.

Iar alții ziceau:

— Să nădăjduim că va trece de noi și ne va lăsa în pace.

Dar Turambar nu nutrea asemenea speranțe, el știa că Glaurung venea să-i caute. Astfel că, deși își ferea gândurile de Níniel, cumpănea zi și noapte ce să facă și cum să dreagă; iar primăvara a trecut și a venit vara.

Într-o bună zi, doi oameni s-au întors în Ephel Brandir aproape morți de spaimă, căci îl văzuseră cu ochii lor pe Viermele cel Mare. Și i-au spus lui Turambar:

— Stăpâne, nu-ncape nici o îndoială că se apropie de Teiglin, nu ne ocolește. L-am văzut întins în mijlocul unui pârjol mare; copacii fumegau peste tot în jurul lui. Duhoarea ce iese din trupul lui este greu de îndurat. Și brazda ticăloasă pe care-a târșit-o atâtea leghe lungi de la Nargothrond ni s-a părut că nu se abate nici măcar de-un pas, ci țintește drept spre noi. Ce-i de făcut?

— Prea puțin, a răspuns Turambar, dar chiar și la puținul acesta am cumpănit. Veștile pe care mi le-ați dat mai curând mă umplu de speranță decât de teamă; dacă el cu adevărat înaintează drept, așa cum spuneți voi, și nu se abate, atunci m-am și gândit la ceva demn de cei cu inima vitează.

Oamenii au rămas pe gânduri, căci mai mult n-a vrut să le spună; cu toate acestea, văzându-l că nu se pierde cu firea, parcă au prins și ei mai mult curaj.

Astfel arăta albia Teiglinului: râul cobora din Ered Wethrin, la fel de tumultuos ca și Narog, dar la început între maluri joase, până după trecere, strângându-și puterea din apele altor râuri, ca să poată sfredeli pe la poalele podișului pe care se întindea Codrul Brethil. După care curgea prin defileuri adânci, ai căror pereți înalți erau ca niște ziduri de stâncă; la picioarele lor însă, albia era sugrumată, încât apele curgeau vijelioase și urlând. O strâmtoare din aceasta, nu cea mai adâncă, dar cea mai îngustă, se afla acum tocmai în calea lui Glaurung, la miazănoapte de locul unde Celebros se vărsa în Teiglin. Astfel că Turambar a trimis trei bărbați viteji să urmărească de pe buza strâmtoarii toate mișcările Dragonului; el însuși avea să se îndrepte spre Nen Girith, cascada cea înaltă; acolo veștile puteau să ajungă la el iute, iar el putea să vadă până departe.

Dar, înainte de a porni, i-a strâns pe Pădurenii din Ephel Brandir și le-a vorbit, spunându-le:

— Oameni din Brethil, o primejdie de moarte s-a abătut asupra noastră, căreia numai o vitejie fără seamăn îi poate ține piept. Câți suntem la număr are

prea puțină însemnătate; arma noastră trebuie să fie violența și să avem nădejde în noroc. Dacă am porni împotriva Dragonului cu toate forțele noastre, ca și când am înfrunța o oștire de orci, n-am face decât să ne aruncăm cu toții în brațele morții, lăsându-ne soațele și rubedeniile fără apărare. Așa că eu vă spun să rămâneți aici și să vă pregătiți să fugiți. Căci, de-o fi să vină Glaurung, atunci va trebui să părăsiți acest loc și să vă risipiți care unde vede cu ochii; astfel unii dintre voi vor izbuti să scape cu viață. N-am nici o îndoială că, de va putea, el îl va face una cu pământul, răpunând tot ce mișcă, dar nu va rămâne aici. În Nargothrond se află comoara lui, acolo sunt încăperile cele adânci în care zace și-n care crește el fără teamă.

Oamenii l-au ascultat abătuți, cuprinși de mare deznădejde, pentru că aveau încredere în Turambar și se așteptaseră să audă de la el vorbe dătătoare de mai multă speranță. Dar el le-a mai spus:

— Țasta e răul cel mai mare care se poate întâmpla. Dar, dacă planul meu se dovedește bun și norocul e de partea mea, nu se va ajunge aici. Căci eu unul nu cred că Dragonul e de neînvins, cu toate că puterea și răutatea lui sporesc odată cu trecerea anilor. Îl cunosc într-o oarecare măsură. Puterea i se trage mai curând din spiritul ticălos ce sălășluiește în el decât din forța trupului, oricât de mare i-ar fi acesta. O să vă zic o poveste pe care și eu am auzit-o de la cei care au luptat în anul bătăliei Nirnaeth, când eu și cei mai mulți care mă ascultați acum eram copii. Pe acea câmpie, gnomii i-au ținut piept, iar Azaghal din Belegost l-a străpuns atât de adânc încât dragonul a fugit înapoi în Angband. Dar aici am un ghimpe mult mai ascuțit și mai lung decât pumnul lui Azaghal.

Turambar a scos sabia Gurthang din teacă și a străpuns cu ea văzduhul de deasupra capului, iar celor care-l priveau li s-a părut că văd o limbă de foc țâșnind din mâna lui Turambar, spre înaltul cerului. Și atunci au strigat ei:

— Ghimpele Negru din Brethil!

— Ghimpele Negru din Brethil, a spus și Turambar. Ar face bine să se teamă de el. Căci să știți de la mine: astfel este ursita Dragonului ăstuia (și, din ce se zice, a prăsiilor sale), încât, oricât de falnică i-ar fi platoșa de solzi comoși, mai tari ca fierul, sub ea pânțelele tot de șarpe îi este. Prin urmare, oameni din Brethil, plec acum să caut, cum oi ști și oi putea, pânțelele lui Glaurung. Cine vrea să vină cu mine? Mi-s de ajuns câțiva cu braț vânos și inimi viteze.

Atunci Dorlas a ieșit în față și a spus:

— Merg cu tine, stăpâne, căci mai bine înaintez decât să aștept să vină dușmanul la mine.

Ceilalți însă nu s-au grăbit să răspundă chemării, prea mare fiindu-le spaima de Glaurung, iar povestea iscoadelor care-l zăriseră trecuse din gură în gură și sporise în grozăvenie.

— Ascultați, oameni din Brethil, a strigat Dorlas, se vedește acum că toate sfaturile lui Brandir nu-s de nici un folos în fața răului din vremea

noastră. Nu avem cum scăpa ascunzându-ne. Oare niciunul dintre voi nu vrea să ia locul fiului lui Handir pentru a nu face de râs Casa lui Haleth?

Vorbe de ocară erau acestea, îndreptate împotriva lui Brandir, care cu adevărat ședea în jilțul mai-marelui sfatului, dar nimeni nu lua seama la el și tare s-a încrâncenat inima sa auzindu-le; mai cu seamă că Turambar nu l-a muștrat pe Dorlas pentru ele. Unul dintre bărbați s-a ridicat totuși în picioare, Hunthor era acesta, rubedenia lui Brandir, spunând:

— Rău faci, Dorlas, când batjocorești cu astfel de vorbe pe stăpânul tău, ale cărui mădulare din pricina sorții nefericite nu pot să dea ascultare vrerii inimii sale. Ferește-te ca nu cumva tu însuși să te dovedești altfel decât ți-e zisa! Și cum poți spune că sfaturile sale au fost în zadar, când niciodată nu le-am urmat? Tu însuși, vasalul său juruit, le-ai nesocotit. Vă spun că Glaurung vine la noi acum, așa cum s-a dus și-n Nargothrond, din pricină că faptele noastre ne-au trădat, iar Brandir tocmai de asta s-a temut. Dar, dacă năpasta s-a abătut asupra noastră, cu voia ta, fiu al lui Handir, mă voi duce în numele Casei lui Haleth.

— Trei mi-s de-ajuns! A spus Turambar. Pe voi doi vă iau cu mine. Dar, stăpâne, eu unul nu te disprețuiesc. Înțelege! Trebuie să ne grăbim, treaba ce-o avem de îndeplinit cere mădulare vânjoase. Socot că locul ți-e alături de obștea ta. Ești înțelept și știi să tămăduiești; mă tem că în puțină vreme va fi trebuință de înțelepciune și putere de tămăduire.

Frumoase vorbe, dar care n-au făcut decât să-l amărască și mai mult pe Brandir, care i-a spus lui Hunthor:

— Te du, atunci, însă fără învoirea mea. Căci asupra omului ăstuia adastă o umbră care te va duce spre rău.

Turambar nu mai avea vreme de pierdut, dar când s-a dus la Níniel să-și ia rămas-bun, ea s-a agățat de el, plângând îndurerată.

— Nu pleca, Turambar, ascultă-mi ruga! Nu te înfrunta cu Umbra de care ai fugit! Nu, nu, mai bine fugi și ia-mă cu tine, cât mai departe!

— Níniel, draga mea dragă, a răspuns el, nu mai putem fugi tu și cu mine. Suntem împrejmuiți în țara asta. Și, chiar dacă aș pleca și i-aș părăsi pe oamenii care ne-au primit în mijlocul lor cu prietenie, n-aș putea decât să te duc în sălbăticie, unde n-avem nici un adăpost și unde ați pieri tu și pruncul nostru. O sută de leghe ne despart de orice meleag la care Umbra nu poate ajunge. Dar nu-ți pierde cumpătul, Níniel. Căci asta îți spun: nici tu, nici eu nu vom fi răpuși de Dragonul ăsta ori de vreun alt dușman de la miazănoapte.

Níniel s-a oprit din plâns și n-a mai spus nimic, dar sărutul ei de despărțire a fost rece.

Apoi Turambar cu Dorlas și Hunthor au pornit întins spre Nen Girith și, când au ajuns acolo, soarele cobora spre asfințit, iar umbrele se lungiseră; ultimele două iscoade îi așteptau acolo.

— Ați sosit tocmai la timp, stăpâne, au zis ei. Dragonul a venit, iar când am plecat noi, el ajunsese la malul Teiglinului și privea pe partea cealaltă a

râului. Se mișcă numai noaptea, așa că ne putem aștepta la un atac chiar mâine, înainte de ivirea zorilor.

Turambar a privit peste cascada Celebros și a văzut soarele scăpătând și sulite negre de fum ridicându-se la malul râului.

— N-avem timp de pierdut, a spus el, însă veștile sunt bune. Mă temusem că o să mișune în dreapta și-n stânga; dacă o apuca spre miazănoapte și ajungea la trecere și de acolo la vechiul drum de la șes, n-ar mai fi fost nici o nădejde. Acum însă furia stârnită de trufie și răutate îl împinge înainte. Dar, chiar în timp ce spunea acestea, în gândul său cumpănea îndoit: „Te pomenești că o creatură atât de ticăloasă și de haină se ferește de trecere la fel ca orcii? Haudh-en-Elleth! Oare Finduilas încă adastă între mine și destinul meu?”

S-a răsucit spre însoțitorii săi și a spus:

— Iată ce avem de făcut. Trebuie să mai așteptăm o vreme; pripeala poate fi la fel de rea acum ca și zăbava. Când s-o lăsa întunericul, o să ne furișăm până jos la râu. Dar să fiți cu mare băgare de seamă! Căci urechile lui Glaurung aud la fel de bine pe cât îi văd ochii, iar ochii îi sunt ucigători. Dacă ajungem la râu fără să ne simtă, trebuie să coborâm în strungă, să trecem râul și astfel găsim poteca pe care o va urma el când va porni.

— Dar cum poate el veni pe acolo? A întrebat Dorlas. O fi el sprinten, însă e un Dragon urieșesc. Și cum o putea să coboare o stâncă și s-o urce pe cealaltă, când partea din față trebuie să urce înainte ca a din spate să fi apucat să coboare? Și, dacă o face totuși, la ce ne slujește că ne aflăm în apele dezlănțuite de sub el?

— O fi așa cum spui, a răspuns Turambar, și, dacă într-adevăr așa va face, va fi vai și-amar de noi. Dar eu trag nădejde, din ceea ce știm despre el și după locul în care se află acum, că altele îi sunt gândurile. A ajuns la marginea strungii Cabed-en-Aras, pe care, după cum mi-ați povestit voi, odată o căprioară a trecut-o dintr-un salt, fugind de vânătorii lui Haleth. E atât de mare acum Dragonul, încât gândesc că va căuta să se arunce pe malul celălalt. Asta este nădejdea noastră și-n ea trebuie să ne încredem.

Auzindu-l ce spune, Dorlas a simțit că-l părăsește curajul, căci el cunoștea mai bine decât toți întregul ținut Brethil și cu adevărat Cabed-en-Aras era un loc cumplit. Pe malul răsăritean, o stâncă dreaptă, de vreo patruzeci de picioare înălțime, golașă până aproape de buza unde creșteau copaci; pe partea cealaltă, malul era mai puțin prăpăstios și mai puțin înalt, acoperit de copaci și tufăriș care atârnavă în rădăcini, dar jos, în vale, apa curgea vijelioasă printre bolovani și, chiar dacă un bărbat curajos și sigur pe picioarele sale putea să-l treacă în timpul zilei, era primejdios să se încumete pe acolo în timpul nopții. Dar acesta era planul lui Turambar și era zadarnic să i se împotrivească.

Astfel, au pornit la lăsarea întunericului, dar nu spre locul unde se afla Dragonul, ci mai întâi au apucat-o pe poteca ce ducea spre trecere; apoi, înainte să ajungă acolo, au luat-o spre miazăzi, pe o cărăruie care i-a dus până la marginea pădurilor ce umbreau Valea Teiglin. Și, pe măsură ce se apropiau

de Cabed-en-Aras, pas cu pas, oprindu-se adesea ca să asculte, au simțit miros de arsură și o duhoare care i-a îngreșat. Altfel, peste tot nemișcare de moarte, nimic nu se clintea în văzduh. Primele stele au licărit la răsărit, în fața lor, și săgeți palide de fum se înălțau drepte, neșovăitoare pe cerul apusean încă luminat.

După plecarea lui Turambar, Níniel a rămas tăcută și împietrită, dar Brandir a venit la ea și i-a spus:

— Níniel, nu te teme de pe-acum de ce-i mai rău. Oare nu te-am sfătuit să aștepti?

— Ba da, a răspuns ea. Dar la ce mi-ar mai folosi acum? Căci dragostea nu trece și nu îndură mai puțin dacă nu te măriți.

— Știu asta, a zis Brandir. Dar nici nu te măriți doar ca să fii măritată.

— Așa e, a răspuns Níniel. Căci de două luni sunt grea cu pruncul lui. Și nu-mi pare că din pricina asta mi-e mai greu să îndur teama de a-l pierde. Nu înțeleg ce vrei să spui.

— Nici eu nu mă mai înțeleg. Știu doar că mi-e teamă.

— Halal mângâiere îmi aduci! A izbucnit ea. Brandir, prietene, ascultă-mă: fie că-s măritată sau nemăritată, fie că-s mamă sau fecioară, mi-e peste puteri să mai îndur teama. Stăpânul Destinului s-a dus să-și înfrunte destinul ce i-a fost scris, departe de-aici, iar eu cum să stau și s-aștept să primesc vești, bune, rele, cum or fi? Poate chiar în noaptea asta se va întâlni cu Dragonul, iar eu cum să stau sau să șed, așteptând să treacă orele astea cumplite?

— Nu știu, a răspuns Brandir, dar, cum-necum, orele trebuie să treacă și pentru tine, și pentru soațele celor care s-au dus cu el.

— Ele n-au decât să facă ce le îndeamnă inimile lor! A strigat Níniel. Eu însă trebuie să plec. Nu vreau ca multele leghe să mă despartă de primejdia în care se află stăpânul meu. Vreau să le ies veștilor în cale!

Vorbele lui Níniel i-au sporit lui Brandir însutit teama, făcându-l să strige:

— Ba nu te las nici în ruptul capului să faci una ca asta. Căci astfel ai pune în primejdie tot planul nostru. Multele leghe ce vă despart îți dau răgazul să scapi, de-o fi să fie cum e mai rău.

— De-o fi să fie cum e mai rău, eu nu vreau să scap, a răspuns ea. Iar acum înțelepciunea ta e în zadar și nici n-ai să-mi stai în cale.

S-a înfățișat Níniel în fața oamenilor care încă mai erau strânși în Ephel și a strigat:

— Oameni din Brethil! Nu voi aștepta aici. Dacă stăpânul meu dă greș, atunci orice nădejde este o amăgire. Țara și pădurile voastre vor fi preschimbate în cenușă și nimeni, nimeni nu va scăpa. Atunci de ce să mai zăbovim aici? Eu plec să aflu veștile și soarta ce ne așteaptă. Cei care gândesc la fel ca mine să mă însoțească!

Mulți s-au arătat gata să plece împreună cu ea; soațele lui Dorlas și Hunthor, din pricină că aceia pe care-i iubeau erau duși cu Turambar; altele, din milă față de Níniel și din dorința de a se împrieteni cu ea; și au mai fost și

alții din cei atrași de ceea ce se povestea despre Dragon și, mânați de vitejie ori nesăbuintă (neștiind ei prea multe despre rău), gândeau că vor fi martori la fapte ciudate și glorioase. Căci, în mintea lor, Sabia Neagră ajunsese atât de măreață încât puțini își puteau închipui că Glaurung o va înfrânge. Așa s-a făcut că în scurtă vreme și în mare grabă s-au pornit la drum, îndreptându-se spre o primejdie pe care nu o pricepeau; și, mergând aproape fără să se oprească, au ajuns în cele din urmă, la căderea nopții, frânți de oboseală, la Nen Girth, însă Turambar plecase, chiar dacă nu cu mult înaintea sosirii lor. Noaptea e un sfetnic cu mintea limpede și mulți dintre ei s-au mirat de propria pripeală, iar când au auzit de la pândarii rămași acolo cât de aproape se află Glaurung și ce disperat era planul lui Turambar, au simțit cum îi părăsește curajul și n-au îndrăznit să meargă mai departe. Unii au privit cu ochi temători spre Cabed-en-Aras, dar nimic nu izbuteau să zărească și nu auzeau altceva decât glasul rece al cascadei. Níniel stătea de una singură, scuturată de un tremur cumplit.

După plecarea lui Níniel și a însoțitorilor ei, Brandir le-a spus celor rămași:

— Priviți cât sunt de disprețuit și cum mi se nesocotesc sfaturile! Alegeți-vă pe altcineva drept cărmuitor: eu unul mă lepăd și de cărmuire, și de obște. Fie ca Turambar să vă fie acesta, măcar cu numele, căci mi-a luat puterea ce-o aveam de drept. Și nimeni să nu mai vină la mine după sfaturi ori pentru tămăduire!

Zicând acestea, și-a rupt sceptrul și în sinea lui și-a spus: „De-acum nimic nu mi-a mai rămas, decât iubirea pentru Níniel. Prin urmare, unde se duce ea, din înțelepciune ori din nesăbuintă, și eu trebuie să mă duc. În ceasul acesta întunecat, nimic nu se întrevede, dar cine știe de n-aș putea-o feri cât de cât de rău dacă i-aș fi în preajmă”.

Astfel, și-a încins la brâu o sabie scurtă, cum rareori făcuse înainte, și-a luat cârja și a plecat din Ephel, cât de repede putea, cu mersul lui șchiopătat, apucând-o în urma celorlalți pe lungă potecă ce ducea la hotarul apusean al Codrului Brethil.

Capitolul XVII.

MOARTEA LUI GLAURUNG.

Într-un târziu, la ceasul când noaptea învăluisese pământurile, Turambar și însoțitorii săi au ajuns la Cabed-en-Aras, bucuroși de vuietul asurzitor al cascadei, căci, cu toate că le dădea de veste despre primejdiile ce-i așteptau în fundul văii, acoperea orice alt zgomot. Dorlas i-a dus puțin mai spre miazăzi, până într-un loc de unde, printr-un horn, au coborât până la poalele stâncii, dar acolo jos curajul l-a părăsit pe Dorlas, din pricina stâncilor și bolovanilor nenumărați îngrămădiți în apele ce curgeau în jurul lor dezlănțuite și scrâșnitoare.

— Mai sigur drum spre moarte nici că se poate, a zis Dorlas.

— Dar e singurul, fie spre moarte, fie spre viață, a zis Turambar, iar zăbava nu-l va face să pară mai plin de nădejde. Așa că, după mine!

Și, cu acestea, Turambar a luat-o înainte; cu pricepere și curaj ori poate cu ajutorul sorții, a trecut dincolo și-n întunericul negru ca smoala s-a răsucit să vadă cine-l urma. O siluetă și mai întunecată stătea lângă el.

— Dorlas? A întrebat Turambar.

— Nu, eu sunt, a răspuns Hunthor. Aș zice că Dorlas n-a cutezat să treacă. Chiar de îndrăgește războiul, un bărbat se poate teme de multe lucruri. Șade tremurând pe mal, așa bănuiesc. Rușine să-i fie pentru vorbele ce i le-a spus rubedeniei mele!

Turambar și Hunthor s-au așezat să-și tragă sufletul, dar curând noaptea i-a pătruns cu frigul ei, amândoi fiind uzi până la piele, așa că s-au apucat să caute o potecă de-a lungul râului, spre miazănoapte, unde poposise Glaurung. Valea se îngusta și întunericul se adâncea încă și mai mult, dar, pe măsură ce înaintau orbecăind, Turambar și Hunthor au zărit un licăr deasupra lor, ca de la un foc mocnit, și au auzit mârâitul Marelui Vierme în somnul său pânditor. Atunci cei doi au încercat să găsească o cale care să-i ducă în sus, până sub buza peretelui; numai astfel nădăjduiau ei să se apropie de dușman fără ca acesta să-i simtă. Dar duhoarea era atât de cumplită, încât au simțit că-i apucă amețeala și mai mult alunecau decât urcau. Se agățau de trunchiurile copacilor, mâțele li se întorceau pe dos și-n deznădejdea ce-i stăpânea uitaseră de orice frică, în afară de groaza de a nu se prăbuși în colții Teiglinului.

— Ne irosim prostește bruma de putere ce-o mai avem. Până nu vom ști pe unde va trece Dragonul, zadarnic urcăm, a zis Turambar.

La care Hunthor i-a spus:

— Iar când vom afla n-o să mai avem vreme să căutăm o cale de-a ieși din strâmtură.

— Așa e. Numai norocul ne poate veni în ajutor și-n el trebuie să ne ncredem.

S-au oprit, prin urmare, și au așteptat, iar din defileul întunecat au privit cum o stea albă și îndepărtată străbătea palida fâșie de cer de deasupra lor; apoi Turambar a alunecat încet într-un vis în care se făcea că întreaga sa voință se încorda pentru a rămâne agățat, în vreme ce un vâl negru îi izbea și-i rodea mădulele.

Dintr-odată a răsunat un mare vuiet, iar pereții defileului s-au cutremurat și au răspuns cu ecou. Turambar s-a scuturat din mrejele visului și i-a spus lui Hunthor:

— Se urnește. A sosit ceasul. Să lovești adânc, pentru că doi trebuie să lovească tot atât de vârtos ca trei!

Și astfel a început atacul lui Glaurung asupra Codrului Brethil; și multe s-au întâmplat așa cum sperase Turambar. Dragonul își târa greutatea spre marginea stâncii, fără să se abată într-o parte sau alta, ci pregătindu-se să sară peste prăpastie cu uriașele lui labe dinainte, apoi să-și tragă trupul mătăhălos. Mișcarea lui i-a băgat în sperieți pe pândarii de dedesubt, și asta pentru că nu-și pregătea săritura chiar deasupra lor, ci puțin mai la miazănoapte, încât din locul unde se aflau ei zăreau acum umbra capului de vierme desenându-se pe

bolta înstelată; fălcile îi stăteau căscate, lăsând la vedere șapte limbi de foc. Apoi a scuipat o pălălaie, încât prăpastia s-a umplut de-o lumină roșietică și umbre negre au prins să dănuiască printre stânci; copacii din fața lui s-au zgârcit și s-au preschimbat în fum, iar bucăți de stâncă s-au prăvălit în râu. Apoi Dragonul s-a azvârlit în față și cu ghearele lui vânjoase s-a prins de celălalt perete stâncos și a început să se tragă peste hău.

Acum era nevoie de curaj și iuțeală, căci, cu toate că Turambar și Hunthor scăpaseră neatinși de pala de foc, întrucât nu ajunseseră chiar în drumul lui Glaurung, trebuiau totuși să se apropie de el, înainte ca dragonul să apuce să treacă peste ei, altfel nu mai aveau nici o nădejde. Fără să-i mai pese de primejdie, Turambar s-a târât pe stâncă în sus, ca să ajungă sub trupul viermelui; dar acolo fierbințeala și miasma erau atât de cumplite încât Turambar s-a pierdut cu firea și ar fi căzut fără doar și poate dacă Hunthor, care îl urma bărbătește, nu l-ar fi prins de braț și nu l-ar fi ținut.

— Vitează inimă! I-a zis Turambar. Norocul mi te-a ales drept tovarăș!

Dar, chiar în timp ce spunea acestea, un pietroi cât toate zilele s-a rostogolit de sus și i-a căzut lui Hunthor drept în cap, prăvălindu-l în apă, și astfel și-a găsit sfârșitul unul dintre cei mai neînfricați din Casa lui Haleth.

— Vai și-amar! A strigat Turambar. Numai nenorociri se-abat asupra celor care merg în umbra mea! De ce am căutat ajutor? Acum ai rămas singur, Stăpân al Destinului, așa cum ar fi trebuit să știi că se va întâmpla. Și singur va trebui să învingi!

Și-a adunat el întreaga voință și ura toată ce-o nutrea pentru Dragon și stăpânul acestuia, iar dintr-odată i-a părut că inima și trupul îi sunt cuprinse de-o putere pe care n-o cunoscuse până atunci; a urcat stânca, din piatră în piatră, din rădăcină în rădăcină, până când, în cele din urmă, s-a apucat de-un copac subțire ce creștea chiar sub buza râpei și, cu toate că vârful fusese pârjolit, trunchiul se ținea bine înfipt în rădăcini. Tocmai când s-a sprijinit în furcă făcută de câteva crengi, partea de mijloc a trupului Dragonului a ajuns deasupra lui și s-a lăsat în jos, tras de propria-i greutate, cât pe ce să atingă creștetul lui Turambar, înainte ca Glaurung să și-l poată trage în sus. Spălăcite și zbârcite îi erau dedesubturile trupului, jilăvite de o scursoare cenușie de care se lipiseră scârnavii de tot felul, care acum se desprindeau și cădeau; duhoarea ce-o răspândeau era ca de moarte. Atunci Turambar și-a tras din teacă Sabia Neagră a lui Beleg și a avântat-o în sus, cu toată puterea brațului și a urii sale, iar lama ucigașă, lungă și lacomă, a pătruns în pânțele Dragonului până la plăsele.

Glaurung a simțit mușcătura morții și a scos un țipăt care a cutremurat codrii dintr-o poală în alta, iar cei care priveau de la Nen Girith au simțit că li se oprește răsuflarea. Turambar s-a clătinat ca lovit și a alunecat, iar sabia i s-a smuls din strânsura mâinii, rămânând înfiptă în pânțele. Căci Glaurung dintr-odată s-a smucit spasmodic. Și-a răsucit în sus huiduma de trup și s-a aruncat cu totul peste hău; prăvălindu-se în partea cealaltă, a prins să se zvârcolească, țipând, izbind și răsucindu-se în agonie, până când a făcut una

cu pământul tot ce se afla în jurul său; în cele din urmă, a rămas nemișcat, în mijlocul pârjolului, învăluit în fum.

Turambar s-a agățat de rădăcinile copacului, mut și năuc. Încet, și-a strâns din nou puterile și, pe jumătate alunecând, pe jumătate coborând din rădăcină-n piatră și din piatră-n rădăcină, a ajuns din nou jos la râu și s-a încumetat să-l treacă, iarăși înfruntând primejdia, târându-se în patru labe, agățându-se de bolovani, orbit de ploaia de stropi, până a pus piciorul pe malul celălalt și de acolo, istovit peste poate, a urcat prin hornul prin care coborâseră ei înainte. Astfel a ajuns, în cele din urmă, la locul unde trăgea să moară Dragonul; fără urmă de milă, și-a privit dușmanul rănit și s-a bucurat.

Glaurung zăcea acolo, cu fălcile căscate; dar focurile din el se stinseseră, iar ochii săi ticăloși îi erau închiși. Zăcea întins cât era el de lung, răsturnat pe o parte, iar din Gurthang, înfiptă în pânțele lui, nu se vedeau decât plăselele. Lui Turambar i-a crescut inima-n piept văzând aceasta, căci, cu toate că Dragonul încă răsufla, el avea să-și ia înapoi sabia pe care o prețuisese și înainte, dar acum era mai presus decât toate comorile din Nargothrond. Adevărate se dovedeau vorbele ce fuseseră rostite la făurirea ei, anume că nimic din ce era mareț sau mărunț nu avea să supraviețuiască mușcăturii sale.

Așa că Turambar s-a apropiat de dușman, și-a pus un picior pe pânțele lui și, apucând plăselele sabiei, a tras de ele cu toată puterea și i-a strigat a batjocură lui Glaurung, îngânându-i cuvintele ce le spusese în Nargothrond:

— Slavă, Vierme al lui Morgoth! Bine-mi pare de-ntâlnire! Crăpi acum și întunecimea să te-nghită! Astfel s-a răzbunat Túrin, fiul lui Húrin.

Și-a smuls sabia și, în aceeași clipă, din tăietură a țâșnit un șuvoi de sânge negru, care i-a căzut lui Turambar pe mână, frigându-i carnea cu veninul său. Turambar a urlat de durere. Iar Glaurung a tresărit, a deschis ochii funești și i-a ațintit asupra lui Turambar cu atâta răutate încât acesta s-a simțit ca străpuns de o săgeată; din pricina ochilor și a durerii de la mână, a căzut fără simțire, zăcând ca mort lângă Dragon, cu sabia sub trup.

Țipetele lui Glaurung au ajuns până la oamenii de la Nen Girith, umplându-i de groază, și când iscoadele au zărit în depărtare prăpădul și pârjolul pe care le pricinuia Dragonul în zvârcolirile sale, au crezut că dihania îi călca în picioare și-i nimicea pe aceia care-l atacaseră. Și-au dorit atunci ca leghele ce-i despărteau de dragon să fie și mai multe, dar nu îndrăzneau să părăsească înălțimea pe care se strânseseră, căci își aminteau de vorbele lui Turambar, anume că, dacă Glaurung ieșea victorios, spre Ephel Brandir avea să se îndrepte. Astfel, se uitau plini de teamă, așteptând să-l vadă mișcându-se, dar niciunul nu era îndestul de curajos ca să coboare și să se ducă până la locul bătăliei să vadă ce se întâmplă acolo. Iar Níniel ședea fără să se clintească, neputând să-și miște mădularele și nici să-și stăpânească tremurul trupului; și-asta pentru că, atunci când a auzit glasul lui Glaurung, inima i s-a oprit în piept, iar ea a simțit cum o împresoară din nou întunecimea.

Așa a găsit-o Brandir. Căci într-un târziu a ajuns și el la podul peste Celebros, abia târându-se de ostenit ce era; schiopătând și sprijinindu-se în

cârja lui, bătuse atâta amar de drum, cinci leghe și mai bine de la el de-acasă. Teama pentru soarta lui Níniel îl mânase înainte, iar veștile pe care le auzea acum erau întocmai așa cum se temuse că vor fi.

— Dragonul a trecut râul, îi spuneau oamenii. Sabia Neagră a pierit, fără doar și poate, la fel și cei care au mers cu el.

Brandir s-a oprit lângă Níniel, ghicindu-i deznădejdea, și tare ar mai fi alinat-o, dar în sinea lui și-a spus: „Sabia Neagră a murit, Níniel însă trăiește”. S-a cutremurat ca de-un fior, căci dintr-odată a simțit că se face frig lângă apele râului Nen Girith; și-a scos mantia și a învelit-o pe Níniel. Ce să-i spună nu știa, iar Níniel era mută.

Timpul trecea, dar Brandir a rămas tăcut lângă ea, scrutând întunericul nopții și ascultând; nu vedea însă nimic, cât despre auzit, nici un sunet nu deslușea în afară de vuietul cascadei Nen Girith. „Fără doar și poate, Glaurung a plecat de-acolo și a pătruns în Brethil”, și-a spus în gândul său. Dar nu-i mai părea rău de oamenii lui, neghiobi care-i nesocotiseră sfaturile și-l batjocoriseră. „N-are decât să se ducă Dragonul până la Amon Obel; o să am atunci răgaz s-o iau pe Níniel de-aici.” Încotro să se îndrepte habar n-avea, căci nicidecum nu se depărtase de Codrul Brethil.

În cele din urmă, s-a aplecat și a atins-o pe Níniel pe braț, spunând:

— Trece timpul, Níniel! Vino! E vremea să mergem. Dacă mă lași, o să te duc de-aici.

Tăcută, ea s-a ridicat și l-a luat de mână, apoi au trecut amândoi podul și au coborât pe cărarea ce ducea la Trecerea peste Teiglin. Dar cei care i-au zărit mișcându-se ca niște umbre prin întuneric nu știau cine ar putea fi și nici nu le păsa. Au mers ei așa o bucată de drum printre copacii nefericiți și dintr-odată luna s-a înălțat în spatele dealului Amon Obel, umplând luminișurile pădurii cu o lumină cenușie. Atunci s-a oprit Níniel și l-a întrebat pe Brandir:

— Acesta este drumul?

Iar el a răspuns:

— Care anume? Căci în Brethil nu mai avem nici o nădejde. Alt drum nu mai avem, decât acela care ne scapă de Dragon și pe care putem fugi de el cât mai departe cu putință și cât mai avem răgaz.

Níniel l-a privit uimită.

— Nu la el ai zis că mă duci? L-a întrebat ea. Sau ai vrut să mă amăgești? Sabia Neagră a fost iubitul meu, bărbatul meu și nu merg decât în căutarea lui. Cum de-ți închipui altceva? De-acum n-ai decât să faci cum socotești, dar eu sunt în mare grabă.

Brandir a rămas ca năuc preț de câteva clipe, dar ea s-a și depărtat iute de el.

— Stai, Níniel! Nu te duce singură! A strigat el în urmă-i. Nu știi ce-ai să găsești acolo. Vin cu tine!

Dar ea nu l-a luat în seamă, ci și-a văzut de drum, ca și când clocotea în ea sângele care înainte îi fusese înghețat. Și, cu toate că el a urmat-o cât de

repede îi stătea în puteri, ea s-a făcut nevăzută. Și-a blestemat Brandir soarta și nevolnicia, dar nu s-a întors din drum.

Luna urca albă pe boltă, aproape plină, iar când Níniel a început să coboare spre pământurile ce mărgineau râul, i s-a părut că-și amintește de apele sale și a cuprins-o spaima. Căci ajunsese la Trecerea peste Teiglin, Haudh-en-Elleth se găsea acolo, în fața ei, ca o fantasmă în lumina lunii, cu o umbră neagră de-a curmezișul lui, și din gorganul acela se înălța o mare amenințare.

Scoțând un țipăt, Níniel i-a întors spatele și a rupt-o la fugă spre miazăzi, de-a lungul râului, lepădându-și mantia în timp ce fugea, ca și când s-ar fi lepădat de-o umbră ce se agăța de ea; veșmântul îi era alb, iar luna îl făcea să lucească în timp ce Níniel fugea printre copaci. Așa s-a făcut că Brandir a zărit-o de sus, de pe coasta dealului, și pe loc a apucat-o și el spre miazăzi, cu gând să-i taie calea, dacă izbutea. Printr-un noroc, a găsit o cărăruie, tocmai cea pe care o urmasă și Turambar, care se desprindea din drumul ceva mai umblat și cobora abrupt spre râu; pe acesta a coborât și Brandir, ajungând din nou aproape de Níniel, doar că în spatele ei. A strigat-o, dar ea nu s-a sinchisit ori poate nu-l auzise, fapt este că n-a trecut mult și iar s-a depărtat de el. Astfel s-au îndreptat ei spre pădurile aflate chiar lângă Cabed-en-Aras și lângă locul unde Glaurung se dădea de ceasul morții.

Luna se găsea pe cerul de la miazăzi, neumbrită de nici un nor, iar lumina îi era clară și rece. Ajungând la marginea pârjolului pricinuit de Glaurung, Níniel i-a văzut trupul prăvălit acolo și pânțele cenușiu sub sclipirea lunii; dar lângă el zăcea un om. Uitând de frică, Níniel s-a repezit printre cioturile arzând mocnit și s-a apropiat de Turambar. Căzuse pe-o parte, cu sabia sub el; în lumina lăptoasă, chipul îi era pierit, ca atins de moarte. Níniel s-a aruncat peste trupul lui și a-nceput să plângă și să-l sărute; i s-a părut că încă mai respiră, dar s-a gândit că-i doar o amăgire a unei speranțe deșarte, căci trupul bărbatului era rece și nemișcat, iar gura îi rămânea mută la strigătele ei. În timp ce-l mângâia, a descoperit că mâna îi era înnegrită, parcă fusese pârlită pe foc; i-a spălat-o cu lacrimile ei și i-a înfășat-o cu o bucată ruptă din veșmântul ei. Dar el tot nemișcat rămânea, în ciuda mângâierilor ei; l-a sărutat Níniel încă o dată și a strigat:

— Turambar, Turambar, vino-ți în simțiri! Auzi-mă! Trezește-te! Sunt eu, Níniel. Dragonul a murit, a murit, numai eu sunt aici lângă tine.

Dar el nu răspundea. Brandir i-a auzit strigătul, căci ajunsese și el la marginea pământului pârjolit; dar, tocmai când să facă un pas spre Níniel, s-a oprit locului și a rămas împietrit. La strigătul lui Níniel, Glaurung a tresărit pentru ultima oară, iar trupul i s-a cutremurat ca de un fior; și-a întredeschis ochii funești în care s-a ogindit luna și a horcăit:

— Slavă, Niënor, fiică a lui Húrin! Ne mai întâlnim o dată până să se sfârșească totul. Mă gândesc că te bucuri că ai izbutit să-ți găsești fratele. Acum vei cunoaște cine este; cel care împlântă pumnalul în întunerici e viclean cu dușmanii, își trădează prietenii și e un adevărat blestem pentru neamul său,

Túrin, fiul lui Húrin! Dar, dintre toate faptele sale, pe cea mai ticăloasă o vei simți chiar în tine.

Niënor a rămas ca împietrită, dar Glaurung și-a dat duhul; și, odată cu moartea lui, vâlul aruncat asupra ei de răutatea lui i s-a ridicat de pe ochi și întreaga ei aducere aminte i s-a limpezit dintr-odată, zi cu zi, mai mult chiar, și-a amintit și de tot ceea ce i se întâmplase de când zăcuse pe Haudh-en-Elleth. Și întreg trupul ei s-a cutremurat de groază și durere. Iar Brandir, care auzise totul, s-a rezemat fără vlagă de un trunchi.

Pe neașteptate, Niënor a sărit în picioare, a stat palidă ca o nălucă în lumina lunii, a privit în jos la Túrin și a strigat:

— Rămâi cu bine, ooo, tu, cel de două ori iubit! A Túrin Turambar turun'ambartanen; stăpân al destinului, al destinului sclav! Ferice de tine că ai murit!

Copleșită de atâta nenorocire și de groaza ce-o cuprinsese, a rupt-o la fugă.

— Stai! Așteaptă, Níniel! A strigat Brandir, pornind șchiopătat după ea. S-a oprit o clipă Níniel și s-a uitat în urmă cu ochi sticloși.

— Să aștept? A strigat la rândul ei. Să aștept? Așa mi-ai spus mereu. De te-aș fi ascultat! Acum e prea târziu. De-acum n-am să mai aștept în Pământul de Mijloc. Și cu acestea s-a făcut nevăzută.

În câteva clipe a ajuns la marginea strâmtorii Cabed-en-Aras; s-a oprit, s-a uitat la apa volburoasă și a strigat:

— Apă, apă! Ia-o acum pe Níniel Niënor, fiica lui Húrin; Bocirea, Bocirea, fiica lui Morwen! Ia-mă și du-mă până la mare!

Astfel zicând, s-a aruncat în gol: o străfulgerare albă înghițită de hăul negru, un țipăt pierdut în vuietul râului.

Apele Teiglinului și-au continuat curgerea, dar Cabed-en-Aras nu mai era; Cabed Naeramarth, Săritura Sortii Neîndurătoare, aveau s-o numească oamenii; și-asta pentru că nici o ciută n-o mai trecea sărind și toate ființele vii o ocoleau, iar nici un om nu mai umbla pe malurile ei. Ultimul dintre oamenii care au privit în întunecimea ei a fost Brandir, fiul lui Handir; iar el și-a ferit îngrozit fața, inima i s-a strâns de frică și, cu toate că i se urăse dintr-odată de viață, n-a putut să se arunce în brațele morții pe care și-o dorea. Apoi gândul i s-a întors către Túrin Turambar.

— Te urăsc, oare, ori îți plâng de milă? A strigat Brandir. Dar tu ești mort. Nu-ți sunt dator mulțumiri ție, hrăpăreț a tot ce-am avut sau aș fi putut avea. Neamul meu însă are să-ți plătească o datorie. Se cuvine ca de la mine s-o afle.

Astfel, a pornit cu mersul lui șchiopătat înapoi spre Nen Girith, ocolind cu scârbă întinderea pârjolită de Glaurung. În timp ce urca poteca abruptă, a dat peste un om care iscodea printre copaci și zărindu-l a făcut un pas îndărăt. Într-o rază a lunii care scăpăta i-a deslușit chipul.

— Hei, Dorlas! A strigat el. Ce vești îmi poți da? Și cum se face că ai scăpat viu? Rubedenia mea unde-i?

— Nu știu, a răspuns ursuz omul.

— Mare ciudățenie, a spus Brandir.

— De chiar vrei să știi, a spus Dorlas, Sabia Neagră ne-a pus să trecem pe întuneric Teiglinul clocotitor. Ce-i ciudat că n-am putut? Sunt mai priceput decât mulți să mânuiesc toporul, da' n-am mădulare de ciută.

— Să înțeleg că s-au dus fără tine să-l înfrunte pe Dragon? A întrebat Brandir. Dar cum, când zici că a trecut râul? Măcar de-ai fi stat prin preajmă, ca să vezi ce se-ntâmplă.

La aceasta Dorlas n-a mai răspuns, ci stătea și-l privea cu ură pe Brandir. Și a priceput Brandir dintr-odată că omul ăsta își părăsise tovarășii și, copleșit de rușine, se ascunsese în pădure.

— Rușine să-ți fie, Dorlas! I-a spus el. Vinovat ești de toate nenorocirile noastre; ai ațâțat Sabia Neagră, l-ai adus pe Dragon încoace, asupra noastră, m-ai batjocorit, l-ai atras pe Hunthor spre moarte și-apoi fugi ca un codaci, să te pitești în pădure! În timp ce spunea acestea, un alt gând i s-a ivit lui Brandir în minte și s-a stropșit la Dorlas cu mânie: De ce n-ai venit să ne aduci veștile? Măcar atât puteai face ca să-ți ispășești vinovăția. De-ai fi făcut-o, Doamna Níniel n-ar mai fi trebuit să vină să le afle singură. N-ar mai fi trebuit să vadă Dragonul. Ar fi fost în viață acum. Dorlas, te urăsc!

— Păstrează-ți ura pentru tine! Jalnică este, ca și sfaturile tale. De n-aș fi fost eu, ar fi venit orcii și te-ar fi agățat ca pe-o sperietoare chiar în grădina ta. Cât despre codaci, cine spune ăla e!

Zicând acestea, iute la mânie cum era din pricina rușinii, și-a pregătit pumnul uriaș să-l pocnească pe Brandir și așa l-a surprins moartea, înainte ca uimirea să i se șteargă de pe față, căci Brandir și-a scos sabia și l-a răpus cu o lovitură. Preț de o clipă, Brandir a rămas tremurând, îngrețosat de sânge; aruncându-și sabia cât colo, s-a-ntors și și-a văzut de drum, aplecat peste cârja sa.

Când a ajuns la Nen Girith, luna palidă apusese, iar noaptea era pe sfârșite; dimineța se deschidea la răsărit. Oamenii care încă stăteau chirciți lângă pod l-au zărit pe Brandir venind asemenea unei umbre cenușii în prima lumină a zorilor, iar câțiva i-au strigat uimiți:

— Unde ai fost? Ai văzut-o? Căci Doamna Níniel s-a dus.

— Da, a zis el, s-a dus. S-a dus, s-a dus și nicicând nu se va mai întoarce! Eu însă am venit să vă aduc vești. Ascultați acum, oameni din Brethil, și să-mi spuneți voi de-ați auzit vreodată o poveste ca aceasta pe care o să v-o zic eu! Dragonul a murit, dar mort e și Turambar, lângă el. Astea-s veștile cele bune; da, bune-s amândouă.

Oamenii au prins să murmure, mirându-se de vorbele lui, și unii au zis că fără doar și poate își pierduse mințile; dar Brandir a strigat:

— Ascultați-mă până la capăt! Níniel este moartă și ea. Níniel cea frumoasă, pe care voi o îndrăgeați, pe care eu o îndrăgeam mai presus de orice. S-a aruncat de pe marginea prăpastiei Săritura Căprioarei, iar colții Teiglinului au înhățat-o. S-a dus, făcându-i-se lehamite de lumina zilei. Căci iată ce-a aflat

înainte de-a fugi: copii ai lui Húrin erau amândoi, soră și frate. Mormegil i se spunea lui, Turambar își spunea singur, astfel ascunzându-și trecutul; Túrin, fiul lui Húrin. Niënor era ea, fiica lui Húrin. În Brethil și-au adus umbra întunecatei lor ursite. Aici li s-a împlinit soarta și de durere acest meleag nu va mai scăpa nicicând. Nu-l mai numiți Brethil, nici țara halethrimilor, ci Sarch nia Chên Húrin, Mormântul Copiilor lui Húrin!

Cu toate că nu înțelegeau cum de se petrecuse acest rău, oamenii au început să plângă și câțiva au spus:

— Un mormânt se află în Teiglin pentru Níniel cea preaiubită și un alt mormânt i se va face lui Turambar, cel mai viteaz dintre oameni. Izbăvitorul nostru nu va fi lăsat să zacă sub cerul liber. Să mergem dară la el.

Capitolul XVIII.

MOARTEA LUI TÚRIN.

Pe când Níniel fugea, Túrin s-a trezit și i s-a năzărit că în bezna adâncă în care se cufundase a auzit glasul ei chemându-l de undeva de departe. Dar, în clipa în care Glaurung a murit, leșinul negru ce-l cuprinsese a dispărut ca prin farmec și Túrin a tras cu nesaț aer în piept, a oftat și a picat într-un somn pricinuit de o mare sfârșeală. Însă, pe măsură ce se apropiau zorii, s-a lăsat un frig mușcător. Túrin s-a răsucit în somn și plăselele lui Gurthang i s-au înfipt în coastă, astfel că el s-a trezit brusc. Noaptea era pe sfârșite, iar în văzduh se simțea adierea dimineții; Túrin a sărit în picioare și pe loc și-a amintit de victorie și de veninul arzător de pe mână. Și-a ridicat mâna, s-a uitat la ea și s-a mirat. Era legată cu o fâșie de pânză albă, dar pielea îi arăta proaspătă și nu-l durea. În sinea lui și-a spus: „Cine m-a oblojit astfel și totuși m-a lăsat să zac aici, în frig, în mijlocul prăpădului și lângă duhoarea Dragonului? Ce lucruri ciudate s-au petrecut?”

A strigăt atunci, dar nimeni nu i-a răspuns. Totul era negru și pustiit în jurul lui și în văzduh plutea duhoarea morții. S-a aplecat și-a ridicat sabia și a văzut că era întreagă, iar tăișurile ei luceau la fel ca înainte.

— Cumplit a fost veninul lui Glaurung, a zis el, dar tu ești mai puternică decât mine, Gurthang! Ești lacomă de sânge. A ta e victoria. Dar să mergem! Trebuie să caut ajutor. Trupul mi-e istovit și simt că frigul mi-a pătruns în oase.

Apoi i-a întors spatele lui Glaurung, lăsându-l să putrezească acolo, dar cu cât se depărta de locul acela, pașii îi deveneau tot mai grei și-n gândul lui și-a spus: „Poate că la Nen Girith m-a aștepta una dintre iscoade. Ah, de-aș ajunge odată în casa mea, să simt mâinile blânde ale lui Níniel și să am parte de priceperea de tămăduire a lui Brandir!” Și astfel, abia târându-se sprijinit în Gurthang, a ajuns într-un târziu, prin lumina cenușie a primelor ceasuri ale dimineții, la Nen Girith; tocmai când oamenii dădeau să pornească în căutarea leșului său, el le-a apărut dinainte.

S-au tras oamenii îndărăt înspăimântați, gândind că duhul lui neliniștit li se arăta, iar femeile s-au pus pe bocit și și-au acoperit ochii. Dar Túrin le-a spus:

— Nu, să nu plângeți, ci bucurați-vă! Uitați-vă! Sunt viu, nu-i așa? Și oare nu l-am răpus pe Dragonul de care vă temeți?

Atunci oamenii s-au răsucit spre Brandir și au strigat:

— Neghiobule, cu poveștile tale scornite, ziceai c-a murit. Nu ți-am spus că ești nebun?

Brandir stătea cu gura căscată și se holba la Túrin cu teamă în ochi, fără să poată rosti un cuvânt.

Dar Túrin l-a întrebat:

— Înseamnă că tu ai fost acolo, de mi-ai oblojit mâna? Îți mulțumesc. Dar bag seamă că nu te pricepi chiar atât de bine dacă nu poți osebi leșinul de moarte. Iar oamenilor le-a spus: Voi să nu-i vorbiți astfel, neghiobi ce sunteți! Care dintre voi ar fi făcut mai mult? Măcar el a avut curajul să vină până la locul bătăliei, în timp ce voi ați stat și ați bocit! Haide, fiu al lui Handir, a mai zis el, întorcându-se spre Brandir. Vreau să aflu mai multe. De ce te afli aici, împreună cu toți oamenii ăștia pe care i-am lăsat la Ephel? Dacă eu îmi pun pielea la bătaie de hatârul vostru, oare nu mi se poate da ascultare cât sunt plecat? Și unde-i Níniel? Măcar atâta nădejde să am, că n-ai adus-o și pe ea cu tine, ci ai lăsat-o acolo unde i-am spus să rămână, în casa mea, cu oameni de nădejde care s-o apere.

Dar cum nimeni nu-i răspundea, el a strigat:

— Haideți, spuneți-mi unde-i Níniel? Pentru că pe ea vreau s-o văd și ei îi voi spune mai întâi povestea celor întâmplate în noaptea asta.

Oamenii și-au ferit chipurile. Într-un târziu, Brandir i-a spus:

— Níniel nu este aici.

— Atunci e bine, a zis Túrin. Prin urmare, mă duc acasă. Aveți vreun cal aici? O targă ar fi și mai bună. Simt că mă prăbușesc de sfârșeală.

— Nu, nu! A strigat Brandir, cu inima cuprinsă de deznădejde. Casa ta e pustie. Níniel nu e acolo. E moartă.

Dar una dintre femei – soața lui Dorlas, care nu-l avea la inimă pe Brandir – a țipat:

— Nu lua seamă la el, stăpâne! Căci și-a pierdut mințile. A venit aici strigând că ai pierit și-a zis că asta-i veste bună. Și uite că trăiești. Atunci de ce-ar fi adevărată povestea lui despre Níniel, cum că ar fi moartă și-asta ar fi vestea cea rea?

Atunci Túrin s-a repezit la Brandir:

— Carevasăzică, moartea mea era veste bună? A strigat el. Da, de la început ai avut pică pe mine din pricina lui Níniel, știu asta. Acum zici că-i moartă. Asta e vestea rea? Ce minciună ai scornit în ticăloșia ta, șontorogule? Vrei să ne faci de petrecanie cu vorbe mișelești dacă nu poți mânui armele?

Mânia ce l-a cuprins pe Brandir i-a alungat din inimă orice urmă de milă.

— Eu mi-am pierdut mințile? Nu. Tu ți le-ai pierdut pe-ale tale, Sabie Neagră a sorții negre! Tu și toți becisnicii ăștia. Eu nu mint! Níniel e moartă, moartă, moartă! În Teiglin s-o cauți!

Túrin a rămas ca împietrit și fără vlagă.

— De unde știi? A întrebat el încet. Ce-ai pus la cale?

— Eu știu pentru că am văzut-o cum s-a aruncat, a răspuns Brandir. Iar tu ai pus totul la cale. De tine a fugit, Túrin, fiu al lui Húrin, și în Cabed-en-Aras s-a aruncat, pentru a nu te mai vedea niciodată. Níniel! Níniel? Ba Niënor, fiica lui Húrin.

Atunci Túrin l-a apucat de umeri și l-a scuturat pe Brandir, căci în acele vorbe i se părea că aude pașii destinului ajungându-l din urmă; dar, în groaza și furia ce-l cuprinseseră, inima lui se împotriva vorbelor, asemenea unei sălbăticiuni rănite de moarte, care vrea să ucidă tot ce-i stă în preajmă înainte de a-și da sufletul.

— Da, sunt Túrin, fiul lui Húrin, a strigat el. De mult ai ghicit asta. Despre sora mea Niënor nu știi însă nimic. Nimic! Se află în Regatul Ascuns, teafără. E o minciună a minții tale mârșave și, așa cum ai încerca s-o smintești pe soața mea, încerci acum și cu mine. Nemernic olog, vrei să ne-mpingi pe amândoi la moarte?

Dar Brandir s-a smuls din mâinile sale.

— Nu mă atinge! I-a spus el. Și pune-ți frâu nebuniei. Cea pe care o numești soața ta a venit la tine și te-a oblojit, iar tu nu ai răspuns chemărilor ei. A răspuns altcineva în locul tău. Glaurung Dragonul, care îmi vine să cred că v-a vrăjit pe amândoi, spre nenorocirea ta. Și-așa i-a vorbit, înainte să moară: „Niënor, fiică a lui Húrin, iată-l pe fratele tău; viclean cu dușmanii, trădător al prietenilor, blestem pentru neamul său, Túrin, fiu al lui Húrin”. Dintr-odată, Brandir a izbucnit într-un răs dement. Se zice că pe patul de moarte oamenii spun adevărul, a chicotit el. Chiar și un Dragon, pare-mi-se! Túrin, fiu al lui Húrin, un blestem pentru neamul tău și pentru toți cei care te găzduiesc!

Túrin și-a încleștat mâna pe Gurthang și o sclipire sângeroasă i-a apărut în ochi.

— Iar despre tine ce-ar fi de zis, șontorogule? A întrebat el. Cine i-a sușotit ei în ureche, pe la spatele meu, adevăratu-mi nume? Cine a adus-o la ticălosul de Dragon? Cine a stat deoparte și a lăsat-o să moară? Cine a venit încoace și s-a grăbit să trâmbițeze grozăvenia? Hai, spune repede!

Văzându-și moartea pe chipul lui Túrin, Brandir a rămas nemișcat, fără să se ferească din fața lui, cu toate că nu avea nici o armă prinsă la brâu, și a vorbit, spunând:

— Tot ce s-a petrecut e o poveste prea lungă să fie spusă, iar mie mi s-a urât de tine. Dar tu, fiul lui Húrin, mă ponegrești. Pe tine te-a ponegriț Glaurung? Dacă-mi iei viața, toți vor vedea că nu te-a ponegriț. Dar teamă nu mi-e să mor, căci astfel mă voi duce s-o găsesc pe Níniel pe care am iubit-o și poate o voi regăsi dincolo de mare.

— S-o cauți pe Níniel! A strigat Túrin. Ba pe Glaurung ai să-l găsești, ca să scorniți minciuni împreună. Cu viermele ai să dormi, fratele tău de suflet, și-n aceeași întunecime veți putrezi!

A înălțat-o pe Gurthang, a prăvălit-o peste Brandir și dintr-o lovitură l-a trimis în brațele morții. Oamenii și-au ferit privirile de la astă faptă, iar când el s-a răsucit pe călcâie și a plecat de la Nen Girith, i-au fugit din cale îngroziți.

Túrin a umblat ca buimac prin codrii sălbatici, acum blestemând Pământul de Mijloc și întreaga viață a oamenilor, acum strigând-o pe Níniel. Dar când, în cele din urmă, nebunia durerii s-a risipit, s-a așezat o vreme să cumpănească la toate faptele sale și s-a auzit strigând: „Se află în Regatul Ascuns, teafără!” Și s-a gândit că acum, când din întreaga lui viață nu se mai alegea nimic, într-acolo trebuia și el să se îndrepte; căci toate minciunile lui Glaurung îi îndreptaseră mereu pașii în altă parte. Așa că s-a ridicat și a pornit spre Trecerea peste Teiglin și, ajungând în dreptul gorganului Haudh-en-Elleth, a strigat:

— Amar am plătit, oh, Finduilas, că am ascultat de Dragon! Trimite-mi acum un sfat!

Dar, tocmai când striga el așa, a zărit doisprezece vânători bine înarmați, vânători de-ai lui Thingol.

— Túrin! A strigat Mablung drept salut. În sfârșit, ne întâlnim. Te caut și s-tare bucuros să te văd în viață, chiar dacă anii au lăsat semne grele pe chipul tău.

— Grele! A zis Túrin. Da, asemenea labelor lui Morgoth. Dar de te bucuri să mă vezi în viață, ești ultimul din Pământul de Mijloc care-o face. Oare de ce?

— Pentru că te-ai bucurat de mare cinstire printre noi, a răspuns Mablung, și, chiar dacă ai scăpat din multe primejdii, tot m-am temut pentru tine. Am urmărit înaintarea lui Glaurung și mă gândeam că și-a împlinit misia mârșavă și-acum se-nturna la stăpânul său. Dar a luat-o spre Brethil și tot atunci am aflat de la cei care străbăteau țara că Sabia Neagră din Nargothrond apăruse din nou pe cele meleaguri și orcii se fereau de hotarele țării ca de moarte. M-a cuprins spaima și mi-am spus în sinea mea: „Vai și-amar! Glaurung se duce acolo unde orcii lui nu cutează ca să-l caute pe Túrin”. Astfel că am venit încoace cât mai putut de iute, să te previn și să te ajut.

— Iute, dar nu îndeajuns, a zis Túrin. Glaurung e mort.

Elfii l-au privit cu uimire.

— L-ai ucis pe Viermele cel Mare! Lăudat întru veșnicie fie numele tău printre elfi și oameni!

— Nu-mi pasă, a zis Túrin. Căci și inima mi-e răpusă. Dar, dacă tot ați venit din Doriath, dați-mi vești despre rubedeniile mele. Căci mi s-a spus în Dor-lómin că ar fi fugit în Regatul Ascuns.

Elfii nu i-au răspuns. Într-un târziu, Mablung a vorbit:

— Cu adevărat așa au făcut, în anul dinaintea venirii Dragonului. Dar vai! Acum nu mai sunt acolo.

Lui Túrin i s-a oprit inima în piept, auzind cum îl urmăresc pașii destinului până în ultima clipă.

— Spune tot! A strigat el. Și iute!

— Au plecat în sălbăticie să te caute, a continuat Mablung. Toți le-au spus altminteri, dar ele au ținut morțiș să se ducă la Nargothrond când s-a aflat că tu erai Sabia Neagră; iar Glaurung a ieșit din fortăreață și oștenii care le apărau s-au risipit în cele patru vânturi. Pe Morwen nimeni n-a mai zărit-o din acea zi, iar Niënor a fost învăluită într-o vrajă ce i-a amorțit mintea și a fugit spre miazănoapte, în codri, asemenea unei căprioare sălbatice, și i s-a pierdut urma.

Spre mirarea elfilor, Túrin a izbucnit în hohote răsunătoare și pițigăiate.

— Nu-i cumva o glumă? A strigat el. Ah, frumoasa Niënor! Prin urmare, a fugit din Doriath până la Dragon și de la Dragon la mine. Ce dulce milostivire a sorții! Ochi ca mura, negru-i părul; mică și firavă, ca o copilă de elf, nimeni n-o putea lua drept altcineva!

Mablung l-a privit cu ochi mari.

— Și totuși vorbești despre altcineva, i-a spus el. Nu astfel arăta sora ta. Era înaltă, cu ochi albaștri, cu părul ca spicul grâului, aidoma tătâne-lui ei, Húrin, doar că avea trup de femeie. N-ai avut cum s-o vezi!

— N-am avut, zici tu, Mablung, că n-am avut? A strigat Túrin. Și cum să fi avut! Vezi doar că sunt orb! Nu știai? Orb, orb, bâjbâind încă din pruncie în negura întunecată a lui Morgoth! Așa că lasă-mă! Du-te, du-te! Întoarce-te în Doriath și fie ca iarna să-l veștejească! Blestemat fie Menegroth! Blestemată să-ți fie și solia! A fost ultima picătură. De-acum se pogoară noaptea.

Și a rupt-o la fugă de acolo ca vântul de iute, iar elfii au privit în urma lui înmărmuriți și plini de teamă. Dar Mablung a spus:

— S-a petrecut ceva ciudat și înspăimântător, despre care noi nu știm. Să-l urmărim și să-l ajutăm de-om putea, căci acum e cu mintea tulbure.

Dar Túrin alerga mai iute ca ei; ajungând la Cabed-en-Aras, s-a oprit dintr-odată. A auzit vuietul apei și a văzut că toți copacii de aproape și de departe se veștejiseră, iar frunzele lor ofilite cădeau a jale, ca și când iarna se abătuse asupra lor chiar în primele zile ale verii.

— Cabed-en-Aras, Cabed Naernamarth! A strigat el. Nu-ți voi spurca apele care au dus-o pe Níniel. Căci toate faptele mele au fost ticăloase și ultima a fost cea mai rea dintre toate.

Și-a scos sabia din teacă și a spus:

— Slavă, Gurthang, fier al morții, doar tu mi-ai mai rămas! Dar ce alt stăpân și altă credință cunoști, în afară de mâna ce te mânuiește? Sângele nimănui nu te va face să dai îndărăt! Vei vrea atunci să-i iei viața lui Túrin Turambar? Vei vrea să mă răpui fără zăbavă?

Și din tăișul sabiei s-a auzit răspunzând un glas rece:

— Da, îți voi bea sângele, ca să uit de sângele lui Beleg, stăpânul meu, și de sângele lui Brandir, pe nedrept ucis. Fără zăbavă te voi ucide.

Atunci Túrin a înfipt plăselele în pământ și el s-a aruncat cu pieptul în vârful ascuțit al lui Gurthang, iar lama neagră i-a luat viața.

Când a sosit acolo Mablung, a văzut stârvul hidos al lui Glaurung și s-a uitat la trupul lui Túrin și tare s-a îndurerat, gândindu-se la Húrin așa cum îl

văzuse în bătălia Nirnaeth Araoediad și la cumplita soartă a neamului său. Și, în timp ce elfii stăteau acolo, au venit și oamenii de la Nen Girith ca să se uite la Dragon, iar când au zărit cum se sfârșise viața lui Túrin Turambar au început să plângă; aflând ce tâlc avuseseră vorbele pe care li le spusese Túrin, elfii au rămas împietriți de uimire. Iar Mablung a spus cu amărăciune:

— Și eu am avut partea mea de vină în soarta Copiilor lui Húrin, iar cu veștile mele l-am ucis pe cel pe care-l iubeam.

Apoi l-au ridicat pe Túrin de acolo și au văzut că tăișul sabiei lui se frânsese. Astfel s-au săvârșit toate cele ce odată fuseseră ale lui.

Cu truda multor mâini au adunat laolaltă lemne și le-au pus unele peste altele, făcând un rug uriaș pe care au ars leșul Dragonului, până ce din el n-au mai rămas decât cenușă neagră și oase preschimbate-n colb, iar locul unde s-a înălțat rugul avea să fie pentru totdeauna sterp și pustiu. Dar pe Túrin l-au așezat într-un gorgan mare, durat chiar pe locul unde își dăduse ultima suflare, iar alături au pus frânturile lui Gurthang. După ce au isprăvit toate acestea, barzii elfilor și ai oamenilor au cântat cântece de jelanie, amintind de vitejia lui Turambar și de frumusețea lui Níniel; și au adus o piatră mare cenușie pe care au așezat-o pe gorgan, iar pe ea elfii au gravat cu Runele din Doriath:

TÚRIN TURAMBAR DAGNIR GLAURUNGA iar dedesubt:
NIËNOR NÍNIEL.

Dar ea nu se afla acolo și nimeni n-a știut vreodată unde au dus-o apele reci ale râului Teiglin.

Astfel se sfârșește Povestea Copiilor lui Húrin, cea mai lungă dintre toate baladele din Beleriand.

După moartea lui Túrin și a lui Niënor, Morgoth l-a eliberat pe Húrin din captivitate, astfel ducându-și mai departe scopul mârșav. În rătăcirile sale, Húrin a ajuns în Codrul Brethil și, într-o seară, venind dinspre Trecerea peste Teiglin, s-a oprit în locul unde fusese ars Glaurung și unde se găsea marea piatră înălțată pe buza defileului Cabed Naeramarth. Despre ce s-a petrecut acolo se spune în cele ce urmează.

Dar Húrin nu s-a uitat la piatră, pentru că știa ce stătea scris pe ea; ochii lui văzuseră că nu se găsea singur acolo. În umbra pietrei ședea ghemuită o făptură aplecată peste genunchi. Părea un rătăcitor fără de casă, îngreunat de ani și peste măsură de istovit de drum pentru a-i fi luat în seamă apropierea; dar zdrențele aminteau de un veșmânt muieresc. Într-un târziu, în vreme ce Húrin rămăsese ținut locului, făptura și-a dat la o parte gluga ferfenițită și și-a ridicat încet chipul, supt și lihnit ca al unui lup hăituit. O femeie căruntă, cu nasul ascuțit și dinții stricați, cu o mână slăbănoagă încleștată de mantie în dreptul pieptului. Deodată, ochii ei i-au întâlnit pe-ai lui și atunci Húrin a recunoscut-o; căci, cu toate că aveau o privire rătăcită și temătoare, încă mai scliffea în ei o lumină greu de îndurat: elfica lumină care, într-o vreme de demult, îi adusesese numele de Eledhwen, cea mai mândră dintre femeile muritoare din zilele de odinioară.

— Eledhwen! Eledhwen! A strigat Húrin; iar ea s-a ridicat și a dat să facă un pas, dar s-a împiedicat și el a prins-o în brațe.

— Ai venit, în sfârșit, a zis ea. Prea mult te-am așteptat.

— Întunecat a fost drumul. Am venit când am putut, a răspuns el.

— Dar ai venit târziu, a zis ea, prea târziu. Ei au pierit.

— Știu. Dar tu nu ai pierit.

— Încă nu, a mai spus ea. Sunt sfârșită. Mă voi duce odată cu soarele. Ei au pierit. S-a prins de mantia lui și a zis: Puțină vreme a mai rămas. Dacă știi, spune-mi! Cum l-a găsit ea?

Húrin însă nu i-a răspuns, ci s-a așezat lângă piatră cu Morwen în brațe; și nu și-au mai vorbit. Soarele a asfințit, iar Morwen a oftat, l-a prins de mână și a rămas nemișcată; iar Húrin a știut că murise.

GENEALOGIE.

ANEXĂ.

CUM AU EVOLUAT MARILE POVEȘTI.

Aceste povești cu multe legături între ele, dar independente s-au remarcat aproape de la început în lunga și complexa istorie a valarilor, elfilor și oamenilor din Valinor și Marile Pământuri. În anii care au urmat după ce a abandonat Poveștile Pierdute înainte să le fi încheiat, tatăl meu a renunțat să mai scrie proză și a început să lucreze la un poem lung ce purta titlul Túrin, fiul lui Húrin, și Glorund Dragonul, schimbat ulterior într-o versiune revizuită a Copiilor lui Húrin. Asta se întâmpla la începutul anilor 1920, când ținea ore la Universitatea din Leeds. Pentru acest poem a folosit străvechiul metru aliterativ englez (tipul de versificație din Beowulf și alte poeme anglo-saxone), impunând asupra englezei moderne tiparele constrângătoare ale accentului și „rimei inițiale” respectate de poeții de demult; o artă în care a atins o mare măiestrie, în genuri foarte diferite, de la dialogul dramatic din Întoarcerea Acasă a lui Bëorhtnoth la elegia pentru cei care au murit în bătălia de pe Câmpiile Pelennor. Poemul aliterativ Copiii lui Húrin era de departe cel mai lung dintre poemele compuse de el în acest metru, depășind cu mult două mii de versuri; cu toate acestea, l-a conceput la dimensiuni atât de generoase încât abia dacă ajunsese cu povestea la atacul Dragonului asupra Nargothrondului, când tatăl meu l-a abandonat. Și cum în Povestea Pierdută urmau multe întâmplări, la această scară ar fi avut nevoie de alte mii și mii de versuri; în vreme ce o a doua versiune, abandonată la un moment mult mai timpuriu al narațiunii, este aproape dublă în lungime față de prima versiune până în acel punct al povestirii.

În acea parte a legendei Copiilor lui Húrin pe care tatăl meu a transpus-o în poemul aliterativ, vechea poveste din Cartea Poveștilor Pierdute a fost extinsă și dezvoltată în mod substanțial. Încă și mai important, acum apar pentru prima oară Nargothrond, marele oraș-fortăreață din adânc, ca și întinsele pământuri ce îi alcătuiesc domeniul (un element central nu numai în legenda lui Túrin și Niënor, ci și în istoria Zilelor de Odinioară ale Pământului de Mijloc), cu o descriere a câmpurilor cultivate de elfii din Nargothrond, care oferă

o imagine rară a „vieții pașnice” în lumea străveche, asemenea instanțe fiind extrem de puține și zgârcite. Coborând spre sud, de-a lungul râului Narog, Túrin și însoțitorul său (Gwindor, în textul din cartea de față) au găsit pământurile din preajma intrării în Nargothrond aparent părăsite:

They came to a country kindly tended: through flowery frith and fair acres they fared and found of folk empty the leas and leasows and the lawns of Narog.

The teeming tilth by trees enfolded twist hills and river. The hoes unrecked in the fields were flung, and fallen ladders in the long grass lay of the lush orchards; every tree there turned its tangled head and eyed them secretly. And the ears leant of the nodding grasses; though noontide glowed on land and leaf. Their limbs were chilld.

Și astfel au ajuns cei doi drumeți la porțile Nargothrondului, în cheile râului Narog: there steeply stood the strong shoulders of the hills, overhanging the hurrying water.

There shrouded in trees a sheer terrace, wide and winding, worn to smoothness.

Was fashioned in the face of the falling slope.

Doors there darkly dim gigantic were hewn in the hillside; huge their timbers.

And their posts and lintels of ponderous stone.

Prinși de elfi, au fost duși prin poarta cea mare, care s-a închis în urma lor:

Ground and grumbled on its great hinges the door gigantic with din ponderous it clanged and closed like clap of thunder.

And echoes awful in empty corridors there ran and runbled under root's unscen; the light was lost. Then led them on down long and winding lanes of darkness their guards guiding their groping feet, till the faint flicker of fiery torches flared before them; fitful murmur as of many voices in meeting thronged they heard as they hastened. High sprang the roof.

Round a sudden turning they swung amazed, and saw a solemn silent conclave, where hundreds hushed in huge twilight neath distant domes darkly vaulted them wordless waited.

Dar în textul Copiii lui Húrin, cuprins în această carte, nu ni se spune mai mult decât atât (p. 141):

S-au ridicat de pe mal și, lăsând în urmă Eithel Ivrin, s-au îndreptat spre miazăzi, de-a lungul Narogului, până au fost prinși de iscoadele elfilor și duși ca prizonieri în fortăreața ascunsă. Astfel a ajuns Túrin în Nargothrond.

Cum s-a ajuns la această formă? În cele ce urmează voi încerca să dau un răspuns.

Este aproape sigur că tot ceea ce a scris tatăl meu din poemul său aliterativ despre Túrin a fost realizat la Leeds și că l-a abandonat la sfârșitul anului 1924 sau la începutul lui 1925; dar de ce a făcut-o rămâne un mister. În schimb, nu e defel un mister de ce anume s-a apucat după aceea: în vara lui

1925 a început să scrie un nou poem, într-un cu totul alt metru, având cuplete rimate octosilabice și purtând titlul Balada Leithian, „Eliberarea din sclavie”. Prin urmare, se apuca de o altă poveste dintre cele pe care ani mai târziu, în 1951, le-a descris – după cum am mai spus – ca încheiate, de sine stătătoare și totuși legate de „istoria generală”; căci subiectul Baladei Leithian este legenda lui Beren și Luthien. La acest al doilea poem lung a lucrat timp de șase ani, abandonându-l, și pe acesta, în septembrie 1931, după ce scrisese mai mult de 4 000 de versuri. Ca și în cazul poemului aliterativ Copiii lui Húrin, căruia i-a urmat și i-a luat locul Balada, acest poem reprezintă un progres substanțial în evoluția legendei de la inițiala Poveste Pierdută despre Beren și Luthien.

În timpul elaborării Baladei Leithian, tatăl meu a scris în 1926 o „Schiță a mitologiei” – destinată în mod declarat lui R. W. Reynolds, care fusese profesorul lui la King Edward's, în Birmingham – „pentru a explica context al versiunii aliterative despre Túrin și Dragonul”. Acest scurt manuscris, numărând aproximativ douăzeci de pagini dactilografiate, a fost scris anume ca un sinopsis, la timpul prezent, într-un stil succint; și totuși reprezenta punctul de plecare al versiunilor „Silmarillion” ulterioare (deși numele acesta ca atare încă nu exista). Dar, în vreme ce respectivul text cuprindea întreaga concepție mitologică, povestea lui Túrin deținea în mod evident un loc de frunte, iar titlul din manuscris este „Schiță a mitologiei cu referire specială la „Copiii lui Húrin”, în conformitate cu scopul său de a o scrie.

În 1930 a urmat o scriere mult mai substanțială, Quenta Noldorinwa (Istoria noldorilor; istoria elfilor noldorini reprezentând tema centrală din „Silmarillion”). Sursă directă se afla în „Schiță” și, deși dezvoltă textul inițial și îl întregia ca stil, tatăl meu încă privea Quenta în mare măsură drept o lucrare de sinteză, o epitomă de o concepție narativă mult mai bogată, după cum este ilustrat în mod limpede de subtitlul pe care i l-a dat, în care declara că e vorba de O Scurtă Istorie [a noldorilor] desprinsă din Cartea Poveștilor Neterminate.

Trebuie ținut cont că, la vremea aceea, Quenta reprezenta (chiar dacă într-o structură oarecum simplistă) întreaga dimensiune a „lumii imaginare” a tatălui meu. Nu era istoria Primului Ev, după cum a devenit ulterior, pentru că încă nu existau al Doilea Ev, nici al Treilea; nu existau Numenor, hobbiți ori Inel, desigur. Istoria se încheia cu Marea Bătălie, în care Morgoth era în cele din urmă învins de ceilalți zei (valarii), care „l-au azvârlit prin Poarta Noptii fără de sfârșit, în nimicnicie, dincolo de Zidurile Lumii”, iar tatăl meu a scris drept încheiere la Quenta: „Acesta este sfârșitul poveștilor din zilele dinaintea vremurilor, din tărâmurile de la miazănoapte ale lumii apusene”.

Prin urmare, va părea ciudat într-adevăr că această scriere, Quenta din 1930, era totuși singurul text „Silmarillion” cu început și sfârșit (după „Schiță”) pe care l-a produs vreodată tatăl meu; dar, cum se întâmplă adesea, presiunile externe au influențat evoluția operei sale. Quenta a fost urmată mai târziu, în decursul anilor 1930, de o nouă versiune, într-un manuscris minunat, purtând în sfârșit titlul Quenta Silmarillion, Istoria Silmarililor. Era sau urma să fie mult mai lungă decât Quenta Noldorinwa care o precedase, dar concepția

lucrării ca o sinteză a miturilor și legendelor (acestea, la rândul-le, dacă ar fi fost spuse pe de-a-ntregul, de o natură și o anvergură cu totul diferite) nu s-a pierdut câtuși de puțin, fiind și de această dată definită în titlu: „Quenta Silmarillion... Aceasta este o scurtă istorie inspirată din multe povești mai vechi; căci tot ceea ce cuprinde ea a existat în străvechime și încă există printre Eldarii de la apus, repovestit mai pe larg în alte istorii și cântece”.

Este cel puțin probabil ca viziunea tatălui meu privitoare la Silmarillion a generat în realitate din faptul că ceea ce poate fi numit „faza Quenta” a scrierii din anii '30 a debutat ca un synopsis condensat servind un anumit scop, ca apoi să se extindă și să se desăvârșească în faze succesive până când a pierdut aspectul de synopsis, păstrând totuși, din forma sa de început, o „uniformitate” caracteristică a tonului. Am scris la un moment dat că „forma și maniera succinte mai condensate ce caracterizează Silmarillion, creând impresia de veacuri de poezie și „învățătură”, aflate la temelia sa, evocă pregnant sentimentul de „povești nespuse”, chiar atunci când „sunt spuse”, „distanța”, nu se pierde niciodată. Nu există nici o urgență narativă, presiune și teamă inspirate de un eveniment necunoscut, iminent. De fapt, nu vedem Silmarilii așa cum vedem Inelul”.

Totuși, Quenta Silmarillion, în această formă, a ajuns în 1937 la un final brusc și, după cum s-a dovedit, decisiv. Hobbitul a fost publicat de George Allen & Unwin pe 21 septembrie, în același an, și nu mult după aceea, la invitația editorilor, tatăl meu a trimis câteva manuscrise de-ale sale, care au sosit la Londra pe 15 noiembrie. Printre acestea se afla și Quenta Silmarillion, atât cât fusese scris până la acea dată, sfârșindu-se în mijlocul unei fraze la capătul de jos al paginii. Dar, după expedierea textului, el a continuat narațiunea în ciornă, până la fuga lui Túrin din Doriath și începutul vieții lui de proscris:

Trecând de hotarele regatului, a strâns în jurul său o ceată de oameni care, ca mulți alții în acele vremuri ticăloșite, bântuiau sălbăticia, fără acoperiș deasupra capului și pradă disperării. Vai de cel ce nimerea în calea lor, fie acela elf, om sau orc?

Acesta este fragmentul care premerge începutul capitolului despre Túrin printre proscriși din cartea de față, p 123.

Tatăl meu ajunsese în punctul respectiv al poveștii când a primit înapoi Quenta Silmarillion și celelalte manuscrise. Trei zile mai târziu, pe 19 decembrie 1937, le-a scris lui Allen și Unwin următoarele: „Am scris primul capitol al unei noi povești despre hobbiți „O petrecere mult așteptată”.

Acesta a fost momentul în care tradiția continuă, evolutivă a Silmarillionului în stilul sintetizator caracteristic pentru Quenta a ajuns la capăt, fiind brusc întreruptă odată cu plecarea lui Túrin din Doriath. Continuarea istoriei din acel punct a rămas ani întregi după aceea în forma simplă, comprimată, nedezvoltată din Quenta anilor 1930, „înghețată”, ca să zic așa, în vreme ce marile structuri ale celui de-al Doilea și de-al Treilea Ev s-au conturat pe parcursul scrierii Stăpânului Inelelor. Dar acea istorie

continuatoare avea o importanță cardinală în legendele străvechi, deoarece poveștile de încheiere (derivând din originala Carte a Poveștilor Pierdute) vorbeau despre povestea dezastruoasă a lui Húrin, tatăl lui Túrin, după ce l-a eliberat Morgoth, și despre distrugerea regatelor elfice Nargothrond, Doriath și Gondolin, despre care cânta Gimli în minele Moriei, multe mii de ani mai târziu.

Era o lume fără seamăn, În Zilele de Odinioară, Pân-au pierit semeții regi
Din Nargothrond și Gondolin Spre Soare-Apune, peste mări...

Acesta trebuia să fie punctul culminant și final al întregului; pieirea elfilor noldorini în lunga lor luptă împotriva puterii lui Morgoth și rolurile jucate de Húrin și Túrin în această poveste, încheindu-se cu povestea lui Earendil, care a scăpat din ruinele arzânde ale Gondolinului.

După ce, mult mai târziu, la începutul anilor 1950, a încheiat Stăpânul Inelelor, tatăl meu s-a reîntors cu energie și încredere la „Subiectul Zilelor de Odinioară”, devenite acum „Primul Ev”, iar în anii imediat următori a scos la lumină multe manuscrise vechi de pe unde zăcuseră. Reluând Silmarillion, a acoperit minunatul manuscris Quenta Silmarillion cu numeroase corecturi și adăugiri ample. Dar revizuirea a încetat în 1951, înainte ca tatăl meu să ajungă la povestea lui Túrin, acolo unde Quenta Silmarillion fusese abandonat în 1937, odată cu episodul „noi povești despre hobbiți”.

Tatăl meu s-a apucat să revizuiască Balada Leithian (un poem cu rimă, despre destinul lui Beren și Luthien, abandonat în 1931), care curând a devenit aproape un poem nou, mult mai împlinit; dar munca la acest poem târăgăna și până la urmă a fost abandonată. Apoi tatăl meu a început să lucreze la ceea ce avea să fie o saga lungă despre Beren și Luthien, în proză, bazată în mare măsură pe forma rescrisă a baladei; dar a abandonat-o și pe aceasta. Astfel, dorința lui, manifestată în încercări succesive, de a da primei dintre „marile povești” amploarea pe care și-o propusese nu s-a împlinit niciodată.

La acea vreme, și-a reîntors atenția, în sfârșit, asupra „marii povești” despre Căderea Gondolinului, existentă timp de aproape treizeci și cinci de ani doar în Povestea Pierdută și în puținele pagini dedicate acesteia în Quenta Noldorinwa, datând din 1930. Aceasta urma să fie prezentarea – atunci când tatăl meu se va fi aflat în culmea puterilor sale creatoare – într-o formă narativă densă și în toate elementele sale, ale extraordinarei povești pe care o citise la Societatea de Eseuri de la colegiul la care studiase la Oxford în 1920 și care a rămas pe parcursul întregii sale vieți un element vital în imagistica Zilelor de Odinioară. Legătura specială cu povestea lui Túrin este stabilită de cei doi frați: Húrin, tatăl lui Túrin, și Huor, tatăl lui Tuor. În tinerețea lor, Húrin și Huor au pătruns în orașul elfilor, Gondolin, ascuns într-un cerc de munți înalți, așa cum se povestește în Copiii lui Húrin (p. 29); ulterior, în Bătălia Lacrimilor Făr' de Număr, s-au întâlnit încă o dată cu Turgon, regele Gondolinului, iar acesta le-a spus (p. 49): „Gondolinul nu mai poate fi tănuț multă vreme; iar când va fi descoperit, va pieri și el”. Iar Tuor a răspuns: „Puțin de-ar mai dura, și-ar fi de ajuns. Căci din casa ta va fi să vină nădejdea elfilor și a oamenilor, deopotrivă.

Îți spun acestea, Domnia Ta, cu vederea dinaintea morții; aici ne vom despărți pentru totdeauna și nicicând nu-ți voi mai privi zidurile albe, dar din Domnia Ta și din mine va răsări o nouă stea”.

Această profeție s-a împlinit când Tuor, văr primar cu Túrin, a venit în Gondolin și s-a însurat cu Idril, fiica lui Turgon; căci fiul lor era Earendil: „noua stea”, „nădejdea elfilor și oamenilor”, care a scăpat din Gondolin. În saga în proză Căderea Gondolinului, începută probabil în 1951, tatăl meu descria călătoria lui Tuor și a însoțitorului său elf, Voronwe, care-l călăuzea; și pe drum, singuri în sălbăticie, au auzit un strigăt în păduri:

Și în timp ce Voronwe și Tuor așteptau să vadă ce avea să urmeze, numai ce s-a ivit dintre copaci un om înalt, înarmat, înveșmântat în negru, cu o sabie lungă, scoasă din teacă; s-au mirat ei văzând că tăișul sabiei era și el negru, doar muchiile luceau reci.

Omul era Túrin, venind grăbit de la Nargothrond, care fusese devastat (p. 60); dar Tuor și Voronwe nu i-au vorbit când a trecut prin dreptul lor, neștiind că „Nargothrond căzuse și că acesta era Túrin, fiul lui Húrin, Sabia Neagră. Astfel s-au apropiat, preț de o clipă și nicicând altcândva mai apoi, drumurile acestor doi oameni înrudiți, Túrin și Tuor”.

În noua poveste despre Gondolin, tatăl meu l-a adus pe Tuor până în acel loc înalt dintre Munții Încercuitori, de unde ochiul putea cuprinde câmpia Orașului Ascuns. Și acolo, îndurerat, s-a oprit și nu a mers niciodată mai departe. Astfel, în Căderea Gondolinului, tatăl meu a eșuat din nou și nu și-a atins scopul; nu vom vedea, prin urmare, nici Nargothrondul, nici Gondolinul prin viziunea lui de mai târziu.

Am scris undeva că „odată cu încheierea mării „intruziuni,, și abateri numite Stăpânul Inelelor, se pare că el a revenit la Zilele de Odinioară cu dorința să reia mult mai amplă structură pe care o începuse cu atâta vreme în urmă, în Cartea Poveștilor Pierdute. Încă nu-și atinsese scopul de a termina Quenta Silmarillion; dar „marile povești,, care evoluaseră mult de la forma lor inițială și din care următoarele capitole ale Quenta urmau să se dezvolte, n-au fost niciodată finalizate”. Aceste observații sunt valabile și pentru „marea poveste” a Copiilor lui Húrin. Însă în acest caz tatăl meu a realizat mult mai mult, deși niciodată nu a izbutit să dea o formă finală, rotundă versiunii ulterioare și extrem de extinse.

Concomitent cu revenirea la Balada Leithian și Căderea Gondolinului, a reînceput să lucreze la Copiii lui Húrin, și nu la copilăria lui Túrin, ci la acea parte, mai târzie, care reprezintă punctul culminant al destinului său funest, după distrugerea Nargothrondului. În cartea de față, această parte începe cu Întoarcerea lui Túrin în Dor-lómin (p. 163) și se sfârșește cu moartea lui. De ce a procedat tatăl meu astfel, contrar obiceiului său de a reîncepe cu începutul, nu pot să știu. Dar de data aceasta a lăsat printre hârtiile sale o serie de manuscrise ulterioare, nedatate, privitoare la povestea lui Túrin de la nașterea sa până la distrugerea Nargothrondului, în care versiunile vechi sunt extrem de elaborate și digresează în direcții narrative necunoscute până în acel moment.

Cea mai mare parte a acestei opere, dacă nu în întregime, ține de perioada care a urmat publicării Stăpânului Inelelor. În acei ani, Copiii lui Húrin a devenit pentru el povestea dominantă de la sfârșitul Zilelor de Odinioară și o vreme îndelungată ei și-a dedicat toate gândurile. Dar acum îi era greu să impună o structură narativă fermă, deoarece povestea devenea tot mai complexă atât în privința personajelor, cât și a evenimentelor și, într-adevăr, într-un fragment lung povestea se compune dintr-un mozaic de ciorne nelegate între ele și schițe de intrigi.

Totuși, Copiii lui Húrin, în ultima sa formă, este principala poveste a Pământului de Mijloc după Stăpânul Inelelor; iar viața și moartea lui Túrin sunt descrise cu o forță convingătoare și un ritm presant rar întâlnite în cazul altor popoare ale Pământului de Mijloc. Din această pricină, după un studiu îndelungat al manuscriselor, am încercat în cartea de față să alcătuiesc un text ce oferă o narațiune continuă de la început până la sfârșit, fără introducerea altor elemente care nu sunt autentice în concepție.

COMPOZIȚIA TEXTULUI.

În Povești Neterminate, publicate cu mai mult de un sfert de secol în urmă, am prezentat un text parțial al versiunii lungi a acestei povești, cunoscut drept Narn, de la titlul elfic Narn i Chân Húrin, Povestea Copiilor lui Húrin. Dar acela era un element într-o carte largă cu un cuprins variat, iar textul era în mare măsură incomplet, pentru a respecta scopul general și natura cărții: căci am omis mai multe fragmente substanțiale (unul dintre ele foarte lung) – acolo unde textul Narn și cel în versiunea mult mai scurtă din Silmarillion sunt foarte asemănătoare sau unde am decis că nu poate fi prezentat nici un text „lung” distinct.

Forma textului Narn din volumul de față diferă, prin urmare, într-o serie de aspecte de acela din Povești Neterminate, unele dintre ele avându-și originea în studiul mult mai aprofundat asupra extraordinarului ansamblu de manuscrise, pe care l-am efectuat după ce respectiva carte a fost publicată. Ceea ce m-a condus la cu totul alte concluzii privind relațiile dintre anumite texte și secvența acestora, în special în evoluția extrem de derulantă a legendei în perioada petrecută de „Túrin printre proscriși”. Paginile care urmează cuprind o explicație a structurii acestui nou text despre Copiii lui Húrin.

Un element important îl reprezintă statutul particular al textului Silmarillion publicat; după cum am menționat în prima parte a acestei Anexe, tatăl meu a abandonat Quenta Silmarillion la un moment dat (adică în momentul în care Túrin devine un proscris după fuga lui din Doriath), când a început, în 1937, Stăpânul Inelelor. În alcătuirea unei narațiuni pentru opera publicată, am folosit în mare măsură Hronicul Beleriandului, inițial o „Poveste a anilor”, dar care, în versiuni succesive, a crescut și s-a extins într-o narațiune-hronic, în paralel cu manuscrisele „Silmarillion” succesive, și care se întindea până la eliberarea lui Húrin de către Morgoth, după moartea lui Túrin și a lui Nienor.

Astfel, primul pasaj pe care l-am omis din versiunea Narn i Chân Húrin din Povești Neterminate (p. 86 și nota 1) reprezintă povestea despre perioada petrecută de Húrin și Huor în Gondolin în tinerețea lor, și am făcut acest lucru pentru că respectiva poveste este redată în Silmarillion (p. 224-225). Dar, de fapt, tatăl meu a scris două versiuni. Una dintre ele era în mod explicit destinată ca început pentru textul Narn, dar se baza în mare măsură pe un fragment din Hronicul Beleriandului și diferă foarte puțin de acesta pe aproape tot parcursul său. În Silmarillion am folosit ambele texte, dar în volumul de față am urmat versiunea Narn.

Al doilea pasaj pe care l-am omis din Narn în Povești Neterminate (p. 97 și nota 2) este cel care descrie Bătălia Lacrimilor Făr' de Număr, o omisiune făcută din același motiv; și în acest caz tatăl meu a scris două versiuni, una în Hronic, a doua mult mai târzie, dar având drept călăuză textul din Hronic, pe care l-a urmat îndeaproape în cea mai mare parte. Această a doua poveste despre marea bătălie era, și ea, destinată explicit pentru a forma o parte integrantă a textului Narn (care este marcat ca Narn II, adică a doua secțiune a lui Narn), și afirmă la început (p. 44 în textul din acest volum): „Aici însă se vor povesti numai acele fapte care au schimbat soarta Casei lui Hador și pe aceea a copiilor lui Húrin Neclintitul”. În continuare, tatăl meu a reținut din Hronic doar descrierea „bătăliei apusene” și distrugerea oștirii lui Fingon; prin această simplificare și reducere a narațiunii, a schimbat cursul bătăliei așa cum a fost ea înfățișată în Hronic. În Silmarillion, desigur, am urmat Hronicul, deși cu anumite elemente luate din versiunea Narn; dar în cartea de față am urmat îndeaproape textul pe care tatăl meu l-a considerat potrivit pentru Narn în totalitatea lui.

De la Túrin în Doriath, noul text este într-o măsură considerabilă schimbat față de cel existent în Povești Neterminate. Există o serie întreagă de texte, în mare parte scrise la prima mână, în jurul aceluiași element narativ, în diferite stadii de dezvoltare, astfel că este, desigur, posibil să îți faci o cu totul altă idee despre cum ar trebui tratat materialul original. Am ajuns să cred că, atunci când am compus textul din Povești Neterminate, mi-am permis o libertate editorială mult mai mare decât ar fi fost necesar. În cartea de față, am reconsiderat manuscrisele și am reconstituit textul, în multe locuri (de regulă minore) revenind la cuvintele originale, introducând propoziții sau pasaje scurte care nu ar fi trebuit omise, corectând câteva erori și alegând între diferitele texte originale.

Cât privește structura narațiunii în această perioadă a vieții lui Túrin, de la fuga lui din Doriath până la adăpostul proscrisilor pe Amon Rudh, tatăl meu se gândise la anumite „elemente” narrative: judecarea lui Túrin în prezența lui Thingol; darurile pe care Thingol și Melian i le-au făcut lui Beleg; chinuirea lui Beleg de către proscrisi în absența lui Túrin; întâlnirile dintre Túrin și Beleg. Tatăl meu a tot mutat locul acestor elemente unele față de altele și a plasat fragmente conținând dialoguri în contexte diferite, dar i-a fost greu să le lege într-o „intrigă” cu cap și coadă „să se afle ce s-a întâmplat cu adevărat”. Dar

acum, după ce am studiat îndelung manuscrisele sale, mi se pare limpede că înainte să o abandoneze, tatăl meu a ajuns totuși la o structură și o succesiune satisfăcătoare pentru această parte a poveștii; de asemenea, narațiunea într-o formă mult redusă pe care am compus-o pentru a fi publicată în *Silmarillion* corespunde acesteia întru totul, cu o singură excepție.

În *Povești Neterminate*, există un al treilea hiatus în narațiune, la p. 138; povestea se întrerupe în momentul în care Beleg, după ce l-a găsit în sfârșit pe Túrin printre proscriși, nu-l poate convinge să se întoarcă în Doriath (p. 87 în noul text) și face din nou această încercare abia când proscrișii îi întâlnesc pe Gnomii Scundaci. În acest punct am făcut din nou apel la *Silmarillion* pentru a umple golul, observând că în poveste urmează despărțirea lui Beleg de Túrin și întoarcerea primului în Menegroth, „unde a primit sabia Anglachel de la Thingol și lembas de la Melian”. Se poate însă demonstra că tatăl meu a respins această succesiune; căci „ceea ce s-a întâmplat cu adevărat” a fost că Thingol i-a dat-o pe Anglachel lui Beleg după judecarea lui Túrin, când Beleg a plecat prima oară în căutarea lui. Prin urmare, în textul de față, dăruirea sabiei este plasată în acel moment (p. 84) când nu se pomenește nimic despre dăruirea turtelor lembas. Ulterior, într-un alt pasaj, când Beleg s-a întors la Menegroth după ce-l găsisese pe Túrin, nu se mai vorbește despre Anglachel în textul de față – ci numai despre darul lui Melian.

E bine de menționat aici că am omis din text două pasaje pe care le-am inclus în *Povești Neterminate*, dar care sunt două digresiuni față de text: anume povestea despre felul în care Coiful Dragonului a ajuns în posesia lui Hador din Dor-lómin (*Povești Neterminate*, p. 109) și originea lui Saeros (*Povești Neterminate*, p. 112). Întâmplător, înțelegând mai profund legăturile dintre manuscrise, pare aproape o certitudine că tatăl meu a respins numele Saeros, înlocuindu-l cu Orgal, care printr-un „accident lingvistic”, coincide cu orgol, orgel, „orgoliu”, în engleza veche. Mi se pare însă că e prea târziu acum să renunț la Saeros.

Lacuna majoră în narațiune așa cum apare ea în *Povești Neterminate* (p. 151) este umplută în noul text de la p. 125 până la p. 162, adică de la sfârșitul capitolului „Despre Mâm Gnomul”, după care urmează capitolele „Țara Arcului și Coifului”, „Moartea lui Beleg”, „Túrin în Nargothrond” și „Căderea Nargothrondului.”

Există o relație complexă în această parte din „saga lui Túrin”, între manuscrisele originale, povestea așa cum e spusă în *Silmarillion*, fragmentele disperate strânse în Anexă la Narn din *Povești Neterminate* și noul text din volumul de față. Întotdeauna am crezut că intenția generală a tatălui meu, în momentul suprem când a isprăvit, spre satisfacția lui, „marea poveste” a lui Túrin, a fost să extragă din ea o formă mult mai scurtă, conformă cu ceea ce s-ar putea numi „stilul *Silmarillion*”. Dar, desigur, acest lucru nu s-a întâmplat; astfel că mi-am asumat eu, acum mai mult decât în urmă cu treizeci de ani, ciudata sarcină de a încerca să fac ceea ce nu a făcut el: să scriu o versiune „*Silmarillion*” a celei de pe urmă formă a poveștii, extrăgând-o din materialele

eterogene ale „versiunii lungi”, Narn, este vorba de Capitolul 21 din Silmarillion.

Astfel, textul din volumul de față, care umple lunga lacună din povestea publicată în Povești Neterminate, derivă din aceleași materiale originale ca și pasajul corespunzător din Silmarillion (p. 280-317), dar sunt folosite într-un cu totul alt scop în fiecare caz în parte, iar în textul cel nou cu o înțelegere mai bună a labirintului de ciorne și note și a succesiunii acestora. O bună parte din manuscrisele originale, care a fost omisă ori comprimată în Silmarillion, rămâne valabilă; dar unde nu mai e nimic de adăugat la versiunea Silmarillion (cum este episodul morții lui Beleg, derivat din Hronicul Beleriandului) versiunea ca atare este redată fără modificări.

Ca rezultat, deși am fost nevoit să introduc pasaje de legătură ici și colo pentru a uni diferitele ciorne, nu există nici un element de „invenție” externă, oricât de mic, în textul prezentat aici. Cu toate acestea, textul este artificial și nici nu ar fi putut fi altfel; mai cu seamă deoarece acest ansamblu voluminos de manuscrise reprezintă o evoluție continuă în povestea ca atare. Ciorne care sunt esențiale în alcătuirea unei narațiuni neîntrerupte pot de fapt să aparțină unor faze mai timpurii. Astfel, bunăoară, un text inițial pentru povestea despre cum a ajuns ceata de proscrisi a lui Túrin la dealul Amon Rudh, despre locul de sălășluire pe care l-au găsit pe culmea acestuia, despre viața lor acolo și victoria efemeră a țării Dor-Cuarthol a fost scris înainte de a exista orice referire la Gnomii Scundaci, iar o descriere completă a casei lui Mâm sub creasta dealului apare înaintea lui Mâm însuși.

În ceea ce urmează din poveste, după întoarcerea lui Túrin în Dor-lómin, căreia tatăl meu i-a dat o formă finală, diferențele față de textul din Povești Neterminate sunt foarte puține. Trebuie totuși menționate două elemente de detaliu în relatarea atacului asupra lui Glaurung la Cabed-en-Aras, în care am modificat cuvintele originale, ceea ce necesită o explicație din partea mea.

Primul privește geografia. Se spune (p. 188) că, atunci când Túrin și însoțitorii săi au pornit din Nen Girith în seara fatală, ei nu s-au îndreptat drept spre dragon, care se afla pe partea cealaltă a defileului, ci întâi au apucat-o pe drumul spre Trecerea peste Teiglin; „apoi, înainte să ajungă acolo, au luat-o spre miazăzi, pe o cărăruie” și au traversat pădurea de pe malul înalt al râului, spre Cabed-en-Aras. În textul original se spune că atunci când au ajuns acolo „primele stele au licărit la răsărit, în spatele lor”.

Când am pregătit textul pentru Povești Neterminate, n-am observat că era o inadvertență aici, deoarece ei nu se îndreptau spre vest, ci spre est, sau sud-est, lăsând în urmă trecătoarea, ceea ce înseamnă că primele stele de la răsărit trebuiau să fie în fața lor, nu în urma lor. Analizând acest aspect în Războiul Nestematelor (1994, p. 1571), am acceptat sugestia că acea „cărăruie” ce ducea spre sud o apuca din nou spre vest, ca să ajungă la Teiglin. Ceea ce acum mi se pare improbabil, fără rost în narațiune, iar o soluție mult mai simplă este de a schimba „în spatele lor” cu „în fața lor”, cum am și făcut în textul cel nou.

Harta pe care am schițat-o în Povești Neterminate (p. 213) pentru a înfățișa zona respectivă nu este de fapt bine orientată. Este privită din perspectiva hărții Beleriandului și este reprodusă în harta mea din Silmarillion astfel încât Amon Obel să fie orientat aproape spre est față de Trecerea peste Teiglin („luna s-a înălțat în spatele dealului Amon Obel”, p. 217), iar Teiglinul să curgă spre sud-est sau sud-sud-est prin defileu. Acum am redesenat schița și am indicat și locul aproximativ al strungii Cabed-en-Aras (la p. 203 se spune că „o strâmtoare din aceasta, nu cea mai adâncă, dar cea mai îngustă, se afla acum tocmai în calea lui Glaurung, la miazănoapte de locul unde Celebros se vărsa în Teiglin”).

Al doilea element privește povestea uciderii lui Glaurung la trecerea defileului. Avem aici o ciornă și o versiune finală. În ciornă, Túrin și însoțitorii săi au urcat malul opus al hăului, până au ajuns sub buză; acolo au rămas atârnați în timp ce noaptea se scurgea, iar Túrin „se lupta cu vise întunecate și înfricoșătoare în care întreaga sa voință se încorda pentru a rămâne agățat și a se ține bine”. Odată cu venirea zilei, Glaurung s-a pregătit să treacă peste hău într-un loc aflat „mult mai departe către miazănoapte”, astfel că Túrin a fost nevoit să coboare înapoi la râu și apoi să urce iarăși malul pietros, ca să ajungă sub pânțele dragonului.

În versiunea finală (p. 191), Túrin și Huntor abia își începuseră cățărarea pe celălalt perete al defileului, când Túrin a zis că își iroseau puterile chinându-se să urce înainte să știe unde anume avea să treacă Glaurung. „S-au oprit, prin urmare, și au așteptat.” Nu se spune că au coborât din punctul în care ajunseseră când și-au oprit urcușul, iar fragmentul privitor la visul lui Túrin, „în care se făcea că întreaga sa voință se încorda pentru a rămâne agățat”, este preluat din ciornă. Dar în povestea revizuită nu ar fi fost nevoie să rămână agățat; ar fi putut să coboare și să aștepte acolo și, cu siguranță, așa ar fi făcut. De fapt, asta au și făcut; în textul final (Povești Neterminate, p. 192) se spune că cei doi nu-i stăteau lui Glaurung în cale și că Túrin „s-a târât de-a lungul malului, ca să ajungă sub trupul viermelui”. Se pare, prin urmare, că povestea finală a păstrat un element din ciorna inițială, de care nu era neapărat nevoie. Ca să-i confer coerență, am înlocuit (p. 213) „neafându-se chiar în drumul lui Glaurung” cu „întrucât nu ajunseseră chiar în drumul lui Glaurung” și „s-a târât de-a lungul malului” cu „s-a târât pe stâncă în sus”.

Sunt detalii mărunte dacă le iei în sine, dar ele limpezesc scenele poate cel mai puternic vizualizate în toate legendele Zilelor de Odinioară și unul dintre cele mai mărețe episoade.

NOTĂ DESPRE HARTĂ.

Această hartă se bazează în mare măsură pe aceea publicată în Silmarillion, care, la rândul ei, avea la bază harta făcută de tatăl meu în anii 1930 și pe care el n-a înlocuit-o niciodată, folosind-o pentru toate scrierile sale ulterioare. Reprezentările cu contururi precise și, desigur, foarte selective ale munților, dealurilor și pădurilor copiază stilul lui.

Redesenând harta, am introdus anumite elemente distincte, cu intenția de a o simplifica și de a o face mai potrivită pentru povestea Copiilor lui Húrin. Ca atare, nu se extinde spre răsărit pentru a include Ossiriand și Munții Albaștri, iar câteva detalii geografice sunt omise; cât despre nume, sunt marcate doar cele care apar propriu-zis în text (cu câteva excepții).

SFÂRȘIT